

Buug-gacmeedka Diyaarinta Masaafurinta ee Qoysaska Qalootiga

Samee qorshe si aad u ilaaliso carruurtaada iyo
dhaqaalahaaga marka la kulmo masaafurinta

Buugga Diyaarinta Masaafurinta qoysaska Muhaajiriinta

Samee qorshe si aad u ilaaliso carruurtaada iyo dhaqaalahaaga marka la kulmo masaafurinta

Daabacaadda 2025

Shabakadda Appleseed

Cilmi-baaristan waxaa qayb ahaan maalgeliyay Annie E. Casey Foundation, waana u mahadcelinaynaa taageeradooda; sikastaba ha ahaatee, natiijooyinka iyo gabagabada lagu soo bandhigay warbixintan waa kuwa qoraaga kaliya leh, mana aha kuwo si toos ah u muujinaya aragtida Foundation-ka. Taageerada bilaashka ah ee cusboonaysiinta 2025 waxaa si deeqsinimo leh u bixiyay Ballard Spahr LLP, Hogan Lovells LLP, iyo Cooley LLP. Intaa waxaa dheer, Appleseed waxay rabtaa inay u mahadcelinayso Xarunta Caafimaadka Maskaxda Dadweynaha ee William Alanson White Institute iyo qoraayaasha gaarka ah ee khibradooda: qoraayaal pro bono ah, Tomás Casado-Frankel, M.A., LMFT, iyo Maria Nardone, Ph.D.

Ogeysiis

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuuro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Jadwalka Waxyaabaha

1. Daryeelka Carruurta

Fahamka Daryeelka iyo Daryeelka Carruurta: Qeexitaannada Aasaasiga ah
Yaa raadsan kara mas'uuliyad ama mas'uuliyad iyo sidee maxkamaddu u go'aamisaa?
Qorsheynta Qabashada Carruurta ka hor xabsi ama masaafurinta
Ilaalinta Xuquuqda Waalidiinta inta lagu jiro xabsi
Xulashooyinka waalidiinta wajahaya masaafurinta
Caqabadaha Qoyska Muhaajiriinta Ku Kulmi Karo Maxkamadda

2. Hantida iyo Faa'iidooyinka Carruurta Yaryar

Saameynta masaafurinta ee hantida ilmahaaga iyo arrimaha guud ee ilaalinta hantidaas
Arrimaha Gaarka ah ee Ilaalinta Hantida Guud ee Qaarkood
Shuruucda Hantida aan la sheegin
Liiska hubinta: Hantida iyo Faa'iidooyinka Carruurta Yaryar

3. Maareynta dhinacyada cilmi-nafsiga ee masaafurinta iyo xannaanada carruurta

Sababta Ka Hadalka Masaafurinta Ugu Adag Tahay
Sababta ay muhiim u tahay in laga hadlo masaafurinta
Siyaabaha Lagu Kormeero Cadaadiska Si Loo Helo Wada Hadal
Carruurta da' kala duwan leh waxay yeelan doonaan falcelin iyo walaac kala duwan
Xeladaha Lagu Wada Hadallo Carruurta Ku Saabsan Masaafurinta
Sida Loo Xakameeyo Masaafurinta Adigoo Ka Caawinaya Carruurtaada Inay Dareemaan Ammaan
Kheyraadka Caafimaadka Maskaxda
Liiska hubinta: Maareynta dhinacyada cilmi-nafsiga ee masaafurinta iyo xannaanada carruurta

4. Maareynta, Helitaanka iyo Xiritaanka Akoonka Bangiga

Ilaalinta Akoonkaaga Furan
Maareynta akoonkaaga, adiga laftiisa
Abuurista Akoon Bangi Wadajir ah
Bixinta Awood Wakiil Maaliyadeed ama Xadidan
Xiritaanka Akoonkaaga Bangiga
Sanduuqyada Kaydka Ammaanka
Liiska hubinta: Maareynta, Helitaanka iyo Xiritaanka Akoonka Bangiga

5. Kaarka Deynta, Kaadhahka Bixinta iyo Debitka

Tallaabooyinka Ugu Horeeya: Ururi macluumaad muhiim ah
Kaarka Deynta
Kaararka Hore ee Lacagta
Kaarka Debit-ka
Liiska hubinta: Kaarka Deynta, Kaadhahka Bixinta iyo Debitka

6. Maareynta Heshiisyada Adeegga Gaaban ee Jira iyo Biilasha La Xiriira

Tusaalooyinka Heshiisyada Adeegga Muddada-gaaban
Qodobbada Tallaabooyinka Bilowga ah
Joojinta Heshiiska
Liiska hubinta: Heshiisyada Adeegga Gaaban iyo Xeerarka La Xiriira

7. Daymaha Mushaharka iyo Amaahda Waqti-gaaban ee kale

Maxaa ku dhacaya deymahaaga deynta markaad dalka ka baxdo?

Sida loo mudnaanta siiyo bixinta deymaha

La shaqeynta deyn-bixiyaha si loo kordhiyo bixinta amaahda iyo/ama wadhadalka lacagta dib-u-bixinta

Ilaalinta Akoonnada ka hortagga ka bixitaanka otomaatiga ah ama xaddidda

Waxaa laga yaabaa inaysan sharci ahayn in deynta la ururiyo

Liiska hubinta: Daymaha Mushaharka iyo Amaahda Waqti-gaaban ee kale

8. Caymiska

Nooc ee siyaasadaha caymiska ah ayaad leedahay?

Waa maxay macluumaadka aad ka ururin lahayd siyaasadda caymis kasta?

Maxaa ku dhacaya siyaasadahaaga caymiska haddii lagu xiro ama lagu masaafuriyo?

Maxaa Kale Oo Aad Tixgelin Lahayd Markaad Go'aansanayso Mustaqbalka Siyaasadda Caymiska?

Liiska hubinta: Caymiska

9. Awoodaha Wakiillada

Waa maxay Awoodda Wakiilka (POA)?

Sidee ayuu u egyahay wakiil?

Maxay Qof Wajahaya Masaafurin U Siin Lahaa Wakiil?

Sidee Loo Dooran Karaa Nooca Wakiilka Aan Bixin Lahayd?

Sidee loo doortaa wakiil?

Immisa ayuu soconayaa codka wakiillada, ma la beddeli karaa?

Sidee Loo Qoraa Wakiil POA?

Liiska hubinta: Awoodaha Wakiillada

Awoodaha Wakiillada ee Gobollada

10. Hantida Maguurtada ah ee la lahaa

Ma leedahay hanti maguurtada ah?

Ma tahay inaad haysato, iibiso ama hadiyad u bixiso hantidaada dhabta ah?

Maxaa dhacaya haddii uu jiro milkiile wadajir ah?

Ma haysaa amaah iyo deyn (ama dukumiinti kalsooni) oo ku saabsan hantidaada?

Sidee ku heli kartaa caawimaad xirfadeed oo ku saabsan maaraynta hantida?

Maxaad samayn kartaa si aad hantidaada uga ilaaliso dadka xadgudba?

Liiska hubinta: Hantida Maguurtada ah ee la lahaa

11. Gawaarida, Amaahda Baabuurta, iyo Kirada Gawaarida

Maxaad ku samayn kartaa gaarigaaga haddii lagaa masaafurinayo?

Maxaad samayn kartaa haddii aad leedahay gaarigaaga?

Maxaad samayn kartaa haddii aad haysato amaah baabuur?

Maxaad samayn kartaa haddii aad kiraysato gaarigaaga?

libinta Gaarigaaga

Gaarigaaga u dhiibista amaah-bixiye

Caymiska iyo Diiwaangelinta

Dhoofinta Gaarigaaga

Liiska hubinta: Gawaarida, Amaahda Baabuurta, iyo Kirada Gawaarida

12. Joojinta Kirada Guryaha

Fahamka Kirada Guryaha
Joojinta Kirada Guryaha
Xaqa Gelitaanka
Sii wadista heshiiska kirada
Liiska hubinta: Kirada Guryaha

13. Maareynta Hantida Qiimaha leh

Waa maxay hanti qiimo leh oo shakhsi ah?
Noocee hanti shaqsiyeed oo qiimo leh ayaad leedahay?
Qorsheyn Horay – Waa maxay xulashooyinka?
Qodobbo kale oo la tixgeliyo
Maxaa ku dhici doona hantidaada haddii lagu xiro?
Ka Fogaanshaha ama Yareynta Khatarta Khasaaraha
Sidee baad u heli kartaa hantidaada ama hantidaada?
Liiska hubinta: Maareynta Hantida Qiimaha leh

14. Qaadashada lacagta xadka

Waa maxay waajibaadka sharci ee aad leedahay markaad qaadanayso lacag ama waxyaabo sida lacag markaad ka baxayso Maraykanka?
Maxay yihiin arrimaha wax ku oolka ah ee aad tixgelin lahayd haddii aad wajahayso masaafurinta?
Sidee baad u heli kartaa oo u heshaa hantidaada aan la sheegan?

15. Xuquuqda Macaamiisha ee Wareejinta Lacagaha

Waa maxay wareejinta lacagaha la ilaaliyo?
Waa maxay Ilaalinta Ku Saabsan Wareejinta Lacagaha?
Maxaa dhacaya haddii aad rabto inaad joojiso wareejintaada lacagta?
Maxaa dhacaya haddii ay jirto dhibaato ku saabsan wareejintaada lacagta?
Maxaa kale oo aad tixgelin lahayd markaad dirayso wareejinta lacagta?

16. Ururinta Mushaharka aan la bixin

Waa maxay xuquuqdaada mushaharka shaqada aad qabato?
Imisa waqti ayuu shaqaaluhu bixinayaa jeeggii ugu dambeeyay?
Sidee ku heli kartaa mushaharkaaga ugu dambeeya haddii lagaa xiran yahay ama la masaafuriyo?
Maxaa dhacaya haddii shaqaaluhu uusan bixin mushaarkii ugu dambeeyay?
Maxaa dhacaya haddii ay jiraan dhibaatooyin kale oo mushahar ah marka laga reebo mushaarkii ugu dambeeyay?
Warqad tusaale ah: Habka Loo Magacaabay Qaadashada Mushaarkii Ugu Dambeeyay
Warqad tusaale ah: Warqadda Dalabka ee Mushaharka La Leeyahay

17. Caymiska Bulshada

Fahamka Amniga Bulshada – Qeexitaannada Aasaasiga ah
Kuwa aan muwaadiniinta ahayn ee u qalma inay helaan Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada?
Maxaad samayn lahayd haddii aad horey u helayso lacagaha Social Security?
Muhaajiriinta wajahaya masaafurinta ma u qalmaan faa'iidooyinka Caymiska Bulshada?
Faa'iidooyinka caymiska bulshada waa la joojiyay tan iyo markii aan xabsi ku jiray, maxaan sameeyaa?
Maxaa ku dhici doona Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada haddii lagaa masaafuriyo?
Maxaa ku dhacaya Faa'iidooyinka Caymiska Haddii Shaqaalaha Caymiska La Masaafuriyo Laakiin Adigu Ku Jirto Maraykanka?

Maxaa ay tahay inay sameeyaan muhaajiriinta diyaarinta iyo kormeerka ka hor inta aysan ka bixin Maraykanka?

Liiska hubinta: Caymiska Bulshada

18. Faa'iidooyinka Veterans-ka

Dadka aan muwaadiniinta ahayn waxay u qalmaan inay u adeegaan Ciidamada Qalabka Sida ee Maraykanka

Dhalashada Degdega ah ee Xubnaha Milatari iyo Qoysaskooda

Faa'iidooyinka Veterans-ka ee Halyeeyada Milatariga, Qoysaska iyo Badbaadayaasha

Suurtagalnimada in halyeeyada aan muwaadiniinta ahayn la masaafuriyo

Luminta Faa'iidooyinka sababtoo ah xukunka dembi iyo xabsi (waxay khuseysaa dhammaan halyeeyada)

Faa'iidooyinka Veteran-ka kadib masaafurinta

19. Burburinta ama libinta Ganacsi

Waa maxay noocyada caadiga ah ee ururada ganacsiga?

Maxay yihiin tixgelinta marka la iibinayo ama la kala dirayo Milkiilaha Kali-taliska ah?

Maxay yihiin tixgelinta marka la iibinayo ganacsi wadajir ah?

Liiska hubinta: Burburinta ama libinta Ganacsi

20. Dhibaatooyinka Diiwaangelinta Canshuuraha

Ma tahay “ajaanib degan” ama “ajjabi aan deganayn” marka la eego gudbinta canshuurta?

Ma khasab baa inaad bixiso soo celinta canshuurta? Ma tahay inaad sidaas samayso?

Maxaa dhacaya haddii xaaskaaga la masaafuriyo oo aad dalka ku sii jirto?

Goorma ayaad helaysaa Cashuurtaada Haddii Mid Kugu Leedahay?

Waa maxay ganaaxyada haddii aan la gudbin soo celinta canshuuraha?

Xaggee ka heli kartaa foomamka lagama maarmaanka u ah si aad canshuurta u gudbiso?

Liiska hubinta: Dhibaatooyinka Diiwaangelinta Canshuuraha

1. Daryeelka Carruurta

Marka la masaafuriyo, waxaa laga yaabaa inaad wajahdo go'aanno adag oo ku saabsan xanaanada carruurta. Qaybtan waxay faahfaahinaysaa arrimaha aasaasiga ah ee xanaanada aad la kulmi karto adigoo ah waalid soo galootiga ah waxayna bixisaa talooyin ku saabsan ilaalinta xuquuqda waalidka ka hor, inta lagu jiro, iyo ka dib masaafurinta. Qaybtan waxay ka hadlaysaa arrimaha soo socda:

Fahamka Daryeelka iyo Daryeelka Carruurta: Qeexitaannada Aasaasiga ah ► Yaa Raadsan Kara Xanaanada ama Daryeelka Sidee Maxkamaddu U Go'aamisaa? ► Qorsheynta Qabashada Carruurta ka hor xabsi ama masaafurin ► Ilaalinta Xuquuqda Waalidiinta inta lagu jiro xabsi ► Xulashooyinka waalidiinta wajahaya masaafurinta ► Caqabadaha Qoys muhaajir ah uu la kulmi karo maxkamadda

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuurto xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Fahamka Daryeelka iyo Daryeelka Carruurta: Qeexitaannada Aasaasiga ah

“Daryeelka Carruurta” “Child Custody” waa ururinta xuquuq sharci oo kala duwan oo lagu daryeelo ilmaha iyo in go'aanno waaweyn laga gaaro nolosha ilmahaas. Xuquuqdan sharciga ah ee kala duwan – xanaanada jirka, xanaanada sharciga, mas'uuliyadda wadajirka ah, iyo xanaanada keliya – hoos ayaa lagu sharaxay.

“Ilaaliye” “Custodian” waa qofka maxkamaddu siisay xuquuqda xanaanada. Tani waxay noqon kartaa waalid ama qof kale, sida maxkamaddu u aragto mid ku habboon.

“Xanaanada Jirka” “Physical Custody” waa xaqa waalidka ama mas'uuliyadda ah ee ah in ilmuhu la noolaado waalidka ama mas'uuliyadda. Qofka haysta mas'uuliyadda jirka ah ayaa go'aan ka gaari kara hawlaha maalinlaha ah ee ilmaha.

“Xanaanada Sharciga” “Legal Custody” waa xaqa go'aannada ku saabsan koritaanka ilmaha. Qof haysta mas'uuliyadda sharciga ah wuxuu go'aan ka gaari karaa sida loo koriyo ilmaha, oo ay ku jiraan go'aamada waxbarashada, diinta iyo/ama daryeelka caafimaadka.

“Xanaanada Kali ah” “Sole Custody” waa marka hal waalid uu leeyahay dhammaan xuquuqda xanaanada. Tani waxay noqon kartaa mas'uuliyad jireed oo keliya, mas'uuliyad sharci ah ama labadaba.

Ogeysiis: Gobollo badan, maxkamaduhu ma siin doonaan xanaanada keli ah hal waalid ilaa maxkamaddu go'aamisay in waalidka kale uu yahay “aan habboonayn,” taasoo macnaheedu yahay in waalidku uusan awoodin inuu daryeelo ilmaha. Tusaalooyinka “aan habboonayn” waxaa ka mid ah waalidka oo ku tiirsanaanta khamriga ama daroogada ama taariikhda xadgudubka carruurta. Sidoo kale, xitaa haddii maxkamaddu siisay xanaanada jidheed ee keli ah hal waalid, haddana waxay heli kartaa xuquuqda booqashada waalidka kale.

“Daryeelka wadajirka ah” “Joint Custody” waa heshiis ay labada waalid wadaagaan xuquuqda daryeelka ilmahooda. Waxay noqon kartaa xanaanada jirka ee wadajirka ah, mas'uuliyad sharci wadajir ah ama labadaba. Maxkamadaha gobollo qaar si joogto ah ayay u bixiyaan xanaanada sharciga wadajirka ah, taasoo micnaheedu yahay in labada waalid ay wadaagaan xaqa ay go'aan ka gaaraan korinta ilmaha.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

“Ilaaliye Sharciga ah” “Legal Guardian” waa qof -- aan ahayn waalidka ilmaha -- oo la siiyay xaq sharciga ah ee daryeelka iyo go'aamo gaar ah oo ku saabsan ilmaha iyadoo la raacayo amar maxkamadeed ama hab kale oo ay dowladdu aqbashay. Tusaale ahaan, gobollada qaarkood waxay waalidiinta u oggolaadaan inuu magacaabo mas'uuliyad isagoo saxiixaya dukumenti aan maxkamad ku faragelin. Gobollada kale waxay qasbaan in la gudbiyo codsi mas'uuliyad ah waxayna waajibaad saaraan ilaaliyaha, sida warbixin joogto ah oo maxkamadda loo gudbiyo caafimaadka ilmaha.

“Booqashada” ama “Waqtiga Waalidnimada” waa xuquuq sharci ah oo maxkamaddu siisay waalid ama qof kale xaq ay waqti la qaataan ilmaha. Qofka la siiyay xuquuqda booqashada waxaa laga yaabaa inuusan xaq u yeelan karin inuu go'aan waaweyn ka gaaro daryeelka ama koritaanka ilmaha iyadoo ku xiran waxa maxkamaddu amarto. Marka maxkamaddu go'aamiso xuquuqda booqashada, dhammaan waalidiinta iyo daryeelayaashu waxay ku xiran yihiin amarka maxkamadda. Xuquuqda booqashada badanaa waxaa lagu beddeli karaa oo keliya amar cusub oo maxkamadeed.

Xeerarka booqashada waxay kala duwanaan karaan gobol kasta. Hoos waxaa ku qoran tusaalooyin qaar ka mid ah xeerarka booqashada:

- **California:** California gudaheeda, maxkamaduhu waxay leeyihiin awood ay ku siiyaan xuquuq booqasho macquul ah qof kasta oo dan ka leh daryeelka ilmaha, haddii ay tahay danaha ugu wanaagsan ee ilmaha. Tani waxay ku jiri kartaa waalid, iyadoo la raacayo amar xanaanada. Waxay sidoo kale ku jiri kartaa awoowayaasha ilmaha ama, haddii mid ka mid ah waalidka ilmaha uu dhintay, carruurta, walaalaha, waalidiinta iyo awoowayaasha waalidkii dhintay.
- **New York:** Marka laga reebo qodobbada booqashada waalidiinta iyo awoowayaasha, sharciga New York wuxuu leeyahay habraac u oggolaanaya walaalaha iyo walaalaha carruurta yaryar inay maxkamadda u codsadaan xuquuqda booqashada.
- **Texas:** Texas, awoowayaasha iyo qaraabada kale, marka laga reebo dadka daryeela ilmaha oo ay ku jiraan waalidiinta korsada, waxay raadsan karaan xuquuqda booqashada, inkastoo ay adkaan karto maadaama maxkamaddu badanaa mudnaanta siisay rabitaanka waalidka ee koritaanka ilmahooda

Yaa raadsan kara mas'uuliyad ama mas'uuliyad iyo sidee maxkamaddu u go'aamisaa?

Caadi ahaan, carruurta ku dhasha inta ay waalidkood' guursan yihiin waxaa loo tixgeliyaa inay si wadajir ah u masuul ka yihiin labada waalid ilaa maxkamaddu ay ka kale amarto. Taasi waxay ka dhigan tahay in waalid midkood uu go'aan sharci ah ka gaari karo ilmaha ama daryeeli kara ilmaha iyada oo aan maxkamad amar qaadin. Haddii aysan jirin amar maxkamadeed oo ka soo horjeeda oo waalidka kale uu diyaar u yahay inuu daryeelo ilmaha, waalidka wajahaya masaafurinta looma baahna inuu tallaabo qaado si uu u helo xanaanada ilmaha.

Caadi ahaan, haddii waalidku aysan is guursan markii ilmaha la dhashay, hooyadu waxay dooran kartaa magaca dambe ee ilmaha. Ilmuhu wuxuu qaadan karaa magaca hooyada, magaca aabbaha ama magac laba-geesood ah ama xitaa magac dambe oo ka duwan labada waalid ee shahaadada dhalashada. Xaaladaha hooyada la siiyay xuquuqda xanaanada keli ah furriin ama dacwad sharci oo kale, badanaa iyadu waa ilaaliyaha keliya ee ilmaha. Si kastaba ha ahaatee, mar walba ma aha in hooyadu tahay qofka kaliya ee ilaaliya. Tusaale ahaan, haddii aabbe aan magaciisa lagu xusin shahaadada dhalashada, laakiin maxkamad go'aamisay aabbanimada iyo/ama aabaha mar walba si joogto ah ugu lug lahaa nolasha ilmaha, maxkamaddu waxay go'aamisaa in aabaha uu leeyahay xuquuq la mid ah oo xanaanada ah. Si kastaba ha ahaatee, gobollo qaar ayaa xaddiday xuquuqda xanaanada aabbayaasha aan guursan. Haddii labada waalid lagu magacaabo shahaadada dhalashada ilmaha, markaas labaduba waxay noqon doonaan mas'uuliyeyaal wadajir ah gobollo badan.

Haddii waalidku ay kala tageen ama horey u kala fureen, xuquuqda xanaanada carruurta badanaa waxaa lagu go'aamiyaa dukumentiyada furriinka. Sida hoos lagu sharaxay, maxkamaddu waxay beddeli kartaa xuquuqdaas xanaanada.

Waalidiinta ilmaha, xubnaha kale ee qoyska waaweyn, ama dad kale oo waaweyn oo ay waalidka ilmaha u magacaabeen waxay awoodi karaan inay maxkamadda ku bilaabaan dacwadda xanaanada carruurta. Xubnaha qoyska ee bilaabi kara dacwad xanaanada waxaa ka mid noqon kara walaalo, ayeeyo iyo ayeeyayaal, eedo, adeero ama eedo, iyadoo ku xiran sharciga gobolka. Dad kale oo daryeelay ilmaha ayaa sidoo kale loo oggolaan karaa inay raadsadaan xuquuqda xanaanada. Gobollo qaar, laakiin dhammaan ma aha, maxkamaduhu ma siin doonaan mas'uuliyadda qof saddexaad (aan waalid ahayn) inkastoo waalidku diidaan ilaa waalidiinta la ogaado inaysan awoodin inay daryeelaan ilmaha.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Ogeysiis: Amarka xanaanada ayaa noqon kara habka ugu fudud ama kaliya ee waalidiintu ku xaqiijin karaan xuquuqda booqashada kadib masaafurinta, inkastoo garsoore dacwad daryeelka carruurta uu sidoo kale amri karo booqashooyin.

Doorashada ilaaliye ku meel gaar ah ilmahaaga haddii ay dhacdo xaalad lama filaan ah badanaa ma halis geliso xuquuqdaada waalidnimo. Gobollo badan, waalid wuxuu ka laaban karaa mas'uuliyadda ku meel gaarka ah wakhti kasta wuxuuna dooran karaa qof kale inuu noqdo ilaaliyaha ku meel gaarka ah ee ilmaha isagoo buuxinaya oo notari gareynaya foomka cusub ee magacaabista mas'uuliyadda ilaalinta.

Heerka “Danta Ugu Wanaagsan ee Ilmaha”

Iyadoon loo eegin cidda raadinaysa xanaanada ilmaha, maxkamad ayaa go'aamin doonta xanaanada (iyo xuquuqda booqashada) iyadoo la adeegsanayo heerka “danaha ugu wanaagsan ee ilmaha”. “Danta ugu wanaagsan” ee ilmaha badanaa waa qodobka ugu muhiimsan ee go'aaminta xanaanada. Marka la go'aamiyo danaha ugu wanaagsan ee ilmaha, maxkamaddu waxay tixgelin kartaa:

- Doorashada ilmaha, iyadoo la tixgelinayo da'da iyo fahamka ilmaha;
- Baahiyaha jireed, dareen ama waxbarasho ee ilmaha;
- Muddada uu ilmaha ku noolaa deegaan gaar ah iyo saameynta suurtagalka ah ee isbeddelku ku yeelan doono ilmaha;
- Da'da, jinsiga, asalka ama astaamaha kale ee ilmaha;
- Suurtagalnimada dhaawaca ilmaha la kulmi karo;
- Awoodda iyo rabitaanka waalidka, ama qof kale oo codsanaya xanaanada, si uu u daboolo baahiyaha ilmaha iyo inuu ka hormariyo baahiyaha ilmaha midkiisa; iyo
- Anshax wanaagga qofka codsanaya xanaanada.

Sida ku cad inta badan shuruucda gobolka, codsiga xanaanada waa in lagu gudbiyaa “gobolka hooyo” ee ilmaha. “Dawladda hooyo” waa gobolka uu ilmaha ku noolaa ugu yaraan lix bilood oo isku xigta ka hor inta aan la bilaabin dacwada xanaanada carruurta. Haddii qofka raadinaya xanaanada uusan ahayn waalidka sharciga ah ama bayoolojiga ee ilmaha oo uu ku nool yahay isla gobolka uu ilmaha leeyahay, codsiga xanaanada waxaa lagu gudbin karaa gobolka uu degan yahay ama halka ilmaha degan yahay.

Sidee maxkamaddu u aasaastaa mas'uuliyadda sharciga ah?

Gobol kasta wuxuu leeyahay habraac gaar ah oo maxkamad loogu codsado in la magacaabo ilaaliye sharci ah oo loogu talagalay ilmo yar. Guud ahaan, habraacyadan waxaa si faahfaahsan loogu sharaxay xeerarka xiriirka qoyska iyo qoyska ee gobolka ama shuruucda dhaxalka ee gobolka. Qofka xiiseynaya inuu noqdo ilaaliye badanaa waa inuu codsi u gudbiyaa maxkamadda ku habboon. Kadib, maxkamaddu waxay dejisaa taariikh dhageysi ah waxayna go'aansan doontaa in ay danaha ugu wanaagsan tahay in qofkan loo magacaabo ilaaliye sharci ah ee ilmaha.

Marka qof aan ahayn waalidka' sharciga ama dhabta ah ee ilmaha' u codsado in loo magacaabo ilaaliye sharci ah ee ilmaha', waa faaiido in la helo warqad dhaar leh oo ka yimaada labada waalid oo muujinaya in waalidku doonayaan in qofka loo magacaabo ilaaliye sharci ah ee ilmaha. Haddii hal waalid oo kaliya lagu qoray shahaadada dhalashada ilmaha, waalidkaas kaliya ayaa saxiixi doona warqadda dhaarta leh. Haddii labada waalid ay ku jiraan shahaadada dhalashada ilmaha, ama haddii waalidku hore u kala tageen oo la siiyay mas'uuliyad sharci ama jireed oo wadajir ah, markaa labaduba waa inay bixiyaan caddeyntaas. Haddii aan la helin warqadda caddeynta ee labada waalid, waxaa suuragal ah in maxkamaduhu ay dalbadaan in la muujiyo isku day dhab ah oo lagu raadinayo waalidka maqan, taasoo keentay in la helo warqadda caddeynta ay suurtagal la'aan tahay.

Marka laga soo tago habraac maxkamadeed oo rasmi ah si loo magacaabo ilaaliye, gobollada qaar waxay u oggolaadaan waalid inuu magacaabo ilaaliye ku meel gaar ah, sida hoos ku xusan, kaasoo go'aamada caafimaadka iyo dugsiga u qaadan kara ilmaha, mararka qaarna la safri kara ilmaha. Maadaama dhammaan gobollada aysan aqoonsan nooca oggolaanshahaas, qaarna xaddidaan waqtiga iyo duruufaha la isticmaali karo, waa muhiim in la hubiyo khabiir sharci oo deegaanka ah ka hor inta aan la isku dayin heshiiskan.

Goorma ayay maxkamaddu go'aamin doontaa xanaanada ama daryeelka?

Waqtiga ay qaadato, laga bilaabo bilow ilaa dhammaad, si ay maxkamaddu u go'aamiso xanaanada ama ilaalinta waa mid aad u kala duwan, waxayna qaadan kartaa bilo badan ilaa in ka badan hal sano. Arrimo badan ayaa saameyn doona muddada ay qaadanayso kiiska xanaanada ama mas'uuliyadda ka hor inta aysan maxkamaddu go'aan kama dambeys ah gaarin. Arrimahan waxaa ka mid ah, waxyaabo kale oo ay ka mid yihiin, in codsiga xanaanada ama mas'uuliyadda la muransan yahay, habraaca gaarka ah ee lagu go'aaminayo xanaanada ama daryeelka ee xukunka, iyo sida ay maxkamaddu mashquul u tahay.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Qorsheynta Qabashada Carruurta ka hor xabsi ama masaafurinta

Haddii aad aaminsan tahay inaad halis ugu jirto in la xiro ama laga masaafuriyo mas'uuliyiinta socdaalka ama si kale loo kala fogeeyo carruurtaada muddo aan la cayimin sababo kale awgood (tusaale, xabsi, awood darro caafimaad), dejinta qorshe lagu daryeesho qof ilmahaaga hore ayaa kuu oggolaanaya inaad ilaaliso xuquuqda waalidka meel kasta oo suurtagal ah oo aad ka hortagto carruurta inay galaan daryeelka korinta.

Maadaama xuquuqda waalidnimada ay aad u xaddidan tahay marka lagaa xiro ama la masaafuriyo, waxaa fiican in qorshayaashan hore la sameeyo oo si taxaddar leh looga wada hadlo carruurtaada, xaaskaaga, waalidiinta kale, qaraabada, iyo dadka kale ee laga yaabo inay ku lug leeyihiin daryeelka carruurtaada inta aad maqan tahay.

Waalidiinta halis ugu jira xabsi, masaafurinta, ama kala tag kedis ah oo kale oo ka mid ah carruurtooda waxay qaadan karaan tallaabooyinka diyaarinta ee soo socda.

1. Aqoonso dadka daryeeli doona carruurta

Haddii laga yaabo in lagu xiro, la masaafuriyo, ama si kale aadan u daryeeyn karin carruurtaada, waa muhiim inaad hesho qof aad ku kalsoon tahay inuu daryeelo oo mas'uul ka ah daryeelka carruurta.

Marka hore waa inaad aqoonsataa dadka hadda haysta mas'uuliyadda sharciga ah. Sida kor lagu sharaxay, marka waalidku wadaagaan mas'uuliyadda carruurta, waalidka kale ayaa ku faragelin kara go'aanno sharci ah oo ku saabsan ilmaha, gaar ahaan haddii aysan halis ugu jirin xabsi/masaafurin.

Haddii waalid kale ama qof mas'uuliyad sharci ah haysta uusan awoodin inuu daryeelo ilmahaaga, ama qofkaas uusan jirin, waa inaad aqoonsataa daryeela kale. Iyadoo ku xiran gobolka, waxaa laga yaabaa inuusan u baahnayn inuu haysto xaalad soo-galooti oo ansax ah oo uu leeyahay daryeelaha si uu u noqdo ilaaliyaha ama ilaaliyaha ilmahaaga. Had iyo jeer hubi foomamka iyo tilmaamaha gobollada gaarka ah, maadaama siyaasadahaas ay isbeddeli karaan.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Talo: Waa inaad hubisaa in ilaaliyaha loo xilsaaray uu yahay qof aad si buuxda u aaminayso. Sidoo kale waa inaad si taxaddar leh u tixgelisaa oo ka wada hadashaa qodobbo kala duwan markaad dooranayso daryeele, sida awoodda jireed iyo dhaqaale ee qofka si uu u daryeelo carruurta muddo dheer oo aan la cayimin, dadka kale ee guriga ka tirsan ee si joogto ah ula xiriiri doona carruurta, iyo baahiyo caafimaad ama baahiyo kale oo gaar ah oo carruurta yeelan karaan.

2. Diyaari heshiisyo ku meel gaar ah oo ilaalin ah, haddii ay suurtagal tahay

Sameynta heshiiska daryeelka iyo daryeelka ku-meel-gaarka ah waxay qofka kale siin doontaa awood sharci oo ku habboon inuu si dhaqso ah u farageliyo oo u dhaqaaqo magaca carruurtaada. Heshiisyada afka ah badanaa kuma filna in qof kale loo siiyo awood sharci oo uu go'aan gaar ah u qaato ilmahaaga.

Talo: Daryeelaha horey u yahay ilaaliyaha sharciga ah ee ilmaha uma baahna inuu maxkamadaha ka raadsado mas'uuliyadda sharciga, balse waa inuu mar walba go'aamiyo sida uu u isticmaali karo xuquuqdiisa hadda jira ee ilaaliye sharci ah.

Sababaha kale ee lagu rasmi gareynayo qorshayaasha ilaalinta waxaa ka mid ah:

- Qaar ka mid ah shirkadaha caymiska caafimaadka ma caymisaan ilmaha la nool daryeelaha aan ahayn waalidka ama ilaaliyaha sharciga ah ee ilmaha;
- Dugsiyo badan waxay u baahan yihiin in ilmaha uu isdiiwaangeliyo iyada oo loo marayo waalidka ilmaha ama ilaaliyaha sharciga ah ama qofka hadda daryeela. Daryeelaha hadda jira ayaa ilmaha iskuulka diiwaangelin kara haddii ilmaha uu hoy la'aan yahay haddii uusan la noolaan daryeelaha hadda jira (gobollo qaar waxay oggolaadaan isticmaalka “caddeyn dugsi,” taasoo u oggolaanaysa qof kale inuu ilmaha iskuulka ku diiwaangeliyo);
- Daryeelaha guud ahaan ma heli karo daryeel caafimaad oo ilmaha ah la'aanta saxiixa waalidka ilmaha ama mas'uulka sharciga ah ama amar maxkamadeed;
- Ilmuhu ma heli karo baasaboorka Mareykanka la'aanta oggolaanshaha waalidka ilmaha ama mas'uulka sharciga ah; iyo
- Maxkamaduhu waxay diidi karaan inay siiyaan xaalad mas'uul sharci ah qof aan ahayn waalid iyada oo aan muujin in waalidku doonayaan inay siiyaan awoodda mas'uuliyadda dadka kale.

Waa maxay Ilaaliye Ku-meel-gaar ah iyo sidee Ilaaliye Ku-meel-gaar ah u daryeeli karaa carruurta qof?

Haddii qof xiran uu yahay qofka kaliya ee ilmaha ilaaliya, ama haddii qofka aan la xirin uusan sidoo kale awoodin inuu daryeelo ilmaha, waa inuu tixgeliyaa magacaabista mas'uul “ku meel gaar ah” si ku meel gaar ah u daryeela ilmaha haddii uu ogolaado gobolka uu ku nool yahay. Daryeelka ku-meel-gaarka ah waa heshiis sharci oo qofka siinaya awood uu u daryeelo ilmo muddo xadidan marka waalidka ilmaha aysan awoodin inay sidaas sameeyaan. Qofka loo magacaabay ilaaliye ku-meel-gaar ah waa inuu noqdaa qof waalidku si buuxda ugu kalsoon yahay daryeelka ilmaha.

Qofku wuxuu magacaabi karaa mas'uul isagoo buuxinaya oo notanariansiyya foomka magacaabista ilaaliye ee gobolkaas, halka gobolka uu oggolaado. Dukumentigan wuxuu oggolaanayaa cidda daryeeli karta ilmaha oo go'aamo muhiim ah u gaari karta ilmaha, sida:

- Go'aamada ku saabsan daryeelka caafimaadka iyo ilkaha;
- Go'aamada ku saabsan waxbarashada iyo baahiyaha gaarka ah; iyo
- Go'aamada safarka.

Magaca foomka iyo macluumaadka loo baahan yahay si loo buuxiyo mas'uuliyadda ku meel gaarka ah way kala duwan tahay gobol kasta. Gobollo qaar, waxaa suurtagal ah in magacaabista ilaaliyaha lagu diiwaangeliyo maxkamadda. Tusaale ahaan, Florida, waalidiintu waxay saxiixi karaan bayaan qoraal ah oo ay ku magacaabaan mas'uul “pre-want” ah oo ilmahooda ah. Waalidiinta ayaa markaas bayaanka u gudbiya maxkamadda gobolka ay degan yihiin. Haddii wax ku dhacaan waalidka oo ilmaha u baahan yahay ilaaliye, maxkamaddu waxay ka soo saari doontaa bayaanka waalidka' faylasha maxkamadda waxayna ka fiirsan doontaa habka daryeelka. Hadalka waalidka waxaa loo arkaa “mala-awaal la beenin karo” oo ah in qofka lagu magacaabay bayaanka uu yahay ilaaliyaha. Tani waxay ka dhigan tahay in maxkamaddu ay qofka u magacaabi doonto ilaaliye ilaa aan la caddeyn wax kale, isla markaana qofkaas uusan u qalmin inuu noqdo ilaaliye.

Buuxinta foomamka mas'uuliyadda waxay ka duwanaan kartaa habka maxkamadda, iyadoo ku xiran sharciga gobolka. Iyadoo ku xiran gobolka, foomamka mas'uuliyadda ee notary-ga ah waxay noqon karaan ama noqon karaan kuwo sharci ahaan qasab ah. Miisaanka sharciga ee la siiyo foomka mas'uuliyadda la xaqiijiyay waxaa lagu go'aamiyaa gobol kasta, sidaas darteed mas'uuliyadda waa la aqoonsan karaa ama lama aqoonsan karaa haddii ilmo loo qaado gobol kale.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Gobollada aan aqoonsan awoodda waalidka ee ay ku magacaabi karaan ilaaliye ku meel gaar ah ilmaha, waalidiinta doonaya inay xuquuq sharci ah siiyaan daryeelaha ka hor inta aan la xirin/masaafurin waa inay tixgeliyaan xulashooyin kale. Xulashooyinkan waxaa ka mid noqon kara in la raadiyo in daryeelaha loo siiyo xuquuqda xanaanada iyadoo la gudbinayo codsi xanaanada oo waalidku taageeri karo. Waalidiintu waa inay si taxaddar leh u miisaamaan xulashooyinkooda oo ay la tashaan caawinta sharciga deegaanka sababtoo ah in la siiyo xuquuq xanaanada qof kale iyadoo la filayo in la masaafuriyo waxay keeni kartaa in waalidiintu ay lumiyaan xuquuqda sharciga ah ee carruurtooda haddii aan la masaafurin.

Maxkamaddu looma baahna inay ixtiraamto foomka mas'uulka ku meel gaarka ah haddii loo baahdo in loo magacaabo mas'uul joogto ah ilmaha. Inkastoo foomka ilaalinta ku-meel-gaarka ah uu yahay arrin maxkamaddu guud ahaan tixgeliso marka la aqoonsado, go'aanka ugu dambeeya ee maxkamaddu wuxuu ku saleysan yahay danaha ugu wanaagsan ee ilmaha. Sidaas darteed, waalid waa in si taxaddar leh uga fiirsadaa cidda loo magacaabo mas'uulka dukumentiga. Doorashada qof maxkamaddu u aragto inuu ku habboon yahay daryeelka ilmaha ayaa kordhin doonta fursadaha in maxkamaddu raacdo codsiga waalidka.

Amarada Xanaanada iyo Xeerarka Ogolaanshaha

Markaad qorsheyneyso suurtagalnimada masaafurinta, waa inaad sidoo kale dib u eegtaa amarada xanaanada carruurta ee jira si loo ogaado in wax isbeddel ah loo baahan yahay. Maadaama habka beddelka amarada xanaanada uu qaadan karo bilo, waa inaad ka fiirsataa inaad bilowdo habkaas sida ugu dhaqsaha badan, haddii ay habboon tahay.

Waxaad sidoo kale tixgelin kartaa inaad ka hesho amarada ogolaanshaha xanaanada maxkamad ama hay'ad ku habboon haddii ay sharciga gobolka aqoonsan tahay. Caadiyan, xeerka ogolaanshaha xanaanada wuxuu siiyaa xanaanada jirka qofka daryeela laakiin waalidiinta waxay u oggolaanaysaa inay si sharci ah u haystaan carruurta. Waxay sidoo kale dejisaa heshiisyo booqasho.

Sida hab kasta oo maxkamaduhu ku lug leeyihiin, waalidiin badan oo aan dukumentu lahayn ayaa laga yaabaa inay ka caga jiidayaan inay ka qayb galaan dacwadaha maxkamadda. Tani waxay xaddidi kartaa awooddooda ay ku siiyaan ilaalin sharci ah carruurtooda iyo daryeelayaashooda horay uga hor gobollada aan aqoonsanayn heshiisyada aan rasmi ahayn, sida magacyada mas'uuliyadda si gaar ah loo diyaariyay.

Caqabado kale oo suurtagal ah oo ka dhici kara marka la qorsheynayo qorshayaasha xanaanada carruurta waxaa ka mid ah dukumentiyu u baahan saxiixa labada waalid.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Sidoo kale waa inaad maskaxda ku haysaa in marka qof aan ahayn waalidka la siiyo mas'uuliyadda ilmaha, qofkaas uu helayo awood sharciyeed oo in loco parentis (bedelka waalidka) ah. Tani waxay ka dhigan tahay in qofka mas'uulka ah ee ilmaha uu xaq u leeyahay inuu codsado xanaanada ama uu ka soo horjeesto muranka xanaanada ee mustaqbalka soo bixi kara. Marka haddii mas'uuliyadda uusan ogolaanin inuu ilmaha u celiyo waalidka ama uusan ogolaan inuu galo heshiis cusub oo xanaanada ah, maxkamad ayaa go'aamin doonta cidda leh xanaanada. Waxaa lagula talinayaa inaad la tashasho qareen ka hor intaadan galin heshiisyo xanaanada ah.

Qorshayaasha rasmiga ah ee xanaanada, sida kor ku xusan, waxaa la samayn karaa ka dib marka qof la xiro ama la amro in la masaafuriyo. Kadib markii lagaa xiro ama la masaafuriyo, daryeelayaasha, ilaaliyaasha ama dadka kale ee xaq u leh ayaa codsan kara mas'uuliyadda sharciga iyo/ama jirka ee carruurtaada. In la maro habraacyada rasmiga ah ee xanaanada ka hor xabsi ama masaafurinta waxay keeni kartaa inaad si aan loo baahnayn u lumiso xuquuqaha waalidnimada, laakiin waxay noqon kartaa habka kaliya ee lagu hubin karo in daryeelaha hore loo magacaabo isla markaana uu leeyahay oggolaansho sharci ah oo uu ku daryeelo una qaado go'aanno lagama maarmaan u ah carruurtaada. Sidaas darteed, waa inaad si taxaddar leh uga fiirsataa xulashooyinkaaga oo aad la tashataa macluumaad gaar ah oo gobolka ah ka hor intaadan qaadan go'aanno keeni kara in la yareeyo xuquuqda waalidnimada.

Warqadda Oggolaanshaha Daryeelaha

Sidoo kale waxaad tixgelin kartaa inaad magacawdo daryeele carruurtaada adigoo adeegsanaya Oggolaanshaha Daryeelaha. Oggolaanshaha Daryeelaha waa foom kuu oggolaanaya inaad magacawdo daryeelaha iyo inaad u ogolaato daryeelaha inuu go'aan ka gaaro daryeelka caafimaadka iyo waxbarashada marka aadan joogin. Oggolaanshaha Daryeelaha ma siinayo daryeelka sharciga ah ee ilmahaaga, mana saameynayso xuquuqdaada waalidnimada—waalidku waxay haystaan xanaanada iyo xakameynta ilmaha. Warqadda Oggolaanshaha Daryeelaha lama dhaqan gelin karo maxkamad mana u baahna in maxkamad loo gudbiyo. Si kastaba ha ahaatee, Caddeynta Oggolaanshaha Daryeelaha waa in lagu gudbiyaa iskuulka ilmaha, bixiyeyaasha caafimaadka, ama hay'adaha uu daryeelaha u oggol yahay inuu go'aan qaato. Habraacyada warqadahan waxay ku kala duwan yihiin gobolka, degmada waxbarashada, iyo bixiyaha caafimaadka.

Dukumentiyiyo Sharci oo Muhiim ah iyo Dukumentiyiyo Kale

Waa muhiim in la nidaamsado oo la ogaado meesha laga helo dhammaan dukumentiyada sharciga ah ee la xiriira daryeelka ilmaha iyo in la hubiyo in dhammaan dukumentiyada ay casriyeysan yihiin.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Talo: Qoysasku waa inay dhammaan dukumentiyada sharciga iyo waraaqaha kale ee muhiimka ah ku hayaan meel ammaan ah. Waalidiinta iyo mas'uuliyadda waa inay sidoo kale dadka kale, oo ay ku jiraan carruurta waaweyn, u sheegaan meesha laga heli karo dukumentiyada haddii la xiro ama si kale looma daryeeli karin ilmaha.

Talo: Waalidiinta iyo mas'uuliyadda waa inay haystaan dhammaan nuqulada asalka ah ee dhammaan dukumentiyada oo ay nuqullo siiyaan mas'uuliyiinta socdaalka oo kaliya.

Kuwa soo socda waa tusaalooyin dukumentiyada sharci oo muhiim ah oo la diyaariyo ama la ururiyo, iyadoo macluumaad dheeraad ah ku saabsan nooc kasta oo dukumentiyada ah hoos ku xusan:

- Shahaadada dhalashada ilmaha iyo kaarka caymiska bulshada;
- Baasaboorka Child;
- Foomamka xiriirka degdegga ah;
- Amarada xanaanada hadda, magacaabista ilaaliyaha, iyo kuwo kale foomamka oggolaansho/oggolaansho;
- Dardaaranka iyo wasiyadda ugu dambaysa oo leh qodobo ilaaliye; iyo
- Diiwaanada iskuulka iyo caafimaadka ilmaha.

Shahaadada dhalashada ilmaha iyo kaarka caymiska bulshada

Haddii ilmahaagu ku dhashay Maraykanka, waa inuu haystaa shahaadada dhalashada Mareykanka iyo kaarka caymiska bulshada. Tilmaamaha sida loo helo shahaadada dhalashada waxaa laga heli karaa: <https://www.cdc.gov/nchs/w2w/index.htm>.

Codsiyada kaararka caymiska bulshada waxaa laga heli karaa:

www.ssa.gov/online/ss-5.pdf

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Talo: Waa inaad dib u eegtaa shahaadada dhalashada ilmahaaga si aad u hubiso in dhammaan xogtu sax tahay oo waxba aysan maqanayn. Qof kasta oo lagu magacaabo shahaadada dhalashada waxaa loo tixgeliyaa inuu leeyahay xuquuq xanaanada gobollo badan. Sidaa darteed, haddii aad halis ugu jirto in la xiro oo aad tahay waalidka kaliya ee ku qoran shahaadada dhalashada, waa inaad tixgelisaa inaad wax ka beddesho shahaadada dhalashada si aad ugu darto magaca waalidka kale, haddii ay suurtagal tahay. Habkan waa mid fudud oo laga yaabo inuu ka jaban yahay marka loo eego in xanaanada lagu go'aamiyo amarada maxkamadda.

Baasaboorka ilmaha

Haddii ilmahaagu uusan ahayn muwaadin Mareykan ah oo uusan haysan baasaboorka, waxaad la xiriiri kartaa qunsuliyadda dalka uu ilmaha ka dhashay si aad u go'aamiso sida loo codsado baasaboorka ilmaha.

Haddii ilmahaagu ku dhashay Maraykanka oo uusan haysan baasaboorka Mareykan ah oo sax ah, waa inaad ka fiirsataa inaad sida ugu dhaqsaha badan u hesho mid loogu talagalay. Haddii lagaa masaafuriyo oo aad doorato in ilmahaagu ku sii nagaado Maraykanka, waxay u baahan doonaan baasaboorka si ay kuugu soo booqdaan degmadaada.

Codsiyada baasaboorka ee carruurta yaryar waxaa laga heli karaa:

http://travel.state.gov/passport/get/minors/minors_834.html. Xasuuso, xafiiska baasaboorka Mareykan wuxuu leeyahay xeerar adag oo ku saabsan cidda heli karta baasaboorka carruurta yaryar. Codsiga baasaboorka ee ilmo yar waa in labada waalid ee ilmaha yar ay gudbiyaa Xafiiska Boostada Maraykanka. Kaliya marka laga reebo waa:

- (i) haddii hal waalid oo kaliya lagu magacaabo shahaadada dhalashada ilmaha,
- (ii) haddii ay jirto amar maxkamadeed oo siinaya mas'uuliyadda sharciga iyo jirka kaliya hal waalid,
- (iii) haddii waalidku haysto warqad gaar ah oo notor ah, oo loo yaqaan "Statement of Consent or Special Circumstances" (DS-3053), oo ka timid waalidka kale ee ogolaaday inuu u helo baasaboorka ilmaha,
- (iv) haddii mid ka mid ah waalidka ilmaha uu dhintay, ama
- (v) haddii ay jirto amar maxkamadeed oo magacaabaya mas'uul sharci ah oo ilmaha ah.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Inta lagu jiro habka codsiga, waxaa lagu weydiin doonaa inaad muujiso caddeyn muujinaysa in ilmaha uu yahay muwaadin Mareykan ah, taasoo lagu muujin karo adigoo soo bandhigaya shahaadada dhalashada ee ilmaha ee Maraykanka. Sidoo kale waa inaad soo bandhigtaa caddeyn muujinaysa inaad tahay ilaaliyaha ilmaha adigoo soo bandhigaya shahaadada dhalashada ee ilmaha ee Maraykanka ama amar maxkamadeed oo xanaanada ah.

Haddii waalid mid ah uu dhintay, waalidka nool wuxuu soo bandhigi karaa shahaadada dhimashada si uu u muujiyo inuu hadda yahay ilaaliyaha kaliya ee ilmaha. Waalidiinta nool waxaa sidoo kale laga codsan doonaa inuu bixiyo aqoonsigiisa sawirka saxda ah.

Talo: Codsiyada baasaboorka carruurta waa in si shaqsi ah loo buuxiyaa.

Haddii aad isku daydo inaad hesho baasaboorka ilmahaaga inta lagu jiro xiran, waa inaad buuxisaa oo aad notari gareysaa foomka Bayaanka Ogolaanshaha ama Xaaladaha Gaarka ah (DS-3053), kaas oo halkan laga heli karo:

http://travel.state.gov/passport/forms/ds3053/ds3053_846.html.

Haddii waalid la xiray uusan lahayn mas'uuliyad kali ah iyo waalidka kale ee aan la xirin aanu heli karin, waalidka aan la xirin waa inuu sidoo kale buuxiyaa DC-3053. Haddii waalid aan la xirin uu diyaar yahay, wuu la socon karaa ilmaha si uu u codsado baasaboorka isagoo adeegsanaya foomka DS-3053 ee notary ah.

Waalidka la xiray ma laha mas'uuliyadda keli ah ee ilmaha marka waalidka aan la xirin lagu magacaabo shahaadada dhalashada ilmaha ama la siiyay mas'uuliyad sharci ama jireed amar maxkamadeed.

Dalal badan ayaa u oggolaanaya carruurta ku dhashay Maraykanka inay helaan dhalasho laba-geesood ah, taasoo ka dhigi karta mid sahlan carruurta inay u safraan Maraykanka iyo dalka waalidka la masaafuriyey. Waxaad la xiriiri kartaa qunsuliyadaha dalkooda hooyo si aad u hesho macluumaad dheeraad ah.

Amarada xanaanada hadda iyo magacaabista ilaalinta

Sida kor ku xusan, waxaa laga yaabaa inaad saxiixdo foom magacaabaya qof u adeegaya ilaaliye ku meel gaar ah ilmaha haddii aadan awoodin inaad daryeesho. Haddii aad saxiixdo foomkan, waa inaad haysataa asalka iyo waraaqaha kale ee muhiimka ah. Sidoo kale waa inaad nuqul ka mid ah foomka siisaa qofka ku qoran dukumentiga sida ilaaliyaha ku meel gaarka ah.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Dardaaranka Ugu Dambeya iyo Wasiiqda oo leh qodobo ilaaliye

Inkastoo cutubkan uu diiradda saaray arrimaha xanaanada carruurta ee ka dhaca inta lagu jiro dacwadda masaafurinta, haddana aad bay muhiim u tahay inaad qorsheyso daryeelka ilmahaaga markaad dhimato. Tani waa muhiim haddii waalidka aan la xirin uusan noolayn ama uusan lahayn xuquuq xanaanada.

Dardaaranka iyo Dhaxalka Ugu Dambeya, qofku wuxuu sheegaa cidda ay heli lahayd hantidiisa marka uu dhinto. Dardaaranka iyo Dhaxalka Ugu Dambeya sidoo kale waxaa lagu magacaabi karaa qof daryeeli kara carruurta yar marka waalidku dhinto. Haddii qof guursaday oo uu la wadaago mas'uuliyadda jirka ee xaaskiisa, mas'uulka ku qoran wasiyadda ma daryeelo carruurta ilaa labada lamaane ay dhintaan. Sidoo kale, haddii qof uu yahay qofka kaliya ee mas'uulka ah, mas'uulka ayaa laga yaabaa inuu daryeelo carruurta marka qofku dhinto.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Kadib dhimashada waalidka, qofka lagu magacaabay ilaaliyaha wasiyadda waxaa laga yaabaa inuu u baahdo inuu maxkamadda ku habboon u codsado si rasmi ah loogu magacaabo mas'uul ahaan. Dardaaranku wuxuu u adeegi karaa hagitaan maxkamadda marka ay go'aamiso cidda loo magacaabi doono ilaaliyaha ilmaha. Si kastaba ha ahaatee, go'aanka ugu dambeeya ee maxkamadda badanaa wuxuu ku saleysan yahay danaha ugu wanaagsan ee ilmaha. Shuruudaha Will-ka saxda ah way kala duwan yihiin gobol kasta; Sidaas darteed, waxaa lagula talinayaa inaad la tashasho qareen si loo hubiyo in dukumentigu si habboon loo diyaariyo.

Ilaalinta Joogtada ah iyo Awoodda Wakiilka

Marka la oggol yahay, waalidiintu waxay sidoo kale dooran karaan inay qof kale siiyaan awood wakiil ama mas'uul joogto ah. Heshiisyadani waxay u oggolaanayaan qof kale inuu daryeelo carruurta isla markaana go'aanno ka gaaro caafimaadka ama dugsiga oo kaliya marka dhacdo gaar ah ay dhacdo mustaqbalka (tusaale, xabsi ama masaafurin). Habraacyada loo baahan yahay si loo dhiso awood wakiil ama mas'uuliyad sugid ah way kala duwan yihiin gobol kasta. Marka la siiyo, awoodaha wakiilnimada ama mas'uuliyadda standby-ga ah waa la joojin karaa wakhti kasta waalidka, haddii sharciga gobolka uu ogolaado.

Xiriirada degdegga ah

Waa inaad diyaarisaa liiska xiriirka degdegga ah oo ka kooban siyaabo badan oo aad ula xiriiri karto xubnaha qoyska muhiimka ah, dugsiyada, bixiyeyaasha daryeelka carruurta iyo daryeelka caafimaadka, tababarayaasha (iwm) iyo shabakadda taageerada qoyska. Liiska la wadaag xiriirada muhiimka ah oo mid adiga la hay.

Diiwaanada caafimaadka iyo dugsiyada

Ka ilaali diiwaanada caafimaadka iyo kuwa dugsiga ee ilmaha kasta si nidaamsan loona heli karo xiriirada degdegga ah. Hubi inaad ku darto macluumaadka xiriirka dhammaan bixiyeyaasha daryeelka caafimaadka, ilkaha, iyo dhaqanka – oo ay ku jiraan la-taliyayaasha iyo khabaro. Codso diiwaanka tallaalka ee hadda jira dhakhtarkaaga carruurta, si cad u diiwaangeli daawooyinka hadda jira, xasaasiyadda iyo qorshayaasha daaweynta ee ilmaha kasta. Ogow meesha daawooyinka hadda jira oo hubi in si cad loogu calaamadeeyay soo noqnoqoshada saxda ah iyo qiyaasta saxda ah. Haddii ilmahaagu leeyahay adeegyo dheeraad ah, qorshayaal waxbarasho oo gaar ah (Individualized Education Plans, IEPs) ama qorshayaal la hagaajin (504s) ee dugsiga, ururi nuqulada ugu cusub hal meel.

Guud ahaan:

- Ka wada hadal qorshayaasha xanaanada si loo diyaariyo qoyska oo dhan; iyo
- Raadi caawimaad sharci ama kale oo dheeraad ah marka loo baahdo.

Ilaalinta Xuquuqda Waalidiinta inta lagu jiro xabsi

Qaybtan waxay ka hadlaysaa sida waalidiintu u ilaalin karaan xuquuqdooda haddii ay qabtaan U.S. Immigration and Customs Enforcement (“ICE”), laga kala saaro carruurtooda, isla markaana wajahaya xabsi iyo suurtagalnimada in la masaafuriyo.

Xuquuqda waalidka waa xuquuqaha aad waalid ahaan u leedahay inaad go'aan ka gaarto daryeelka carruurtaada, oo ay ku jiraan cidda daryeelta iyo cidda ay la nool yihiin. Xasuuso: xitaa haddii ICE isku dayayso inay ku masaafuriso, weli waxaad xaq u leedahay inaad go'aannadan u qaadata carruurtaada. Ma aha muhiim haddii carruurta aysan ahayn muwaadiniin Mareykan ah—waalidiintu weli waxay leeyihiin xuquuqda waalidnimo.

Xitaa haddii lagu xiro, weli waad si xooggan u difaaci kartaa naftaada sida waalidka carruurtaada, gaar ahaan haddii dib u midoobid, ama ugu yaraan xiriir la ilaalinta carruurtaada, ay tahay hadafkaaga ugu dambeeya.

Tallaabooyinka Waalidiinta Qaadi Karaan Haddii La Xiro

Haddii lagu xiro, waxaa laga yaabaa inaad rabto

- (1) Hubi in carruurtaada la daryeelo, iyo
- (2) xaddido waqtigaaga xabsiga.

Qaybtan waxay diiradda saartaa waxa waalidiintu u qaban karaan carruurtooda, mana ka hadlayso sida waalidiintu ula dagaallami karaan kiisaskooda socdaalka. Su'aashaas, waa inaad eegtaa ilo gaar ah oo ku saabsan mowduucan oo aad la tashato qareen socdaalka.

Is diyaari joogitaan suurtagal ah oo ICE ah

Si aad ugu diyaar garowdo booqashada suurtagalka ah ee ICE, iyadoon loo eegin haddii carruurtaadu ay kula joogaan waqtigaas, waa inaad nuqulo ama sawirro dukumentiyada muhiim ah la haysataa ama taleefankaaga muujinaya inaad carruur leedahay, gaar ahaan haddii carruurta yihiin muwaadiniin Mareykan ah. Tusaalooyinka dukumentigan waxaa ka mid ah:

- Shahaadada dhalashada ilmaha oo telefoon ku jirta;
- Caddeyn muujinaysa in ilmaha uu qaataha Dib-u-dhigista Tallaabada ee Carruurta Soo Gashay (Deferred Action for Childhood Arrivals, DACA), haddii ay suurtagal tahay; iyo
- Diiwaanada caafimaad ama waxbarasho ee ilmaha.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Hadda, ICE waxay u badan tahay inay sii daayaan dadka ay xireen haddii ay jirto caddeyn muujinaysa in qofkaasi uusan halis u ahayn baxsasho isla markaana uusan khatar ku ahayn bulshadooda. Carruur dhalashada waxay muujin kartaa tan.

Haddii ICE ku joojiso, iyadoon loo eegin haddii carruurtaadu kula joogaan waqtigaas, aad bay muhiim u tahay inaad ICE u sheegto in:

- Waxaad leedahay carruur u baahan daryeelkaaga;
- Codso inaad ICE ku xirin, oo la soco inaad raaci doonto codsiyada ICE; iyo
- Waxaad u baahan tahay inaad wacdo telefoon oo la xiriirta daryeelka ama xiriirka degdegga ah si aad u abaabusho daryeelka carruurtaada.

Haddii waalidiintu carruurtooda la joogaan marka la xiro

Haddii carruurtaada ay kula jiraan marka ICE ku xirto, waa inaad u sheegtaa saraakiisha ICE inaad u baahan tahay inaad isla markiiba wacdo telefoon si daryeele u yimaada carruurtaada ka hor inta hay'adda daryeelka carruurta aysan xirin.

ICE waa inay kuu ogolaataa inaad wacdo ilaalayahaaga ama xiriirka degdegga ah ee loo qoondeeyey si aad ugu sheegto qofkaas in (1) aad ku jirto gacanta ICE, iyo (2) u ogeysiiso qofkaas inuu raaco qorshayaasha degdegga ah ee aad hore u diyaarisay, ama raac tilmaamaha aad siisay waqtigaas.

Haddii ICE ay diiddo inaad telefoon sameyso, waa inaad marar badan u sheegtaa sarkaalka(yada) inaad wacdo si aad u diyaariso qorshayaal carruurtaada si carruurta loogu xiro hay'adda daryeelka carruurta. Xitaa haddii ICE weli ku xirto, waa inaad sii wadataa inaad arrimaha la wadaagto sarkaalka kasta oo ICE ah oo la kulma inta aad xabsiga ku jirto.

Haddii carruurta aysan la joogin waalidkood marka waalidkood la xiro

Haddii carruur aysan kula joogin xilligaas oo ICE ku xirtay, waa inaad isla markiiba u sheegtaa sarkaalka (ICE) in aad carruur leedahay, isla markaana aad u baahan tahay inaad wacdo telefoon si aad u hubiso in carruurtaada ay nabad yihiin oo la daryeelo.

Waxaa suuragal ah inaad ugu yaraan hal maalin ama dhowr maalmood ku qaadata xarun ICE ah inta ICE ay go'aansanayso waxa ay ka qabanayso kiiskaaga. Waxaa laga yaabaa inaad telefoon aad u xaddidan tahay, ICE-na ma kuu sheegi karo wax ku saabsan waxa kugu dhici doona. Haddii aadan la sii deyn, waxaa lagu qaadi karaa xarun xabsi oo socdaalka ah. Haddii tani dhacdo, weli waa suurtagal laakiin waa yar tahay in ICE ay ku sii dayn karto. Ugu yaraan, waxaad ku qaadan kartaa meel u dhexeysa dhowr maalmood ama toddobaadyo badan oo xabsi ah.

Maxaa dhacaya haddii qofna uusan qaadin carruurta marka waalidkood la xiro?

Haddii aadan awoodin inaad la xiriirto qof daryeela carruurta ama saaxiib ama qaraabo kale oo lagu kalsoon yahay oo isla markiiba daryeeli kara carruurtaada, gobollada badankood, hay'adda daryeelka carruurta ee gobolka ama maxalliga ah ayaa mas'uuliyadda carruurtaada. Gobol kasta iyo degmooyin badan (tusaale, magaalo ama degmo) waxay leeyihiin hay'ado daryeelka carruurta. Hay'adahan waxay leeyihiin magacyo sida “Adeegyada Ilaalinta Carruurta,” (Child Protective Services) ama “Waaxda Carruurta iyo Qoysaska (Department of Children and Families).” Waxaad booqan kartaa buugga telefoonka ama ka raadin kartaa Google si aad u ogaato hay'adda laga yaabo inay qaadato ama doonayso inay ilmahaaga la wareegto haddii aan si toos ah kuugu soo xiriirin.

Haddii aad wajahayso xabsi oo aad horey u dooratay qof daryeela, waa muhiim in daryeelaha uu isla markiiba la xiriiro hay'adda deegaanka si hay'addu u dalbato in hay'adda carruurta lagu daro daryeelkooda. Waqtiga badan ee ka dambeeya xabsiga waalidka, ayaa adkaan kara in qof kale oo aan ahayn waalidka loo oggolaado inuu daryeelo carruurtooda, taasoo yarada in daryeelka carruurta uu sii ahaado arrin gaar ah oo u dhaxaysa waalidka iyo daryeelaha loo qoondeeyay. Sidaas darteed, waa muhiim inaad sii wadato isku dayga inaad la xiriirto daryeelaha ama saaxiib/qaraabo kale ilaa aad qof la xiriirto.

Waa inaad maskaxda ku haysataa in daryeelaha kasta, iyo dadka waaweyn ee ku nool isla guriga daryeelaha, laga yaabo inay maraan baaritaan taariikheed dambi iyo sidoo kale hubinta diiwaannada xadgudubka carruurta. Dambiyo hore oo dambiyeed ah ayaa ka hor istaagi karta qofka inuu qaato xanaanada carruurta, xitaa haddii aad si cad u dooratay qof gaar ah inuu daryeelo.

Haddii aan daryeelaha la soo bandhigin ama la aqoonsado, hay'addu waxay bilaabi kartaa dacwad daryeelka carruurta si loo go'aamiyo halka ilmaha uu ku noolaan doono.

Dacwadaha daryeelka carruurta

Marka hay'addu ay la wareegto xanaanada ilmaha, hay'addu waxay isku dayi kartaa inay aqoonsato qaraabo ama saaxiib diyaar u ah inuu daryeelo ilmaha. Si kastaba ha ahaatee, haddii hay'ad ay ilmaha gacanta ku hayso oo aysan heli karin qof daryeela ilmaha, hay'addu waxay u badan tahay inay isku daydo inay ilmaha geliso daryeelka korinta. Waalidka korinta waa qof la tababaray oo ruqsad u leh inuu daryeelo carruurta waalidkoodu aysan heli karin ama aan awoodin inay daryeelaan. Mararka qaar carruurta waaweyn waxaa lagu dhigi karaa guri kooxeed, kaas oo ah guri ay carruur waaweyn oo badan ay wada deggan yihiin iyadoo hal ama in ka badan oo dad waaweyn oo tababaran ay kormeeraan oo daryeelaan.

Haddii hay'adda daryeelka carruurta ay la wareegto xanaanada ilmaha oo aysan isla markiiba heli karin qof daryeel bixiye la yaqaan, badanaa waxay codsi gudbisaa wax yar kadib markii ay ilmaha la wareegay. Tani waxay bilaabataa waxa loo yaqaan “dayacaad dhaqdhaqaaq,” ama “daryeelka carruurta,” inkastoo magacu uu kala duwanaan karo iyadoo ku xiran gobolka ilmaha.

- Ujeeddada dacwadda dayacadda waa in la go'aamiyo halka ilmaha uu ku noolaan doono, waxaana lagu qabtaa maxkamadda (badanaa maxkamad qoys ama maxkamad dhalinyaro), inkastoo habka uu ku kala duwanaan doono iyadoo ku xiran gobolka uu ku sugan yahay.
- Sida waalid, waxaa laga yaabaa inaad xaq u leedahay qareen ay maxkamaddu u magacawday inuu ku matalo inta lagu jiro dacwadda dayacaadda.
- Waxaa sidoo kale suurtagal ah in ilmaha uu helo qareen ama nooc kale oo ilaaliye ah si uu danihiisa u matalayo.
- Hay'addu waxay u badan tahay inay sidoo kale u xilsaarto shaqaale kiisas, kaasoo warbixin siin doona garsooraha ka shaqeynaya kiiska ilmaha ee ku saabsan waalidka iyo ilmaha. Shaqaalaha kiisaska guud ahaan wuxuu awood u leeyahay inuu talo bixiyo waxa ku dhici kara ilmaha, sidaas darteed waa muhiim in la ilaaliyo xiriir wanaagsan oo lala yeesho shaqaalahaaga, isla markaana si joogto ah isu xiriirto, si uu u ogaado rabitaankaaga carruurta uu matalayo.

Xaalado kala duwan, maxkamadda ka shaqeysa kiiska ilmaha waxay ogeysiin lahayd waalidka ilmaha dhammaan dhageysiyaha, waalidkuna wuxuu ka qayb qaadan karaa habka maxkamadda. Haddii waalid la xiro, maxkamaduhu waxay soo saari karaan “writ” si ay waalidkaas maxkamadda u keenaan ama haddii ay jiraan walaac ku saabsan amniga ama amniga guud, waxay sameeyaan qorshe uu waalidku ka qayb galo

dhageysiga si fog. Si kastaba ha ahaatee, haddii maxkamaddu aysan ogeyn in waalidka la xiray, ma diri karto ogeysiiska dhageysiga maxkamadda cinwaanka saxda ah. Intaa waxaa dheer, waxaa laga yaabaa inay adkaato in la ka qayb galo dhageysiga haddii waalid lagu xiro gobol ka duwan halka maxkamaddu ku taallo.¹

Fiiro gaar ah: dhegeysiga weli wuu dhici doonaa xitaa haddii waalid uusan helin ogeysiis ku saabsan dhageysiga, ama haddii waalidku uusan imaan karin dhageysiga. Haddii waalid uu ka maqnaado dhageysiga, xitaa haddii sababaha ay ka baxsan yihiin xakamayntooda, maxkamaddu waxay go'aan ka gaartaa ilmaha iyada oo aan waalidku joogin si uu maxkamadda u sheego rabitaankooda. Taasi waa sababta ay muhiim u tahay in waalidiinta ay sameeyaan wax walba oo suurtagal ah si ay ula xiriiraan maxkamadda, shaqaalaha kiisaska iyo qareenkooda, iyo sidoo kale carruurtooda, inta ay socoto dacwadda daryeelka carruurta.

Aragtida Carruurta Inta Waalidiinta La Xiran Yahay

ICE waa inay qabsataa booqashooyin joogto ah oo u dhexeeya waalidka la xiray iyo carruurta yaryar ee waalidka. Ma aha wax muhiim ah haddii ilmaha uusan haysan Lambarka Amniga Bulshada ama uusan ahayn muwaadin Mareykan ah, inkastoo dadka waaweyn laga yaabo inay bixiyaan taariikhda dhalashada iyo lambarka Social Security, isla markaana ay oggolaadaan ICE ka hor booqashada. Haddii waalidka lagu xiro xarun aan loo baahnayn booqashooyin xiriir ah oo carruurta yaryar ah, ICE waa inay abaabushaa booqasho xiriir ah oo u dhexeeya waalidka la xiray iyo ilmahooda yar 30-kii maalmood ee ugu horreeyay ee la xiray, haddii waalidka la xiray uu codsado. Kadib 30-kii maalmood ee ugu horreeyay ee waalidka lagu hayo xarun aan loo baahnayn booqashooyin xiriir ah oo carruurta yaryar ah, ICE waa inay tixgelisaa codsiga waalidka xabsiga ah ee ah in loo wareejiyo xarun u oggolaanaysa booqashooyinka xiriirka ee carruurta yaryar. Haddii wareejinta aan la oggolaan, ICE waa inay ogolaataa booqashooyin bille ah oo u dhexeeya waalidka la xiray iyo carruurtooda yar. Haddii booqashooyin fool-ka-fool ah oo u dhexeeya waalid xiran iyo carruurtooda aysan suurtagal ahayn, ICE waxay oggolaan kartaa booqashooyin virtual ama teleconference.

Si kastaba ha ahaatee, haddii ay socoto dacwad daryeelka carruurta, haddii ilmuhu booqan karo waalidka xabsiga waxaa u badan tahay inuu go'aaminayo garsoore kiiska gacanta ku haya. Go'aanka waxaa laga yaabaa inuu ku saleysan yahay waxa garsooruhu aaminsan yahay inuu danaha ugu wanaagsan yahay ilmaha. Tusaale ahaan, qaar ka mid ah carruurta, in la arko waalid xabsi ku jira way adkaan kartaa. Haddii waalidiintu rabaan

¹ Sida ku cad Warbixinta Xaqiiqda ee U.S. Immigration and Customs Enforcement ee Daryeelka Carruurta iyo Daryeelka: Amarka Danta Waalidiinta (Parental Interests Directive, PID) wuxuu u oggolaanayaa Dadka Daboolan inay si toos ah uga soo muuqdaan maxkamadda qoyska ama dacwadaha daryeelka carruurta marka loo baahdo inay sii haystaan ama dib u helaan xanaanada carruurta yar ama dadka waaweyn ee naafada ah (kuwa ku tiirsan). Haddii gaadiidku uu keenayo walaac amni iyo/ama amniga dadweynaha, ama si xun u saameeyo baahiyaha hawlgalka, shaqaalaha xarunta waxay aqoonsan doonaan habab kale oo ka qaybgalka ah, sida telefoon, muuqaal ama shirar caadi ah, marka ay suurtagal tahay tiknoolajiyadda. Marka laga soo tago ka qaybgalka maxkamadaha, ICE waxay fududeyn doontaa ka qaybgalka fog ee adeegyada, barnaamijyada, ama tababarada maxkamadda ama daryeelka carruurta.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

in carruurtooda ay booqdaan, waa inay u sheegaan qareenkooda iyo/ama shaqaalaha kiisaska, haddii ay leeyihiin. Xasuuso in booqashada telefoonka ay tahay ikhtiyaar kale oo maxkamaddu amar siin karto. Xitaa haddii waalidiintu aysan imaan karin, waxay u qori karaan warqado carruurtooda si ay ula xiriiraan.

Sida Waalidiinta La Xiray Ay U Qaadi Karaan Tallaabooyin Si Loo Ilaaliyo Xuquuqdooda Waalidnimo

Waa inaad door firfircoon ka ciyaartaa ilaalinta xuquuqdaada waalidnimo, xitaa inta lagu xiran yahay oo laga yaabo in la masaafuriyo. Halkan waxaa ku jira tallaabooyin gaar ah oo aad qaadi karto:

Sii wad inaad la shaqeyso carruurtaada

Aad bay muhiim u tahay inaad sameyso wax walba oo aad awoodo si aad ugu lug yeelato nolosha carruurtaada, oo ay ku jirto go'aanno qaadashada arrimaha caafimaad ama waxbarasho. Waa in qof walba oo ku lug leh kiiskaaga uu si cad ugu caddeeyo inaad si firfircoon uga qayb qaadanayso daryeelka carruurtaada, xitaa marka la xiro. Waa inaad si joogto ah carruurtaada u wacdaa, sidoo kale warqado u qortaa. Isgaarsiinta shaqaalaha kiisaska ayaa sidoo kale muhiim ah, iyo sidoo kale dadaal xooggan oo aad ku aragto carruurtaada xitaa marka la xiray.

Waa inaad dadka u sheegtaa meesha aad joogto

Haddii lagu xiro, waa inaad hubisaa in dad badan oo suurtagal ah ay ogaadaan meesha aad joogto iyo sida lagula xiriiri karo. Waa inaad dadaal kasta sameysaa si aad ula xiriirto daryeelaha loo qoondeeyay, qaraabada, iyo asxaabta, oo aad hubiso inaad u sheegto dadkaas inay goobtaada siiyaan maxkamad kasta ama hay'ad door ku leh go'aaminta cidda helaysa xanaanada carruurtaada. Haddii shaqaale kiis lagu magacaabay magaca maxkamadda, waa inaad hubisaa in shaqaaluhu fahmayo xaaladdaada iyo in lagaa xiran yahay.

Macluumaad faa'iido leh oo aad la xiriiri karto waxaa ka mid ah:

- Lambarkaaga shisheeye ("A Number") oo lagu qoondeyn doono;
- Magaca sarkaalkaaga masaafurinta; iyo
- Magaca iyo goobta goobta lagu hayo, iyo lambarka telefoonka si loo hubiyo inaad hesho ogeysiisyo ku saabsan dhageysiga maxkamadda.

[Nidaamka Raadinta Maxaabiista ee ICE Online \(ICE Online Detainee Locator System\)](#)

waxaa sidoo kale loo isticmaali karaa in lagu helo qof hadda ku jira xabsiga ICE, ama laga sii daayay xabsiga ICE sabab kasta 60-kii maalmood ee la soo dhaafay.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

La xiriir hay'adda daryeelka carruurta ee gobolka ama deegaanka si aad u xaqiijiso goobta carruurtaada

Haddii aad u malaynayso in carruurtaadu aysan la joogin saaxiib ama xubin qoys ah, carruurtuna ay ku jiraan hay'ad dowladeed ama maxalli ah, waa inaad la hadashaa sarkaalkaaga masaafurinta oo aad si degdeg ah ula xiriirtaa hay'adda. Hay'adaha way adkaan kartaa inay helaan waalid la xiray, sidaas darteed si toos ah loola xiriiro hay'adda waa muhiim. Hay'ado badan waxay leeyihiin khad degdeg ah oo waalidiintu wici karaan.

Markaad wacdo, waa inaad:

- Magacaaga buuxa bixi oo naftaada u sheeg waalidka;
- Dhammaan carruurta magacyada buuxa iyo taariikhaha dhalashada;
- Sharax inaad ku jirto xabsi socdaal oo aad rumaysan tahay in carruurtaadu ay ku jiraan gacanta hay'adda;
- Si cad u sheeg in tani ay tahay xaalad degdeg ah, isla markaana aad u baahan tahay inaad ogaato haddii hay'adda ay haysato kiis furan si ay carruurtaada isla markiiba ula xiriiraan;
- Bixi magaca iyo macluumaadka xiriirka ee daryeelaha carruurta, haddii aad haysato ama haddii aadan haysan mid, markaas magaca iyo macluumaadka xiriirka saaxiib ama qaraabo kale oo lagu kalsoon yahay oo aad u malaynayso inuu diyaar u yahay oo awoodi kara inuu daryeelo carruurtaada;
- Sii lambarkaaga ajnabiga ah iyo magaca iyo cinwaanka xarunta xabsiga ee aad joogto; iyo
- Ogow haddii lambarka kiiska la heli karo ee kiiska ilmahaaga.

Haddii aadan adigu wici karin hay'adda, ilaaliyaha loo xilsaaray ama qaraabo ama saaxiib waa inay ku soo wacaan magacaaga oo ay bixiyaan dhammaan macluumaadka kor ku xusan.

Codso qareen

Waa inaad tixgelisaa inaad qareen kuu matalo dhageysiga inta lagu jiro xirashada. Haddii aadan awoodin inaad qareen iibsato, waxaa laga yaabaa inaad codsan karto in qareen kuu keeno. Maxkamaddu waxay weydiin kartaa macluumaad ku saabsan dakhliga iyo hantida aad leedahay. Waa inaad diyaar u noqotaa inaad bixiso macluumaadkan. Marka laga reebo qareennada ay maxkamaddu bixiso, waxaa laga yaabaa inaad la hadli karto bixiyeyaasha gargaarka sharciga ee aan faa'iido doonka ahayn ee bixiya adeegyo sharci bilaash ah.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Markaad qareen hesho, waa inaad la xiriirtaa. Haddii qareenkaagu uusan ka jawaabin markaad wacdo, mar walba waa inaad fariin ka tagtaa. Mar walba waa inaad qortaa taariikhda iyo waqtiga aad qareenkaaga wacday, oo aad qorto haddii aad fariin ka tagtay.

Waa inaad hubisaa in mas'uuliyiinta ka shaqeeya kiiskaaga masaafurinta ay ogaadaan walaacaaga xanaanada

Sidoo kale waa inaad u sheegtaa sarkaalkaaga masaafurinta iyo garsooraha socdaalka ee kormeera kiiskaaga in ilmahaaga uu ku jiro ama laga yaabo in la geliyo daryeelka korinta, iyo rabitaankaaga ku saabsan sida ilmahaaga loo daryeelo haddii lagaa masaafuriyo. Waa inaad isku daydaa inaad hubiso in mas'uuliyiinta gacanta ku haysa kiiskaaga masaafurinta ay ka warqabaan xaaladda iyo in ay ku qoran tahay diiwaanka maxkamadda.

Codso turjubaan

Haddii luuqaddaada hooyo aysan ahayn Ingiriisi, waxaad codsan kartaa in turjubaan lagu siiyo dhageysiga carruurtaada.

Waa inaad la xiriirtaa qunsuligooda

Qunsuli-gaaga waxaa laga yaabaa inuu ku siiyo macluumaad ama laga yaabo inuu ku doodo magacaaga.

Xulashooyinka waalidiinta wajahaya masaafurinta

Waxaa laga yaabaa inaad go'aansato inaad carruurtaada keento dalkaaga ama aad carruurta ku dhaafto Maraykanka. Tani waa go'aan adag, natiijaduna waxay ku xiran kartaa dhowr arrimo, oo ay ku jiraan cidda haysta mas'uuliyadda carruurta iyo, haddii in ka badan hal qof ay haystaan mas'uuliyadda, haddii ay ku heshiiyeen meesha ilmaha uu ku noolaan lahaa.

Ilmaha Kuu Soo Qaadashada Marka La Masaafuriyo

Arrimo badan ayaa saameeya haddii waalidku la imaan karo ilmo marka la masaafuriyo. Marka hore, haddii waalid xabsi ku jiro oo uu doonayo inuu ilmo la yimaado kadib masaafurinta, waa in la hubiyo in sarkaalka masaafurinta iyo garsooraha socdaalka ay arrintan ogaadaan. Tallaabooyinka xiga ee waalidka waxay ku xiran yihiin haddii ilmaha uu ku jiro daryeelka korinta ama uu ku jiro mas'uuliyad qof kale iyo haddii ilmaha uu haysto dukumentiyada ku habboon safarka.

Daryeelka korinta

Haddii ilmahaagu ku jiro daryeelka korinta, akhri qaybta kor ku xusan ee “Hawlaha Daryeelka Carruurta “ Child Welfare Proceedings.” Waa inaad hubisaa in garsooraha maxkamadda qoyska, shaqaalaha, shaqaalaha kiiska carruurta iyo mas'uul kale ama qareen kasta oo ku lug leh kiiska daryeelka carruurta ama kiiska socdaalka ay ogaadaan inaad rabto inaad ilmahaaga la tagto marka la masaafuriyo. Sidoo kale waa inaad codsataa in ilmahaaga la midoobo garoonka diyaaradaha ka hor intaadan dalka ka bixin.

Xuquuqda wadaagga xanaanada ama booqashada

Haddii aad wadaagto mas'uuliyadda sharciga ah ee ilmaha, awooddaada inaad ilmaha ka saarto Maraykanka waxay ku xiran kartaa haddii aad heli karto ogolaanshaha waalidka kale ama maxkamadda. Haddii waalidka kale ay ogolaadaan in ilmaha uu kula socon karo, labada waalid waa inay tixgeliyaan qorista heshiiskan oo ay saxiixaan. Waa inaad nuqul ka mid ah dukumentigan ku haysataa meel ammaan ah oo aad warqadda la qaadata inta aad safar ku jirto.

Haddii waalidka kale uusan rabin in ilmaha ka baxo Maraykanka, waxaa laga yaabaa inaad u baahato amar maxkamadeed oo oggola in ilmaha laga saaro dalka. Maadaama natiijada kiiska ay ku xiran tahay arrimo badan, waa inaad la xiriirtaa qareen sharciga qoyska si aad u hesho caawimaad.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Carruurta ku safraya diyaaradaha

Qaar ka mid ah shirkadaha diyaaradaha waxay u baahan yihiin dukumentiyoo gaar ah oo loogu talagalay ilmo yar oo safar ku jira hal waalid oo kaliya oo xanaanada leh. Waa inaad la xiriirtaa shirkadda diyaaradaha si aad u hesho faahfaahin ku saabsan waxa laga yaabo in loo baahdo si aad kaligeys ula safrato ilmaha. Waxaa laga yaabaa inaad muujiso mid ka mid ah kuwa soo socda:

- (a) warqad ogolaansho la xaqiijiyay oo ka timid waalidka kale ee ilmaha;
- (b) amar maxkamadeed oo muujinaya inaad tahay qofka kaliya ee ilaaliya; ama
- (c) shahaadada dhalashada ilmaha oo muujinaysa inaad tahay qofka kaliya ee ilaaliya.

Intaa waxaa dheer, haddii aad safar caalami ah ku jirto, waa inaad muujisaa baasaboorka ilmaha. (Macluumaad ku saabsan sida loo helo baasaboorka ilmaha, fadlan akhri qaybta “Baasaboorka Ilmaha” “Child’s Passport” ee kor ku xusan.) Haddii ilmaha uu ku dhashay Maraykanka, waa inaad hubisaa in ilmaha haysto dukumentiyoo muhiim ah sida shahaadada dhalashada, kaarka amniga bulshada iyo baasaboorka ka hor inta uusan dalka la bixin ilmahaaga. Dalka la socdo waxaa laga yaabaa inuu soo rogo shuruudo dheeraad ah. Liiska safaaradaha iyo shuruudaha gelitaanka waxaa laga heli karaa bogga Waaxda Arrimaha Dibadda ama adigoo wacaya safaaradda la hadlayo. Macluumaadka xiriirka ee Safaaradaha Mareykanka waxaa laga heli karaa halkan: <https://www.usembassy.gov/>.

Ogeysiis: Shuruudaha dukumentiyada shirkadda diyaaradaha ee carruurta yaryar ayaa sidoo kale khuseeya haddii ilmaha uu la safraayo ilaaliye. Marka laga soo tago dukumentiyada aqoonsiga ilmaha, mas'uuliyiintu waxay u baahan tahay inuu muujiyo: (a) amar maxkamadeed oo qofkaas siinaya mas'uuliyad sharci ah; ama (b) warqad notari ah oo ay saxiixeen waalidiinta taasoo siisa ilaaliyaha ogolaansho inuu la safro ilmaha, taasoo badanaa loo yaqaan “warqadda ogolaanshaha waalidka.” Hay'adda Kastamka iyo Xuduudaha ee Maraykanka (U.S. Customs and Border Protection Agency) waxay kugula talinaysaa in warqadda ogolaanshaha waalidka ay ku qoran tahay Ingiriisi oo la xaqiijiyay, ay ka yar tahay hal sano, isla markaana ay ku jirto macluumaadkan soo socda:

- Yaa
- Maxay tahay
- Meesha
- Goorma
- Sababta
- Macluumaadka xiriirka ee waalidka maqan

In ilmaha loo oggol yahay inuu kaligiis safro, waxay ku xiran tahay da'da ilmaha iyo shirkadda diyaaradaha. Xaalad kasta ma jirto ilmo ka yar shan sano kaligiis safri karo. Carruurta da'doodu u dhaxayso shan ilaa siddeed iyo toban sano, la xiriir shirkadda diyaaradaha si aad u hesho faahfaahin ku saabsan xeerarka shirkadda diyaaradaha ee ku saabsan rakaabka carruurta. Ilmaha waxaa laga yaabaa inuu kaligiis duuli karo

duulimaadyo gaar ah, xaalado gaar ah, haddii uu haysto warqad la xaqiijiyay oo ka timid ilaaliyaha sharciga ah ee ilmaha.

Dib-u-mideynta ilmaha waalidkii la masaafuriyay kadib masaafurinta

Haddii aad heshay mas'uul ku meel gaar ah ilmahaaga ka hor masaafurinta, mas'uulka ayaa laga yaabaa inuu ka caawiyo ilmaha helitaanka waraaqaha lagama maarmaanka u ah si uu dalka uga baxo una kulmo. Wixii faahfaahin dheeraad ah ee ku saabsan ilaaliyeyaasha ku meel gaarka ah iyo awooddooda ay ku noqon karaan ilaaliye sharci ah, fadlan akhri qaybta “Waa maxay Ilaaliye Ku-meel-gaar ah?” “What is a Temporary Guardian?” ee kor ku xusan. Si kastaba ha ahaatee, mas'uulka ku meel gaarka ah ma laha waajib inuu sidaas sameeyo haddii uu doorto inuusan ka caawin ilmaha inuu u guuro.

Ku Ilaalinta Ilmaha Maraykanka marka Waalidiin la masaafuriyo

Carruurta yaryar waxay u baahan yihiin ilaaliye sharci si ay go'aan uga gaaraan arrimaha sida daryeelka caafimaadka, waxbarashada iyo safarka. Sababtaas awgeed, waalid wajahaya masaafurin oo doonaya in ilmahiisu ku sii nagaado Maraykanka waa inuu raadiyaa ilaaliye ama mas'uul sharci ah oo kale oo loo magacaabo ilmaha.

Beddelka xanaanada ilmaha ka dib markii waalidka xanaanada haysta la masaafuriyo

Haddii waalid uu doonayo inuu beddelo amar xanaanada kadib masaafurinta, waxaa laga yaabaa inuu u baahdo inuu maro nidaamka maxkamadaha Mareykanka. Haddii labaduba waalid ay ka baxsan yihiin Maraykanka, qof gudaha dalka ah ayaa codsan kara in loo magacaabo mas'uuliyee, waalidka maqan ayaa ogolaan kara. Haddii hal waalid kaliya uu ka baxsan yahay Maraykanka, waxay ogolaan karaan in mas'uuliyadda loo dhiibo waalidka kale ee Maraykanka. Si taas loo sameeyo, waalidka ku sugan Maraykanka wuxuu maxkamadda u gudbin karaa dacwad wax ka beddel ah, waalidka maqnaa ayaa markaas ogolaan kara dacwadda wax ka beddelka meel ka baxsan Maraykanka.

Xoraynta ilmo weyn

Gobollo qaar sidoo kale waxay oggolaadaan carruurta waaweyn (badanaa ka weyn 16 sano) inay noqdaan xorriyad. Ilmo xor ah ayaa xaq u leh inuu go'aanno ka gaaro waxbarashada, daaweynta caafimaadka, safarka, iyo arrimaha sharciga—taasoo ah go'aamada ay waalidiin ama mas'uul ahaan qaadan lahaayeen ilaa ilmaha uu qaangaar noqdo. Sidaas darteed, xorriyadda waxay siin kartaa fursad uu ilmo weyn kaligiis ku noolaado, halkii uu ka ahaan lahaa mas'uuliyadda dowladda, marka waalidka ilmaha la xiro ama la masaafuriyo. Si loo xoreeyo, ilmuhu wuxuu u baahan karaa inuu maxkamadda qoyska gudbiyo codsi sharxaya sababta xornimadu u tahay danihiisa ugu wanaagsan, isla markaana muujinaya inuu dhaqaale ahaan madax-bannaan yahay. Maadaama xorriyadda guud ahaan ay joojiso xuquuqda waalidka, waalidka iyo ilmaha waa inay si taxaddar leh uga fiirsadaan ikhtiyaarkan. Sidoo kale waa inay tixgeliyaan inay la hadlaan qareen, maadaama sharciga iyo habka xornimada ay ku kala duwan yihiin gobol kasta.

Caqabadaha Qoyska Muhaajiriinta Ku Kulmi Karo Maxkamadda

Qoysaska muhaajiriinta ah ee la tacaalaya arrimaha qoyska maxkamadda waxay la kulmi karaan dhibaatooyin dhowr ah. Qaar ka mid ah caqabadahan suurtagalka ah ayaa hoos ka hadlay.

Helitaanka Turjubaan iyo/ama Turjubaan

Xaalado qaar, mid ka mid ah caqabadaha ugu waaweyn ee lagu hubinayo daryeelka saxda ah ee ilmaha waa isgaarsiinta wax ku oolka ah ee la xiriirta hay'adaha sida shaqaalaha kiisaska ama garsoore. Haddii aadan Ingiriisi ku hadlin, waa muhiim inaad hesho qof turjumaya ama turjumaya dukumentiyada.

Gobollada qaar waxay bixiyaan adeegyo turjumaad iyo turjumaad oo loogu talagalay waalidiinta la tacaalaya adeegyada carruurta ama nidaamka maxkamadaha. Tusaale ahaan, qaar ka mid ah maxkamadaha California waxay bixiyaan turjubaanno loogu talagalay dhageysiga la xiriira Adeegyada Taageerada Carruurta ee kiisaska sharciga qoyska. Haddii dowladdu bixiso adeegyada turjumaadda iyo turjumaadda, waa inaad tixgelisaa inaad hadda hesho turjubaan ama turjubaan kuu gaar ah, si xogtu si fudud loogu heli karo haddii xaalad degdeg ah dhacdo. Haddii aad dhibaato ku qabto helidda qof aad turjumaan ama turjumo, waxaa laga yaabaa inaad hesho turjubaan/turjubaan adigoo adeegsanaya bulsho ama urur diimeed oo bixiya gaarsiinta muhaajiriinta.

Helitaanka Bixiyeyaasha Adeegyada Sharciga ama Dadka Kale ee Sharciga Qoyska

Gobol kasta waxaa jira ururo bixiya adeegyo sharci oo bilaash ah dadka dakhligoodu hooseeyo, laakiin tilmaamaha u-qalmitaanka way kala duwan yihiin. Intaa waxaa dheer, muhaajiriintu waxay la kulmi karaan caqabado helitaanka caawimaad sharci iyo kuwo kale meelo ka mid ah dalka. Tusaale ahaan, qaar ka mid ah bixiyeyaasha adeegyada sharciga waxay si cad ugu sheegaan boggooda internetka iyo agabkooda xayeysiiska inaysan caawin doonin muhaajiriinta aan dukumentiga lahayn sababo la xiriira shuruudaha federaalka. Si kastaba ha ahaatee, xaalado qaar, waxaa jira xaalado ka reeban oo loogu talagalay muhaajiriinta dhibanayaasha rabshadaha qoyska. Sidaas darteed, markaad la xiriirto bixiyaha adeegga sharciga, waa inaad weydiisaa haddii ay u baahan yihiin caddeyn deganaanshaha sharciga ah.

Magaalooyin qaar waxaa jira ururo si gaar ah diiradda u saara arrimaha sharciga ee muhaajiriinta. Haddii aadan awoodin inaad bixiso lacagta qareen, waxaa laga yaabaa in

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

la helo qareen ama wakiil adigoo adeegsanaya ururadan. Caadi ahaan, ma aha shuruud sharci ah in waalidku yeesho qareen inta lagu jiro dacwadda maxkamadda qoyska, laakiin si xooggan ayaa lagula talinayaa inaad la shaqeyso qareen haddii ay suurtagal tahay, gaar ahaan marka la miisaamisayo xulashooyinkaaga si aad u ilaaliso carruurtaada haddii lagaa xiro ama la masaafuriyo.

Siyaasadaha Aan Wanaagsan ee Muhaajiriinta ee Dhageysiga

Xabsiga

Xaaladda socdaalka waxaa la tixgelin karaa marka maxkamaddu tixgelinayso danaha ugu wanaagsan ee ilmaha. Waxaa suuragal ah in maxkamaddu tixgeliso xaaladda socdaalka aan dukumentiga lahayn ee mas'uulka suurtagalka ah inay tahay arrin ka dhan ah danaha ilmaha oo ay diidi karto in la siiyo xanaanada qofkaas. Waa inaad ka fiirsataa dhibaatan markaad go'aansanayso cidda la magacaabi doono ilaaliyaha ilmaha ama cidda laga yaabo inay raadinayso xanaanada ilmaha.

2. Hantida iyo Faa'iidooyinka Carruurta Yaryar

Muhaajiriintu waxay hayn karaan, iyagoo ah “ilaaliye” ama “kalsooni,” hanti loogu talagalay ilmaha muwaadin Maraykan ah (“ilmo muwaadin ah”) iyagoo rajeynaya in ilmaha muwaadinka ah uu awood badan u yeesho inuu ilaaliyo hantida sida uu sharciga Maraykanka dhigayo. Muhaajiriinta sidoo kale waxay hayn karaan hanti muhiim ah oo magacooda ku qoran oo ay doonayaan inay u dhaafaan ilmahooda muwaadinka marka la masaafuriyo. Qaybtan waxay iftiiminaysaa arrimo gaar ah oo la xiriira ilaalinta hantida loogu talagalay faa'iidada muwaadin, ilmo (ama carruur) waxayna bixisaa hagitaan guud, oo ay ku jiraan:

Saameynta Masaafurinta ee Hantida Ilmahaaga iyo Tixgelinta Guud ee Ilaalinta

Hantidaas ► Arrimo Gaar ah oo Lagu Ilaalinayo Hantida Guud ► Sharciga Hantida

Ujeedkiisu Yahay ► Liiska Hubinta: Hantida iyo Faa'iidooyinka Carruurta Yaryar

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuurro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Saameynta masaafurinta ee hantida ilmahaaga iyo arrimaha guud ee ilaalinta hantidaas

Guud ahaan, carruurta yaryar (kuwa ka yar 18 sano, iyadoo ku xiran shuruucda gobolka) ma lahaan karaan hanti sababtoo ah ma aysan daweyn si ay u galaan heshiisyo sharci. Sidaas darteed, hantida uu leeyahay ilmo yar badanaa waxaa iska leh waalid. Masaafurinta waalidka waxay carqaladeyn kartaa haynta ama isticmaalka hantida ilmaha, oo ay ku jiraan helitaanka akoonka bangiga, gaari, guri, iyo hanti kale oo shakhsi ah. Inkastoo aad tixgelin lahayd inaad siiso awood wakiil qof lagu kalsoon yahay oo sii joogi doona Maraykanka si uu u maareeyo arrimaha dhaqaale marka la masaafuriyo, waxaad sidoo kale tixgelin kartaa wareejinta hantida si aad u faa'iideysato ilmaha muwaadinka ah. Sidoo kale, haddii aad hadda haysato hanti loogu talagalay ilmahaaga yar, waa inaad tixgelisaa inaad wareejiyo mas'uuliyadda ama kalkaaliyeynta qof ku sii jiri doona Maraykanka haddii lagaa masaafuriyo. Marka hantida hadda lagu hayo kalsooni loogu talagalay ilmaha muwaadinka ah oo kalkaaliyuhu aanu la masaafurin, tallaabo looma baahna.

Xeerka Wareejinta Dharka ee Carruurta

Gobol kasta wuxuu qaatay nooc ka mid ah Xeerka Sharciga u wareejinta lebiska (Uniform Transfers to Minors Act, UTMA). UTMA waxay oggolaanaysaa wareejinta hanti kala duwan—oo ay ku jiraan hantida dhabta ah ama shakhsiyeed iyo hantida la taaban karo ama aan la taaban karin—in loo wareejiyo ilaaliye si ay uga faa'iideysato ilmo yar.

Wareejinta hoos timaada UTMA waa mid aan la celin karin waxayna deeq-bixiyaha ka tagtaa xuquuq sharci ama cadaalad ah oo hantida ah. Milkiiluhu wuxuu u wareejiyaa “xuquuqda sharciga” ee hantida qof weyn (masuuliyee) halka qofka yar uu haysto “cinwaan cadaalad ah.” Cinwaanka sinnaanta ah waxay ka dhigan tahay in ilmaha uu helo faa'iidooyinka hantida laakiin uusan iibin karin ama deyn ku deyn karin hantida ilaa uu noqdo qof qaangaar sharci ah.

Qofka mas'uulka ah wuxuu leeyahay awood ballaaran oo ku saabsan isticmaalka hantida ilmaha. Tusaale ahaan, qofka ilaaliya wuxuu lacagtaas u isticmaali karaa kirada ilmaha, adeegyada, lacagaha baabuurta iyo dayactirka, hawlaha, iyo lacagta kharashka, marka lagu daro kharashaadka sida waxbarashada iyo daryeelka caafimaadka. Si kastaba ha ahaatee, mas'uuliyiintu waxay leedahay waajib aamin ah oo uu ilmaha u maamulo lacagta sida “ay u dhaqmi lahayd qof taxaddar leh oo la tacaalaya hantida qof kale.” Sidaas darteed, qofka mas'uulka ah si shaqsi ah ayuu mas'uul uga noqon karaa khasaaraha hantida ilmaha haddii la ogaado inuu si aan taxaddar lahayn u dhaqmay. Ilmuhu guud ahaan wuxuu leeyahay xuquuqda xisaabaadka, taasoo u baahan in mas'uuliyadda uu diiwaangeliyo waxa ku dhacay hantida ilmaha. Inta badan shuruucda gobollada waxay

dhigaan in akoonka UTMA loo wareejiyo ilmaha marka uu gaaro 21 sano. Gobollo qaar, tan waxaa la kordhin karaa ilaa da'da 25.

Heshiisyada UTMA waa kuwo caan ah sababtoo ah waxaa lagu samayn karaa qoraal fudud, waxayna magacaabi karaan dad waaweyn oo dheeraad ah oo ah ilaaliyeyaal beddel ah, guud ahaanna uma baahna qareen. Si kastaba ha ahaatee, si sharciga Wareejinta Carruurta (Transfers to Minors Act, TMA) ee gobolka uu ku dabaqo wareejinta, heshiiska waa inuu si cad u caddeeyaa in heshiiska lagu sameeyay iyadoo la raacayo TMA-ga gobolka. Hantida waxaa lagu garan karaa sharaxaad guud, laakiin hantida aan ku jirin dukumentiga ama si aan si fiican loo aqoonsan lama wareejin doono.

Sida guud ahaan, xisaabaadka kaydka ee TMA looma isticmaali karo hadiyado waaweyn ama hadiyado taxane ah oo waqti ka sii kordhaya. Akoonnada UTMA ma dammaanad qaadayaan in lacagaha loo isticmaali doono ujeeddo gaar ah, waxaana dhammaan lacagta akoonka loo wareejin doonaa ilmaha si aan xadidnayn loo isticmaalo marka uu gaaro da'da bisilka. Sidoo kale, marka hanti badan oo badan—in ka badan kumanaan doolar—lagu wareejiyo heshiiska TMA, maxkamaduhu waxay faragelin karaan si ay u abuuraan kalsooni lagu maareeyo hantidaas. Maxkamaduhu waxay dalbi karaan in hanti la maalgeliyo si dib loogu soo celiyo waqti dambe, ama waxay abuuri karaan akoon “xannibaad” “blocked” ah oo oggolaanaya in la bixiyo lacagta oo keliya amar maxkamadeed.

Aaminayaal, Ilaalinta, iyo Ilaalinta

Sharciga gobolka sidoo kale wuxuu oggolaanayaa abuurista nidaamyo rasmi ah oo lagu maamulo hantida, oo ay ku jiraan: aaminaado; xisaabaadka la saxiixay ama dukumentiyada cinwaanka; ilaalinta; ama ilaalinta. Nidaamyadan guud ahaan waxay ku habboon yihiin hantida qiimaha weyn leh ama marka la doonayo qorshayaal adag si loo ilaaliyo hantida in aan loo wareejin ilmahaaga muwaadinka isla markiiba marka uu gaaro da'da qaangaarka (guud ahaan, 21), ama iyadoo la abuurayo xaddido gaar ah oo hantida loo isticmaalo ujeeddo gaar ah (tusaale, waxbarasho).

Marka Waalidka Baxaya uu yahay Ilaaliyaha ama Kalkaaliye

Haddii aad wajahayso in la masaafuriyo oo aad tahay ilaaliyaha ama kalkaaliye hantida ilmahaaga, iyo ilmahaagu uu ku sugan yahay Maraykanka, waa inaad yeelataa qof kale oo masuul ah si uu u xakameeyo una ilaaliyo hantida. Haddii qof kale oo ilaaliye ah lagu magacaabay dukumentiga asalka ah, wuxuu si fudud u qaadan karaa doorka ilaalinta. California gudaheeda, haddii ilmaha uu gaaro 14 sano, ilmaha wuxuu magacaabi karaa mas'uuliyad cusub oo ka tirsan qoyska carruurta. Gobollada kale waxay yeelan karaan xeerar la mid ah ama dheeraad ah. Xaaladaha kale, maxkamaddu waxay u baahan kartaa inay ansixiso ilaaliyaha cusub ama kalkaaliye, iyadoo ku xiran hantida iyo nooca kalsoonida ama hantida la ilaaliyo.

Haddii ilmahaagu kula baxayo Maraykanka oo aad tahay kalkaaliye hantidiisa, waa inaad la tashataa qareen khibrad u leh aaggaas ka hor intaadan hantida ka bixin oo aad dalka uga saarin. Iyadoo ah kalkaaliye ama ilaaliye, waxaad waajib ku tahay inaad ilaaliso hantida ilmahaaga, shuruudaha gaarka ah ee ilaalinta waxay ku kala duwanaan doonaan faahfaahinta heshiiska asalka ah. Xeerarka gaarka ah ee gobollada way kala duwanaan karaan.

Xaddidaadaha Wareejinta

Sharciyo kale, sida kuwa xakameeya wareejinta securities ama maalgashiga, waxay u baahan karaan tallaabo dheeraad ah si wareejinta uu u noqdo mid waxtar leh oo la fulin karo. Si loo ilaaliyo hantida ugu badan, waa inaad ujeeddadaa inaad ku darto dhammaan hantida suurtagalka ah wareejinta, adigoo og in qaar ka mid ah wareejinta ay saameyn karaan sharciyo kale.

Canshuuraha

Guud ahaan, xeerar canshuur gaar ah ayaa lagu dabaqaa hantida ay hayaan carruurta yaryar. Xaalado qaar, da'da yar waxaa lagu canshuuri karaa heerka canshuurta waalidka ama ilaaliyaha, xaalado kalena waxaa laga yaabaa in laga reebo iyo heerar canshuur gaar ah. Haddii hantida qofka yar ay keento dakhli ama faa'iido ka badan qaddar cayiman, canshuur waa in la bixiyaa. Intaa waxaa dheer, heerarka canshuuraha si joogto ah ayay isu beddelaan.

Mas'uuliyadda Shaqsiga ah

Wareejinta hanti qaar (tusaale, hantida maguurtada ah iyo gaadiidka) waxay abuuri kartaa mas'uuliyad shakhsi ah. Tusaale ahaan, dacwadaha dhaawaca shaqsiyeed waxaa laga keeni karaa milkiilaha gaari ama hanti xitaa haddii milkiiluhu yahay qof yar.

Xorriyadda

Xorriyadda waa habka sharciga ee uu qof yar yahay, oo badanaa da'diisu tahay ugu yaraan 16 sano, uu maxkamad ka codsan karo in si sharci ahaan loo aqoonsado inuu yahay qof qaangaar ah. Qof yar oo xor ah ayaa si buuxda u yeelan kara hanti wuxuuna gashan karaa heshiisyo sharci oo qasab ah. Sababo la xiriira culayska amarka, qofka yar waa inuu muujiyaa inuu ku filan yahay inuu maamulo arrimihiisa dhaqaale iyo caafimaad. Haddii ilmahaaga muwaadinka ah ay taageeraan qoyska iyo asxaabta ku sii joogi doona Maraykanka, xorriyad looma baahna. Si kastaba ha ahaatee, xaalado qaar, xornimadu waxay ka hortagtaa isticmaalka ilaaliyaha si loo wareejiyo hantida ama loo abuuru kalsooni.

Arrimaha Gaarka ah ee Ilaalinta Hantida Guud ee Qaarkood

Waxa soo socda waxa uu bixiyaa arrimo gaar ah oo lagu ilaalinayo hanti guud oo gaar ah. Tani ma aha liis dhamaystiran, waana inaad sameysaa liiska dhammaan hantida suurtagalka ah, ma aha oo kaliya kuwa hoos ku xusan, oo isku daydaa inaad go'aamiso sida hantida kasta loo maareyn doono haddii lagaa masaafuriyo. Haddii ay suurtagal tahay, waa inaad la tashataa qareen si aad u hesho hagitaan ku saabsan xeerarka hantida gaarka ah ee gobolka.

Hantida Gaarka ah

Ilmahaagu wuxuu heli karaa hanti kale oo qiimo leh, sida dahab, kombiyuutar, elektaroonig, iyo alaabooyin kale oo macaamiisha ah. Sharci ahaan, noocan hantida badanaa adiga ayaa iska leh adiga oo ah waalidka ama ilaaliyaha ilmaha. Inkastoo hanti shakhsi ah ay leedahay qof yar xaalado qaar, haddana da'da yar guud ahaan ma aha da'da uu galo heshiisyo sharci ah oo la xiriira hantida ama uu isticmaalo dhammaan xuquuqaha la xiriira lahaanshaha hantida. UTMA waxay oggolaaneysaa in inta badan hantida shakhsiyeed loo wareejiyo qof daryeela si uu ilmaha uga faa'iideysto. Markaad tixgelinayso hantida la doonayo in lagu daro wareejinta hoos yimaada UTMA ama la xiriirta abuurista kalsooni, waa inaad si ballaaran uga fikirtaa dhammaan hantida iyo hantida gaarka ah oo ay ku jiraan taleefannada gacanta iyo hadiyadaha, mushaharka, ama kaararka kale ee hore loo bixiyay. Hantida aan la sharaxin lama wareejin doono.

Akoonnada bangiga

Bangiyada iyo hay'adaha kale ee maaliyadeed (sida ururada amaahda) waxaa laga yaabaa in la aasaaso sharciga gobolka ama federaalka. Sidaas darteed, sharciyada la xiriira lahaanshaha akoonka way kala duwan yihiin hay'adaha maaliyadeed. Guud ahaan, si kastaba ha ahaatee, haddii aad haysato akoonka wadajirka ah oo aad la leedahay ilmahaaga muwaadinka ah oo aad wajahayso in la masaafuriyo, waa inaad tixgelisaa inaad wax ka beddesho akoonka ama u wareejiyo lacagta akoon u oggolaanaya qof kale oo lagu kalsoon yahay inuu noqdo ilaaliye. Hay'addan waxay u badan tahay inay yeelan doonto foom gaar ah oo loo isticmaalo in lagu hagaajiyo lahaanshaha.

Xaalado badan, akoonnada bangiga ee carruurta yar waxay ka tarjumayaan UTMA. Akoonnada waxaa haysta "(qofka waaweyn) sida mas'uuliyeeeye (ilmaha yar) iyadoo la raacayo sharciga Uniform Transfers to Minors Act (gobolka la khuseeyay). Marka la furo, akoonka isla markiiba wuxuu noqdaa hanti uu leeyahay wiilka yar mana la joojin karo. Akoonka si toos ah ayaa loogu wareejiyaa qofka yar marka uu gaaro qaangaadhka, waxaana mas'uul ka noqon kara dakhliga akoonka oo keliya faa'iidada ilmaha yar.

Kaarka Deynta

Guud ahaan, shirkadaha kaararka deynta ee Maraykanka ma siiyaan kaararka deynta carruurta yar sida haysta akoonnada ugu muhiimsan. Si kastaba ha ahaatee, shirkadaha kaararka deynta waxay siin karaan kaararka deynta carruurta yaryar sida isticmaale oggolaansho leh oo ku jira akoonka dadka waaweyn, marka qofka weyn uu mas'uul ka yahay bixinta dhammaan deymaha ku jira akoonka. Wareejinta akoonka waxaa u badan tahay in la mamnuucayo heshiiska xubin ka ah qofka waaweyn. Haddii lagaa masaafuriyo, isticmaalka sii wadda ee ilmahaaga ee kaarka deynta wuxuu keeni karaa cawaaqib xun haddii deymaha soo baxay aan la bixin. Haddii aad rabto in ilmahaagu helo deyn, waa inuu noqdaa isticmaale la oggolaaday akoonkaaga (haddii uu haysto akoonkaaga kaarka deynta furan) ama akoonka qof kale oo waaweyn. Eeg [Cutubka 5 ee Kaararka Deynta, Kaararka Prepaid ah, iyo Kaarka Debit-ka](#) si aad u hesho macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan waxa la sameeyo akoonkaaga kaarka deynta haddii la masaafuriyo.

Gaadiidka Motorka

Sharciyada gobolka way ku kala duwan yihiin da'da uu qofku sharci ahaan yeelan karo baabuur. Guud ahaan, qof yar ma noqon karo milkiilaha kaliya. Gobollada qaar waxay u oggolaadaan carruurta yar inay diiwaangeliyaan gaari da'doodu tahay 16, halka qaar kalena ay u baahan yihiin waalid ama mas'uul inay saxiixaan (tusaale, diiwaangelinta ama amaahda baabuurta) magaca ilmo yar. Shirkadaha caymiska sidoo kale waxay xaddidan karaan marka ilmo yar uu u qalmi karo caymiska. Haddii aad wajahayso in la masaafuriyo oo aad hadda tahay saxiixaha diiwaangelinta baabuurta, amaahda baabuurta, ama siyaasadda caymiska ee ilmahaaga, waa inaad qof kale oo qaangaar ah u adeegtaa sidii saxiixaha waaweyn.

Hantida Maguurtada ah (Dhul, Guri, ama Condo)

Milkiyadda dhulka, guri, ama condominium waxaa maamula sharciga gobolka. Gobollo badan, qof yar ayaa laga yaabaa inuu lahaado hantidan laakiin si toos ah uma iibsan karo, u iibin karo ama heshiisyo la xiriira hantida—taas waa in si dadban loo sameeyaa iyada oo loo marayo kalsooni, ilaalin ama ilaalin. Haddii aad wajahayso in la masaafuriyo oo aad tahay kalkaaliye, mas'uuli, ama ilaaliyaha hantida ilmahaaga, waa inaad tixgelisaa inaad cinwaanka u wareejiso qof weyn oo weyn si aad uga faa'iideysato ilmaha yar.

Xallinta Dacwadda, Maalgashiga, iyo Dhaxalka

Haddii ilmo yar uu helo hanti ama lacag xukun sharci ah, badanaa waxaa loo magacaabaa mas'uul ama ilaaliye si uu u qaato una maamulo hantidaas magaca wiilka yar. Sidoo kale, dadka yaryar guud ahaan ma lahaan karaan ama maamuli karaan saamiyada, bonds, sanduuqyada iskaashiga, sannadlaha ah, siyaasadaha caymiska nololsha, patents, ama royalties. Haddii ilmo yar uu helo hanti ama lacag dhaxal awgeed,

hantida waxaa lagu kalsooni gelin doonaa (faa'iidada ilmaha yar) ama maxkamad ayaa kormeeri karta maamulka hantida. Haddii aad wajahayso masaafurin oo aad tahay ilaaliyaha ama ilaaliyaha hantidaas oo u taagan magaca ilmahaaga, waa inaad magacaawdaa mas'uul ama ilaaliye cusub oo qabta doorkaas.

Amarada Taageerada Carruurta iyo Xannaanada

Maxkamadaha qoyska—kuwaas oo ka shaqeeya arrimaha sida furriinka, xannaanada, iyo taageerada carruurta—waxay ka madax bannaan yihiin maxkamadaha socdaalka. Xaaladaha badankood, ma jiro isgaarsiin u dhexeeya maxkamadaha qoyska iyo socdaalka. Sidaas darteed, amarka maxkamadda qoyska si toos ah looma beddeli doono marka waalidka la masaafuriyo. Haddii amarka maxkamadda qoyska uu saameyn ku yeelan doono masaafurinta—oo ay ku jiraan xannaanada ama taageerada carruurta—waa inaad codsatay maxkamadda samaysay amarka wax ka beddelka. Daryeelka carruurta iyo arrimaha la xiriira waxaa si faahfaahsan looga hadlay cutubka 1 ee hagahaan.

Dayactirka lacagaha taageerada carruurta waxay noqon kartaa dhibaato adag iyadoo ku xiran haddii (qofka lacagta helaya) ama (qofka lacagta leh) la masaafuriyo, haddii ilmaha muwaadinka ah uu la socdo waalidka la masaafuriyey, iyo haddii waddanka la socdo uu aqoonsado amar taageerada carruurta shisheeye ah.

Haddii aad helayso taageerada carruurta oo aad wajahayso in la masaafuriyo, oo ilmahaaga muwaadinka ah uu ku sii jiri doono Maraykanka, waa inaad isla markiiba maxkamadda qoyska u codsataa wax ka beddelka amarka si loo hubiyo in ilmahaagu sii heli doono taageero iyada oo loo marayo mas'uul cusub. Haddii aad haysato mas'uuliyadda buuxda ee ilmahaaga muwaadinka ah oo aad rabto inuu kula socdo meel ka baxsan Maraykanka, badanaa waa inaad ogolaansho ka heshaa maxkamadda.

Dalal badan ayaa heshiisyo is-dhaafsi ah oo ku saabsan taageerada carruurta la leh Maraykanka, oo ay ku jiraan: Australia, Brazil, Canada, Czech Republic, Ecuador, El Salvador, Finland, Honduras, Hungary, Ireland, Israel, Netherlands, Nicaragua, Norway, Philippines, Poland, Portugal, Slovak Republic, Switzerland, iyo Boqortooyada Midowday ee Great Britain iyo Northern Ireland. Haddii waalid deyn ku leh taageerada carruurta loo masaafuriyo mid ka mid ah dalalkan, amar taageerada carruurta Mareykanka ayaa lagu dhaqan gelin karaa maxkamadda shisheeye. Sidoo kale, haddii ilmaha uu ku nool yahay mid ka mid ah dalalkan, maxkamadda shisheeye waxay soo saari kartaa amar lagu fulin karo oo ka dhan ah waalid ka leh lacag taageero carruurta ah oo weli ku sugan Maraykanka.

Qorshayaasha Kaydka Waxbarashada

Qorshaha kaydka waxbarashada waa ka duwan yahay akoonka bangiga caadiga ah ee loo sameeyay kaydinta dugsiga. Iyadoo ku xiran nooca qorshaha, xeerar gaar ah oo wareejin ah ayaa lagu dabaqi karaa.

Akoonnada Kaydka Waxbarashada (Education Savings Accounts, ESAs)

Akoonka Kaydka Waxbarashada, oo sidoo kale loo yaqaan Account-ka Kaydka Waxbarashada Coverdell, waxaa loo arkaa hanti uu leeyahay waalidka ama mas'uulka ilmaha. Haddii uu yar ka baxo dalka isagoo la socda waalidkii la masaafiyay, akoonka guud ahaan waa la "baabi'iyaa" – taasoo macnaheedu yahay in lacag caddaan ah loo beddelo – haddii aan si gaar ah loo mamnuucin shuruudaha abuurista akoonka, balse waxaa laga yaabaa in la ciqaabo ama canshuur. Lacagtaas waxaa loo isticmaali karaa ujeedooyin aan waxbarasho ahayn, laakiin waxaa jiri kara ciqaab la xiriirta. Ilmo yar oo dalka ku haray, waa in si taxaddar leh loo ilaaliyaa in waalid ama mas'uul kale oo weli nool uu ka warqabo akoonka. La-taliye maaliyadeed oo ka socda shirkadda martigelisa akoonka waa inuu awoodi karaa inuu hubiyo isbeddel habsami leh oo xakamaynta akoonka.

Qorshayaasha Kaydka 529

Si ka duwan Coverdell ESA, qorshaha 529 ayaa weli gacanta ku haya xisbiga abuuraya akoonka. Sababtaas awgeed, lacagaha looma tixgelin karo hanti ay leedahay qofka yar ama ilaaliyaha da'da yar, waxaana lacagtu si lama filaan ah u heli karin qofka yar haddii qofka xakameeya uu go'aansado inuu ka saaro ama beddelo qofka ka faa'iideysta qorshaha 529. Haddii uu jiro qorshe 529 ah oo magacaabaya ilmaha yar, waalid wajahaya masaafurin ama waalid kale ama mas'uul kale ayaa laga yaabaa inay ka wada hadlaan qorshayaasha waxbarasho ee mustaqbalka ee ilmaha yar qofka sameeyay qorshaha kaydka 529. Haddii waalidka la masaafurinayo uu sameeyay qorshaha 529, waalidkaasi wuxuu jeclaan karaa inuu magacaabo milkiilaha beddelka qorshaha, isagoo aqoonsanaya in milkiilaha beddelka uu awood u leeyahay inuu lacagta ka leexiyo kan yar. Tani waxay u oggolaan kartaa qofka yar inuu ogaado haddii uu mustaqbalka ku tiirsan karo lacagtaas inkastoo xaaladaha isbeddelay.

Faa'iidooyinka Dowladda

Ilmo muwaadin ah waxaa laga yaabaa inuu helayo faa'iidooyin, deeqo, ama kaalmo dhaqaale oo ka timaadda barnaamijyada federaalka, gobolka, degmada, iyo/ama kuwa deegaanka. U-qalmitaanka barnaamijyadan waxaa saameyn weyn ku yeelan kara masaafurinta waalidka ama mas'uulka ka mid ah. Waalidiinta muhaajiriinta ah waa inay baaraan haddii u-qalmitaanka barnaamijyadan ay shuruud tahay iyo in tallaabo loo baahan yahay si loo ilaaliyo u-qalmitaanka marka waalidka la masaafuriyo. Waalidiintu sidoo kale waa inay baaraan haddii ilmahooda muwaadinka ah uu u qalmi karo caawimaad barnaamijyo kale, oo ay ku jiraan kuwa bixiya faa'iidooyin dhalinyarada ama carruurta "aan la socon". Meesha ay suurtagal tahay, sharaxaad lagu heli karo ama sii wadi karo faa'iidooyinkan waa in la siiyaa ilmaha muwaadinka ah iyo/ama ilaaliye ama ilaaliye. Ilaaliye waxaa laga yaabaa inuu codsado si uu u noqdo wakiil bixiyaha carruurta yar.

Shuruucda Hantida aan la sheegin

Shuruucda hantida aan la sheegan, oo sidoo kale loo yaqaan “escheat” law, waxay waajibayaan hay'adaha maaliyadeed inay soo sheegaan marka hantida shakhsiga ah (tusaale ahaan, lacag) la dayacay ama aan la sheegan kadib muddo ay sharciga gobolka qabto—badanaa shan sano. Kahor inta aan hantida loo tixgelin in la dayacay, hay'adda waa inay dadaal adag samaysato si ay u hesho milkiilaha. Marka hantida la dayaco, dowladdu waxay diiwaangelisaa hantida waxaana milkiiluhu sheegan karaa inuu dib u helo hantida. National Association of Unclaimed Property Administrators xog ururin si loo raadiyo hantida aan la sheegan, waxaana laga yaabaa in sharciga gobolka uu leeyahay xaddidaad gaar ah. Heshiisyada si taxaddar leh loo diyaariyey iyo diiwaannada casriga ah (iyo sidoo kale hubinta in akoonnada bangiyada iyo noocyada kale ee xisaabaadka maaliyadeed aan la xirin sababo la xiriira hawl la'aan) waxay ka hortagi karaan luminta hantidan, inkastoo carruurta muwaadiniinta, mas'uuliyadda, iyo kuwa leh awoodda qareenka ay tahay inay ogaadaan in hantida la xayiray la soo celin karo haddii dib loo helo.

Liiska hubinta: Hantida iyo Faa'iidooyinka Carruurta Yaryar

Hantida uu haysto qof yar ayaa guud ahaan lagu xukumaa sharciga gobolka. Meesha ay suurtagal tahay, la tasha qareen si aad talo uga hesho xeerarka hantida ee gobollada iyo habka ugu fiican ee aad talaabo.

Haddii aad hadda haysato hanti ah sida mas'uuliyad magaca ilmahaaga yar ee muwaadin Maraykan ah, ka fiirso wareejinta mas'uuliyadda qof lagu kalsoon yahay oo sii joogi doona Maraykanka haddii lagaa masaafuriyo.

Samee liiska dhammaan hantida aan hadda la ilaalin ee laga yaabo in la wareejiyo ama si kale loo ilaaliyo si loogu faa'iideeyo ilmahaaga yar (oo ay ku jiraan hantida dhabta ah iyo shaqsiyadeed, hantida la taaban karo iyo mid aan la taaban karin). Marka ay suurtagal tahay, ka fiirso isku darka hantida si loo fududeeyo maamulka iyo wareejinta.

Diyaarso heshiis lagu wareejinayo hantida la aqoonsaday ee ilaaliyaha ilmaha yar iyadoo la raacayo Xeerka Uniform Wareejinta Carruurta (Uniform Transfers to Minors Act, UTMA) si degdeg ah ama, ugu yaraan, ka hor masaafurinta (oo ay ku jirto inta lagu jiro xabsi, haddii loo baahdo).

Haddii aad haysato hanti muhiim ah ama gaar ah (oo ay ku jirto hantida maguurtada ah), la tashi qareen si aad uga fiirsato aasaaska kalsooni, mas'uuliyad, ama daryeel si loogu faa'iideysto ilmahaaga yar oo la kaashanaya kalkaaliye ku sii joogi doona Maraykanka.

Baar haddii faa'iidooyinka dowladda ee ilmahaaga yar helo ay saameyn ku yeelan karto masaafurintaada, haddii ilmahaagu u qalmi karo faa'iidooyin dheeraad ah marka la masaafurinayo, kadibna u tag tilmaamo ilmahaaga yar iyo/ama mas'uulka ilmahaaga si ay u sii haystaan iyo/ama u helaan faa'iidooyinkan.

Haddii ay suurtagal tahay, hubi in dhammaan akoonnada bangiga ay si wadajir ah u haystaan ilmahaaga yar iyo qof aad ku kalsoon tahay oo ku sii jiri doonta Maraykanka si loo hubiyo in ilmahaaga muwaadinka ah uu helo helitaanka sii waddada.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Ka fiiro inaad siiso awood wakiil qof ku sii joogi doona Maraykanka si uu u maamulo iibinta hantida kale inta aad maqan tahay.

Haddii ilmahaaga yar uu dalka kula baxayo inta lagu jiro masaawirinta, waa in la laxaan xirfadle khibrad leh si loo go'aamiyo haddii iyo sida hantida ilmahaaga loo iibin karo loona saari karo dalka.

Adiga iyo ilmahaaga waxaad ka codsan kartaan xisaabaad qof kasta oo maamula hantida ilmahaaga si aad u hubiso in hantidaasi ay ammaan tahay oo si habboon loo maamulo.

3. Maareynta dhinacyada cilmi-nafsiga ee masaafurinta iyo xannaanada carruurta

Qoyska waa aasaaska bulsho caafimaad qaba iyo deegaanka halkaas oo carruurta ku horumariyaan dareenkooda amniga iyo ka tirsanaynta. Qaxooti badan, laga yaabee adiga oo kale, waxay u yimaadaan Maraykanka si ay carruurtooda ugu siiyaan nolol iyo mustaqbal ka wanaagsan marka loo eego tan dalkooda hooyo. Masaafurinta waxay burburin kartaa dareenka amniga iyo xasilloonida ee qoyskaaga ee adag ee Maraykanka. Tani waxay u badan tahay inay tahay waqti aad u adag adiga oo ah qof ahaan, waalid ahaan, iyo sidoo kale ilmahaaga, sababtoo ah waxay carqaladeysaa dareenka badbaadada ee aad ku guuleysatay inaad dhisto.

Marka badbaadada iyo amniga la waayo, waxay keeni kartaa walwal badan, taasoo si gaar ah u sun u ah carruurta iyo maskaxdooda iyo jirkooda koraya. Tani waa mid aad muhiim u ah, oo waxyeello leh, marka ay la xiriirto kala go'a daryeelayaasha aasaasiga ah (tusaale ahaan waalidka). Carruurta waxay u baahan yihiin deegaan ammaan ah oo ammaan ah si ay u horumaraan jireed, dareen, bulsho iyo tacliimeed. Cadaadiska, gaar ahaan marka uu yahay mid joogto ah iyo xilliyadii hore, wuxuu saameyn taban ku leeyahay horumarka caafimaadka leh ee ilmaha, cawaaqibkeeduna wuxuu socon karaa nolol dhan. Wada sheekaysiga si loo xalliyo welwelka ilmahaaga, marka la masaafurinayo, waxay ka caawin kartaa yareynta walbahaarka, isla markaana laga yaabo inay yareyso saameynta taban.

Sababta Ka Hadalka Masaafurinta uu u Keeno Walbahaar Badan ► **Sababta ay Muhiim u Tahay in Laga Hadlo Masaafurinta** ► **Hababka Lagu Kormeero Walbahaarka si Loo Suurtogeliyo Wadahadallo** ► **Carruurta Da'dooda Kala Duwan Waxay Yeelanayaan Falcelinno iyo Walaacyo Kala Duwan** ► **Istaraatiijiyado Lagu Sameeyo Wadahadallo Carruurta Lagula Yeesho oo Ku Saabsan Masaafurinta** ► **Sida Loola Qabsado Masaafurinta Adigoo Ka Caawinaya Carruurtaada Inay Dareemaan Badbaado** ► **Khayraadka Caafimaadka Maskaxda**

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma aburo xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Sababta Ka Hadalka Masaafurinta Ugu Adag Tahay

Dhacdooyinka walaacska leh waxay carqaladeeyaan awooddeena fikirka. Sida bini'aadam, waxaan leenahay jawaab toos ah marka aan dareemno cabsi ama hanjabaad. Markaan aad u walwalsanahay, dabecadeena dabiiciga ah waa inaan duulno, dagaalno, qaboojino ama miyir beelno. Xaalado badan, marka ay jirto hanjabaad degdeg ah, tani aad bay uga faa'iideysaa badbaadada. Xaalado kale, sida hanjabaadda masaafurinta, marka walwalku uusan ahayn mid ku meel gaar ah balse uu socon karo muddo dheer, waa muhiim in la helo siyaabo lagu yareeyo walbahaarka. Maadaama mowduuca masaafurinta uu aad u walwalsan yahay, wuxuuna keenaa cabsi daran, waxay u baahan tahay dadaal firfircoon oo fikir iyo qorsheyn ah, si loo yareeyo qaar ka mid ah saameynta taban.

Hore, muhaajiriin badan ayaa maareeyay cabsi iyo walwal laga yaabo in la masaafuriyo iyagoo gabi ahaanba ka fogaaday wadhadalka mowduuca. Qaar ka mid ah dadka waxaa laga yaabaa inay doorteen inaysan ka hadlin xaaladdooda soo-galootiga, si ay u dareemaan ammaan iyo ilaalin in la beegsado. Qaar kalena kama hadlin masaafurinta sababtoo ah waxay soo celinaysaa xusuuso aad u xanuun badan. Ka hadalka xaaladda soo-galootiga qofka waa mid dareen ahaan adag, laakiin waxaa laga yaabaa inay faa'iido leedahay haddii lala sameeyo asxaab ama asxaab lagu kalsoon yahay. Si kastaba ha ahaatee, waxay kicin kartaa cabsi laga qabo in la masaafuriyo iyo cabsi laga qabo in xiriirka la waayo dadka la jecel yahay, haddii lagu qasbo in la baxo. Waxay sidoo kale xasuusin kartaa safarkii adag ee lagu imaan lahaa Mareykanka, dhammaan wixii la huray, iyo sidoo kale noloshu iyo dadka la haray, ama kuwa hadda laga yaabo inay ka tagaan. Wadhadallada ku saabsan xaaladda socdaalka ama masaafurinta waxay sidoo kale noqon karaan kuwo aad u culus haddii sababta hore ee guuritaanka ay ahayd in laga cararo rabshadaha jirka (ama dareenka). Way adag tahay in la gaaro dareen xanuun badan.

Sababta ay muhiim u tahay in laga hadlo masaafurinta

In kasta oo aan dabiici ahaan u leenahay, wada hadallo ku saabsan cabsigeena, si xasaasi ah oo dareen leh, waxay dhab ahaantii yareyn kartaa walbahaarka. Marka aan walwalsanno, helitaanka taageerada iyo jacaylka dadka nagu xeeran waxay naga caawin kartaa inaan fiicnaano. Marka aan wada hadalno waxaan dareemeynaa isku xirnaan, taasina waxay ka caawin kartaa yareynta walbahaarka. Carruurta aad bay u xasaasi yihiin waxa ka dhacaya agagaarkooda. U fikir inay yihiin xumbo dareen leh oo nuugi kara xiisadda. Xitaa haddii mowduucyada dareenka leh sida cabsi laga masaafurin aan laga hadlin, carruur badan ayaa si fiican u fahma xiisadda iyo cabsida waxayna saameyn ku yeelan doonaan. Waxay faa'iido u yeelan kartaa in carruurta la caawiyo inay helaan siyaabo ay uga hadlaan dareenkooda si ay u dareemaan culays yar. Haddii qoysaska ay

wada hadli karaan masaafurinta, carruurta iyo waalidiinta waxay dareemi karaan kuwo aan kaligood ahayn, haddii ay wajahaan habka.

Siyaabaha Lagu Kormeero Cadaadiska Si Loo Helo Wada Hadal

Maskaxdeena iyo jirkeenna waxay noo sheegaan marka aan walwalsanahay. Halkan waxaa ku jira qaar ka mid ah siyaabaha aad ku ogaan karto inaad walwalsan tahay:

- Fakarka oo ku adag
- Qorsheynta dhibaataada
- Xusuusashada oo ku adag
- Garaaca wadnaha degdega ah
- Neefsasho gaaban
- Gacmaha dhididka leh
- Af qalalan
- Xiisadda muruqyada
- Shimbiro caloosha ku jira ama calool xanuun leh

Waa muhiim in la dhegeysto jirkaaga si loo maareeyo walwalka ka hor inta aan la gelin wadhadallo adag. Waxay noqon kartaa mid faa'iido leh in la isku dayo inaad aqoonsato dareenkiisa ka hor iyo inta lagu jiro wada hadalka carruurtaada. Dhegeysiga jawaabta jirkeenna waxay noqon kartaa hab aan ku ogaanno dareenka adag, ama ugu yaraan waxay bixin kartaa tilmaamo ku saabsan dareen aan si fudud loo heli karin. Marka aad walwalsan tahay, waxaa laga yaabaa inay faa'iido u leedahay inaad ku celceliso neefsasho qoto dheer, socod gaabis ah, dhegeyso muusig raaxo leh ama la wadaag dareenkaaga qof kale oo taageeraya, si aad ugu hesho waddadaada dib ugu laabashada xaalad deggan. Waa muhiim in waalid ahaan qayb ka mid ah diiradda aad saarto daryeelka dareenkaaga, si aad u daryeesho carruurtaada, oo aad u feejignaato baahiyahooda. Ilmuhu wuxuu u baahan yahay raaxada waalidkiis ama daryeelayaasha ugu muhiimsan, laakiin dareenkaaga iyo daryeelka dareenkaaga waa muhiim. Haddii aad waligaa diyaarad saaran tahay, waxaa laga yaabaa inaad xasuusato in xaalad degdeg ah, dadka waaweyn ay marka hore is xirtaan maaskaro oksijiin si ay u daryeelaan carruurtooda. Marka waalidku si guul leh u maareeyaan walbahaarka, waxay si fiican u dhageystaan oo u furan yihiin welwelka carruurtooda.

Carruurta da' kala duwan leh waxay yeelan doonaan falcelin iyo walaac kala duwan

Carruurta yaryar ma awoodi karaan inay su'aalhooda ama dareenkooda erayo ku qeexaan. Si kastaba ha ahaatee, aamusnaanta iyo dhaqanka waa habab isgaarsiin ah. Mabda'a aasaasiga ah ee laga yaabo inaad maskaxda ku hayso markaad ka fikirayso oo ka hadlayso arrintan qoysaskaaga waa in aysan jirin wax la yiraahdo is-weydaarsi la'aan. Mar walba waan wada xiriirnaa, ha ahaato erayo, dhaqan ama aamusnaan. Miyaad waligaa maqashay oraahda, “aamusnaanta waa hadal awood leh?” Xitaa aan si af ah loo sheegin waxay noqon kartaa aragti xooggan. Sidaas oo kale, ilmaha, carruurta iyo dadka waaweyn ayaa mar walba is wada hadlaya. Kaliya waa inaan baranaa sida loo xasaasi u noqdo fariinta. Laakiin fariinta muhiimka ah halkan waa in ay jiri karto fariin mudan in la fiiriyo.

Qaar ka mid ah dhaqamada la raadinayo carruurta yaryar

- **Xasilooni la'aan sii kordhaya marka la seexo ama hurdo:** Waqtiga hurdada carruurta waxay noqon kartaa waqti cabsi badan ay maskaxdooda ku soo galaan. Waxay sidoo kale ka soo bixi karaan riyo xun. Carruurta yaryar, riyooyin xun oo ku saabsan bahallada, khasaaro iyo kala go, waxay noqon karaan hab lagu muujiyo waxa aysan si buuxda ula qabsan karin, ama waxa ay ka baqayaan. Tusaale ahaan, carruurta yaryar waxay aad uga welwelsan karaan riyo xun, waxayna u baahan yihiin raaxo waalid ama daryeele lagu kalsoon yahay si ay mar kale u seexdaan, sababtoo ah xariiqda u dhaxaysa riyooyinka iyo xaqiiqada weli waa mid mugdi ah. Ma xasuusataa sida ay ahayd inaad ku soo tooso dhexda riyo xun? Waxaa suuragal ah inaad si dhaqso ah u garatay meesha aad joogtay, iyo in ay ahayd riyo, kadibna rajaynayaa inaad mar kale seexatay. Carruurta waxay la tacaalayaan arrintan, sababtoo ah weli waxay u baahan yihiin waalidkood si ay u helaan raaxo iyo tijaabinta xaqiiqada.
- **Xanaaq ama xanaaqo:** Carruurta da'da aad u yar waxay noqon karaan kuwo xanaaq badan oo xanaaq badan. Waxay noqon kartaa habka ay kuu sheegaan murugada, inay iyaguna walwalsan yihiin, oo ay u baahan yihiin inaad ka caawiso inay degtaan.
- **Mawduucyada murugada iyo khasaaraha** ee sawirro iyo ciyaar been abuur ah.

Dhaqamada Qaarkood ee Carruurta Waaweyn ee Guriga iyo Iskuulka

Carruurta waxay noqon karaan:

- La joojiyay;
- La mashquulin karo;
- Xanaaqsan; ama
- Murugo.

Waxaad ogaan kartaa inay yihiin:

- Muujinaya waxqabad liidata oo dugsiga ah, ama guud ahaan u muuqda mid aan dhiirigelin lahayn;
- Bulsho yar iyo khilaaf badan oo lala yeesho asxaabta;
- Diidmada iskuulka, taasoo keentay maqnaansho;
- Gudbinta cabashooyinka jireed: xanuunka caloosha, madax xanuunka iwm; ama
- Dhibaatooyin hurdo iyo riyo xun.

Dhammaan dhaqamadan waa tusaalooyin muujinaya siyaabo ay carruurta u muujiyaan inay walwalsan yihiin ama laga yaabo inay culays badan yihiin. Marka waalidiintu ay ka jawaabaan walwalka carruurtooda, waxay ka caawin kartaa inay deggan noqdaan iyo dhaqankooda uu hagaajin karo.

Waxa laga raadinayo dhallinyarada

Dhallinyaradu waxay dareemi karaan culayska masuuliyadda sii kordhaya. Waxaa laga yaabaa inay dareemaan inaysan weli diyaar u ahayn ama awoodin inay qaataan doorka waalidnimo iyo masuuliyado. Mararka qaar marka dadku dareemaan cabsi ama culays, waxaa lagu muujiyaa caro. Waxaa laga yaabaa inay aad u adag tahay inay murugo iyo cabsi dareemaan. Xanaaqdu waxay dadka ka caawin kartaa inay dareemaan xoog iyo awood leh. Waa muhiim in la ogaado in marka dhallinyaradu xanaaqayaan, xididka badanaa uu yahay cabsi, ama murugo.

Waalidiintu waa inay sidoo kale raadiyaan isbeddelada dhallinyaradooda. Ma jiraan isbeddelo waaweyn oo ku saabsan sida dhallinyaradoodu u dhaqmeen guriga ama ay iskuulka u ciyaaraan? Isbeddeladan waxay noqon karaan calaamad muujinaysa in dhallinyaradu walwalsan tahay oo wax u baahan in la xalliyo.

Xeladaha Lagu Wada Hadallo Carruurta Ku Saabsan Masaafurinta

Walwalka ku saabsan masaafurinta wuxuu saameeyaa qof walba. Xitaa haddii qoyskaagu uusan wajahin hanjabaadda masaafurinta, waxaa laga yaabaa inaad ku nooshahay bulsho ay dadka kale ku nool yihiin. Carruurtaada waxaa saameyn ku yeelan kara waxa ku dhacaya carruurta kale ee ku xeeran, kuwaas oo badankood ay saaxiibadooda yihiin. Carruurta waxay ka murugoodaan asxaabta tagay, waxay ka baqayaan inay lumiyaan saaxiibo badan, iyo in waxa ku dhacaya asxaabtooda ay iyaguna ku dhici karaan. Waa muhiim inaad waalid ahaan dhageysato oo aad u furfurnaato waxa ilmahaagu dareemayo. Waa dabiici in mararka qaar murugo iyo cabsi la dareemo. Meel aad ku muujin karto dareenka waxay ka caawin kartaa carruurtaada inay la qabsadaan. Iska indhatirka ama qarinta dareenka waxay u muuqan kartaa mid faa'iido leh muddada gaaban, laakiin mustaqbalka fog, xakamaynta dareenka waxay keeni kartaa qaraxyo ama dabeecad xun oo dheeraad ah. Waa muhiim in la isku dayo in la iska caabiyo dareenka lagu qariyo, halkii la isku dayo in la helo waddo ammaan ah oo ay u isticmaalaan, sida in la erayo ku dhigo.

Halkan waxaa ku jira dhowr talooyin oo ka caawinaya in wada sheekaysigan ay ka yareeyaan walwalka:

- **Si taxaddar leh u dhegeyso.** Mabda'a hagita dhammaan wada sheekaysiyada waa inaad si xasaasi ah oo fikir leh u dhegeysato su'aalaha iyo walaacyada ilmahaaga. Ha iska indhatirin welwelkooda, dhegeyso.
- **Raadi meel ku habboon.** Marka la wada hadlo, waa muhiim in la helo meel deggan, aan la carqaladeyn iyo waqti ku filan, si aadan u dareemin cadaadis ama degdeg. Iyadoo ku xiran da'da carruurtaada, waxaa laga yaabaa inay faa'iido leedahay in dhammaan xubnaha qoyska ay joogaan.
- **Is diyaari.** Kahor intaadan bilaabin wada hadal, qorshe samee waxa dhici lahaa haddii qoyskaaga la masaafuriyo. Carruurta waa raaxo in ay dareemaan in waalidkood ay gacanta ku hayaan oo ay qorshe u leeyihiin daryeelkooda.
- **Ka dhig mid fudud.** Haddii carruurtaadu su'aalo qabto, waa fiican tahay inaad si fudud uga jawaabto. Bixi macluumaad ku filan si ay uga jawaabaan walaacooda, laakiin ha bixin wax badan oo ay ku adkaadeen. Tani waxay u baahan kartaa dadaal weyn oo adiga kuu gaar ah, haddii aad dareemayso culays badan, taasoo sidoo kale macquul ah. Tani sidoo kale waxay kuu noqon kartaa waqti adag.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- **Samee cabbirka walwalka.** Si aad u qiimeyso walwalka qoyskaaga, waxaa laga yaabaa inay faa'iido u leedahay in xubin kasta uu sameeyo cabbirka walwalka halkaas oo cagaar deggan yahay, jaalle yar yahay, casaanna aad u cadaadis badan. Carruurta waaweyn waxay doorbidaan miisaanka 1-10. U fikir sida cabbirka xawaaraha ee gaariga oo ka bilaabma midabo jilicsan oo deggan ilaa midabo xooggan ama 1-10. Meter-ka waxaa lagu dhejin karaa albaabka qolka ilmaha ama kor sariirta. Waxaad ilmahaaga u sheegi kartaa inaad dejin doonto markaad aragto calaamadda muujinaysa inuu walwalsan yahay. Tani waxay kaa caawin kartaa waalid ahaan adigoo dhisaya buundo fudud oo kaa dhigaysa inaad la xiriirto waayo-aragnimada ilmahaaga. Waxay sidoo kale ka caawin kartaa inay kuu muujiyaan marka ay u baahan yihiin joogitaankaaga si ay u fiicnaadaan.

Sida Loo Xakameeyo Masaafurinta Adigoo Ka Caawinaya Carruurtaada Inay Dareemaan Ammaan

Haddii qorshahaagu yahay in carruurtaadu ay ku sii jiraan Maraykanka ama ay kula socdaan dalkaaga hooyo, hadafku waa inaad xiriirka sii noolaato. Sideen u buuxin karnaa farqiga ay abuurto kala soocidda jirka? Nolosheena oo dhan, bini'aadamku wuxuu u baahan yahay xiriir joogto ah si aan u dareemno ammaan. Masaafurintu waxay burburin kartaa xiriirka jireed ee qoyska.

Halkan waxaa ku jira xeelado yar oo kaa caawin kara inaad ku dhowdahay oo ka caawiso qoyskaaga inay isku xiran yihiin haddii lagaa masaafuriyo oo carruurtaadu ku sii jiraan Maraykanka:

- Carruurta waaweyn waa inay ogaadaan qorshaha daryeelka qoyska haddii lagaa masaafuriyo oo ay ku sii jiraan Maraykanka. Waa muhiim in la sheego aasaaska. Xaggee bay ku noolaan doonaan? Ma isku dugsi bay aadi doonaan? Sidee bay waalidkood u gaari doonaan? Yaa daryeeli doona? Waa muhiim in la ilaaliyo dareenka la saadaalin karo xilliyada cabsi iyo cadaadis weyn. Haddii qorshe la sameeyo, carruurtaada waxay dareemaysaa in la daryeelo. Haddii aad ogtahay waxa dhici doona oo aad qorshe leedahay, waxay yareysaa walbahaarka oo ka dhigtaa mid culus.
- Fariimaha codka ah waxay noqon karaan hab uu ilmaha ku dareemo inuusan kaligiis ahayn isagoo maqla codka waalidka markasta oo loo baahdo. Fariintu waa inay dhiirrigelisaa oo dejisaa. Ka fikir fariin loogu talagalay inay raaxo siiso marka ilmahaagu ama dhallinyaradaadu ay welwelsan yihiin. Tusaale ahaan, waalidiintu waxay u qaadi karaan hees

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

hurdo ah ilmo yar, akhrin karaan sheeko, kaftan sheegi karaan ama fariin dhiirrigelin leh u gudbin karaan dhallinyaro.

- Telefoon iyo shir muuqaal ah. Haddii ay suurtagal tahay, waa muhiim in la helo waqtiyo joogto ah oo aad ku wada hadasho.
- Samee buug sawirro ama buug xusuus ah oo ku saabsan waqtiyada la wadaago.
- Dhiirrigeli ilmaha inuu qoro waraaqo, sawirro sawiro ama sawirro u diro waalidka kaasoo la wadaagi kara ilmaha muuqaal toos ah oo muujinaya inuu helay. Tani waxay noqon kartaa hab aad u muuqda oo ilmaha uu dareemi karo inuu la xiriirayo waalidiinta xuduudka ka gudbaya.
- Haddii dhaqaaluhu u ogolaado, carruurta waxay booqan karaan waalidkood fasax ama xagaaga.

Haddii ilmahaagu kula socdo waddankaaga asalkiisa, waxaad u baahan doontaa xeelado kaa caawinaya adiga iyo ilmahaaga inaad la tacaashaan isbeddelka weyn iyo khasaaraha nololaha ee Maraykanka.

Waxaa suuragal ah inaad faahfaahinka ku ogaan doonin meesha aad ku noolaan doonto. Si kastaba ha ahaatee, waa muhiim inaad ilmahaaga u gudbiso macluumaad badan oo ku saabsan dalkaga. Waxay noqon lahayd mid faa'iido leh inaad gudbiso xitaa macluumaad guud oo ku saabsan dalkaaga hooyo iyo dhaqankaaga. In la ogaado oo la saadaalin karo carruurta waxay ka caawin doontaa inay dareemaan degganaan, ammaan iyo xasillooni.

Haddii carruurtaadu kula socdaan, waxay ka tagi doonaan gurigooda, dugsigooda, asxaabtooda iyo dalkooda. Waxaa laga yaabaa inay u baahdaan inay luqad cusub bartaan. Isbeddelo waaweyn ayaa soo socda. Hadafkaagu waa inaad ka caawiso inay maareeyaan isbeddelka oo aad ka caawiso inay la tacaalaan khasaaraha ay la kulmaan. Kuwani waxay noqon doonaan waqtiyo adag waana muhiim in la dhegeysto indhaha iyo dhegaha. Waxaad ka caawin kartaa xeelado ay kula xiriiri karaan asxaabtooda Maraykanka. Qoysaska la masaafuriyay badanaa waxay dareemaan sumcad xumo. Qoysaska iyo carruurta waxay la kulmi karaan caqabado in carruurta kale iyo dadka deegaanka ay ku aqbalaan gurigooda cusub. Haddii qoyskaaga oo dhan ay ka tagaan Maraykanka, xeeladaha kor ku xusan ee dhegeysiga iyo wada sheekaysiga ayaa kaa caawin doona inaad xiriirka ilaaliso oo aad la kulanto caqabado wadajir.

Kheyraadka Caafimaadka Maskaxda

Caawimaad degdeg ah

Khadadka Hotlines-ka Qaranka iyo Taageerada Dhibaatooyinka

- Khadka Badbaadada Ka Hortagga Isdilidda Qaranka (National Suicide Prevention Lifeline): Wac ama farriin u dir 988. Sidoo kale waxaa laga heli karaa Isbaanish.
- Isbahaysiga Qaranka ee Caafimaadka Maskaxda (National Alliance on Mental Health): Wac 1-800-950-6264 ama u dir NAMI fariin 741741
- Xariiqda Qoraalka Kriiska: U dir HOME fariin 741741
- Khadka Gargaarka Qaranka ee LGBT: 1-888-843-4564
- Xariiqda Nololsha Trevor: 1-800-565-8860. Sidoo kale waxaa laga heli karaa Isbaanish.
- Khadka nololsha ee Trans: 1-888-843-4564
- Khadka madow ee BIPOC: Wac ama qoraal u dir 1-800-604-5841
- Khadka Qaranka ee DV: Wac 1-800-799-7233 ama u dir LOVEIS qoraal 22522
- Khadka Gargaarka Qaranka ee Kufsiga Galmada (National Sexual Assault Hotline): 1-800-656-4673
- Khadka Qaranka ee Dhibaatooyinka Carruurta (National Child Abuse Hotline): Wac ama qoraal u dir 1-800-422-4453
- Goobta Daryeelka Waayeelka: 1-800-677-1116

Khayraadka kale ee caafimaadka maskaxda

- [Soo Koraya Qalabka Caafimaadka Maskaxda ee Muhaajiriinta Undocu \(Immigrants Rising Undocu-Immigrant Mental Health Toolkit\)](#)
- [United We Dream UndocuHealth Toolkit](#)
- [La qabsiga DACA iyo Cadaadiska la xiriira socdaalka \(Coping with DACA and Immigration-Related Stress\)](#)
- [Qalabka Caafimaadka Carruurta ee Akadeemiyada Carruurta ee Soo-galootiga ah \(American Academy of Pediatrics Immigrant Child Health Toolkit\)](#)
- [Together for Wellness Qalabka Dijitaalka ah \(Together for Wellness Digital Toolkit\)](#)
- [Kheyraadka Taageerada Murugada ee Gurigeena ee Qof Kasta oo Murugo leh \(Our House Grief Support Resources for Every Griever\)](#)
- [Khadka Qaranka ee Rabshadaha Qoyska \(National Domestic Violence Hotline\): Xadgudubka bulshooyinka muhaajiriinta](#)

Ilo dheeraad ah, oo ay ku jiraan buugaagta daaweynta caafimaadka maskaxda iyo kooxo taageero qaran oo bilaash ah, laga heli karo: [Kheyraadka Caafimaadka Maskaxda ee Dadka Aan Diiwaangelinta Lahayn \(Mental Health Resources for Undocumented People\)](#)

Liiska hubinta: Maareynta dhinacyada cilmi-nafsiga ee masaafurinta iyo xannaanada carruurta

- Baro sida loo aqoonsado calaamadaha cadaadiska
- Tababarka xeeladaha lagu maareeyo walwalka
- Ka warqab baahiyaha carruurta da'da kala duwan leh
- Aqoonso calaamadaha walwalka carruurtaada
- Ogow xeelado lagu caawinayo carruurta inay yareeyaan walbahaarka
- Si xasaasi ah oo fikir leh u dhegeyso su'aalaha iyo welwelka ilmahaaga
- Abuur meel ammaan ah oo wada sheekaysigu ka dhaco
- Hel meel ammaan ah oo dareen ah
- Su'aalaha si fudud uga jawaab
- Ogow qorshahaaga haddii masaafuristu ay saameeyso qoyskaaga
- La wadaag qorshahaaga carruurtaada
- Baro xeelado aad ku sii hayso xiriirka carruurtaada kadib masaafurinta
- Dhegeysiga iyo wada sheekaysiga waxay ka caawin doontaa ilmahaaga inuu maareeyo khasaaraha iyo isbeddelka haddii uu kula baxo Maraykanka

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

4. Maareynta, Helitaanka iyo Xiritaanka Akoonka Bangiga

Waxaa jira siyaabo badan oo lagu hayn karo lacagtaada adag haddii lagaa masaafuriyo. Uma baahnid inaad xisaabtaada buuxda ka baxdo oo guriga ku hayso ama aad la socoto. Waxaad lacagtaada ku lumin kartaa sidan ama waxaa laga yaabaa in la xado. Qaybtan waxay bixisaa talooyin lagu xallin karo arrimaha soo socda:

[Ilaalinta Xisaabtaada Furan](#) ► [Maareynta Xisaabtaada, Naftaada](#) ► [Abuurista](#)

[Akoon Bangi Wadajir ah](#) ► [Bixinta Awood Maaliyadeed ama Wakiil Xaddidan](#) ►

[Xiritaanka Akoonkaaga Bangiga](#) ► [Sanduuqyada Kaydka Ammaanka](#) ► [Liiska](#)

[Hubinta: Maareynta, Helitaanka iyo Xiritaanka Akoonka Bangiga](#)

Uma baahnid inaad lacagtaada lumiso sababtoo ah waa lagaa masaafurinayaa. Wac bangigaaga oo hubi inaad taqaan dhammaan xulashooyinkaaga ka hor intaadan go'aan ka gaarin akoonkaaga bangiga. Hubi inaad bangigaaga ku cusbooneysiiso dhammaan macluumaadkaaga, oo ay ku jiraan cinwaanada cusub ama faahfaahinta xiriirka.

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuurto xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Ilaalinta Akoonkaaga Furan

Waxaa laga yaabaa inaad rabto inaad akoonkaaga furan ka dhigto haddii aad leedahay waajibaadyo dhaqaale oo joogto ah gudaha Maraykanka sida deyn, carruur ama qoys aad daryeesho, ama hawlgab. Haddii aad lacag u wareejinayso akoonnadaada caalamiga ah, ka taxaddar kharashyada laga yaabo in lagu qaado. Tusaale ahaan, si aad lacag ugu wareejiso akoonkaaga Maraykanka iyo akoonka caalamiga ah, waxaa laga yaabaa in lagu qaado khidmado dirista iyo helitaanka lacagta, taasoo noqon karta mid qaali ah.

Haddii aad rabto inaad akoonkaaga furan sii hayso, waxaad leedahay dhowr ikhtiyaar oo aad ku maamuli karto akoonka laga bilaabo dalkaaga hooyo. Waad awooda:

- Xisaabta adigu maamusho;
- Samee akoon bangi wadajir ah; ama
- Bixi awood maaliyadeed ama xadidan si qofka loo magacaabay uu akoonka kuu maamuli karo.

Fiiro gaar ah: Awood maaliyadeed ama wakiil xaddidan ayaa qeexaysa tallaabooyinka qof kale uu kaa qaadi karo magacaaga. Waxay ka duwan tahay awoodda xanaanada ee u oggolaanaysa qof kale inuu daryeelo ilmahaaga; ama awood guud oo wakiil ah oo u oggolaanaysa qof kale inuu maamulo dhammaan arrimahaaga gaarka ah.

Maareynta akoonkaaga, adiga laftiisa

Markaad maamusho akoonkaaga, akoonku wuxuu si buuxda kuu maamulayaa. Si taas loo suurtageliyo, bangiyada badanaa waxay leeyihiin laamo maxalli ah ama (Automated Teller Machine, ATM-yo) dibadda ah. Waxaad sidoo kale awoodi kartaa inaad adigoo maamuli karta akoonkaaga adigoo adeegsanaya telefoon, bangiyada online-ka, ama barnaamijyada taleefannada casriga ah ee dhinac saddexaad (tusaale, boorsooyinka dijitaalka ah). Barnaamijyada boorsada dijitaalka ah waxay kuu oggolaan karaan inaad lacagtaada u wareejiso si sahlan inta u dhaxaysa Maraykanka iyo dalal kale. Hubi inaad waydiiso bangigaaga waxa ugu fiican ee aad xisaabtaada dibadda ku maamusho.

Intaa waxaa dheer, inta aad xisaabtaada haynayso, waligaa ha la wadaagin macluumaadkaaga shakhsiyeed sida lambarrada aqoonsiga ama lambarrada akoonkaaga qof ama ganacsi aadan kalsooni qabin. Sidoo kale, waa inaad si joogto ah u beddeshaa erayga sirta ah ee akoonnada bangiga online-ka ah oo hubi in erayga sirta ah uu xooggan yahay. Haddii aad aragto dhaqdhaqaaq khiyaano ah, ogeysii bangigaaga sida ugu dhaqsaha badan.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Ka taxaddar:

- Xaaladaha aad bangi gasho;
- Habraacyada xaqiijinta laba-tallaabo ah oo u baahan helitaanka qalabkaaga Maraykanka ee aadan hadda haysan;
- Inaadan lacagtaada ka heli karin adigoo adeegsanaya bangiga internetka haddii aadan haysan internet;
- Isticmaalka bangiyo gaar ah oo laga yaabo inay xaddidaad u leeyihiin inaad hesho akoonkaaga caalamka oo dhan;
- Xisaabtaas ayaa noqotay mid aan firfircoonayn;
- Khidmadaha la ururin karo marka isweydaarsiga lacagaha ka dhaco dibadda. Khidmadaha macaamilka shisheeye waxay dhammaan karaan akoonka;
- Heshiisyo been abuur ah oo aan adiga samaynin ama aadan oggolaan;
- Khiyaano iyo qorshayaal dambiyeed oo kale oo loo adeegsan karo in lagu galo akoonkaaga;
- Bangiyada laga yaabo inay calaamadeynayaan akoonkaaga shaki ku saabsan khiyaano ama lacag dhaqid;
- Helitaanka adeegyada bangiyada online-ka ah iyada oo loo marayo shabakadaha Wi-Fi-ga dadweynaha ee aan ammaan ahayn; iyo
- Khiyaano sheeganaya inay bixiyaan adeegyo aad u wanaagsan oo aan run ahayn. Mar walba, hubi dalabyadaas ilo rasmi ah.

Hubi inaad kala hadasho dhammaan arwiyeyaashan bangigaaga si looga fogaado dhibaatooyin suurtagal ah loona yareeyo suurtagalnimada falal khiyaano ah.

Abuurista Akoon Bangi Wadajir ah

Markaad qof ku darto akoonkaaga waxay siin doontaa awood ay ku maamulaan akoonka si buuxda. Waxay sidoo kale sharci ahaan lahaan doonaan wax walba oo akoonka ku jira. Sababtaas awgeed, waa inaad doorataa qof aad kuu dhow oo aad ku kalsoon tahay. Waxaad qof ku dari kartaa akoonkaaga hore u furan ama waxaad furi kartaa akoon wadajir ah oo cusub. Tani waxaa lagu samayn karaa qof ahaan ama, mararka qaar, online. Qofka aad doorato inaad ku darto akoonkaaga waxaa laga yaabaa in laga baahdo inuu si elektaroonik ah ama si toos ah ugu gudbiyo bangiga xogtiisa shaqsigu.

Bangigaagu sidoo kale wuxuu bixin karaa ikhtiyaar kuu oggolaanaya inaad qof lagu kalsoon yahay ku darto akoonkaaga, ma aha sida milkiile wadajir ah, balse leh xuquuq xaddidan. Xaaladdan, qofka lagu daray wuxuu yeelan karaa awood yar oo ku saabsan akoonkaaga iyo lacagtaada marka loo eego milkiile wadajir ah, wuxuuna qaadi karaa tallaabooyin xaddidan. La xiriir bangigaaga si aad u hesho faahfaahin dheeraad ah oo ku saabsan abuurista akoon wadajir ah ama ku darista qof akoonka si xaddidan si aad u hubiso inaad fahantay xulashooyinkaaga iyo xuquuqda helitaanka ee aad siin lahayd.

Ka ogow in:

- Qofka kale wuxuu si buuxda u heli karaa lacagtaada wuxuuna awoodi karaa inuu isticmaalo ama ka soo qaato mid ka mid ah;
- Xisaabta waxaa qaadan kara deyn-bixiyeyaasha qofka kale; iyo
- Haddii aad dhimatid, qofka kale wuxuu heli karaa dhammaan lacagta.

Bixinta Awood Wakiil Maaliyadeed ama Xadidan

Waxaad dooran kartaa qof aad ku kalsoon tahay oo aad siin kartaa awood maaliyadeed ama xaddidan. Tani waxay u oggolaanaysaa qofka la magacaabay inuu maamulo akoonka adiga wakiilkaaga. Waxaad wax badan ka baran kartaa qaybta Awoodda Qareenka (Cutubka 10).

Bangiyo qaar ma ogola awoodaha wakiilada. La xiriir bangigaaga.

Xiritaanka Akoonkaaga Bangiga

Waxaa laga yaabaa inaad rabto inaad xirto akoonkaaga haddii aadan lahayn wax waajibaadyo dhaqaale oo Maraykanka ah oo aad u baahan tahay inaad si fudud u hesho lacagta dalkaaga hooyo. Xitaa haddii aad ka bixiso dhammaan lacagta akoonkaaga ka hor intaadan ka bixin Mareykanka, waxaa laga yaabaa inaad si rasmi ah u xirto akoonkaaga si aan wax kharash ah lagugu qaadin akoonkaaga furan.

Si aad u xirto akoonkaaga, ogow habraacyada bangigaaga. Bangiyo badan ayaa kuu oggolaanaya inaad si toos ah ugu xirto akoonkaaga laan, telefoon, ama boosto. Bangiyo qaar ayaa xitaa kuu oggolaan doona inaad akoonkaaga internetka xirto. Waxaa jiri kara habraacyo gaar ah haddii aad leedahay akoon wadajir ah. Haddii aad ka xireyso akoonkaaga dibadda, waa inaad u qortaa warqad macluumaad gaar ah laanta deegaankaaga. Hubi in dhammaan jeegagaaga iyo lacagahaaga tooska ah ay nadiifiyeen ka hor inta aan la xirin akoonka. Waxaa laga yaabaa in laga hor istaago inaad xirto xisaabtaada jeegga haddii aad leedahay xisaab taban.

Si aad lacagtaada u hesho, waa inaad doorataa jeeg ama wareejin ama, haddii bangigu ogolaado, in lacagtaada lagu shubo kaar hore loo bixiyay oo aad qaadi karto, taasoo laga yaabo inay ka ammaan badan tahay lacagta caddaanka ah. Hubi si aad u hubiso inaad jeeg shisheeye ku shubi karto xisaab bangi oo ku yaal dalkaaga hooyo oo ka warqabo kharashaadka ama shuruudaha la xiriira habaynta jeegaga caalamiga ah. Tusaale ahaan, eeg [talooyinka Condusef ee dhigista jeegaga caalamiga ah ee México \(Condusef's recommendations for depositing international checks in México\)](#) iyo talooyin kale oo loogu talagalay dirista lacagta Mexico. Haddii aad jeeg doorato, waa inaad jeegga u qaaddaa dalkaaga. Markaad halkaas joogto, waxaad ku dhigi kartaa akoonkaaga waddanka hooyo, laakiin waxay qaadan kartaa 40-60 maalmood in la caddeeyo. Si aad u hesho bank draft iyo wire transfer, waxaad horey ugu baahan doontaa akoon dalka hooyo. Eeg [Cutubka 14ee Qaadashada Lacagta Xadka si aad u hesho talooyin dheeraad ah \(Taking Money Across the Border for more tips\)](#).

Talo: Si aad ah uga taxaddar arrimaha amniga sida khiyaano ama dhac markaad safar ku safreyso lacag caddaan ama jeeg, xitaa haddii magacaaga lagu qoray.

Sanduuqyada Kaydka Ammaanka

Haddii aad rabto inaad sanduuqa kaydka amniga furan ka dhigto inaad qof kale ku darto akoonka oo ah kireyste wadajir ah, ama doorato ku-xigeen heli kara sanduuqa kaydka ammaanka. Bangiyo qaar ma oggolaanayaan inaad isticmaasho awood guud si aad qof kale ugu siiso fursad uu ku galo sanduuqa kaydka amniga. Haddii aad rabto inaad xirto sanduuqaaga, hubi inaad sidaas sameyso ka hor intaadan u dhaqaaqin dalkaaga.

Liiska hubinta: Maareynta, Helitaanka iyo Xiritaanka Akoonka Bangiga

Go'aanso inaad xirto akoonka(ga) bangiga ama aad ka tagto furan.

Haddii aad rabto inaad akoonkaaga bangiga furan sii hayso, go'aanso haddii ay fiican tahay inaad akoonkaaga ka maamusho dibadda ama ay sahlan tahay, fur akoon wadajir ah qof aad ku kalsoon tahay. Waxaad sidoo kale tixgelin kartaa inaad siiso qof aad ku kalsoon tahay awood maaliyadeed ama wakiil xaddidan si uu akoonkaaga u maamulo magacaaga.

- *Haddii aad rabto inaad adigu maamusho akoonkaaga bangiga, ogow haddii aad ka heli karto akoonkaaga dibadda adigoo adeegsanaya laamaha maxalliga ah, ATM-yada, telefoon ama Internet. Hubi sidoo kale inaad weydiiso lacagaha laga heli karo, sida looga fogaado in lagu calaamadeeyo khiyaano, iyo sida looga fogaado in akoonku noqdo mid aan firfircoonayn.*
- *Haddii aad rabto inaad akoon wadajir ah furto, dooro qof aad ku kalsoon tahay oo wada tag bangiga oo qofkaas ku dar akoonkaaga.*
- *Haddii aad rabto inaad bixiso awood maaliyadeed ama xaddidan, weydii bangiga haddii uu leeyahay shuruudo gaar ah oo ku saabsan aqbalidda awoodda wakiilka.*

Haddii aad rabto inaad xirto akoonkaaga bangiga, la xiriir bangiga si aad u ogaato habraacyada bangiga ee xiritaanka akoonka. Haddii aad akoonkaaga ka xireyso dibadda, waxaa badan tahay inaad u baahan tahay inaad dirto warqad saxiixan oo leh macluumaad gaar ah.

- Kahor intaadan xirin akoonkaaga, waa fiican tahay inaad furto akoonkaaga cusub haddii aad awoodo.
- Hubi in dhammaan jeegagyada iyo lacagaha tooska ah ay akoonka nadiifiyeen.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- U wareeji lacagaha soo noqnoqda akoonkaaga cusub haddii aad leedahay.
- Go'aanso sida aad rabto in lacagta hadhay ee akoonkaaga bangiga lagu wareejiyo. Bangiyada badankood waxay oggolaadaan jeeg, bangi draft ama wire transfer dalkaaga hooyo. Waxaad magacaabi kartaa awood maaliyadeed ama xaddidan si aad uga caawiso habkan.
- Si gaar ah uga taxaddar khiyaano ama dhac haddii aad safar ku hayso lacag caddaan ah ama jeeg.

Haddii aad kireysato sanduuqa ammaanka bangiga oo aad rabto inaad furan tahay, ka fiirso midkood:

- In qof kale lagu daro akoonka isagoo ah kirayste wadajir ah; ama
- Magacaabista ku-xigeen heli kara sanduuqa kaydka amniga. Bangiyo qaar ma aqoonsan karaan awoodda wakiilka sababtoo ah sanduuqyada ammaanka ee qarsoon. Awoodda wakiilka waa in si gaar ah loo siiyo xuquuqda galitaanka sanduuqa ammaanka (eeg [Cutubka 9 ee Awoodaha Wakiilada \(Chapter 9 on Powers of Attorney\)](#)).

5. Kaarka Deynta, Kaadhadhka Bixinta iyo Debitka

Marka la eego masaafurinta, waxaad qaadi kartaa tallaabooyin aad ku maareyso kaararka deynta, kaararka hore loo bixiyay, iyo kaararka debit-ka. Qaybtan waxay ka hadlaysaa mowduucyadan:

Tallaabooyinka Ugu Horeeya: Ururi Macluumaad Muhiim ah ► Kaararka Deynta

► Kaararka Horay Loo Bixiyay ► Kaararka Debit-ka ► Liiska Hubinta: Kaarka

Deynta, Kaadhadhka Bixinta iyo Debitka

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuuro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Tallaabooyinka Ugu Horeeya: Ururi macluumaad muhiim ah

Kahor intaadan bilaabin, qaado dhowr daqiiqo si aad u ururiso dukumentiyada muhiimka ah oo aad diiwaangeliso macluumaad muhiim ah oo ku saabsan kaararkaaga. Arrintan ku hay ama ku hay fayl elektaroonik ah oo ammaan ah, laakiin ha la wadaagin macluumaadkan, oo ay ku jiraan erayada sirta ah, lambarrada PIN-ka, ama macluumaad kale oo gelitaanka, dadka kale. Qor:

→ Magaca sumadda kaarka;	→ Koodhka amniga;
→ Shabakadda kaararka (tusaale, Visa, Mastercard, iwm)	→ Taariikhda dhacitaanka; iyo
→ Magaca bangiga la shaqeeya shirkadda kaararka;	→ Macluumaadka xiriirka ee bangiga iyo shirkadda kaararka labadaba
→ Lambarka akoonka;	

Kaaraka Deynta

Waa maxay Kaarka Deynta?

Kaaraka deynta wuxuu qofka haysta kaarka deynta siinayaa fursad uu ku helo xariiq deyn wareeg ah. Iibsashada wax adigoo isticmaalaya kaarka deynta ama isticmaalka kaarka deynta si aad lacag u hesho waa amaah ka dhan ah khadka deynta. Qofka haysta kaarka deynta wuxuu amaahsan karaa lacag ilaa xadka kaarka deynta. Si xariiqda deynta loo furo, haysta kaarka deynta waa inuu bixiyo ugu yaraan bil kasta oo lacag bixinta deymaha la ururiyay. Si kastaba ha ahaatee, haddii aad bixiso lacagta ugu yar ee bil kasta oo kaliya, shirkadda kaarka deynta waxay u badan tahay inay dulsaar badan ku soo rogto lacag badan oo dulsaarka ah dhammaan dheelliyadda harsan. Qaar ka mid ah kaararka deynta waxay sidoo kale ku qasbaan inaad bixiso kharashyo kale oo adeeg iyo kharashyo ah, oo ay ku jiraan kharashyada bixinta ugu yar ee bil kasta oo dib u dhac ah.

Maxaa ku dhici doona kaarkaaga deynta markaad dalka ka baxdo?

Waxaa laga yaabaa inaad u baahan tahay cinwaan Mareykan ah si aad u ilaaliso kaarkaaga deynta Mareykanka; si kastaba ha ahaatee, qaar ka mid ah shirkadaha kaararka deynta waxay kuu oggolaan karaan inaad akoon ka furto dalka cusub oo ku xiran akoonkaaga hore ee Maraykanka. Waa inaad ogeysiisaa shirkaddaada kaarka

deynta isbeddelka cinwaanka oo aad la xiriirto shirkadda si aad u hesho xulashooyin. Haddii kaarka deynta uu leeyahay abaalmarino, waa inaad la xiriirtaa shirkadda kaararka deynta si aad u fahamto sida ugu wanaagsan ee aad u heli karto abaalmarinnada aad horey u heshay. Waxaa sidoo kale laga yaabaa inaad joojiso lacagaha soo noqnoqda ee lagu soo rogay kaarka deynta haddii aysan mar dambe dabaqi doonin.

Maxaa dhici doona haddii aad isku daydo inaad kaarkaaga deynta isticmaasho meel ka baxsan Maraykanka?

Waxaa laga yaabaa inaad isticmaali karto kaarkaaga deynta meel ka baxsan Maraykanka. Noocyada qaarkood ee kaararka deynta ah, shirkadda kaarka deynta waxay qaadan kartaa lacag macaamil shisheeye si loo isticmaalo kaarka deynta meel ka baxsan Maraykanka. Kharashyadani way kordhayaan. Sidoo kale waa inaad ogaataa heerka sarrifka ee shirkadda kaararka deynta ay isticmaasho habaynta heshiiska. Waa inaad la xiriirtaa shirkadda kaarka deynta si aad u hesho faahfaahin.

Waa maxay Deynta Kaarka Deynta?

Deynta kaarka deynta waa wadarta guud ee laga amaahday xariiqda deynta iyo dulsaarka la ururiyey iyo kharashyo kale, oo ay ku jiraan khidmadaha lacagaha dib u dhaca. Xaalado qaar, dulsaarka iyo khidmadaha la helay waxay ka badan karaan xariiqda amaahda. Waxaad yareyn kartaa dulsaarka iyo khidmadaha kale adigoo bixinaya inta badan ee suurtagalka ah bil kasta oo waqtigeeda ah.

Maxaa ku dhici doona deynta kaarka deynta markaad dalka ka baxdo?

Deynta kaarka deynta way jirtaa iyadoon loo eegin meesha aad degan tahay. Waajibaadka bixinta deymaha ma baaba'o marka qof dalka ka baxo. Haddii aad ka maqnaato bixinta kaarka deynta, waxaa suuragal ah inaad la kulanto khidmado iyo ganaaxyo ku saabsan deymahaaga. Marka deymaha uu gaaro heer gaar ah iyada oo aan la helin lacag, shirkadda kaarka deynta waxay joojin kartaa kaarkaaga deynta waxayna iibin kartaa deymaha ururiyaha deymaha. Ururiyeyaasha deymaha waxay haystaan waqti xaddidan oo ay ku dacweyn karaan deymaha sababo la xiriira bixin la'aanta biilasha kaararka deynta. Xaddidaadaha waqtigaas way kala duwan yihiin gobol kasta waxaana lagu dejiyaa xeerka xaddidaadda ee gobol kasta. Shirkadda kaararka deynta waxay sidoo kale u sheegi kartaa lacagaha la seegay ama dib u dhac ku yimid xafiisyada deynta sida Experian iyo TransUnion, taasoo saameyn taban ku yeelan karta qiimeyntaada deynta ee Maraykanka.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Talo: Xitaa haddii aadan isticmaalin kaarka deynta, waa inaad si joogto ah ula socotaa dhaqdhaqaaqa kaarkaaga deynta si aad u hesho khiyaano. Waa inaad isla markiiba la xiriirtaa shirkadda kaararka deynta haddii aad aragto wax kharash ah oo ku jira kaarkaaga deynta oo aadan samayn ama aadan oggolaan.

Maxaad samayn lahayd si aad u bixiso deymaha kaarka deynta?

Loogu talagalay Muhaajiriinta La Kormeero

Haddii aad haysato waqti ka hor intaadan ka bixin Maraykanka, waa inaad (1) la xiriirtaa dhammaan shirkadaha kaararka deyntaada, (2) u sheegtaa shirkad kasta xaaladdaada, iyo (3) siiso cinwaan gudbin ah oo ku yaal dalkaaga hooyo warqad la soo diray iyadoo la socota rasiidh soo celin la xaqiijiyay. Intaa waxaa dheer, inta ay suurtagal tahay, waa inaad soo dejisataa codsiga taleefanka ee la xiriira kaarka deynta oo aad iska diiwaangeliso xulashooyinka gaarsiinta iyo bixinta elektarooniga ah. Tani waxay yareysaa fursadda aad ka maqnaan karto bixinta kaarka deynta.

Muhaajiriinta La Xiray

Haddii aad tahay muhaajir la xiray, waxaa laga yaabaa inaad waqti ku filnayn inta aad ka guurayso meel ilaa meel kale si aad ugu wargeliso shirkadaha kaarka deynta inaad baxeyso. Tani waxay kordhisaa khatarta ah inaad ka maqnaato bixinta, taasoo u badan inay keento khidmado iyo ciqaabo deymahaaga. Haddii aad si degdeg ah uga saari karto Maraykanka, waa inaad iska diiwaangelisaa xulashooyinka gaarsiinta iyo bixinta elektarooniga ah, oo aad soo dejiso codsiga taleefanka ee shirkadda kaarka deynta kaas oo aad u adeegsan karto si aad ula xiriirto shirkadda loona bixiyo lacagaha. Markaad timaaddo dalkaaga hooyo, waa inaad la xiriirtaa shirkadda kaararka deynta, haddii loo baahdo, u diro lacagaha laga leeyahay ama ka wada hadal xulashooyin kale oo lacag bixinta iyo daymaha ka yareynta ee shirkadda kaararka deynta bixin karto.

Maxaa dhacaya haddii aadan bixin deymaha kaarka deynta?

Haddii aadan bixin deymaha kaarka deynta, waxaa laga yaabaa inaad bixiso kharash dib u dhac ah oo aad ku ururiso dulsaarka kaarka bil kasta, taasoo si weyn u kordhin karta xadka deymahaaga. Sidoo kale, shirkadda kaararka deynta waxay kugu ciqaabi kartaa siyaabo kale, oo ay ku jirto kordhinta dulsaarka kaarkaaga deynta. Shirkadda kaararka deynta sidoo kale waxay iibin kartaa deymaha ururiyaha deymaha si loo ururiyo. Bixinta daymaha kaarka deynta ayaa sidoo kale dhaawici karta qiimahaaga deynta ee Maraykanka. Qiimeynta deyntaada laga yaabo inaysan saameyn ku yeelan doonin dalkaaga hooyo, laakiin waxay adkeyn kartaa dhaqaalahaaga haddii aad mar walba ku soo laabato Maraykanka. Tusaale ahaan, qiimeyn deynta hoose ama macluumaad taban oo ku jirta warbixinta deynta waxay saameyn kartaa awooddaada inaad hesho kaar deyn kale, amaah hesho, baabuur iibsato, ama guri helto.

Ogow haddii aad heshay kaarka deynta la xaqiijiyay adigoo lacag dhigaysa deebaaji, waxaad sidoo kale lumin kartaa lacagtaas.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Maxaa dhacaya haddii deymaha kaarka deynta loo iibiyo ururiyaha deymaha?

Ururiyaha deymaha ayaa kula soo xiriiri kara si uu u diyaariyo bixinta deynta. Si kastaba ha ahaatee, shuruucda federaalka Mareykanka ayaa ka hortagaya ururiyeyaasha deymaha inay qaataan xeelado gaar ah marka ay isku dayayaan inay deyn ururiyaan, sida dhib ama la xiriira waqti ama meel aan caadi ahayn. Waa inaad ka warqabtaa xuquuqdaada iyo hababka la aqbali karo ee ururinta deymaha.

Eeg, tusaale ahaan, <https://www.consumerfinance.gov/consumer-tools/debt-collection/> wixii macluumaad dheeraad ah.

Ururinta deymaha caalamiga ah waxay noqon kartaa mid aan macquul ahayn deymo badan, laakiin deymahaagu ma baaba'o sababtoo ah waxaad u guurtay dal kale. Ururiyaha deymaha wuxuu sidoo kale ku dacweyn karaa maxkamadda gobolka si uu u bixiyo deynta, taas oo aan la iska indhatiri karin. Inkastoo qof uusan xabsi geli karin kaliya sababtoo ah bixinta deynta kaarka deynta, haddana ku guuldareysiga inuu maxkamadda yimaado ama u heellan amar maxkamadeed wuxuu keeni karaa xabsi.

Kaararka Hore ee Lacagta

Waa maxay Kaarka Prepaid Card?

Kaarka hore loo bixiyay waa sida kaarka deynta ee haysta kaarka uu horay u bixiyo. Sida caadiga ah, haystaha kaarka wuxuu lacag ku shubaa kaarka prepaid-ka, kadibna wuxuu lacagtaas ku bixiyaa si uu wax u iibsado ama lacag u soo saaro. Kaararkani badanaa waxay u baahan yihiin lambarka PIN-ka. Xaalado qaar, lacagta waxaa si toos ah loogu shubi karaa kaararka hore loo bixiyay iyadoo laga soo qaadayo akoonka mushaharka ama bangiga. Lacagta caadiyan waa la soo celin karaa haddii kaarka prepaid uu lumo ama la xaday. Si ka duwan kaararka deynta, ma jiraan lacag bixinta dulsaarka, laakiin waxaa jiri kara kharashyo la xiriira dejinta, rakibidda, isticmaalka, iyo dayactirka kaararka hore loo bixiyay. Kharashyadani way kordhayaan.

Ma isticmaali kartaa kaarkaaga prepaid meel ka baxsan Maraykanka?

Qaar ka mid ah kaararka hore loo bixiyay waxaa loo isticmaali karaa meel ka baxsan Mareykanka. Runtii, qaar ka mid ah kaararka prepaid waxaa loogu talagalay in laga isticmaalo meel ka baxsan Maraykanka (tusaale, dalxiisayaasha Mareykanka). Waa inaad la xiriirtaa shirkadda kaarkaaga prepaid si aad u hesho macluumaad ku saabsan in

kaarkaaga hore loo bixiyay loo isticmaali karo meel ka baxsan Maraykanka iyo, haddii ay sidaas tahay, kharashyada iyo xaddidaadaha la xiriira.

Maxaad ku samaysaa kaarkaaga hore loo bixiyay ka hor intaadan dalka ka bixin?

Waa inaad hubisaa haddii kaarkaaga prepaid loo isticmaali karo dalka aad u socoto. Haddii kale, waa inaad tixgelisaa doorashooyinka, oo ay ku jiraan kharashka ama ka soo bixista lacagta kaarka prepaid ka hor intaadan ka bixin Maraykanka ama kaarka oo dhacaya. Waxaa sidoo kale laga yaabaa inaad joojiso wareejinta soo noqnoqda ee kaarka prepaid ee aan hadda khuseyn. Sidoo kale waa inaad xaqiijisaa haddii ay jiraan astaamo overdraft ah oo lagu shiday kaarka prepaid-ka oo damiso si aad uga fogaato kharashyada overdraft-ka. Haddii loo baahdo, waxaad la xiriiri kartaa shirkadda kaararka prepaid si aad u hubiso lacagta ka hartay kaarkaaga ama aad hesho bayaannada kaararka.

Guud ahaan waa inaad si joogto ah ula socotaa xisaabtaada prepaid iyo macaamilka kaararka si loo hubiyo in kaarkaaga aan loo isticmaalin kharashyo khiyaano ah. Waa inaad isla markiiba la xiriirtaa shirkadda kaararka prepaid haddii aad ogaato kharashyo ku saabsan kaarkaaga oo aadan samayn ama aadan oggolaan.

Maxaad samaysaa haddii kaarkaaga hore loo bixiyay la xado ama la xayiro?

Haddii kaarka prepaid la xado ama la xayiray, waa inaad isla markiiba la xiriirtaa shirkadda kaararka prepaid si aad u soo ceshato lacagta kaararka hore loo bixiyay.

Kaarka Debit-ka

Waa maxay Kaarka Debit-ka?

Kaarka debit-ka waa kaarka lacag bixinta oo ku xiran akoonka bangiga. Qofka haysta kaarka wuxuu lacag geliyaa akoonka bangiga, kadibna wuxuu lacagtaas ku bixiyaa inuu wax iibsado ama lacag ka qaato. Xaalado qaar, haystaha kaarka wuxuu isku dayi karaa inuu ka soo saaro lacag ka badan lacagta ku jirta akoonka bangiga. Lacagaha ka soo bixitaanka dheeraadka ah ama isku dayga lagu soo saaro lacagaha dheeraadka ah waxaa laga yaabaa inay ku dhacdo lacag dheeraad ah ama lacag aan ku filnayn. Kharashyadani way kordhayaan. Kaararka debit-ka badanaa waxay leeyihiin kaararka inay abuuraan oo isticmaalaan lambarrada PIN-ka si ay kaarka u isticmaalaan ama lacag uga soo baxaan akoonka bangiga.

Ma isticmaali kartaa kaarkaaga debit-ka meel ka baxsan Mareykanka?

Qaar ka mid ah kaararka debit-ka waxaa loo isticmaali karaa meel ka baxsan Mareykanka. Waa inaad la xiriirtaa bangigaaga si aad u hesho macluumaad ku saabsan in kaarkaaga debit-ka laga isticmaali karo meel ka baxsan Maraykanka iyo haddii ay sidaas tahay, kharashaadka iyo xaddidaadaha khuseeya (tusaale, macaamilka shisheeye iyo khidmadaha beddelka lacagta). Waxaa jiri kara khidmado dheeraad ah oo lagu bixiyo lacagta iyadoo la adeegsanayo kaarka debit-ka, oo ay ku jiraan ATM iyo khidmadaha isweydaarsiga lacagaha.

Maxaad sameynaysaa kaarkaaga debit-ka ka hor intaadan dalka ka bixin?

Maadaama kaarka debit-ka uu ku xiran yahay akoon bangi oo ku yaal Maraykanka, waa inaad go'aansataa inaad xirto akoonka bangiga ee la xiriira kaarka debit-ka ka hor intaadan dalka ka bixin. Haddii aad xirto akoonka bangiga, markaas kaarka debit-ka ma shaqeyn doono waana in la tuuraa. Haddii aadan u wareejin xisaabta haray akoon kale oo bangi ah ka hor intaadan xirin, bangigu guud ahaan wuxuu kuu soo diri doonaa jeeg jireed oo wata lacagta xisaabtaada cinwaanka ku qoran bangiga. Waa inaad hubisaa inaad ka heli karto boostada cinwaanka ku qoran ka hor intaadan dalka ka bixin, ama si kale waa inaad la xiriirtaa bangiga si jeegga loogu diro meel kale. Haddii aad haysato akoonka bangiga, waa inaad la xiriirtaa bangigaaga macluumaad ku saabsan in kaarkaaga debit-ka laga isticmaali karo meel ka baxsan Maraykanka iyo haddii ay tahay, kharashaadka iyo xaddidaadaha la xiriira.

Haddii aad heli karto, waa inaad sidoo kale soo dejisataa codsiyada taleefannada casriga ah ee la xiriira kaarka debit-ka oo aad iska diiwaangeliso xulashooyinka gaarsiinta ogeysiisyada elektarooniga ah. Guud ahaan waa inaad si joogto ah ula socotaa xisaabtaada bangiga iyo kaararka debit-ka si aad u hubiso in kaarkaaga aan loo isticmaalin kharashyo khiyaano ah. Waa inaad isla markiiba la xiriirtaa bangiga haddii aad ogaato kharash kaarkaaga ah oo aadan samayn ama aadan oggolaan.

Haddii kaarka debit-ka uu leeyahay abaalmarino, waa inaad la xiriirtaa bangiga si aad u fahamto sida ugu wanaagsan ee aad u heli karto abaalmarinnada aad horey u heshay. Waxaa sidoo kale laga yaabaa inaad joojiso lacagaha soo noqnoqda ee lagu soo rogay kaarka debit-ka haddii aysan mar dambe dabaqin.

Maxaad samayn lahayd haddii kaarkaaga debit-ka la xado ama la qabto?

Haddii kaarkaaga debit-ka la xado ama la xayiray, waa inaad sida ugu dhaqsaha badan u soo sheegtaa xatooyada ama khasaaraha bangigaaga.

Liiska hubinta: Kaarka Deynta, Kaadhadhka Bixinta iyo Debitka

Diyaari liiska kaararkaaga deynta, kaararka hore loo bixiyay, iyo kaararka debit-ka. Mid kasta, ku dar lambarka telefoonka, cinwaanka, iyo xogta kale ee xiriirka bangiga ama shirkadda soo saarta. **Ha la wadaagin macluumaadkan dadka kale.**

Wac mid kasta oo bixiya kaarka oo u sheeg bixitaanka.

Magaca kaarka (tusaale, Visa, Mastercard, kaararka bangiga)	Afarta lambar ee ugu dambeysa ee xisaabta	Nooca (credit, preplaid, debit)	Lambarka taleefanka adeegga macaamiisha	Xusuusin

6. Maareynta Heshiisyada Adeegga Gaaban ee Jira iyo Biilasha La Xiriira

Cutubkan wuxuu kaa caawin doonaa: (a) inaad nidaamiso heshiisyadaada adeegga muddada gaaban iyo biilasha la xiriira, iyo (b) inaad go'aansato haddii iyo sida loo joojin karo heshiisyadaas.

[Tusaalooyin Heshiisyada Adeegga Gaagaaban](#) ► [Qodobada Tallaabooyinka Bilowga ah](#) ► [Joojinta Heshiiska](#) ► [Liiska Hubinta: Heshiisyada Adeegga Gaaban iyo Xeerarka La Xiriira](#)

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuuro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Tusaalooyinka Heshiisyada Adeegga Muddada-gaaban

Tusaalooyinka caadiga ah ee noocyada kala duwan ee heshiisyada adeegga gaagaaban ayaa hoos ku qoran si ay kaa caawiyaan inaad ogaato heshiisyada aad leedahay.

- Qorshayaasha telefoonka iyo internetka
- Isdiiwaangelinta dijitaalka ah sida qulqulka, muusikada, wararka, iyo ciyaaraha
- Adeegyada sida gaaska, korontada, biyaha, qashinka, iyo dib-u-warshadaynta
- Kuwo kale sida keenista cuntada iyo xubinnimada jimicsiga

Qodobbada Tallaabooyinka Bilowga ah

Marka hore, ururi macluumaadka hal meel. Markaad ururinayso heshiisyada iyo biilasha, xasuuso, haddii aadan wax fahmin, weydii qof caawimaad ama la xiriiir bixiyaha su'aalo (iyo/ama si aad u aragto haddii ay heshiiska ku bixin karaan luqadda aad jeceshahay). Marka la xiriirayo bixiyaha, waxaa lagula talinayaa in laga bilaabo website-kooda, kadibna la isticmaalo email/chat, marka loo baahdo/la heli karo, telefoon ku wac ama dukaanka tag. Hubi inaad kaydsato emailada iyo qoraallada. Ka fiirso inaad xogta la wadaagto qof lagu kalsoon yahay oo ku sugan Maraykanka kaasoo laga yaabo inuu kaa caawin karo markaad ka tagto.

Isku ururi heshiisyadaada iyo dukumentiyadaada la xiriira

- Samee liis ay ku jiraan faahfaahinta sida: adeegga, magaca bixiyaha iyo macluumaadka xiriirka, magaca iyo lambarka akoonka, lacagta deynta, taariikh(da) (ama soo noqnoqoshada bixinta), haddii autopay la dejiyay, taariikhda joojinta, iyo meel loogu talagalay qoraallada. Liiska la soco.
- Ku rid liiska iyo nuqulka qandaraas kasta fayl (jireed iyo/ama elektaroonik ah).
- Ku dar nuqulka biilkii ugu dambeeyay iyo rasiidka lacagtii ugu dambeysay ee lagu bixiyay heshiis kasta.

Ma bixisaa adeegyo dalka aad u socoto?

Haddii “haa,” la xiriir bixiyaha si loo hubiyo in caymiska lagu wareejiyo heshiiska.

Fiiro gaar ah: tani waxay u badan tahay inay khuseyso kaliya qaar ka mid ah adeegyada sida qorshayaasha telefoonka iyo internetka.

Ma ku dari kartaa qof kale akoonka oo tallaabo qaadi kara?

Haddii “haa”:

1. La hadal qofka aad rabto inaad ku darto;
2. Hubi inay fahmaan oo ogolaadaan;
3. Siiya dukumentiyada iyo macluumaadka ku habboon ee kor ku xusan qaybta “Compile Your Contracts;” iyo
4. Sii tilmaamo gaar ah (oo si fiican loo qoray) oo ku saabsan sida/goorta loo galo akoonka oo ka caawi marka aad maqneyd. Raac tilmaamaha heshiiska si aad qof kale ugu darto.

Haddii “maya” ama aan caddeyn, la xiriir bixiyaha.

Ogeysiis: ha ilaawin inaad qiimeyso mas'uuliyadda suurtagalka ah ee ku biirista qof kale.

Qandaraasku ma leeyahay qaybta joojinta?

Haddii “haa,” eeg haddii ay jirto lacag joojin hore iyo macluumaad gaar ah oo ku saabsan sida loo joojiyo. Ku dar macluumaadka liiskaaga.

Haddii “maya” ama aan caddeyn, la xiriir bixiyaha. Eeg hoos wixii macluumaad dheeraad ah.

Joojinta Heshiiska

Inta badan heshiisyada adeegga waxay ka koobnaan doonaan macluumaad ku saabsan joojinta. Tani badanaa waxaa laga helaa qaybta “Shuruudaha Adeegga,” ama “Joojinta,” ama “Joojinta.” Haddii aadan heli karin qaybta joojinta ama luqadda aan caddayn, la xiriir bixiyaha.

Qandaraas kasta waa kala duwan yahay. Badanaa waad joojin kartaa akoonkaaga online-ka ah, laakiin mararka qaar waa inaad si toos ah u soo muuqataa ama wacdaa adeegga macaamiisha. Mararka qaar waxaa jira lacag joojin ah, ama lacag celin deebaaji, ama arrimo kale. Hubi qandaraas kasta si aad u ogaato habka iyo tixgelinta.

Marka waqtigu xaddido, la xiriir bixiyeyaasha si aad u ogaato haddii aad ku dari karto qof kale oo ka caawin kara maareynta akoonkaaga. Haddii “haa,” isku day inaad isla markiiba samayso.

Haddii aadan awoodin inaad qof kale ku darto si uu u maamulo akoonka oo waqti yar jiro, waa inaad la xiriirtaa bixiyaha oo bixisaa macluumaadkaaga cusub ee xiriirka.

Tusaalaha Qodobbada Joojinta iyo Wareejinta

Tusaale Heshiiska Macaamiisha Verizon Mobile.

Tusaale Heshiiska Macaamiisha Verizon Mobile ayaa u oggolaanaya isticmaaleyaasha inay joojiyaan/joojiyaan adeegga iyagoo adeegsanaya akoonkooda online-ka. Tusaalaha hoose sidoo kale wuxuu sharxayaa natiijoyinka suurtagalka ah ee joojinta, iyadoo lagu saleynayo arrimo sida inta uu isticmaaluhu ka joojinayo heshiiska kadib, haddii isticmaalehu soo celiyo qalab gaar ah waqtigeeda, iyo nooca qorshaha bixinta. Qodobka joojinta laga soo qaatay tusaale heshiiska Verizon:

“Waxaad joojin kartaa khad Adeeg ah 30 maalmood gudahood markaad aqbasho Heshiiskan haddii aad soo celiso, inta lagu guda jiro muddada soo celinta khuseysa ee qalabka aad naga iibsatay ama mid ka mid ah dukaamada la oggol yahay ee la xiriirta aqbalaadda Heshiiskan, laakiin weli waa inaad bixisaa lacagta Adeeggaaga ilaa taariikhdaas. Haddii aad qalabkaaga ku maalgelisay Verizon oo aad joojiso adeegyadaa(da) kadib 30 maalmood, balansa harsan ayaa isla markiiba la bixin karaa. Joojinta adeegga waxay sidoo kale saameyn ku yeelan kartaa xayeysiisyada la xiriira khadka(as). Waxaad maamuli kartaa adeeggaaga wakhti kasta Verizon.com. Haddii aad iska diiwaangelisay Adeegga Prepayed, wax lacag celin ah lama siin doono 30 maalmood kadib ama haddii akoonkaaga la hawlgeliyay. Eeg [verizon.com/support/return-policy/](https://www.verizon.com/support/return-policy/) faahfaahin buuxda iyo macluumaad ku saabsan soo celinta qalabkaaga.”

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Tusaalaha heshiiska Verizon waxa kale oo ka kooban qayb gaar ah oo ku saabsan wareejinta heshiiska ama adeegga qof kale:

*“Ma heli karaa qof kale inuu maamulo dhammaan ama qayb ka mid ah [. . .] akoon?
Dhib malahan – kaliya noo sheeg telefoon, qof ahaan, ama qoraal . . .”*

Maxaa dhacaya haddii aadan bixin biilasha ama aadan joojin heshiiska?

Qandaraas kasta wuxuu leeyahay shuruudo u gaar ah laakiin guud ahaan adiga ayaa mas'uul ka noqon doona heshiiska iyo lacagaha aan la bixin. Waxaa sidoo kale jiri kara kharashyo dheeraad ah iyo kharashyo biilasha aan la bixin. Iyadoo ku xiran gobolka iyo bixiyaha, mararka qaar bixiyuhu wuu hakin karaa adeegga (laakiin weli waxaad mas'uul ka noqon kartaa bixinta). Qandaraasyadan badankood si toos ah ayay u cusbooneysiyaan ilaa aan la joojin. Qaar waxay u beddelaan habeynta bil-bil. Hubi inaad dib u eegto heshiis kasta.

Liiska hubinta: Heshiisyada Adeegga Gaaban iyo Xeerarka La Xiriira

- Soo ururi waxyaabaha soo socda:
 - Liiska heshiisyada
 - *Ku dar faahfaahinta sida: adeegga, magaca bixiyaha iyo macluumaadka xiriirka, magaca iyo lambarka akoonka, lacagta deynta, taariikh(da) bixinta (ama soo noqnoqoshada bixinta), haddii autopay la dejiyay, taariikhda joojinta, iyo meel lagu kaydiyo waraaqaha. Liiska la soco.*
 - Nuqul ka mid ah heshiis kasta.
 - Nuqulka biilkii ugu dambeeyay iyo rasiidka lacagtii ugu dambeysay ee lagu bixiyay qandaraas kasta.
 - Ka fiirso inaad la wadaagto faylka la ururiyey qof lagu kalsoon yahay oo ku sugan Maraykanka kaasoo laga yaabo inuu kaa caawiyo markaad baxdo.
- Dib u eeg qandaraas kasta iyo/ama la xiriir bixiyaha si aad uga hesho jawaabo su'aalaha soo socda:
 - Ma bixisaa adeegyo dalka aad u socoto?
 - Ma ku dari kartaa qof kale akoonka oo tallaabo qaadi kara? Haddii “haa,” ma qof baad ku dartay? Yaa?
 - Haddii aad tahay qorshe telefoon/moobil, ma awoodaa inaad lambarkaaga telefoonka hadda wareejiso? Haddii “haa,” ma qaadatay tallaabooyinkii lagama maarmaanka u ahaa si loo hubiyo in wareejintu dhici karto? Haddii “maya,” ma haysaa lambarka telefoonka cusub ee shaqeyn doona markaad ka baxdo Maraykanka? Ma la wadaagtay tan bixiyeyaasha?
 - Waa maxay tallaabooyinka loo baahan yahay si loo joojiyo qandaraas kasta? Ma jiraan kharashyo ama arrimo kale oo la xiriira joojinta?
 - Ma u dirtay xogta qof lagu kalsoon yahay ee Maraykanka?

7. Daymaha Mushaharka iyo Amaahda Waqtiga gaaban ee kale

Deymaha maalinta lacagta iyo deymaha kale ee muddada gaaban, sida amaahda cinwaanka baabuurta, ma baaba'aan. Si kastaba ha ahaatee, waxaad maareyn kartaa deymaha adigoo mudnaanta siinaya deymaha marka hore, joojiya bixinta tooska ah iyo suurto galnimada inaad heshiis lacag bixin la sameyso deyn-bixiyaha oo aad awoodid. Qaybtan waxay ka hadli doontaa mowduucyadan:

Maxaa Ku Dhaca Deynta Amaahdaada Marka Aad Ka Baxdo Dalka? ► Sida Loo

Kala Hormariyo Bixinta Deynta ► La Shaqaynta Amaah-bixiyaha si Loo Kordhiyo

Lacag-bixinta Amaahda iyo/ama Loo Wadaxaajoodo Qadarka Dib-u-bixinta ►

Ilaalinta Akoonada Ka Hortagga Ka-jarista Tooska ah ama La Wareegidda

Mushaharka ► Waxaa Dhici Karta Inaysan Sharci Ahayn In Deynta La Ururiyo ►

Liiska Hubinta: Deynaha Maalinta Lacagta iyo Amaahda Muddada Gaaban ee Kale

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuuro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Maxaa ku dhacaya deymahaaga deynta markaad dalka ka baxdo?

Deynta amaahda maalinta lacagta (mararka qaar sidoo kale loo yaqaan cash advance boans) iyo amaahyo kale oo waqti-gaaban ayaa jira iyadoon loo eegin meesha aad degan tahay. Waajibaadka bixinta deymaha ma baaba'o marka qof dalka ka baxo. Haddii aad ka maqnaato bixinta amaahda, waxaa suuragal ah inaad la kulanto khidmado iyo ganaaxyo ku saabsan deymahaaga. Amaah-bixiyuhu wuxuu isku dayi karaa ama uusan isku dayin inuu deyntan ururiyo iyadoo ku xiran jiritaanka dammaanad ama saxiixayaasha iyo goobta uu deyn qaataha ku sugan yahay.

Amaahdu waxay sii wadi doonaan inay kordhiyaan dulsaarka iyo khidmadaha

Heerka boqolkiiba sanadlaha ah ee wax-soo-saarka (Annual Percentage Rate, APR) ee daymaha maalinta mushaarka iyo amaahda kale ee muddada gaaban waa mid aad uga badan noocyada kale ee deymaha, sida deynta kaararka deynta. Amaahda maalinta lacagta badanaa waxay leeyihiin APR wax-ku-ool ah oo ah 400% ilaa 600% ama ka sareeya. Marka la barbardhigo, APR-yada kaararka deynta waxay u dhexeyn karaan qiyaastii 12% ilaa 30%. Gobollada qaar waxay leeyihiin xeerar la xiriira inta dulsaarka deyn-bixiyaha maalinta lacagta lagu qaadi karo; si kastaba ha ahaatee, gobollada kale, sida Texas, waxay u oggolaadaan amaah-bixiyeyaasha maalinta lacagta inay qaadaan dulsaar iyo khidmado aan xad lahayn haddii aan la bixin.

Deyn-bixiyuhu wuxuu raadin karaa inuu soo celiyo deynta aan la bixin

Ururiyayaasha deymaha waxay leeyihiin waqti xaddidan oo ay ku dacweyn karaan deymaha bixinta la'aanta (eeg hoos qaybta “Deymaha mar dambe sharci ma noqon karo”). Haddii amaah-bixiyuhu ku dacweeyo maxkamad Maraykan ah oo uu ku guuleysto xukun wanaagsan oo kaa dhan ah (taasoo dhici karta xitaa adigoon joogin, markaasna waxaa loo yaqaan “xukun default ah”), waxay awoodi doontaa inay xukunka ku dhaqan geliso dal ka baxsan Maraykanka kaliya haddii dalkaas uu heshiis la leeyahay Maraykanka oo sheegaya in xukunnada Maraykanka lagu dhaqan gelin karo dalkaas.

Sida loo mudnaanta siiyo bixinta deymaha

Xarunta Qaranka ee Sharciga Macaamiisha waxay ku talinaysaa deymaha inay mudnaanta siiyaan oo go'aansadaan biilasha ay tahay inay marka hore bixiyaan biilasha, badanaa kharashaadka guriga (guri, guri, cunto iyo daawada), taleefanka gacanta iyo adeegyada kale, baabuurka iyo qalabka sida qaboojiyaha ama mashiinka dhaqida.

Kuwani waa qaar ka mid ah tallaabooyinka muhiimka ah ee ay soo jeediyaan:

- Had iyo jeer bixi baahiyaha qoyska iyo biilasha la xiriira guryaha;
- Bixi lacagta ugu yar ee loo baahan yahay si loo ilaaliyo adeegyada muhiimka ah;
- Bixi amaahda baabuurta haddii baabuurku muhiim u yahay shaqadaada iyo qoyskaaga;²
- Bixinta deymaha taageerada carruurta iyo canshuuraha dakhliga;
- Ha kor u qaadin deymaha mudnaanta sababtoo ah deyn-bixiyuhu wuxuu ku hanjabayaa inuu ku dacweeyo ama si joogto ah gurigaaga u waco; iyo
- Qaar ka mid ah deymaha ma noqon karaan kuwo sharci ahaan xidhan. Eeg hoos qaybta “Waxaa laga yaabaa inaysan sharci ahayn in deynta la ururiyo.”

La shaqeynta deyn-bixiyaha si loo kordhiyo bixinta amaahda iyo/ama wadhadalka lacagta dib-u-bixinta

Waxaa laga yaabaa inaad si toos ah ula sameyso deyn-bixiyaha heshiis kale oo lacag bixin ah, sida muddo lacag bixin oo dheer ama isbeddel ku yimid lacagta bixinta. Shuruudo cusub oo la isku raacay amaah-bixiyaha waa in lagu qoraa adiga iyo wakiilkaaga waa inaad la socdaan dhammaan isgaarsiinta deyn-bixiyaha, oo ay ku jiraan qoraallo ku saabsan is-dhexgalka shaqsiga ama telefoonka. Sidoo kale waa inaad haysataa email-yada ama warqadaha laga helo amaah-bixiyaha iyo macluumaadka xiriirka ee amaah-bixiyaha. Waxaad sidoo kale heli kartaa waqti dheeraad ah si aad u bixiso amaah maalinta lacagta adigoo lagu qaadin kharash dheeraad ah adigoo

² Haddii aad leedahay amaah cinwaanka baabuurka oo aadan bixin karin, waxaad heli kartaa qof diyaar u ah inuu iibsado baabuurka oo lacagtaas u isticmaalo bixinta amaahda, ama si fudud ugu wareejin kartaa baabuurka deyn-bixiyaha, gaar ahaan haddii deymaha uu ka badan yahay qiimaha gaariga.

adeegsanaya Qorshaha Bixinta Dheeraadka ah (Extended Payment Plan, EPP), haddii sharciga gobolka uu oggolaado.³

Ilaalinta Akoonnada ka hortagga ka bixitaanka otomaatiga ah ama xaddidda

Amaahda Maalinta Lacagta ee Ku Xiran Akoonnada Bangiga

Waxaad ka laaban kartaa ogolaanshaha deyn-bixiyaha si aad lacag uga qaadato akoonkaaga bangiga. Qaar ka mid ah amaahyada muda-gaaban iyo kuwa kale ee lacagta ah waxay u baahan yihiin oggolaansho qoraal ah oo Automated Clearing House (ACH) ah, taasoo siinaysa amaah-bixiyaha oggolaansho inuu si elektaroonik ah lacag uga qaato akoonka jeeg ama kaydka macaamilka marka la gaaro bixinta lacagta. Joojinta ama ka noqoshada oggolaanshaha ACH waxay ka hortagi doontaa in lacagahaas laga qaado akoonkaaga ama la joojiyo bixinta jeegaga. Si kastaba ha ahaatee, taasi kama hor istaagi doonto deyn-bixiyaha inuu bixiyo khidmado iyo ganaaxyo ku saabsan bixinta dib u dhacda ama inuu raadiyo xalal madani ah. Tusaale ahaan, haddii aad siisay deyn-bixiyaha jeeg taariikh dambe leh oo aysan ku jirin lacag ku filan akoonka si loo bixiyo jeegga marka deyn-bixiyuhu u gudbiyo bangiga, deyn-bixiyuhu wuxuu kaa qaadi doonaa khidmado iyo ganaaxyo, bangigu wuxuu qaadan karaa khidmad dheeraad ah.

Xayiraadda iyo Xukunada Khaladka

Xayiraadda waa amar maxkamadeed oo u oggolaanaya deyn-bixiyeyaasha inay si toos ah uga qaataan lacagta ama akoonka bangiga ee deymaha. Qabashada lacagta ayaa si weyn uga duwan gobol kasta, sidaas darteed khatartu way sare tahay qof hanti leh oo ku jira gobol xayiraadda oo oggolaansho leh. Fursadda maxkamaddu ay amarto xayiraad adiga ayaa ka badan haddii xukun aan la helin oo aan rasmi ahayn. Haddii deymaha maxkamad loo qaado si loo ururiyo oo aad qof siisay awoodda wakiilnimadaada, qofkaas wuxuu kuu heli karaa qareen oo go'aanno sharci ah kaa gaari kara si looga fogaado xukun aan rasmi ahayn (laakiin haddii qofku uusan qareen ahayn, ma ku matali karo maxkamadda).

³ EPPs-yada waxaa bixiya amaah-bixiyeyaasha maalinta lacagta ee xubin ka ah Ururka Adeegyada Maaliyadeed ee Macaamiisha Maraykanka (Consumer Financial Services Association of America, CFSA). Hoos yimaada EPP, macmiilku wuxuu bixin karaa dheedka heshiiska afar lacag oo isku mid ah oo la jaanqaadaya taariikhaha bixinta xilliyada ah. Waxaad ka ogaan kartaa haddii deyn-bixiyaha maalinta lacagta uu xubin ka yahay CFSA adigoo adeegsanaya [website-kan: http://cfsaa.com/about-cfsa/2017-cfsa-corporate-members.aspx](http://cfsaa.com/about-cfsa/2017-cfsa-corporate-members.aspx). Lacag laguma qaado gelitaanka EPP.

Waxaa laga yaabaa inaysan sharci ahayn in deynta la ururiyo

Ururiyayaasha deymaha waxay haystaan waqti xaddidan oo ay ku dacweyn karaan deymaha sababo la xiriira bixin la'aan. Xaddidaadaha waqtigaas way kala duwan yihiin gobol kasta waxaana lagu dejiyaa xeerka xaddidaadda ee gobol kasta. Tusaale ahaan, Texas, afar sano kadib deymaha waa la xaddiday, deyn-bixiyaha ma sii wadi karo go'aan maxkamadeed oo ku saabsan ururinta. Gobollo qaar oo ay jirto xad 36% ama ka hooseeya oo amaahdu ku jirto online, amaahdu waxay noqon kartaa mid sharci-darro ah sidaas darteed looma baahna in la bixiyo sababtoo ah sharci ahaan ma aha mid la ururin karo. Gobollada kale waxay leeyihiin xaddidaad ku saabsan wareejinta ama ilaalinta kale ee laga yaabo inay khuseyso taasoo kuu oggolaanaysa inaad joojiso bixinta. Qareen maxalli ah ayaa bixin kara macluumaad dheeraad ah.

Xeerka Amaahda Milatari (Military Lending Act, MLA) waa sharci federaal ah oo bixiya ilaalin gaar ah oo loogu talagalay askarta ciidanka firfircoon, sida xaddidaadda heerka dulsaarka iyo khidmadaha alaabooyinka amaahda badan. Xildhibaan ku wuxuu ka hortagayaa in askari laga qaado dulsaar ka badan 36 boqolkiiba Military APR, taasoo ay ku jiraan kharashyo gaar ah, inta badan noocyada amaahda macaamiisha. MLA-dan waxay khuseysaa xubnaha adeegga firfircoon, oo ay ku jiraan kuwa ku jira ilaalada firfircoon ama Kaydka firfircoon, iyo kuwa la daboolay. Amaahda lacagta waxaa daboolaya MLA.

Liiska hubinta: Daymaha Mushaharka iyo Amaahda Waqti-gaaban ee kale

Deyntaada lama bixin markaad dalka ka baxdo. Maalinta lacagta iyo deymaha kale ee muddada gaaban ma baaba'aan. Laakiin waxaad maareyn kartaa deymaha adigoo joojinaya bixinta otomaatiga ah oo aad qorsheyneyso wax aad awoodid. Waa muhiim inaad mudnaanta siiso sida aad lacagtaada u bixiso.

- Haddii aad waqti haysato ka hor intaadan dalka ka bixin, waa inaad la xiriirtaa amaah-bixiyayaashaada, u sheegtaa xaaladda oo aad bixiso cinwaan gudbin ah oo ku yaal dalkaaga hooyo. Hubi inaad la xiriirto iyaga telefoon iyo boosto labadaba, oo ogeysiiskaaga u dir boosto la xaqiijiyay, rasiidka soo celinta waa la codsan yahay.
- Haddii aad si degdeg ah u masaafuriso, waa inaad haysataa diiwaan macluumaad xiriir oo deyn bixiyahaaga ah mid la heli karo, haddii aad awoodo, u dirto lacag bixiyaha markaad timaaddo dalkaaga. Sidoo kale waa inaad isku daydaa inaad la xiriirto deyn-bixiyaha ka dib markii lagu masaafurinayo si aad u bixiso cinwaan boosto oo cusub.
- Haddii aad siisay deyn-bixiyaha ogolaansho ACH ah si ay si toos ah uga soo saaraan lacagta akoonkaaga bangiga, waxaa laga yaabaa inaad rabto inaad kansasho oggolaanshaha.
- Waxaa laga yaabaa inaad xaq u yeelato Qorshaha Bixinta Dheeraadka ah (EPP) ee amaahdaada, haddii deynkaagu buuxiyo shuruudaha kor ku xusan. Sidoo kale waxaad la shaqeyn kartaa deyn-bixiyahaaga si aad u kordhiso jadwalka bixinta ama dib u heshiisiin lacagta bixintaada. Isbeddelada amaahdaada waa in lagu qoraa
- Lama xiri karo kaliya sababtoo ah waad ku guuldareysatay inaad bixiso amaah maalinta lacagta. Si kastaba ha ahaatee, haddii lagu dacweeyo ama go'aan maxkamadeed lagu soo rogay oo aad iska indhatirto amar maxkamadeed oo lagu soo bandhigo, garsoore ayaa laga yaabaa inuu soo saaro amar qabasho oo lagu soo saaro.
- Ka digtoonow khiyaano. Ha la wadaagin macluumaad xasaasi ah, oo ay ku jiraan macluumaadka akoonka ama lambarrada kaararka deynta, dadka aadan aqoon. Khiyaanada waxay isu muujin karaan inay yihiin shirkado sharci ama ururiye deymaha si ay isku dayaan inay deynta ururiyaan.

8. Caymiska

Cutubkan wuxuu sharxayaa sida loo wajaho arrimaha la xiriira siyaasadaha caymiskaaga marka la xiro ama masaafurin, oo ay ku jiraan xulashooyinka lagu maareeyo siyaasadaha hadda jira, arrimaha la tixgelinayo marka la dooranayo waddo iyo sida loo qorsheeyo mustaqbalka.

Noocee siyaasadaha caymiska ah ayaad leedahay? ► Waa maxay macluumaad aad ka ururin lahayd siyaasad kasta oo caymis ah? ► Maxaa ku dhici doona siyaasadahaaga caymiska haddii lagu xiro ama la masaafuriyo? ► Maxaa kale oo aad tixgelin lahayd markaad go'aansanayso mustaqbalka siyaasadda caymiskaaga?

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuurin xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Nooc ee siyaasadaha caymiska ah ayaad leedahay?

Haddii aad leedahay siyaasad caymis nooc kasta ha ahaatee, waa muhiim inaad go'aansato sida siyaasadda loo maamuli doono haddii lagu xiro ama lagu masaafuriyo. Tallaabada ugu horreysa ee habkan waa in la go'aamiyo nooca caymiska ee adiga iyo qoyskaaga aad leedahay.

Noocyada caadiga ah ee siyaasadaha caymiska:

- Caymiska caafimaadka, kaas oo laga yaabo in uu daboolo shaqaalahaaga ama si gaar ah loo iibsado;
- Caymiska baabuurta, haddii aad leedahay, kireysato, ama aad maamusho gaari;
- Caymiska milkiilaha guriga, haddii aad leedahay guri;
- caymiska kireystaha, haddii aad kiraysato gurigooda;
- Caymis ganacsi, haddii aad leedahay;
- Caymiska nololaha, kaas oo laga yaabo in uu daboolo shaqaale ama si gaar ah loo iibsado; ama
- Noocyo kale oo caymis mas'uuliyad ah.

Waa inaad la barataa faa'iidooyinka lagu helo siyaasadaha caymiskaaga, iyo waxa aad ka tagi lahayd haddii xaaladdu beddesho ama la joojiyo siyaasadda.

Xasuuso in nooc kasta oo caymis ah iyo shirkad kasta oo caymis ah ay kala duwan yihiin. Arrimaha la tixgelinayo iyo istaraatiijiyadda lagu maareynayo siyaasad kasta waxay ku xirnaan karaan xeerarka iyo habraacyada shirkadda caymiska.

Haddii aad haysato caymis caafimaad iyada oo loo marayo Xeerka Daryeelka La Awoodi Karo (Affordable Care Act, “ACA”)

Muhaajiriinta sharci ahaan jooga waxay xaq u leeyihiin inay isticmaalaan Suuqa Caymiska Caafimaadka, laakiin muhaajiriinta aan dukumentiga lahayn ma isticmaali karaan. Haddii isbeddel ku yimid xaaladda socdaalka ay ka dhigan tahay inaad si sharci ah ugu joogin Maraykanka, sidoo kale uma qalmin caymiska hoos yimaada ACA ama credits-ka canshuurta premium ama kaydka qorshayaasha Marketplace ee aad hesho. Marketplace waxay kugula talinaysaa inaad sida ugu dhaqsaha badan ugu soo sheegto isbeddelka muwaadinnimada ama xaaladda soo-galootiga ee bixiyahaaga caymiska, hase yeeshee caymiska kasta wuxuu leeyahay shuruudo kala duwan oo warbixinta ah, siyaasadaha ku

saabsan muddada dhaafista iyo cawaaqibka haddii aan la soo sheegin. Wixii faahfaahin dheeraad ah, la xiriir Suuqa 1-800-318-2596.

Waa maxay macluumaadka aad ka ururin lahayd siyaasadda caymiska kasta?

Habka ugu fiican ee aad ku maamuli karto siyaasadaha caymiska waa inaad hore u qorsheyso.

Samee liiska guud

Waa inaad aqoonsataa shirkadaha caymiska iyo wakiilada oo samee liis ay ku jiraan macluumaadka xiriirka (lambarka telefoonka, cinwaanka, cinwaanka emailka) mid kasta. Tusaale ahaan, haddii aad leedahay caymiska baabuur oo Geico ah, waa inaad ku dartaa lambarka adeegga macaamiisha Geico iyo sidoo kale macluumaadka xiriirka ee wakiilka gaarka ah, haddii ay jirto.

Waa inaad liiskan u qaybisaa qoyskaaga ama xubnaha qoyska oo nuqul ku hayso meel la heli karo iyo nuqul kale oo adiga kuu haya (tusaale, telefoonka gacanta, boorsada, ama akoon email ammaan ah). Tani waxay ka caawisaa in la hubiyo helitaanka macluumaadkan haddii loo baahdo in si degdeg ah looga baxo Maraykanka.

Ururi macluumaad oo dib u eeg qorshayaasha caymiska

Waa inaad heshaa oo dib u eegtaa dhammaan dukumentiyada qorshaha caymiska, ha ahaadeen kuwo adag ama online, sidoo kale waa inaad la xiriirtaa shirkaddaada caymiska si aad u ururiso wixii macluumaad maqan ama su'aalo aan la weydiin.

Waa inaad ugu yaraan heshaa macluumaadkan soo socda

- Habka iyo shuruudaha lagu joojinta ama wareejinta siyaasadda caymiska;
- Siyaasadda magdhawga caymiska aan la isticmaalin;
- Cawaaqibka joojinta hore, ama dhammaadka guud ahaan;
- Cawaaqibka bixin la'aanta premium-ka;
- Baahida loo qabo in la soo sheego isbeddelka xaaladda socdaalka;
- Awoodda dib u soo nooleynta qorshaha marka ay ku laabtaan Mareykanka;
- Cawaaqibka wareejinta ama joojinta ee dadka kale ee siyaasadda ku daboolan; iyo

- In lacagaha lacagta laga soo qaadayo akoonka bangiga.

Jawaabaha su'aalaha kor ku xusan waxay kuu oggolaanayaan inaad go'aan si sax ah u gaarto haddii aad baajiso, la sii wado, ama la wareejiyo qorshaha haddii la xiro ama masaafurin.

Maxaa ku dhacaya siyaasadahaaga caymiska haddii lagu xiro ama lagu masaafuriyo?

Markaad ururiso xogta lagama maarmaanka ah, waxaad diyaarin kartaa qorshe aad ku maamusho xaalad xabsi ama masaafurin ah. Guud ahaan, waxaad haysataa saddex doorasho: (1) inuu kansalo siyaasadda, (2) sii wad siyaasadda, ama (3) u wareejiyo siyaasadda qof kale. Xasuuso in iyadoo ku xiran xeerarka caymiska, mid ama in ka badan oo ka mid ah xulashooyinkan laga yaabo inaysan diyaar u noqon karin siyaasadda caymiska.

Joojinta

Haddii aad go'aansato inaad joojiso siyaasadda, waad ku samayn kartaa adigoo raacaya habka joojinta ee shirkaddaada. Qaar ka mid ah shirkadaha xamuulka waxay u baahan yihiin ogeysiis ka hor joojinta, waxaana laga yaabaa inay leeyihiin waqti sugitaan ah ka hor inta aan joojinta la dhaqan gelin. Shirkadaha shirkadda ayaa sidoo kale qeexi kara qaabka lagu bixinayo ogeysiiskaas (email, qoraal, ama telefoon). Haddii bixiyuhu uusan qeexin qaabka, waxaa ugu fiican in la ogeysiyo saddexda siyaabood oo dhan.

Qaar ka mid ah siyaasadaha caymiska ayaa si toos ah u dhammaan kara haddii aan la bixin premium-ka. Qaar kalena waxay sii joogi karaan laakiin waxay ururiyaan dheelitir weyn oo ka dhashay bixinta la seegay iyo khidmadaha dib u dhaca. Waa muhiim inaad tixgeliso arrimahan marka aad go'aansanayso waddada hore. Xaalado qaarkood, joojinta otomaatiga ah ayaa noqon karta ikhtiyaarka ugu fudud; kuwa kale, bixinta bixinta waxay keeni kartaa mas'uuliyad lama filaan ah.

Wareejin

Haddii ay tahay ikhtiyaar, waxaad go'aansan kartaa inaad qorshaha u wareejiyo xubin kale oo qoyska ah ama qof ka faa'iideysanaya. Mar kale, eeg habraaca markabka si aad u hesho hagitaan iyo kharashka la xiriira.

Sii wadid

Haddii aad rabto inaad sii haysato siyaasadda caymiska xilli ay jirto xabsi ama masaafurin, oo aan sii wadista la mamnuucin shirkadda caymiska, waxaad sidaas ku samayn kartaa siyaabo kala duwan.

Haddii horey loo masaafuriyey, waxaad sii wadi kartaa isticmaalka qorshaha si fog. Nuqul ka mid ah dhammaan dukumentiyada siyaasadda iyo xogta xiriirka oo dhamaystiran ayaa muhiim ah. Sidoo kale, waxaad magacaabi kartaa qof kale ama waxaad siin kartaa awood shaqsi ah oo qorshaha adiga kuu matalaya. Waa inaad diyaarisaa oo hore ugu siisaa qofka la magacaabay tilmaamo cad oo ku saabsan sida loo maamulo siyaasadda caymiska.

Haddii astaantan la heli karo oo aad diyaar u tahay inaad sii waddo, waxaa laga yaabaa inaad heli karto ikhtiyaar ah inaad si toos ah u dejiso lacagaha lagu bixiyo siyaasadda, ama inaad hore u bixiso lacagaha lagu leeyahay siyaasadda. Si taxaddar leh u tixgeli go'aamadaas maadaama qaar ka mid ah ay noqon karaan kuwo aan la soo celin karin.

Waxa ugu muhiimsan, waa inaad ogaataa haddii aad weli xaq u leedahay inaad hesho faa'iidooyinka siyaasadda caymiskaaga inta lagu jiro xabsi ama kadib masaafurinta. Ugu badan, faa'iidooyinka ma heli doonaan haddii aadan hadda ku noolayn Maraykanka, mana noqon karto mid adiga kuu heli doonta xitaa markaad soo noqoto.

Maxaa Kale Oo Aad Tixgelin Lahayd Markaad Go'aansanayso Mustaqbalka Siyaasadda Caymiska?

Go'aanka sida loo maamulo siyaasadaha caymiska marka la xiro ama masaafurin waa go'aan aan la gaari karin adigoo si taxaddar leh u tixgelin xaaladdaada gaarka ah. Fiiro gaar ah u leh arrimaha shaqsigaha ah waa muhiim sida xeerarka siyaasadda caymiska. Hoos waxaa ku qoran waxyaabaha ay qof walba tixgelin lahayd.

Wax-ku-oolnimo

Haddii aad tixgelineyso sii wadista siyaasadda caymiska, waa inaad tixgelisaa haddii ay macquul tahay in siyaasadda si fog loo sii wado. Haddii dalkaaga hooyo uusan lahayn internet ama adeeg taleefan oo la isku halayn karo, adiguna aadan filayn inaad si joogto ah u hesho astaamahaas, waxaa laga yaabaa inay macquul tahay in la joojiyo ama loo magacaabo qof kale oo Maraykanka jooga si uu xakameeyo.

Mas'uuliyadda

Waa inaad isbarbar dhigtaa kharashka joojinta siyaasadda iyo mas'uuliyadda suurtagalka ah ee la xiriirta sii wadista. Kharashka joojinta waa inuu noqdaa mid fudud marka faahfaahinta siyaasadda la ururiyo lana eego. Dhinaca kale, mas'uuliyadda la xiriirta sii wadista siyaasadda caymiska ayaa noqon karta mid aan la hubin. Tusaale ahaan, haddii aad haysato cinwaanka baabuurka iyo qorshaha caymiska inkastoo la hayo xabsi ama masaafurin, isla markaana shil ku dhaco gaarigaaga, waxaa laga yaabaa inaad mas'uul ka noqoto.

Saameynta Kuwa Kale

Waa inaad tixgelisaa saameynta ku yeelanaya dadka caymiska ku daboolan, marka laga reebo naftaada, markaad go'aansanayso inaad sii waddo, wareejiso, ama kansali lahayd siyaasadda. Tusaale ahaan, haddii qaraabo ama qof ku tiirsan caymis uu dabooli karo uusan heli karin siyaasaddaas (sababo la xiriira xaaladda socdaalka ama wixii kale), sii wadista siyaasadda inkastoo ay jirto khatar ama kharash dheeraad ah ayaa laga yaabaa inay faa'iido leedahay.

Sidoo kale, waa inaad tixgelisaa haddii bixinta lacagta caymiska ama sii wadista siyaasadda caymis si khaldan ay u keeni karto mas'uuliyad ama waxyeello u geysan xubnaha qoyska ee weli ku sugan Maraykanka. Dib u eegista taxaddar leh ee dukumentiyada siyaasadda caymiska iyo wada hadallada la leh wakiilkaaga caymiska waa inay caddeyn ku saabsan cawaaqibka noocan ah.

Saameynta Xaaladda Socdaalka

Haddii dacwadda ka saarista ay socoto ama la filayo, waa inaad tixgelisaa sida maaraynta siyaasadaha caymiska ay u saameyn doonaan dacwadani. Sidoo kale, haddii aad qorsheyneyso inaad ku soo laabato Maraykanka, tani waxay u taagan tahay in si adag loo raaco dhammaan xeerarka iyo habraacyada ay qeexday shirkaddaada caymiska. Sidoo kale waxay keeni kartaa dhiirrigelin lagu hayo siyaasadda caymiska, haddii la oggol yahay.

Liiska hubinta: Caymiska

Go'aanka sida loo maamulo siyaasadahaaga caymiska waa hab muhiim ah oo adag. Xeerarka iyo habraacyada gaarka ah ee shirkadaha caymiskaaga ayaa bixin doona tallaabooyinka lagama maarmaanka ah ee lagu joojiyo, lagu sii wado, ama loo wareejiyo siyaasadda. La tasha shirkadaha caymiskaaga hore si aad si buuxda uga warqabto xulashooyinkaaga, isla markaana samee qorshe faahfaahsan oo la hirgelin karo haddii lagu xiro ama la masaafuriyo.

- Ogow noocyada caymiska aad leedahay, oo samee liiska macluumaadka xiriirka dhammaan bixiyeyaasha caymiska.
 - *Ku dar lambarrada telefoonka, cinwaannada emailka, iyo cinwaanada boostada. Ka fiirso inaad macluumaadkan la hayso ama meel la heli karo. Macluumaadka sii qaraabo ama saaxiib dhow.*
 - *Ka fiirso bixinta awoodaha wakiilka haddii la masaafuriyo.*
 - *Noocyada caadiga ah ee siyaasadaha waxaa ka mid ah: caymiska caafimaadka, caymiska baabuurta, caymiska guriga, caymiska kireystaha, caymiska ganacsiga, caymiska nolosha iyo caymiska mas'uuliyadda.*
- Ururi oo dib u eeg dukumentiyada siyaasadda caymiskaaga. Haddii aadan haynin dhammaan macluumaadka aad u baahan tahay, la xiriir bixiyahaaga caymiska oo weydii su'aalo.
 - *Hubi inaad taqaan: habka iyo shuruudaha lagu joojiyo ama loo wareejiyo siyaasaddaada; cawaaqibka joojinta; cawaaqibka bixinta waqtiga ama gebi ahaanba; haddii lagu heli karo magdhaw faa'iidooyinka aan la isticmaalin; haddii lagaa rabo inaad soo sheegto isbeddelka xaaladdaada socdaalka; iyo cawaaqibka dadka kale ee siyaasaddaada ku daboolan.*

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- Ka fiirso sida doorashadaada (in la joojiyo, la sii wado, ama loo wareejiyo siyaasadda caymiskaaga) ay saameyn ku yeelan doonto adiga iyo dadka aad jeceshahay.
 - *Arrimaha la xasuusto: mas'uuliyadda la xiriirta joojinta ama joojinta hore ee siyaasaddaada; awoodda aad siyaasaddaada si fog u ilaalin karto; saameynta dadka kale ee ka faa'iideysta siyaasadda; saameyn xun oo suurtagal ah oo ku saabsan habraaca ka saaristaada; saameynta xubnaha qoyska ee weli jooga Maraykanka; iyo haddii aad damacsan tahay inaad ku soo laabato Maraykanka, haddii la masaafuriyo.*
 - *La hadal qaraabadaada, haddii ay suurtagal tahay, qareenkaaga arrimahan.*
- Go'aanso sida aad qorsheyneyso inaad u maamusho siyaasadaha caymiskaaga haddii lagu xiro ama lagu masaafuriyo. Guud ahaan, xulashooyinkaagu waa inaad joojiso, sii waddo, ama u wareejiiso siyaasaddaada.
 - *Faa'iidooyinka iyo khasaaraha xulasho kasta waxay ku xiran yihiin siyaasadaha iyo habraacyada shirkadda caymiskaaga, iyo sidoo kale mudnaanta iyo xaaladahaaga gaarka ah.*
 - *Baro habka aasaasiga ah ee mid kasta, iyo cawaaqibka ka dhalan kara.*

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

9. Awoodaha Wakiillada

“Power of Attorney” (POA) waa qalab awood leh oo kuu heli kara si aad uga caawiso maareynta hantidaada marka la wajahayo masaafurinta. Sababtoo ah POA waxay noqon kartaa tallaabada ugu horreysa ee muhiimka ah ee ilaalinta hantida, waxaan bixinaa dood qoto dheer oo ku saabsan qalabka. Qaybtan waxay ka jawaabaysaa su'aalaha:

Waa maxay “Awoodda Qareenka” (Power of Attorney, POA)? ► **Sidee ayuu u egyahay POA?** ► **Maxaa ku kalifi kara qof wajahaya masaafurin inuu bixiyo POA?** ► **Sidee ayaad u dooranaysaa nooca POA ee aad bixinayso?** ► **Sidee ayaad u dooranaysaa wakiilka?** ► **Intee ayuu soconayaa POA, ma la beddeli karaa?** ► **Sidee loo diyaariyaa POA?**

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuurro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Waa maxay Awoodda Wakiilka (POA)?

Awoodda wakiilnimada (POA) waa dukumenti qoraal ah oo u oggolaanaya qof (oo loogu yeeri doono “wakiilka” ee POA-ga) inuu doorto qof kale (oo loo yaqaan “wakiilka” ee POA-ga) si uu u noqdo wakiilkiisa marka la eego dhaqaalaha, ganacsiga, ama daryeelka ilmaha. Wakiilka POA wuxuu si gaar ah ugu habboon yahay dadka wajahaya masaafurin ama xabsi ama laga yaabo inaysan haysan waqti ay wax walba ku dhammeeyaan ka hor inta aysan dalka ka bixin ama la xirin. Tusaale ahaan, codbixintu waxay wakiilka siin kartaa awood uu ku saxiixo jeegag akoonkaaga bangiga, go'aan ka gaaro waxbarashada iyo daryeelka caafimaadka ilmahaaga, ama lacagtaada u isticmaalo inuu iibsado ama iibiyo alaabo waaweyn sida gaari.

Inkastoo erayga “power of attorney” uu u ekaan karo wax la xiriira qareen, sida qareen socdaalka, haddana ma aha. Waa eray sharci oo loo isticmaalo dukumentiga siinaya qof xaq sharci ah inuu u dhaqaaqo magaca qof kale. Midna uma baahna inuu noqdo qareen. Si kastaba ha ahaatee, la tashaanshaha qareen, marka ay suurtagal tahay, waxay kaa caawin kartaa inaad hubiso in POA-gu uu waxtar leeyahay iyo in awoodaha ay la jaanqaadayaan rabitaankaaga.

Sidee ayuu u egyahay wakiil?

Guud ahaan, POA-ga wuxuu ku bilaabmaa faqar muujinaya gobolka iyo gobolka aad joogto markaad saxiixayso foomka, magacyada maamulaha iyo wakiilka. Qodobka xiga badanaa waa liiska awoodaha suurtagalka ah ee maamulaha uu siin karo wakiil. Waxaad calaamadin doontaa dhammaan awoodaha aad rabto in wakiilku yeesho. Mar kale, arrimahan waxay u dhexeeyaan awoodda akoonkaaga bangiga ilaa awoodda go'aannada ku saabsan caafimaadka ama waxbarashada ilmahaaga. Qodobka ugu dambeeya badanaa wuxuu sharxayaa in POA-gu si degdeg ah u dhaqan galo ama marka dhacdo mustaqbalka dhacdo. Ugu dambeyn, waxaa jira xariiqyo saxiix ah oo loogu talagalay madaxa iyo wakiilka, iyo sidoo kale meel ay notary public ama markhaatiyaal ku saxiixi karaan.

Tani waa sharaxaad guud oo ku saabsan sida POA u egyahay. Shuruudaha gobol kasta way kala duwan yihiin, sidaas darteed ka hor intaadan isku dayin inaad mid qorto, ka raadi internetka tusaalaha POA ee gobolkaaga ama la tasha qareen maxalli ah. Qaar ka mid ah foomamka POA-ga ee tusaalaha ah ee xaaladda, kuwaas oo hadda jira waqtigii buuggan la qoray, ayaa lagu bixiyay dhammaadka cutubkan. Waxaa jira dhowr degel oo kuu diyaariya foomka gobolka ee ku habboon adiga iyagoo kaa qaadaya lacag, tusaale ahaan: www.totallegal.com (\$20) ama www.legalzoom.com (ka bilaabma \$39), ama <https://bluenotary.us> (waxay u dhexeeyaan \$20- \$100). Sida hoos lagu faahfaahiyay,

bangigaaga waxaa laga yaabaa inuu leeyahay foomka POA ee u gaar ah si uu u daboolo macaamilada bangiyada ama helitaanka sanduuqa kaydka amniga. Intaa waxaa dheer, sida lagu faahfaahin jiray qaybta xigta, gobollo badan waxay leeyihiin foomamkooda “sharciga” ee POA oo aad isticmaali karto. Ugu dambeyn, ururo sida Legal Aid, ururada qareennada maxalliga ah ama ururada Voluntary Legal Services waxay yeelan karaan POAs tusaale ah oo loo isticmaali karo tusaale ama ay diyaarin karaan POA bilaash ah.

Maxay Qof Wajahaya Masaafurin U Siin Lahaa Wakiil?

Wakiilka (POA) wuxuu noqon karaa qalab faa'iido leh qof doonaya inuu arrimahiisa xalliyo ka hor ama ka dib in la masaafuriyo. Waxa ugu horreeya ee aad rabto inaad sameyso marka aad wajahayso masaafurinta waa inaad siiso wakiil (POA) xubin qoyska lagu kalsoon yahay ama qof kale oo ku sugan Maraykanka. Haddii lagu xiran yahay oo aad sugayso in la masaafuriyo, way adkaan kartaa in guri la iibiyo, heshiiska kirada la dhammeeyo ama la galo sanduuqa amniga. Iyadoo la adeegsanayo POA, saaxiib ama xubin qoys oo lagu kalsoon yahay ayaa kuu shaqeyn kara arrimahan iyadoo leh awood buuxda oo sharci ah.

Wakiillada waxaa loo isticmaali karaa in lagu fuliyo waxyaabo badan. Tusaale ahaan, waxaa la abuuri karaa warqad wakiil daryeelka caafimaadka oo magacawday wakiil kuu matalaya haddii aad dhaawacantay ama aad u xanuunsan tahay inaad go'aan ka gaarto naftaada. Wakiillada waxaa sidoo kale loo isticmaali karaa daryeelka iyo waxbarashada carruurta ama lagu xalliyo ku dhawaad wax kasta oo dhaqaale ama ganacsi, sida bangiyada, helitaanka sanduuqyada kaydka amniga, galitaanka heshiisyada, gudbinta soo celinta canshuuraha ama xallinta sheegashooyinka sharciga.

Sidee Loo Dooran Karaa Nooca Wakiilka Aan Bixin Lahayd?

Waa inaad qaadataa go'aanno dhowr ah oo ku saabsan nooca POA-ga aad isticmaali lahayd. Marka hore, waa inaad go'aansataa in POA-gu uu siiyo wakiilka awood “guud” ama “gaar ah”/“xaddidan”. Kadib waa inaad go'aansataa goorta POA-gu dhaqan geli doono: isla markiiba ama kaliya haddii dhacdo gaar ah oo kicinaysa ama “springing” dhacdo. Sida lagu sharaxay dambe, waa inaad sidoo kale go'aansataa inta uu soconayo POA-gu. Waxaa jira faa'iidooyin iyo khasaarooyin doorashooyin kala duwan.

Wakiilka “General”

Wakiilka “guud” wuxuu wakiilka siinayaa awoodo ballaaran, taasoo u oggolaanaysa wakiilka inuu sameeyo wax kasta oo magaca wakiilka ah. Si kastaba ha ahaatee, xitaa iyadoo awoodaha ballaaran ay leeyihiin, waxaa jira waxyaabo aan wakiil haysta POA guud uusan qaban karin. Tusaale ahaan, wakiil ku shaqeeya hoos yimaada POA guud ma qaadan karo dhaar, ma mari karo xafladaha guurka, ma saxiixi karo wasiyado ama, xaalado qaar, ma heli karo sanduuq ammaan ah adiga oo magac leh.

Codbixin guud looma baahna, mana la talinayo inta badan dadka wajahaya masaafurinta. Si kastaba ha ahaatee, waxay noqon kartaa mid faa'iido leh haddii aadan waqti badan haysan ka hor inta aan la masaafurin, oo aad u baahan tahay inaad iibiso ganacsi ama lacag hesho markaad gaarto dalkaaga hooyo.

Wakiilka “Gaarka ah” ama “Xaddidan” POA

Wakiilka “gaarka ah” ama “xaddidan” wuxuu u oggolaanayaa wakiilka inuu sameeyo kaliya falalka gaarka ah ee ku qoran dukumentiga POA. Waxaa loo isticmaali karaa hawlo kala duwan. Tusaale ahaan, wakiil gaar ah wuxuu siin karaa wakiilka awood uu u galo akoon bangi, iibiyo guri ama gaari, u diro hanti shaqsiyeed dal kale, ama daryeelo carruur yaryar.

Inkastoo noocan POA-ga loo yaqaan “xaddidan,” mararka qaar wuxuu dhab ahaantii ka faa'iido badan yahay oo waxtar badan marka loo eego POA guud. Bangiyada, dhakhaatiirta ama mas'uuliyiinta dugsiyada waxay u badan tahay inay aqbalaan POAs xaddidan sababtoo ah falalka wakiilku qaban karo si cad ayaa loo qeexay, taasoo si cad u muujinaysa ujeedadaada. Sidaas darteed noocan dukumentiga ah waxaa loo arkaa mid lagu kalsoonaan karo.

Xeerka Guud: POA-ga Wuxuu Dhaqan Galay Isla Markiiba

Guud ahaan, POA waxay dhaqan galaysaa marka la saxiixo.

Wakiilka Bilowga ah: POA oo dhaqan galaya mustaqbalka

Gobollo badan, POA guud, gaar ah, ama xaddidan ayaa loo qori karaa sida “springing” POA oo dhaqan galaya kaliya kadib dhacdo gaar ah. Noocyada POA-yadan mararka qaar waxaa loo isticmaalaa dadka xanuunsan ee doonaya in POA-gu waxtar yeesho oo kaliya haddii ay aad u xanuunsadaan oo aysan go'aan qaadan karin. Marka la eego arrimaha socdaalka, Provisioning springing ah waxaa loo isticmaali karaa in POA-ga uu waxtar ku noqdo kaliya haddii lagaa xiro ama la masaafuriyo.

Awoodda qareenka ee springing power of law waxay noqon kartaa ikhtiyaar wanaagsan haddii aad rabto inaad hubiso in wakiil suurtagal ah uusan tallaabo ka qaadi

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

karin adiga ilaa xaalad gaar ah dhacdo. Waxay leedahay faa'iido ah in wakiilku uusan u adeegsan karin POA si uu kuu saameeyo ama kugu qasbo ka hor inta aan xaaladda kicinta aysan dhicin.

Si kastaba ha ahaatee, waxaa jira khasaaroyin ku saabsan isticmaalka boostada springing-ka:

1. Iyadoo la raacayo codsiinta caadiga ah ee aan la bilaabin, wakiilku waa inuu fuliyaa rabitaankaaga, sidaas darteed wakiil la isku halayn karo waa inuusan tallaabo qaadin isagoo adeegsanaya codsiyo guud xaalad kasta oo aan la jaanqaadin rabitaankaaga. Haddii aad dareento inaad ku kalsoonaan karin wakiil suurtagal ah inuu u dhaqmo sida rabitaankaaga hoos yimaada POA guud, waa inaad tixgelisaa inaad magacawdo wakiil kale.
2. Marka labaad, hay'ado badan waxay diidi karaan inay aqbalaan POA-ga cusub sida siyaasad, sababtoo ah ma aysan baran inay arkaan noocan dukumentiga, ama sababtoo ah waxay dareemayaan inaysan si ku filan u xaqiijin karin in dhacdada sababtay ay dhacday.
3. Saddexaad, marka la eego arrimaha socdaalka, wakiilka bilowga ah ayaa laga yaabaa inuu adkaado in la isticmaalo xaalado aan awood la'aankaaga noqon mid joogto ah, sida haddii lagaa xiran yahay laakiin aan weli la masaafurin.

Haddii aad rabto inaad isticmaasho awood qarsoodi ah oo springing of attorney ah, wakiilka waa inuu si cad u muujiyaa waxa dhacdada kicisay, iyo sida wakiilku u caddeyn doono inay dhacday.

- Qaar ka mid ah foomamka POA-ga ee gobollada waxay yeelan karaan qayb “tilmaamo gaar ah” ama “shahaadada wakiilka” oo loo isticmaali karo in lagu sharaxo dhacdada kicinaysa iyo sida wakiilku uu u caddeyn karo.
- Mid ka mid ah ikhtiyaaroyinka waxaa noqon kara in la sheego in POA-gu uu dhaqan galo haddii qofka muhiimka ah (adiga) laga masaafuraado Mareykanka, taasoo la caddeeyo iyadoo qof gaar ah uu ku dhaarto arrintaas hortiiisa notary public. Tusaale ahaan, qofka loo xilsaaray wuxuu qori lahaa “Waxaan [magac] ku dhawaaqayaa in [magacaaga] la masaafuriyey.” Markaas, haddii lagaa masaafuriyo, qofkaas wuxuu saxiixi doonaa oo taariikhi doonaa warqaddaas oo ku lifaaqan awoodda wakiilka. Rukhsaddu waxay dhaqan galaysaa taariikhdaas.
- Gobollada qaarkood waxay sidoo kale u baahan karaan luqad gaar ah si loo dhaqan geliyo shaacinta in dhacdo gudaha ay dhacday. Tusaale ahaan, California waxay u baahan tahay weedha: “Waxaan caddeynayaa (ama ku

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

dhawaaqayaa) ciqaabta been abuurka ah in wixii kor ku xusay ay run iyo sax yihiin.”⁴

Si kastaba ha ahaatee, xasuuso in hay'ado badan ay ka labalabeyn karaan inay ixtiraamaan POA-ga cusub ee soo baxaya, sidaas darteed caddeynta loo baahan yahay ee kicinta si rasmi ah waxay ka caawin kartaa in POA-gu noqdo mid waxtar leh. Ka firso inaad la tashasho qareen si aad u ogaato noocyada caddeynta rasmiga ah ee laga heli karo si loo muujiyo in masaafurin ama dhacdo kale oo kicinaysa ay dhacday, ka dibna ku sheeg, in POA-ga lagu daro caddeynta si ay u noqoto mid waxtar leh.

Sidee loo doortaa wakiil?

Waa muhiim in la doorto wakiilka saxda ah. Wakiillada wakiilada waa la xadgudbi karaa, gaar ahaan haddii lagu xiray ama la masaafuriyay oo aadan la socon karin falalka wakiilka.

Wakiilku waa inuu ahaadaa qof qaangaar sharci ah (18, 19 ama 21 sano jir) iyadoo ku xiran gobolka), laakiin haddii kale waxaad haysataa doorashooyin aad u ballaaran markaad dooranayso wakiilada POA. Uma baahna in wakiilku ku hadlo Ingiriisi ama uu leeyahay shahaadooyin waxbarasho. Sidoo kale looma baahna in la daro macluumaadka xiriirka ama caddeynta aqoonsiga marka la qorayo POA-ga (inkastoo ujeedooyin macquul ah ay faa'iido yeelan karto in cinwaanka wakiilka lagu daro dukumentiga).

Markaad wakiil dooraneyso, waa inaad tixgelisaa:

- Qof degan isla gobolka uu POA-ga la isticmaali doono, maadaama gobollo kala duwan ay yeelan karaan shuruudo kala duwan oo qorista POA sax ah;
- Qof lagu kalsoonaan karo inuu si xikmad leh oo u dhaqmo sida rabitaankaaga;
- Qof diyaar u ah inuu waqti iyo dadaal ku bixiyo maareynta hantidaada maaliyadeed;
- Qof si raaxo leh ula macaamila bangiyada iyo hay'adaha kale ee maaliyadeed, isla markaana faham aasaasi ah u leh arrimaha maaliyadeed; iyo
- Qof haysta dukumentiyada lagama maarmaanka u ah inuu si sharci ah ugu joogo Maraykanka ama aan si kale loo xirin ama masaafurin mustaqbalka dhow, haddii ay suurtagal tahay.

⁴ Cal. Malaha. Xeerka § 4129(b) (West, Westlaw ilaa Ch. 4 ee 2017 Reg. Sess.).

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Fiiro gaar ah: Waa inaad taxaddar muujisaa markaad dooranayso lammaane ama lammaane dhow oo wakiilkaaga ah. Gaar ahaan xiriirada xadgudubka, danaha dhinacyada ayaa si dhaqso ah isu khilaafa haddii ay jirto furriin ama kala tag. Bixiyeyaasha adeegyada badankood waxay arkeen in xaaladda soogalootiga loo isticmaalo sidii xakameyn iyo qasab ay sameeyaan lammaane xadgudub ah.

Waxaa suurtagal ah in la qoro dhowr wakiil oo kala duwan iyo in la doorto wakiillo kala duwan oo qabta waxyaabo gaar ah. Tusaale ahaan, waxaad qori kartaa hal POA oo aad ku magacawdo lammaanahaaga ganacsi inuu yahay wakiil, taasoo siisay lammaanahaas awood uu ku iibiyo saamigaaga ganacsiga ama uu ganacsiga adiga kuu maamulo. Markaas waxaad sidoo kale qori kartaa cod labaad oo aad magacawdo, tusaale ahaan, walaashaa iyo walaalkaaga inay yihiin wakiillo daryeela carruurtaada yaryar.

Gobollada qaar, waxaa sidoo kale suurtagal ah in la qoro POA magac ka badan hal wakiil. Haddii POA-gu qeexin in wakiiladu ay xaq u leeyihiin inay sameeyaan waxyaabo kala duwan ama aysan si wadajir ah u shaqeyn, tani waxay ka dhigan tahay in labada wakiil ay oggolaadaan wax kasta oo tallaabo ah oo hoos yimaada POA-ga. Tani waxay hubin kartaa in wakiil keliya uusan isticmaali karin ama si xad dhaaf ah u isticmaali karin POA-ga, laakiin sidoo kale waxay adkeyn kartaa isticmaalka POA-ga iyadoo loo baahan yahay in laba qof ay joogaan tallaabo kasta.

Haddii aad leedahay akoonno bangi ama hanti kale oo ku yaal dhowr gobol, waxaa laga yaabaa in loo baahdo inaad qorto POA wakiillo kala duwan oo ku nool goboladaas.⁵

WARQAD U SOCOTA WAKIILADA

Waxaa suurtagal ah in qof saddexaad (sida bangi ama dugsi) uu diido inuu ixtiraamo POA, iyadoon loo eegin sharcinimadiisa ama faahfaahinta. Haddii wakiilku la kulmo dhibaatan noocaas ah, waa inuu la xiriiraa qareen si uu talo u helo. Wakiilku wuxuu awoodi karaa inuu dacwad ka gudbo qofka saddexaad si uu u fuliyo POA-ga. Inkastoo xeerarka dacwadaha noocaas ah ay kala duwan yihiin gobol kasta, kiisku wuxuu u badan yahay inuu diiradda saari doono in qofka saddexaad uu si macquul ah ama aan macquul ahayn u dhaqmayo. Si looga fogaado arrimahaas, hay'adaha aad la ganacsato waxaa laga yaabaa inay oggolaadeen foomamka loogu talagalay isticmaalkaaga.

Intaa waxaa dheer, si loo ilaaliyo hantida shaqsiga ah ee wakiilka, waxaa laga yaabaa inaad ku qorto POA-ga in haddii wakiilku dacweeyo si uu u fuliyo POA-ga, khidmadaha qareenka laga bixin doono lacagtaada.

⁵ Fadlan sidoo kale eeg qaybta hoose ee “Sidee loo qori karaa POA?” si aad u hesho macluumaad ku saabsan sida loo qoro oggolaanshihii oggolaansho ee wakiilka oo ansax noqon doona inta badan, haddii aysan dhammaan, gobollada la isticmaali karo.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- Wakiilku waa inuu isticmaalaa POA-ga asalka ah, adiguna waa inaad nuqul u haysataa diiwaanadaada.
- Wakiilku sharci ahaan waa waajib inuu u dhaqmo danaha ugu wanaagsan ee maamulaha. Waajibaadyo kale oo ka mid ah:
 - Wakiilku waa inuu lacagtiisa ka fogeeyaa lacagta maamulaha;
 - Wakiilku waa inuusan faa'iido ka helin heshiis kasta oo uu ka shaqeeyo sida wakiilka wakiilka;
 - Wakiilku waa inuusan bixin ama wareejin lacagta ama hantida wakiilka wakiilka, ilaa POA-gu si gaar ah u ogolaado wakiilka inuu sidaas sameeyo; iyo
 - Wakiilku waa inuu haystaa diiwaan cad oo ku saabsan hawlihiisa wakiilka hoos yimaada POA.

Immisa ayuu soconayaa codka wakiilada, ma la beddeli karaa?

Waxaad arki kartaa POA oo loo yaqaan “awood ilaalin oo waara” ah. Inta badan POA-yadu waa “waara”, taasoo micnaheedu yahay in POA-gu uu waxtar leeyahay xitaa marka maamulaha uu noqdo “naafo”—oo aan awoodin inuu isagu u dhaqaaqo. Sababtaas awgeed, wakiil joogto ah ayaa si gaar ah muhiim ugu noqon kara kuwa wajahaya suurtagalnimada in la masaafuriyo. Gobollada badankood, POA-gu waa inuu sheegaa in ay adkaysi u leedahay saameyntaas; si kastaba ha ahaatee, tiro badan oo gobollo ah, haddii POA-da uu aamusan yahay arrinta, waxaa loo arki doonaa inuu yahay mid waara. Tusaale ahaan, California, New York, Arizona, iyo Florida waxay ka mid yihiin inta badan gobollada u baahan in adkeysiga si cad loo sheego, halka Nevada, Colorado, Pennsylvania, iyo New Mexico ay ku jiraan tirada ugu badan.

POA guud ahaan wuxuu socdaa ilaa laga joojiyo qoraal ahaan ama ilaa wakiilka uu dhinto (ama haddii POA aan sii jirin, ilaa principal-ka uu noqdo mid aan awood lahayn). Xaalado qaar, codbixintu way dhammaan kartaa hore. Tusaale ahaan, gobollada qaar, codsinta wakiilka oo magacaabaysa xaaska wakiilka ayaa la joojin karaa haddii lamaanaha ay kala tagaan.

Maamulaha sidoo kale wuxuu ku qeexi karaa POA in uu ku dhammaado taariikh gaar ah ama marka dhacdo gaar ah. Wakiil leh barta dhammaadka go'an waxaa loo tixgelin karaa mid ka kalsooni badan marka loo eego mid aan lahayn barta dhammaadka. Si kastaba ha ahaatee, haddii aad go'aansato inaad xaddid waqti ku saarto POA-gaaga, waa inaad hubisaa inaad siisid wakiilkaaga waqti ku filan si uu u dhammeeyo wax walba oo loo baahan yahay.

Dhinaca kale, hal dhibaato oo ku saabsan in la haysto POA aan lahayn meesha dhammaadka waa in POAs ay adkaan karaan in la joojiyo. Waxaad kansali kartaa POA-ga adigoo saxiixaya warqad gaar ah oo sheegaysa in POA-ga la joojiyay, nuqulka warqadda u diro wakiilka iyo qof kasta (sida bangi) oo la xiriiray wakiilka, isla markaana si jir ah u soo celinaya POA-ga asalka ah iyo dhammaan nuquladii la siiyay qof. In kasta oo dadaalkaaga ugu fiican uu sameeyo, waxaa laga yaabaa inay adkaato inaad qof walba u sheegto in POA la joojiyay, taasoo keeni karta natiijooyin aan la rabin. Tusaale ahaan, haddii hantidaada la iibiyo kadib markii la joojiyay codsigiisa, laakiin iibiyaha iyo deyn-bixiyaha iibsadaha midkoodna ma ogeyn baajinta, way adkaan doontaa in hantida dib loo helo.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Waxaad beddeli kartaa POA-ga (tusaale ahaan si wakiil loo siiyo hawl cusub ama mid ka mid ah hawlaha wakiilka) adigoo joojinaya POA-ga asalka ah oo sameynaya mid cusub. Tani waxaa lagu samayn karaa hal dukumenti, haddii POA-ga cusub uu leeyahay in dhammaan POA-yadii hore la joojiyay. Oggolaansho badan oo sharci ah ayaa horey u xambaarsan luqaddan. Qaabka sharciga ee POAs waxaa si faahfaahsan looga hadlay qaybta soo socota. Si kastaba ha ahaatee, sababaha la mid ah ee ay adag tahay in la joojiyo POA-ga, sidoo kale way adag tahay in la beddelo POAs. Way adag tahay in la ogaado haddii qof weli ku tiirsan yahay POA-ga asalka ah, sidaas darteed, waa muhiim in dhammaan dadka helay POA-ga asalka ah ay helaan ogeysiis ku saabsan joojinta ama POA cusub. Sidoo kale, sida lagu xusay qaybta xigta, wax ka beddelidda ama joojinta POA-ga inta lagu jiro xabsi waxay noqon kartaa mid aad u adag, sidaas darteed marka la sameynayo POA, waa muhiim inaad tixgeliso xaaladda hadda jirta iyo rabitaankaaga, iyo sida ay mustaqbalka isu beddeli karaan.

Haddii aad rabto inaad wax ka beddesho POA-ga waddankaaga hooyo, waa inaad eegtaa qaybta hoose ee ku saabsan qorista POAs kadib masaafurinta. Marka lagu daro raacista xeerarkan, marka la sameeyo POA-ga cusub, waa in wakiilkaaga Maraykanka uu ururiyo oo baabi'iyo dhammaan nuqulada POA-ga asalka ah si looga fogaado jahwareer.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Sidee Loo Qoraa Wakiil POA?

Muhaajiriinta aan la xirin

Gobollo kala duwan waxay leeyihiin xeerar kala duwan oo ku saabsan sida si sax ah loo fuliyo POA. Guud ahaan, POA-ga waa inuu had iyo jeer qoraal ahaadaa, waxaana laga yaabaa in hal ama in ka badan qof ay markhaati ka noqdaan, la xaqiijiyo ama lagu diiwaangeliyo maxkamadda degmada, iyadoo ku xiran meesha iyo ujeeddada, POA-ga la isticmaalayo.

Gobollo qaar, sida New York, waxay leeyihiin “foom sharci ah,” kaas oo ah foom tusaale ah oo POA ah oo lagu qoray sharci ay sameeyeen golaha sharci-dejinta gobolka.⁶Foomamkan badanaa waxay xambaarsan yihiin tilmaamo ku saabsan tallaabooyinka saxda ah ee loo baahan yahay si POA-gu sax u noqdo. Qaabka sharciga ee POA-yada badanaa si weyn ayaa loo aqoonsan yahay laguna aqbalaa bangiyada iyo hay'adaha kale ee gobolka.

Haddii aad leedahay akoonno bangi (ama akoon kale) oo aad rabto in wakiilku heli karo, waa inaad online ka raadisaa ama la xiriirtaa hay'adda si aad u ogaato haddii ay leedahay foom POA gaar ah oo macaamiisha loo isticmaalo. Inkastoo bangiyada iyo hay'adaha kale ay tahay inay ixtiraamaan foomamka kale ee POA-ga ee sax ah, habka ugu fudud ee lagu hubin karo in hay'ad ay sharfi doonto POA-ga waa in la isticmaalo foomamka gaarka ah ee ay soo jeediso.

Sida kor lagu xusay, haddii aad hanti ku leedahay dhowr gobol, waxaa laga yaabaa inay faa'iido leedahay in POAs gooni ah loo fuliyo iyadoo la raacayo xeerarka gobol kasta oo khuseeya. Si kastaba ha ahaatee, haddii aad wajahayso masaafurin, waxaa laga yaabaa inaad haysan waqti ama kheyraad aad ku samayso POAs sax ah dhowr gobol. Xaaladahaas, waxaa laga yaabaa inaad fuliso hal POA oo buuxiya shuruudaha ugu adag ee POAs-ka ee Maraykanka. Tani waxay u baahan tahay saxiixaaga iyo taariikhda, saxiixyada laba markhaati, saxiixa notary public iyo aqoonsi ka yimid wakiilka.

Marka la eego POA-yada gaarka ah, dokumentigu waa inuu noqdaa mid faahfaahsan sida ugu macquulsan. Tusaale ahaan, POA-ga waa inuu liiska saaraa dhammaan lambarrada akoonnada bangiga ee khuseeya oo wakiilku ku maamuli karo, iyo sidoo kale magaca bangiga(yada) iyo cinwaannada laanta maxalliga ah ee Maraykanka. Haddii POA-gu siiyo wakiilka ogolaansho inuu iibiyo guri ama gaari, hantida iibka waa in si faahfaahsan loo sharaxo, oo ay ku jiraan calaamadaha aqoonsiga ama lambarrada, sida

⁶ Foomka sharciga ee POAs ee dhowr gobol ayaa laga heli karaa dhammaadka cutubkan. Foomamkan waa ansax ilaa Maarso 2025. Sanadihii xigay, isku day inaad Internet-ka ka raadiso “authorized of attorney” iyo gobolka ku habboon.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

lambarrada taxanaha iyo diiwaangelinta. Shuruudo kale, sida qiimaha iibka ugu yar, ee muhiimka kuu ah waa in sidoo kale lagu daro.

Ogeysiis: Dadka doonaya inay isticmaalaan POA si ay u fuliyaan heshiisyada hantida maguurtada ah waxay u baahan yihiin inta badan inay “diiwaan geliyaan” ama “diiwaangeliyaan” POA-ga xafiiska diiwaanada dhulka ama xafiiska diiwaanada dhulka ee deegaanka, isla markaana ay hubiyaan shuruudaha deegaanka.

Muhaajiriinta La Xiray

Waxaa suurtagal ah inaad diyaariso wakiilada inta aad xabsiga ku jirto, inkastoo ay adkaan karto in dukumentiyada si sax ah loo markhaati gareeyo loona xaqiijiyo. Haddii lagu xiran yahay, waxaa lagula talinayaa inaad la xiriirto qareen ka caawiya habkan, doorbidanaya qof aqoon u leh xeerarka xarunta xabsiga ee lagu hayo (tusaale, saacadaha booqashada, xeerarka ku saabsan wicitaannada telefoonka iyo warqadaha boostada iyo faahfaahin kale oo ku saabsan sida xarunta xabsiga loo shaqaaleysiyo loona habeeyo). Haddii qareen aan la helin, hal ikhtiyaar ayaa ah inaad shaqaaleysiiso notary ogolaada inuu yimaado xabsiga. Notary-yada noocaas ah badanaa waxaa laga heli karaa internetka adigoo raadinaya “notary” iyo “prison” ama “deportation.” Inta lagu jiro saacadaha booqashada, notary, wakiillo iyo markhaatiyaal kasta ayaa kula shaqeyn kara si loo fuliyo foomamka POA-ga.

Muhaajiriinta la masaafuriyey: Habka “Apostille”

Waxaa sidoo kale suurtagal ah in la diyaariyo ama wax ka beddelo POA sax ah kadib masaafurinta. Habka ugu fudud ee taas lagu sameeyo waa inaad adiga ama notary public (ama sarkaal la mid ah dalkaaga hooyo) aad qortaan POA-ga, notary-gu uu notar gareeyo POA-ga, kadibna POA-ga “apostilled”.

“Apostille” waa hab lagu xaqiijiyo ama sharciyeeyo dukumentiyada si loogu sharfayo dal kale. Hannaanka waxaa aqoonsan dal kasta, oo ay ku jiraan Maraykanka, oo saxiixay Heshiiska Hague ee baabi'inaya shuruudaha sharciyeynta Dukumentiyada Dadweynaha Shisheeye ee 1961 ('Heshiiska'). Sidaas darteed, dukumentii, sida POA, oo si sax ah loogu xusay Mexico ayaa lagu aqoonsan doonaa Maraykanka. Si dukumentii loo apostilled gareeyo, waa inaad u tagtaa mid ka mid ah dadka loo qoondeeyey dalkaaga si aad u saxiixdo. Xiriirka hoose wuxuu bixiyaa macluumaad ku saabsan halka laga heli karo dadkaas dalal kala duwan:

<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/authorities1/?cid=41>

Tusaalaha foomamka apostille ee luqado badan ayaa laga heli karaa online-ka halkan:

<https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=3198&dtid=28>

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Haddii POA-ga iyo dukumentiyada la socda, oo ay ku jirto apostille-ka, aysan ku jirin Ingiriisi, waxaa lagu talinayaa in turjumaad Ingiriisi ah lagu lifaaqo. Haddii ay suurtagal tahay, tarjumaadda waa in la xaqiijiyo inay sax tahay oo sax tahay. Guud ahaan, tan waxaa lagu samayn karaa iyadoo turjubaanku saxiixo bayaan uu aaminsan yahay in turjumaaddu sax tahay oo dhameystiran tahay, kadibna warqadda la xaqiijiyo Notary Public oo la xaqiijiyo. Bayaankan la saxiixay, oo nota la siiyay, mararka qaarna loo yaqaan “Certificate of Accuracy,” waa in lagu lifaaqo POA-ga iyo turjumaadda.

Haddii lagu masaafuriyo dal aan saxiixin Heshiiska, sida Shiinaha,⁷ Jamaica, Kanada, Vietnam, ama inta badan Bariga Dhexe, waa inaad talo ka raadsataa qareeno maxalli ah ama safaaradda ama qunsuliyadaha Maraykanka si loo xaqiijiyo si sax ah loo xaqiijiyo wakiilada maxalliga ah ee notary-ga ah si ay u saxbaan gudaha Maraykanka.

⁷ Inkastoo Shiinaha uusan saxiixin Heshiiska, Heshiiska wuxuu khuseeyaa gobollada maamulka gaarka ah ee Hong Kong iyo Macau.

Liiska hubinta: Awoodaha Wakiillada

- Ka fiiro haddii aad rabto in POA-gu noqdo **“guud”** ama **“gaar ah”/ “xaddidan.”** Waxaad siin kartaa awood guud oo qarsoodi ah hal wakiil oo maamuli kara dhammaan arrimahaaga, laakiin waxaa laga yaabaa inaad rabto inaad siiso awood qarsoodi oo kala duwan dadka kala duwan ujeedooyin kala duwan. Tusaale ahaan, waxaad awood u siin kartaa eedadaada si ay go'aanno uga gaarto carruurtaada, iyo mid kale walaalka si uu u maareeyo arrimaha dhaqaale sida maareynta akoonkaaga bangiga ama iibinta gaarigaaga.
- Ka fiiro haddii aad rabto in POA-gu si degdeg ah u dhaqan galo, ama uu dhaqan galo mustaqbalka (POA “springing”).
- Ka taxaddar markaad wakiil dooratay, gaar ahaan haddii uu heli doono akoonkaaga bangiga. Waa inaad tixgelisaa shuruudaha soo socda:
 - Qof degan isla gobolka uu POA-ga la isticmaali doono, maadaama gobollo kala duwan ay yeelan karaan shuruudo kala duwan oo qorista POA sax ah;
 - Qof lagu kalsoonaan karo inuu si xikmad leh oo u dhaqmo sida rabitaankaaga;
 - Qof diyaar u ah inuu waqti iyo dadaal ku bixiyo maareynta hantidaada maaliyadeed;
 - Qof si raaxo leh ula macaamila bangiyada iyo hay'adaha kale ee maaliyadeed, isla markaana faham aasaasi ah u leh arrimaha maaliyadeed; iyo
 - Qof haysta dukumentiyada lagama maarmaanka u ah inuu si sharci ah ugu joogo Maraykanka ama aan si kale loo xirin ama masaafurin mustaqbalka dhow, haddii ay suurtagal tahay.
- Samee liiska dhammaan arrimaha maaliyadeed ee aad u baahan tahay wakiil si uu kuugu caawiyo.
- Qor dukumentiga oggolaanaya awoodda wakiilka. Tixgeli waxyaabaha soo socda markaad qoraysaan:

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- Go'aamiso inta uu jiro awoodda wakiilka. Gobollada kala duwan waxay leeyihiin xeerar kala duwan oo ku saabsan muddada ay socdaan ee POA-yadu haddii aan si cad loogu sheegin dukumentiga, sidaas darteed waa inaad hubisaa inaad si cad u muujiso ujeedadaada;
- Isku day inaad bixiso faahfaahin badan oo ku saabsan hantida. Tusaale ahaan, liis magacyada bangiyada, lambarrada akoonnada, lambarrada diiwaangelinta gaadiidka iyo goobaha hantida; iyo
- Ogow shuruudaha sharciga ee awoodda wakiilka ee gobolkaaga. Haddii aad horey uga baxday Maraykanka, awood qarsoodi ah ayaa laga soo saari karaa dibadda; si kastaba ha ahaatee, tani waxay u baahan kartaa hab aqoonsi iyadoo ku xiran dalka lagu qoray.
- Siiso awoodda asalka ah ee wakiilka aad dooratay (malaha nuqullo badan oo saxiixan). Hayso nuqul ka mid ah diiwaanadaada.
- U faafi POA-ga dhammaan dhinacyada saddexaad ee aad u malaynayso inay u baahan yihiin inay ku tiirsanaadaan. Tani waa in la siiyo ogeysiis dadka ay saameyn ku yeelan doonto POA-ga. Hayso liiska dhinacyada la gaarsiiyay POA-ga, maadaama isbeddel kasta ama la joojiyo ee POA-ga loo baahan yahay in loo wareejiyo iyaga.
- Weydii wakiilka inuu diiwaangeliyo cad oo ku saabsan dhammaan tallaabooyinka uu sameeyo isagoo wakiilkaaga ah iyadoo la adeegsanayo awoodda wakiilka. Haddii qof kale diido inuu aqbalo awoodda wakiilkaaga, la xiriir qareen.
- Markaad wax ka beddelayso ama la joojinayo POA, hubi inaad isticmaasho boosto shahaado leh ama hab kale oo bixiya diiwaan helitaanka.

Awoodaha Wakiillada ee Gobollada

Gobolka	Dukumentii
Alabama	Awood Wakiil oo Joogto ah (Durable Power of Attorney)
Alaska	Awood Wakiil oo Joogto ah (Durable Power of Attorney)
Arizona	Awoodda Wakiilka (Power of Attorney)
California	Awoodda Sharciga ee Isku-dhafan (Uniform Statutory Power of Attorney)
Colorado	Awoodda Wakiilka (Power of Attorney)
Connecticut	Awoodda Wakiilka (Power of Attorney)
Connecticut	Awoodda Wakiilka Kooban ee Sharciga (Statutory Short Form Power Of Attorney)
Delaware	Awood Shaksiyeed oo Joogto ah (Durable Personal Power of Attorney)
District of Columbia	Awoodda Sharciga ee Wakiilka (Statutory Power of Attorney)
Florida	Awood Wakiil oo Joogto ah (Durable Power of Attorney)
Georgia	Awoodda Wakiilnimada Maaliyadeed (Financial Power of Attorney)
Idaho	Awoodda Wakiilka (Power of Attorney)
Illinois	Awoodda Sharciga Gaaban ee Hantida (Statutory Short Form Power of Attorney for Property)
Iowa	Awoodda Sharciga ee Wakiilka (Statutory Power of Attorney)
Kansas	Awoodda Guud ee Xeer-ilaalinta Joogtada ah (General Durable Power of Attorney)
Louisiana	Awood Wakiil oo Joogto ah (Durable Power of Attorney)
Maryland	Foomka Sharciga Wakiilka Maaliyadeed ee Shaqsiga (Statutory Form Personal Financial Power of Attorney)

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Maryland	Foomka Sharciqa Xaddidan ee Wakiilka (Statutory Form Limited Power of Attorney)
Michigan	Awood Ilaalin Jooqto ah oo Maaliyad ah (Durable Power of Attorney for Finances)
Minnesota	Awoodda Guud ee Sharciqa Gaaban (Statutory Short Form General Power of Attorney)
Montana	Qaabka Sharciqa ee Awoodda Wakiilka (Statutory Form Power of Attorne)
Nebraska	Awoodda Wakiilka (Power of Attorney)
Nevada	Qaabka Sharciqa ee Awoodda Wakiilka (Statutory Form Power of Attorney)
New Mexico	Awoodda Sharciqa ee Wakiilka (Statutory Power of Attorney)
New York	Awoodda Wakiilka Kooban ee Sharciqa (Statutory Short Form Power Of Attorney)
North Carolina	Qaabka Gaaban ee Awoodda Wakiilka ee Sharciqa (Statutory Short Form of Power of Attorney)
North Dakota	Awoodda Guud ee Xeer-ilaalinta Jooqtada ah (General Durable Power of Attorney)
Ohio	Qaabka Sharciqa ee Awoodda Wakiilka (Statutory Form Power of Attorney)
Oklahoma	Qaabka Sharciqa ee Awoodda Wakiilka (Statutory Form Power of Attorney)
Rhode Island	Awoodda Wakiilka Kooban ee Sharciqa (Statutory Short Form Power of Attorney)
Texas	Awoodda Wakiilka ee Jooqtada ah ee Sharciqa (Statutory Durable Power of Attorney)
Utah	Qaabka Sharciqa ee Awoodda Wakiilka (Statutory Form Power of Attorney)
Vermont	Awoodda Guud ee Qareenka Arrimaha Maaliyadda (General Power of Attorney Financial Affairs)
Washington	Awood Wakiil oo Jooqto ah (Durable Power of Attorney)
West Virginia	Qaabka Sharciqa ee Awoodda Wakiilka (Statutory Form Power of Attorney)
West Virginia	Awood Wakiil oo Jooqto ah (Durable Power of Attorney)
Wisconsin	Awoodda Sharciqa ee Maaliyadda iyo Hantida (Statutory Power of Attorney for Finances and Property)

10. Hantida Maguurtada ah ee la lahaa

Marka la wajahayo masaafurinta, haddii aad leedahay hanti maguurta ah waa inaad go'aan ka gaartaa waxa la sameynayo hantidan iyo sida loo maareeyo amaahda laga yaabo in laga yaabo in laga yaabo in hantidan lagu leeyahay. Qaybtan waxay ka hadli doontaa qaar ka mid ah doorashooyinka iyo go'aamada muhiimka ah ee la qabto. Wareejinta hantida dhabta ah waa mid adag.

Ma leedahay Hanti Ma-guurto ah? ► Ma tahay inaad hayso, iibiso, ama hibeyso hantidaada ma-guurtada ah? ► Maxaa dhacaya haddii uu jiro qof kale oo wada leh? ► Ma leedahay deyn iyo mortgage (ama Heshiiska Amaanada Hantida) ku saaran hantida? ► Sidee ayaad u heli kartaa caawimo xirfadeed oo ku saabsan maareynta hantida? ► Maxaad samayn kartaa si aad hantidaada uga ilaaliso dadka si sharci-darro ah u soo gala? ► Liiska Hubinta: Hantida Maguurtada ah ee la lahaa

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuuru xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Ma leedahay hanti maguurtada ah?

Tani waxay noqon kartaa guri, guri, goob ganacsi ama dhul ama dhismo kale oo la leeyahay.

Ma tahay inaad haysato, iibiso ama hadiyad u bixiso hantidaada dhabta ah?

Waxaad u baahan tahay inaad go'aansato waxa aad ku sameyso hantidaada dhabta ah haddii lagaa masaafuriyo. Waa inaad si taxaddar leh uga fiirsataa:

- (i) waxa sharciga iyo dukumentiyada amaahda ama deynta (haddii ay khusto yihiin) ay u baahan yihiin,
- (ii) haddii ay jiraan canshuur ama arrimo dhaqaale oo kale oo la xiriira hantida, iyo
- (iii) Waa maxay go'aanka ugu fiican adiga iyo qoyskaaga.

Ilaalinta Hantidaada

Waxaad sii hayn kartaa lahaanshaha hantidaada dhabta ah xitaa haddii lagaa masaafuriyo. Si kastaba ha ahaatee, haddii lagaa masaafuriyo, waa inaad diyaarisaa si hantida loo maamulo oo waa inaad hubisaa in dhammaan amaahda, canshuuraha iyo kharashaadka kale ee la xiriira hantidaada la bixiyo. Haddii ay suurtagal tahay, waxaa laga yaabaa inay fikrad wanaagsan tahay inaad magacawdo qof aad ku kalsoon tahay inuu ku noolaado hantida oo aad bixiso lacagaha lagama maarmaanka ah ee hantida. Meelo qaar, wakiilka hantida maguurtada ah ayaa laga yaabaa inuu isku dubarido maamulka (ama kirada) hantida. Tani sidoo kale waa hab wanaagsan oo aad hantidaada uga ilaalin karto dadka soo galaya.

Haddii ay jirto milkiile wadajir ah, waa inaad la hadashaa milkiilaha ka hor intaadan go'aan ka gaarin hantida. Haddii milkiilaha wadajirka ah uusan halis ugu jirin in la masaafuriyo, waxaa laga yaabaa inaad tixgeliso in isaga uu maamulo hantida oo uu mas'uul ka noqdo bixinta lacagaha la xiriira hantida inta aad maqan tahay.

libinta ama Hadiyadda Hantidaada

Haddii aadan awoodin ama aadan rabin inaad lahaansho sii hayso, waxaad iibin kartaa ama hadiyad ahaan u bixi kartaa milkiilaha wadajirka ah ama qof kale.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Marka la eego xulashooyinkan, haddii aad lacag ka amaahday si aad u iibsato hantidaada oo ay jirto deyn (ama deed of trust) oo ku saabsan hantida, waa in deyn-bixiyaha lala tashadaa dhammaan tallaabooyinka iyo wareejinta. Xaalado kasta oo ku dhowaad amaah-bixiyuhu waa inuu ogolaadaa wareejinta kasta. Eeg qaybta hoose ee amaahda iyo deynta guryaha.

libka ama hadiyadda hantida ama danahaaga hantida waxay keeni kartaa canshuur ay tahay in ay bixiyaan iibiyeyaasha iyo kuwa bixiya iyo qaata hadiyadaha. La-taliye canshuur oo xirfad leh waa in hore loo la tashataa si aad u ogaato habka wareejinta ee adiga iyo qofka hadiyadda qaata ay kuu faa'iido badan tahay.

Awoodda Xaddidan ee Wakiilka

Xaalad kasta ha ahaatee, haddii waqtigu yahay arrin (xita haddii uusan ahayn), waxaa laga yaabaa inay lagama maarmaan tahay ama la doonayo in la diyaariyo awood xaddidan oo siinaysa qof lagu kalsoon yahay (sida milkiile wadajir ah, qareen, guri ama qof kale) awood uu ku iibiyo hantida maguurtada ah ama si kale ula shaqeeyo amaah-bixiyeyaasha iyo inuu maamulo hantida. Qareen ama wakiil guri waa in la tashadaa diyaarinta awood si loo hubiyo in ay la jaanqaadayso shuruudaha gobolka isla markaana ay ku xaddidan tahay awoodda loo baahan yahay ee lagu wareejiyo hantida, la shaqeynta amaah-bixiyeyaasha iyo/ama maareynta hantida. Faahfaahin dheeraad ah eeg [Cutubka 9 ee Awoodaha Wakiilada \(Chapter 9 on Powers of Attorney\)](#).

Maxaa dhacaya haddii uu jiro milkiile wadajir ah?

Haddii ay jirto milkiile wadajir ah, waa fikrad wanaagsan in milkiilaha wadajirka ah lagu daro go'aan kasta oo la xiriira hantida iyo wareejinta danahaaga. Iyadoo ku xiran sida hantida loo wada leeyahay, sharciyo kala duwan ayaa lagu dabaqi doonaa sida danahaaga loo wareejin karo. Qareen ama khabiir guri maguurtada ah waa in la la tashadaa si loo hubiyo in wareejinta si sax ah loo qabto.

Haddii milkiilaha wadajirka ah uusan halis ugu jirin in la masaafuriyo, waxaad tixgelin kartaa inaad u wareejiiso dhammaan danahaaga hantida milkiilaha wadajir ah ama si kale inaad u siiso milkiilaha wadaagga xaq (iyadoo la adeegsanayo awood xaddidan) inuu ku tallaabo adiga ku saabsan hantida iyo amaahda la xiriira.

Ma haysaa amaah iyo deyn (ama dukumiinti kalsooni) oo ku saabsan hantidaada?

Haddii aad lacag ka amaahday si aad hantidaada u iibsato oo ay jirto deyn (ama dukumiinti kalsooni) oo ku saabsan hantida, waa inaad la tashataa deyn-bixiyaha ka hor intaadan wareejin saamiyadaada hantida. Xaalado badan gudaheeda, deyn-bixiyuhu waa inuu ogolaadaa ama ugu yaraan la ogeysiyo ka hor wareejinta danaha lahaanshaha. Eeg qaybta hoose ee amaahda iyo deynta guryaha.

Xaalad kasta oo kasta, waxaad mas'uul ka tahay inaad bixiso deyn-bixiyaha lacagta buuxda ee amaahda.

- Haddii aad sii leedahay hantida, waa inaad sii wadataa bixinta lacagahaaga caadiga ah ee deyn-bixiyaha.
- Haddii aad iibiso ama u wareejiso hantida, waa inaad bixisaa deyn-bixiyaha lacagta buuxda ee amaahda iyo kharashaadka kale ee ku qoran dukumentiyada amaahda.

Cawaaqibka Bixinta La'aanta

Haddii aadan bixin lacagahaas deyn-bixiyaha, amaahdu waxay noqon doontaa mid aan la deynin karin, deyn-bixiyaha ayaa tallaabo ka qaadi kara inuu haysto oo iibiyo hantida dhabta ah. Tani waxaa loo yaqaan xayiraadda deyn-bixiyaha. Waxaa jiri kara ilaalin gaar ah oo hoos yimaada sharciyada gobollada qaarkood. Qareen hantida maguurtada ah ama xirfadle kale oo hantida maguurtada ah ee deegaankaaga waa inuu ogaadaa shuruucda khuseeya. Haddii aad u malaynayso inay jirto fursad aadan awoodin inaad amaahdaada dib u bixiso, waa inaad la xiriirtaa caawimaad gobolkaaga si aad u fahanto khataraha buuxa.

Ka Qaadista Hantida Iyadoo Amaah Lagu Qaado

Haddii hantidaadu qiimo ka yar tahay bixinta amaahda oo aadan bixin karin, waxaa laga yaabaa inaad tixgeliso inaad hantida siisid amaahda. Waxaad weli ku leedahay deyn-bixiyaha lacagta hadhay ilaa amaah-bixiyuhu si kale u ogolaado.

Iibinta Hantida Adigoo Amaah Leh

Haddii qiimaha hantida uu ka qiimo badan yahay amaahda, waxaa laga yaabaa inaad iibin karto hantida. Markaas waxaad bixin doontaa deyn-bixiyaha iibka oo waxaad hayn doontaa lacagtii hadhay.

Tixgelin Kale oo lagu Maamulo Hantida Amaahda

- Canshuuraha hantida aan la bixin waa in la bixiyaa;
- Haddii uu jiro milkiile wadajir ah, waxay u baahan tahay inay ogolaadaan tallaabooyin saameeya amaahda iyo deynta guriga;
- Awood xaddidan oo wakiil ah ayaa la siin karaa qof si uu ula shaqeeyo deyn-bixiyaha una qaado tallaabooyin looga fogaado xaraash; iyo
- Haddii ay suurtagal tahay, la hadal deyn-bixiyahaaga si aad isku daydo inaad dejiso qorshe lacag bixin oo macquul ah. Dukumenti oo hayso nuqullo dhammaan isgaarsiinta idinka dhexeeya adiga iyo amaahda.
- La cusbooneysi deyn-bixiyaha wixii isbeddel ah oo ku yimid macluumaadkaaga xiriirka.
- Ogow xuquuqdaada. La hadal qareen ku saabsan xuquuqaha aad leedahay heshiiska amaahda ama dukumentiyada deynta guriga.

Sidee ku heli kartaa caawimaad xirfadeed oo ku saabsan maaraynta hantida?

Wareejinta hantida dhabta ah waa mid adag. Waxaa samayn kara qof lagu kalsoon yahay oo aad siisid awood xaddidan oo wakiil ah. Waxaad u baahan doontaa caawimaad qareen iyo/ama wakiil hantida maguurtada ah. Ha isku dayin inaad iibiso hantida dhabta ah kaligaa haddii aadan ahayn xirfadle. Tixraacyada shaqsiyeed mar walba waa il wanaagsan oo lagu helo xirfadle. Haddii adiga ama qoyskaaga iyo asxaabtaada aadan qof aqoonsan, hoos waxaa ku qoran tusaalooyin xiriir iyo ilo ah.

- Booqo Liiska Xubnaha Guryaha ee Ururka Qaranka ee Realtors-ka (<https://directories.apps.realtor/?type=member>)
- Hab fudud oo lagu heli karo qareen guri waa inaad gashaa website warshadeed, sida <https://www.lawyers.com/>, kaas oo liiska garyaqaannada hantida maguurtada ah. Intaa waxaa dheer, waxaad wici kartaa ururka qareenada deegaanka, caymiska cinwaanka, amaah-bixiyeyaasha deynta guryaha, ama wakiilada escrow si aad u hesho tixraac.
- Meelo badan, ururo kala duwan waxay bixiyaan adeegyo sharci oo bilaash ah shaqsiyaad iyo qoysaska buuxiya shuruudo gaar ah. Magaalada New York, Isuduwayaasha Ilaalinta Guryaha (<https://www.hcc-nyc.org/>); Texas <https://txtenants.org/>; California (<https://www.lawhelpca.org/issues/housing/homeownership>) waxay bixiyaan

adeegyadan. Waa inaad la xiriirtaa ururadan ama kuwa la midka ah oo aad weydiiso haddii aad ka faa'iideysan karto adeegyo sharci oo bilaash ah oo la xiriira guryaha iyo haddii ururadaasi u adeegaan qaxootiga. Barnaamijyo badan oo caawimaad ah ayaa loo heli karaa oo keliya muwaadiniinta Maraykanka, laakiin iyadoon loo eegin xaaladdaada sharciga, waa inaad hubisaa haddii aad u qalantay barnaamijyadaas.

Maxaad samayn kartaa si aad hantidaada uga ilaaliso dadka xadgudba?

Haddii qofna uusan deganin hantidaada, waa inaad tallaabooyin qaaddaa si looga hortago dadka soo galaya iyo dadka aan la rabin inay hantida galaan.

- Haddii hantidu weli aan la deganayn, dadka soo galaya waxay sheegan karaan inaad ka tagtay hantidaada, taasoo laga yaabo inay xaq u leeyihiin inay ku noolaadaan hantidaada.

Ka hortagga dadka xadgudba

Waa inaad hubisaa in hantidaadu ay xiran tahay. Waa fikrad wanaagsan in la xiro dhammaan albaabada oo aad ku dhejiso calaamadaha “Ma jiro xadgudubka” hantidaada. Waxaa sidoo kale laga yaabaa inaad rakibto nidaam amni oo ku digaya haddii qof uu galo hantidaada adigoo aan joogin. Haddii ay suurtagal tahay, waxaa sidoo kale fikrad wanaagsan u noqon karta inaad magacawdo qof aad ku kalsoon tahay inuu maamulo ama ku noolaado hantida. Sidoo kale tixgeli inaad deriska u sheegto inay la socdaan hantida.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Liiska hubinta: Hantida Maguurtada ah ee la lahaa

Hantida dhabta ah guud ahaan waxaa maamula sharciga magaalada, degmada iyo gobolka. Meesha ay suurtagal tahay, la tasha qareen si aad uga hesho talo ku saabsan shuruucda hantida ee saameeya hantidaada iyo waxa aad ugu fiicnaan lahayd sida ugu fiican.

- Haddii aad tahay milkiile wadajir ah oo hanti ma'is ah, ka fiirso inaad u wareejiso saamigaaga lahaanshaha milkiilaha kale ee hantida maguurtada ah ama inaad siiso awood xaddidan oo wakiil ah si uu adiga kuu matalayo.
- Haddii ay jirto deyn ama dukumiinti kalsooni ah oo ku saabsan hantida, la tasha deyn-bixiyahaaga ka hor intaadan u wareejin danaha hantidaada.
- Ogeysiis amaah-bixiyahaaga haddii aad damacsan tahay inaad iibiso ama u wareejiso saamiga hantida dhabta ah.
- La shaqee milkiilaha hantida si aad u ilaaliso hantida dhabta ah iyo inaad bixiso deynta, deynta ama canshuuraha hantida inta aad maqan tahay.
- Ka fiirso in qof aad kalsooni ku qabto uu haysto hantida dhabta ah haddii aysan jirin milkiile wadaag ah ama milkiile wadajir ah uusan heli karin.
- Ka fiirso inaad siiso awood xaddidan oo wakiil ah qof sii joogi doona Maraykanka si uu u bixiyo canshuuraha amaah, deynta ama hantida inta aad maqan tahay.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

11. Gawaarida, Amaahda Baabuurta, iyo Kirada Gawaarida

Haddii lagaa masaafurinayo, waad iibin kartaa gaarigaaga, waad ka tagi kartaa, ama waad la tagi kartaa. Waxay ku xiran tahay haddii aad leedahay gaarigaaga, aad kiraysato ama haddii aad leedahay baabuurkaaga oo aad leedahay amaah baabuur. Qaybtan waxay bixisaa talooyin lagu xallin karo arrimaha soo socda:

Maxaad Ku Samayn Kartaa Baabuurkaaga Haddii Lagu Masaafurinayo? ►

Maxaad Samayn Kartaa Haddii Aad Si Buuxda u Leedahay Baabuurkaaga? ►

Maxaad Samayn Kartaa Haddii Aad Leedahay Amaah Baabuur? ► Maxaad

Samayn Kartaa Haddii Aad Baabuurkaaga Kireysato? ► libinta Baabuurkaaga ►

Ku Wareejinta Baabuurkaaga Amaah-bixiyaha ► Caymiska iyo Diiwaangelinta ►

Dhoofinta Baabuurkaaga ► Liiska Hubinta: Gawaarida, Amaahda Baabuurta, iyo

Kirada Gawaarida

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuuro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Maxaad ku samayn kartaa gaarigaaga haddii laga masaafurinayo?

Waxay ku xiran tahay haddii aad leedahay ama aad kireysato gaarigaaga. Haddii aad leedahay gaarigaaga, waxay sidoo kale ku xiran tahay haddii aad haysato amaah baabuur.

Maxaad samayn kartaa haddii aad leedahay gaarigaaga?

Haddii aad leedahay gaarigaaga, waad iibin kartaa ama dhoofin kartaa. Dhoofinta baabuur waa mid adag, sidaas darteed waxaa laga yaabaa inay fududahay inaad baabuurkaaga ka iibiso gudaha Maraykanka oo aad baabuur cusub ka iibsato waddankaaga loo socdo. Fadlan hoos ka eeg macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan iibinta ama dhoofinta gaarigaaga.

Maxaad samayn kartaa haddii aad haysato amaah baabuur?

Haddii aad leedahay amaah gaari, waa inaad ku bilowdaa inaad dib u eegto dukumentiyada amaahdaada. Iyadoo ku xiran waxa ay yiraahdaan, waxaa laga yaabaa inaad:

- Bixi amaahda oo dhoofi gaarigaaga;
- libso gaarigaaga oo bixi amaahda lacagta;
- Baabuurkaaga u iibso qof diyaar u ah inuu qaato amaahda (deyn-bixiyaha waa inuu ansixiyaa); ama
- Gaarigaaga u dhiib amaahda.

Fadlan hoos ka eeg macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan iibinta ama dhoofinta gaarigaaga.

Maxaad samayn kartaa haddii aad kiraysato gaarigaaga?

Haddii aad kiraysato gaarigaaga, waa inaad ku bilowdaa inaad dib u eegto heshiiska kirada. Iyadoo ku xiran waxa uu leeyahay, waxaa laga yaabaa inaad:

- Jooji oo bixi heshiiska kirada (oo gaadhiga u dhiib shirkadda maalgelinta kirada);
- U wareejin ama iibin kirada qof kale (tusaale ahaan, adeegyo online ama adeegyo kale);
- libso gaarigaaga oo bixi heshiiska kirada (haddii gaarigaagu uu ka qiimo badan yahay guud ahaan iibsashada gaariga iyo dhammaan lacagaha kirada ee haray, waxaad iibin kartaa gaarigaaga isla markaana bixi kartaa heshiiska kirada.); ama
- libso gaarigaaga oo bixi heshiiska kirada.

Eeg hoos si aad u hesho macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan xulashooyinka kor ku xusan.

Jooji oo bixi heshiiska kirada (oo gaadhiga u dhiib shirkadda maalgelinta kirada)

- Wac shirkadda maalgelinta kirada ee ku qoran bayaankaaga bil kasta oo weydii wadarta lacagta si loo bixiyo loona joojiyo heshiiska. Sidoo kale waa inaad weydiisaa wadarta lacagta haddii aad rabto inaad iibiso gaariga oo aad joojiso heshiiska kirada (eeg qaybta “libinta Gaarigaaga” “Selling Your Car” hoos).
- Haddii aad go'aansato inaad bixiso lacagta joojinta (adigooon baabuurka iibin), markaas weydii tilmaamaha meesha aad gaariga keento.
- Haddii aadan haysan lacag ku filan si aad u bixiso lacagta joojinta (iyo mid ka mid ah xulashooyinka hoose aan la heli karin), waxaad u baahan tahay inaad heshiis lacag bixin la sameyso shirkadda maalgelinta kirada. Hubi inaad tan qoraal ku haysato.
- Waxaa laga yaabaa inaad gorgortanka ka gaarto ciqaabta haddii aad sharaxdo xaaladdaada shirkadda kirada.

Wareejinta / libinta Kirada

- Ma wareejin kartid kirada adigoon ogolaansho ka helin shirkadda maalgelinta kirada. Haddii aad hesho qof doonaya inuu qaato heshiiskaaga kirada, waa inaad heshaa ogolaansho oo si toos ah ula shaqeysaa shirkaddaada maalgelinta kirada.
- Waxaa jira goobo online ah oo dadku xayaysiis ku soo dhigi karaan. Goobahan lama xakameeyo, sidaas darteed waa inaad taxaddar muujisaa markaad isticmaalayso.

libso gaariga oo bixi heshiiska kirada

- Eeg qaybta “libinta Gaarigaaga” “Selling Your Car” ee hoose.

libso gaariga oo bixi heshiiska kirada

- Haddii aad rabto inaad iibsato oo aad haysato gaarigaaga, markaas wac shirkadda maaliyadda ee ku qoran warbixintaada bil kasta oo weydii lacagta guud ee aad ku iibsanayso gaariga oo aad joojiso heshiiska kirada. Isku dubaridka bixinta iyo wareejinta cinwaanka shirkadda maaliyadda.
- Haddii aad sidaas samayso, waa inaad dhammaystirtaa wareejinta cinwaanka iyo diiwaangelinta magacaaga, sidoo kale waxaad ka shaqeysaa shuruudaha dhoofinta sida ku xusan cutubkan.

Haddii qof kale uu ku qasban yahay heshiiska kirada, waa inaad qofkaas u sheegtaa xaaladdaada. Waa inay qayb ka noqdaan go'aan kasta oo aad qaadato.

Eeg bogagga internetka ama ilo kale si aad u hesho macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan joojinta heshiiska kirada hore. Inkastoo aanan taageerin ganacsiyo gaar ah, waxaan aaminsanahay inay muhiim tahay in la tilmaamo muhaajiriinta aan samayn macaamillo la mid ah tusaalooyin adeegyo ah. Tusaalooyin qaar waa:

- <http://www.jdpower.com/cars/articles/tips-advice/how-end-your-lease-early>
- <https://www.moneyunder30.com/get-out-of-a-car-lease-early>

libinta Gaarigaaga

Kahor intaadan iibin gaarigaaga, ogow inta uu gaarigaagu qiimo leeyahay adigoo adeegsanaya Kelley Blue Book (<http://www.kbb.com>) ama ilo kale. Haddii gaarigaaga la kireystay, waa inaad wacdaa shirkadda maaliyadda ee ku qoran bayaankaaga bilaha ah oo aad weydiisato wadarta lacagta si aad u iibsato gaariga loona joojiso heshiiska. Go'aanso qiimaha ugu hooseeya ee aad aqbali lahayd gaarigaaga.

Haddii aad weli lacag ku leedahay gaariga, isbarbardhig qiimaha gaarigaaga iyo lacagta ka hadhay amaahdaada. Haddii gaarigaagu uu ka qiimo badan yahay amaahda oo aad haysato lacag ku filan oo aad ku bixiso amaahda, waad bixin kartaa amaahda, kadibna iibin kartaa gaarigaaga. Haddii aadan haysan lacag ku filan oo aad ku bixiso deynta baabuurka ka hor intaadan helin iibsade, waxaad isticmaali kartaa lacagta iibsadaha si aad u bixiso amaahda oo farqiga u sii hayso faa'iido. Waxaad u baahan doontaa inaad ogolaansho ka hesho amaah-bixiyahaaga si aad iibka u sameyso si aad u wareejiyo milkiilaha cad ee iibsadaha. Haddii gaarigu qiimo ka yar yahay amaahda, ka fiirso inaad gaariga u dhiibto amaah-bixiyaha halkii aad iibin lahayd. Xaaladdan, weli waxaad deyn ku leedahay deyn-bixiyaha lacagta ka hadhay amaahda ilaa aad heshiis la gaarto amaah-bixiyaha. Hubi inaad hesho dukumenti caddeynaya dhammaan heshiisyada iyo heshiis kasta oo cusub oo lala galo deyn-bixiyaha.

Waxaad baabuurkaaga u iibin kartaa qof kale adigoo adeegsanaya xayeysiisyo online ama warqad ah, hadal-afka, ama adeegyo kale oo la heli karo. Sidoo kale waxaad baabuurkaaga u iibin kartaa ganacsadaha asalka ah ama iibiyaha kale ee shahaado leh oo iibiya ama kireysta nooca baabuurka aad hadda haysato. Waxaad sidoo kale baabuurkaaga u iibin kartaa dukaanka baabuurta la isticmaalay. Xaalado qaar, doorashada inaad la shaqeyso ganacsade khibrad leh way fududaan kartaa.

Haddii aad kiraysato gaarigaaga, waxaa laga yaabaa inay fududahay inaad baabuurkaaga u iibiso iibiyaha asalka ah ama wakiil kale oo shahaado leh oo isla noocaas ah kireysta. Si gaar ah, waxaad sameyn lahayd:

- Wac shirkadda maalgelinta kirada ee ku qoran bayaankaaga bilaha ah oo weydii wadarta lacagta si aad u iibsato gaariga loona joojiso heshiiska (loo yaqaan “Purchaseout/Termination Amount”).
- Si toos ah u tag gaarigaaga iyo dealership-kii asalka ahaa ee aad ka kireysatay ama shirkad kale oo shahaado leh oo kireysta isla nooca baabuurka. U sheeg inay doonayaan inaad ka baxdo heshiiska kirada, weydii haddii ay doonayaan inay iibsadaan gaariga qiimo la mid ah ama ka badan Summada libasashada/Joojinta.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- Haddii ay sidaas tahay, markaas waxay si toos ah ula shaqeyn karaan shirkadda maalgelinta kirada si ay u iibsadaan baabuurka una bixiyaan heshiiska kirada.
- Tani badanaa waxaa lagu qaban karaa 2-3 maalmood gudahood.
- Haddii qiimaha iibka uu ka badan yahay Summada liibsashada/Joojinta, iibsadaha ayaa ku siin doona farqiga.

Kahor intaadan u ogolaan iibsade suurtagal ah inuu tijaabiyo baabuurka, hubi in caymiskaagu daboolayo tijaabada wadista.

Qoraalka ku qor shuruudaha iibka oo ka hel lacagta iibsadaha lacag caddaan ah ama jeeg shahaado ah si loo xaddido fursadaha khiyaano ka hor intaadan furayaasha bixin ama cinwaanka u wareejin iibsadaha.

Diiwaangeli foomamka lagama maarmaanka u ah wareejinta cinwaanka iyo ujeeddooyinka canshuurta iibka.

Haddii aadan haysan waqti aad baabuurkaaga iibiso ka hor intaadan bixin, waxaad siin kartaa Awood Xaddidan oo Wakiil (POA) ah saaxiib lagu kalsoon yahay oo aad weydiiso saaxiibkaas inuu baabuurka kuu iibiyo. Waa inaad saaxiibkaa siisaa cinwaanka gaariga ee saxiixan si aad ugu dhiibto iibsadaha.

Eeg bogagga internetka si aad u hesho macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan iibinta gaarigaaga:

- <https://www.kbb.com/car-advice/how-to-sell-a-car-10-steps-for-success>
- <https://www.carfax.com/guides/selling/private-party-sale>
- <https://www.edmunds.com/sell-car/10-steps-to-selling-your-car.html>

Gaarigaaga u dhiibista amaah-bixiye

Haddii aad leedahay amaah gaari, waxaad u dhiibi kartaa amaah-bixiyahaaga (waxaad mas'uul ka noqon doontaa cillad kasta ilaa aad heshiis la gaarto amaah-bixiyaha). Hubi dukumentiyada amaahdaada faahfaahinta. Waxaa laga yaabaa inaad gorgortan ka bixiso khidmadaha ku saabsan bixinta deynta baabuurkaaga haddii aad sharaxdo xaaladdaada amaah-bixiyaha.

Caymiska iyo Diiwaangelinta

Haddii aad iibiso ama aad dhiibto gaarigaaga, waa inaad kansajisaa caymiska baabuurkaaga iyo diiwaangelintaada oo aad u qaaddaa taarikada Waaxda Gawaarida. Waxaa laga yaabaa inaad ka saarto calaamadda diiwaangelinta iyo baadhista baabuurka sidoo kale.

Dhoofinta Gaarigaaga

Si aad baabuurkaaga u dhoofiso, waa inaad buuxisaa shuruudaha dhoofinta gudaha Maraykanka iyo shuruudaha soo dejinta ee waddankaaga loo socdo.

Shuruudaha Dhoofinta Maraykanka

Haddii aad rabto inaad dhoofiso gaarigaaga, waa inaad shaqaaleysiisaa wakiil Mareykan ah (Freight Forwarder, Broker, iwm.) si uu macluumaadka dhoofinta ugu gudbiyo U.S. Customs adiga. Macluumaadkan waxa uu ka kooban yahay Shahaadada Cinwaanka asalka ah ee gaarigaaga ama Nuqul Xaqiijin ah oo Shahaadada Cinwaanka ah iyo laba nuqul oo dhammeystiran oo Shahaadada Cinwaanka asalka ah ama Nuqulka Shahaadada Caddeyn ah. Wakiilkaaga waa inuu macluumaadkan diiwaangeliyaa ugu yaraan saddex maalmood ka hor intaadan qorsheynin inaad baabuurkaaga dhoofiso.

Haddii cinwaanka gaarigaaga uu muujinayo in deyn ku yaal gaarigaaga, waa inaad muujisaa in deynka la saaray ama aad keentaa qoraal saxiixan oo taariikh leh oo ka yimid qofka haysta deynta (warqadda) kaas oo sheegaya:

- (i) in gaariga la dhoofiyo,
- (ii) macluumaadka xiriirka ee qofka haysta deynta, iyo
- (iii) Lambarka Aqoonsiga Gaariga (Vehicle Identification Number, VIN). Deyn waa dukumenti sharci ah oo u oggolaanaya deyn-bixiyaha inuu dib u qaato gaarigaaga haddii aadan bixin lacagta.

Eeg bogagga internetka ama ilo kale si aad u hesho macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan dhoofinta gaarigaaga. Inkastoo aanan taageerin ganacsiyo ama adeegyo gaar ah, waxaan aaminsanahay in ay muhiim tahay in la tilmaamo muhaajiriinta aan samayn macaamillo la mid ah ilo macluumaadka. Tusaalooyin qaar waa:

- [Dhoofinta Gaari | Kastamka iyo Ilaalinta Xuduudaha \(Customs and Border Protection, CBP\)](#)

Shuruudaha Soo Dejinta Mexico

Soo dejinta baabuur Mexico waa mid aad u adag. Shuruudaha waxay ku xiran yihiin da'da gaarigaaga iyo Lambarka Aqoonsiga Gaariga (VIN). Ka fiirso inaad shaqaaleysiiso Hay'adda Kastamka Mexico si ay baabuurkaaga kuu soo dejiso.

Eeg bogagga internetka ama ilo kale si aad u hesho macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan soo dejinta gaarigaaga Mexico. Inkastoo aanan taageerin ganacsiyo ama adeegyo gaar ah, waxaan aaminsanahay in ay muhiim tahay in dadka aan la samayn macaamillo la mid ah loo tilmaamo ilo xogta. Tusaalooyin qaar waa:

- [Sida Loo Keeno Gaari Ajnabi ah Mexico](#)

Liiska hubinta: Gawaarida, Amaahda Baabuurta, iyo Kirada Gawaarida

- Ogow haddii aad leedahay gaarigaaga, kiraysato ama haddii aad leedahay baabuurkaaga laakiin aad leedahay amaah baabuur.
- Haddii aad leedahay gaarigaaga, waad iibin kartaa ama dhoofin kartaa. Dhoofinta waa mid adag, sidaas darteed waxaa laga yaabaa inay kuu fududahay inaad iibiso gaarigaaga oo aad baabuur cusub ka iibsato waddankaaga loo socdo.
- Haddii aad kiraysato gaarigaaga, waxaad joojin kartaa oo bixi kartaa heshiiskaaga, gaarigaaga u dhiibi kartaa shirkadda kirada, kirada u iibin kartaa qof kale ama iibin kartaa gaarigaaga oo bixi kartaa heshiiska.
- Haddii aad leedahay gaarigaaga laakiin aad leedahay amaah gaari, waxaad bixin kartaa amaahda oo aad u dhoofin kartaa waddanka aad u socotay, gaarigaaga u dhiibi kartaa amaahda, iibiso gaarigaaga oo deynta bixiso lacagtaas, ama baabuurkaaga u iibin kartaa qof diyaar u ah inuu qaato amaahda (laakiin deyn-bixiyuhu waa inuu oggolaadaa).
- Haddii aad iibiso ama dhiibto gaarigaaga, jooji caymiska baabuurkaaga iyo diiwaangelintaada, kadibna u qaado taarikada Waaxda Gawaarida.
- Haddii aad leedahay ama aad kireysato gaarigaaga, ka fiirso inaad la xiriirto iibiyahaaga asalka ah ama iibiyaha kale ee shahaado leh si aad u aragto waxa ay qaban karaan.

12. Joojinta Kirada Guryaha

Masaafurinta waxay keeni kartaa walaac badan oo ku saabsan xaaladaha nolosha iyo kirada. Qaybtan waxay qeexaysaa waxyaabaha aasaasiga ah ee la tixgelin karo marka la eego heshiiska guryaha haddii aad wajahayso in la masaafuriyo.

Waxyaabaha ugu muhiimsan ee aad maskaxda ku hayso waa inaad fahanto heshiiska kirada guryaha iyo inaad la hadasho mulkiilahaaga.

[Fahamka Heshiiska Kirada Guriga](#) ► [Joojinta Heshiiska Kirada Guriga](#) ► [Xaq](#)

[Gelitaanka](#) ► [Sii Wadidda Heshiiska Kirada](#) ► [Liiska Hubinta: Kirada Guryaha](#)

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuurro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Fahamka Kirada Guryaha

Tallaabada ugu muhiimsan ee lagu beddelayo ama ka baxsan heshiiska kirada guryaha waa fahamka shuruudaha iyo heshiisyada kirada. Si taxaddar ah, waa fiican tahay inaad ogaato shuruudaha iyo heshiisyada kirada ka hor intaadan la xirin ama la masaafurin.

Haddii kirada uu yahay heshiis qoraal ah, shuruudaha kirada waxay maamulaan joojinta iyo soo celinta hantida shakhsiyeed ee goobta la kireystay.

Haddii heshiiska kirada aanu qoraal ahayn, markaas xeerarka gobolka, degmada iyo magaalada ayaa maamuli doona xiriirka mulkiilaha iyo kiraystaha.

Haddii heshiiskaaga kirada aanu qoraal ahayn, waxaa laga yaabaa inaad la tashasho qareen. Waxaa jira ururo badan oo bixiya talo sharciiyeed oo ku saabsan kiraystayaal iyo mulkiilaha. Tusaale ahaan, waxaad samayn kartaa:

- La xiriir dugsiyada sharciga ee deegaanka oo weydii haddii ay leeyihiin rugaha hoyga bilaashka ah; ama
- La xiriir ururo sida Housing Rights Center ama Legal Aid Society oo weydii meesha aad ka heli karto talo sharci oo bilaash ah.

Xasuuso, xitaa haddii ururadani aysan kaa caawin karin, waxaa laga yaabaa inay ku tilmaami karaan jihada saxda ah. Uma baahnid inaad isku daydo inaad wax walba kaligaa fahanto!

Joojinta Kirada Guryaha

Haddii aad keligaa degan tahay, ama haddii qof walba oo gurigaaga ka mid ah uu ka guurayo, waxaa laga yaabaa inaad rabto inaad joojiso heshiiska kirada. Heshiiska kirada ee qoraalka ah ama sharciga deegaanka ayaa maamuli doona sida si habboon loo dhammeeyo heshiiskaaga. Inta badan heshiisyada kirada waxay u baahan yihiin inaad mulkiilahaaga ugu yaraan 30 maalmood hore ogeysiis siisid inaad joojinayso heshiiskaaga. Ogeysiiskan waxaa laga yaabaa inuu qoraal ahaan ahaado. Iyadoo ku xiran heshiiskaaga, waxaa laga yaabaa inaad u baahato inaad mulkiilahaaga siisid ogeysiis ka badan ama ka yar.

Haddii muddada kirada aysan dhammaanin ama aysan dhammaan, waxaa suuragal ah inaad mas'uul ka noqoto helidda kirayste cusub ama bixinta lacagta ka hartay ee la kireystay.

Hubi inaad kala hadasho xaaladdaada mulkiilahaaga sida ugu dhaqsaha badan.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Ogow haddii kiraystuhu uusan si sax ah u ogeysiin milkiilaha ku saabsan joojinta heshiiska kirada, iyo/ama haddii qof diido inuu bixiyo kirada marka la gaaro, mulkiiluhu wuxuu qaadi karaa tallaabooyinkan:

1. Dalbo lacag kasta oo saxiixa kiraystayaasha, saxiixayaasha wadajirka ah ama dammaanad qaadayaasha heshiiska kirada;
2. Bilow habka ka saarista adigoo gudbinaya codsi lacag bixinta iyo ka saarista maxkamadda maxalliga ah ee khuseynta, taasoo ku jirta ogeysiiska dhageysiga kiraystayaal iyo habraacyada maxkamadda ee la xiriira;
3. Ka saarista kiraystaha/kiraystaha; iyo
4. Helitaanka xukun ka dhan ah kiraystaha/kiraystaha (iyo dammaanad qaadayaasha aan bixin lacagaha la bixin) ee kirada iyo waajibaadyadii la soo dhaafay, taasoo saameyn taban ku yeelan karta taariikhda amaahda iyo warbixinta kireystaha, saxiixaha, iyo dammaanad-qaadaha.

Haddii ay suurtagal tahay inaad si shaqsi ah u heli karin inaad heshiis ku sameyso joojinta ama dib u eegista heshiiska kirada ee milkiilahaaga, magacaw wakiil sharci oo lagu kalsoon yahay si uu kuu sameeyo heshiisyadaas.

Xaqa Gelitaanka

Duruufaha iyo habka aad ku dhammaato heshiiska kirada ayaa laga yaabaa inay go'aamiyaan xaqaaga aad u gasho hantida mustaqbalka si aad u hesho alaabtaada ama u soo qaadato boostada. Haddii aad bixinayso ogeysiis lagu joojinayo heshiiska kirada, waa inaad qorsheysaa in dhammaan alaabta laga saaro maalinta ugu dambaysa oo lagu daboolayo bixinta kirada. Haddii aad wajahayso in laga saaro sababo la xiriira bixinta kirada, ogow in ogeysiisyada qoraalka ah ee mulkiilahaaga ama maxkamadaha ay qeexi karaan waqtiyo gaar ah, hubi inaad si taxaddar leh u eegto dokumentiyada iyo ogeysiisyadaas oo aad raadsato caawimaad sharci haddii loo baahdo.

Haddii aadan ka saarin alaabtaada gaarka ah waqti macquul ah, waxaa laga yaabaa inaad mulkiilaha ku leedahay kharashaadka la xiriira kaydinta ama iibinta hantidaas. Ha u maleynin inaad ogolaan doonto inaad gasho hantida ka dib marka heshiiskaaga la joojiyo.

Markasta oo ay suurtagal tahay, isku day inaad dhammaan heshiisyada la leedahay milkiilahaaga si qoraal ah loo diiwaangeliyo.

Si looga fogaado dhibaatooyin mustaqbalka, waa inaad diyaarisaa ilaalinta alaabtaada gaarka ah. Tusaale ahaan, waxaad qaban kartaa qof lagu kalsoon yahay inuu helo furayaasha si qof uu hantida shakhsiga ah uga qaado waqti macquul ah, haddii lagu xiro ama la masaafuriyo. Soo gudbi foomka beddelka cinwaanka xafiiska boostada sida ugu dhaqsaha badan si aad u gudbiso boostadaada – ha filanin mulkiilahaaga inuu kuu hayo ama u gudbiyo boostadaada.

Sii wadista heshiiska kirada

Waxaa laga yaabaa inaad rabto inaad sii waddo heshiiskaaga, gaar ahaan haddii aad leedahay xubno qoys ama asxaab ku nool guriga oo degan Maraykanka. Xaaladdan, waxaa jira dhowr ikhtiyaar:

- **Waad sii wadi kartaa heshiiskii asalka ahaa.** Tani badanaa waxay u baahan tahay ogolaanshii mulkiilaha sababtoo ah ma degi doontid booskaas.
- **Waxaad joojin kartaa heshiiska kirada,** dadka harsanaa waxay bilaabi karaan heshiis cusub oo kirada ah iyagoo ogolaansho ka helaya mulkiilaha.
- **Waad wareejin kartaa ama kireyn kartaa heshiiska.** Ogow in dhaqan ahaan, marka kirada la kireysto, qofka markii hore si toos ah ugu saxiixay mulkiilaha guriga ayaa mas'uul ka noqon doona bixinta lacagaha. Intaa waxaa dheer, kirada hoose waa mamnuuc badan iyadoo la raacayo sharciyo badan iyo heshiisyo qoraal ah, taasoo keeni karta in la saaro shirkadda kireystaha.
- **Qorsheyn hore.** Haddii ay suurtagal tahay inaad si shaqsi ah u heli karin inaad heshiis ku sameyso joojinta ama dib u eegista heshiiska kirada ee mulkiilahaaga, magacaw wakiil sharci oo lagu kalsoon yahay si uu kuu sameeyo heshiisyadaas.

Dhammaan xaaladaha kirada ee sii socda, isgaarsiinta furan oo daacad ah ee mulkiilaha guriga ayaa muhiim ah.

Liiska hubinta: Kirada Guryaha

- Ogow haddii aad leedahay heshiis kirada ah. Haddii ay sidaas tahay, heshiiskaaga kirada waxaa maamula dukumentigaas. Haddii kale, heshiiskaaga kirada waxaa maamula sharciga deegaanka.
- Isku dubarid qorshahaaga mustaqbalka ee la xiriira heshiiska kirada la leh saxiixayaasha heshiiska iyo dammaanad qaadayaasha heshiiska, maadaama dhinacyadan kasta uu leeyahay waajibaad heshiiska kirada, iyo sidoo kale dadka kale ee ku nool goobta la kireystay.
- Haddii ay suurtagal tahay inaad si shaqsi ah u heli karin inaad heshiis ku sameyso joojinta ama dib u eegista heshiiska kirada ee milkiilahaaga, magacaw wakiil sharci oo lagu kalsoon yahay si uu kuu sameeyo heshiisyadaas.
- Haddii aad rabto inaad joojiso heshiiska kirada, ogow inta ogeysiis ee aad ku qasban tahay inaad siisid mulkiilahaaga, haddii aad bixin doonto kirada harsan ee heshiiskaaga, iyo inta waqti ah ee aad u baahan tahay inaad ka soo qaadato alaabtaada gaarka ah ee goobta la kireystay.
- La xiriir ururada maxalliga ah iyo dugsiyada sharciga haddii aad u baahan tahay talo sharci.
- U diyaari qof lagu kalsoon yahay inuu helo furayaasha si uu u hubiyo in qof awoodi karo inuu ka saaro hantidaada gaarka ah haddii lagu xiro ama la masaafuriyo. Xasuuso inaad xaq u leedahay inaad gurigaaga gasho si aad hantidaada uga saarto waqti macquul ah, malaha saddex maalmood ama ka yar, kadib markii heshiiska la joojiyo. Haddii aadan hantida ka saarin waqti macquul ah, waxaa laga yaabaa inaad mulkiilaha ku leedahay kharashaadka la xiriira kaydinta ama iibinta hantida.
- Haddii aad leedahay saaxiibo ama xubno qoys oo doonaya inay sii wadaan heshiiskaaga kirada, waxaad haysataa saddex doorasho:
 - ➔ Sii wad kirada asalka ah iyadoo la ogolaanayo milkiilaha;

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- Jooji heshiiskii kirada asalka ahaa oo gal heshiis cusub adigoo ogolaansho ka helaya milkiilaha; ama
- “Guuleyso” heshiiska adigoo adeegsanaya hawl ama kireysi hoose adiga. Hubi shuruudaha heshiiska kirada ee ku saabsan kirada hoose iyo wareejinta.
- Cusbooneysii cinwaankaaga boostada ee adeegga US Postal Service, laga bilaabo cinwaankiisii hore ilaa cinwaan cusub.
 - Eeg, guud ahaan: <https://moversguide.usps.com>
- La xiriir dhammaan dhinacyada biilka si aad u cusbooneysiiso cinwaankaaga boostada, sidoo kale la xiriir adeegyada korontada si loo joojiyo adeegyada adeegga ee khuseeya haddii aan loo baahnayn goobta la kireystay.

13. Maareynta Hantida

Qiimaha leh

Qaybtan waxay sharxaysaa sida loo wajaho arrimaha la xiriira hantidaada qiimaha leh marka la xiro ama la masaafuriyo, oo ay ku jiraan suurtagalnimada in la qabsado ama burburinta hantida, xulashooyinka maareynta hantida weli haysta, arrimaha la tixgeliyo marka la dooranayo waddo, iyo sida loo qorsheeyo mustaqbalka.

Qaybtan waxay bartilmaameedsanaysaa Diyaarinta Muhaajiriinta, laakiin sidoo kale waxay ka kooban tahay macluumaad faa'iido leh oo ku saabsan Muhaajiriinta Xabsiga iyo Kormeerka. Waxay ka jawaabtaa su'aalaha soo socda:

Waa maxay Hanti Shakhsiyeed oo Qiimo Leh? ► Noocee ka mid ah Hanti

Shakhsiyeed oo Qiimo Leh ayaad leedahay? ► Qorshaynta Hore – Maxay yihiin

fursadaha jira? ► Arrimo Kale oo ay tahay in la tixgeliyo ► Maxaa ku dhacaya

hantidaada haddii lagu xiro? ► Ka Fogaanshaha ama Yaraynta Khatarta Luminta

► Sidee ayaad dib ugu heli kartaa alaabtaada ama hantidaada? ► Liiska Hubinta:

Maareynta Hantida Qiimaha leh

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuurro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Waa maxay hanti qiimo leh oo shakhsi ah?

Hantidaada oo qiimo leh ama aad ka niyad jabsan tahay inaad lumiso waxaa loo tixgelin karaa hanti qiimo leh oo shakhsi ah, waana in lagu qiimeeyaa sida ku cad cutubkan.

Nooc ee hanti shaqsiyeed oo qiimo leh ayaad leedahay?

Haddii aad haysato hanti qiimo leh nooc kasta ha ahaatee, waa muhiim inaad go'aansato sida loo maareyn doono hantidaas haddii la xiro ama la masaafuriyo. Tallaabada ugu horreysa ee habkan waa in la go'aamiyo noocyada hantida qiimaha leh ee adiga ama qoyskaaga leedahay..

Noocyada Caadiga ah ee Hantida Shaqsiya Qiiimaha leh

- Elektarooniga, mashiinnada iyo qalabka;
- Dahab iyo dhar;
- Alaabta guriga iyo farshaxanka;
- Aqoonsi (laysanka, kaarka aqoonsiga, baasaboorka, shahaadada dhalashada); ama
- Hantida qoyska, sawirro iyo agab xasaasi ah.

Xasuuso in nooc kasta oo hanti ah uu kala duwan yahay, iyo arrimaha la tixgelinayo iyo istiraatiijiyadda lagu maareynayo hantida qiimaha leh way kala duwanaan karaan.

Qorsheyn Horay – Waa maxay xulashooyinka?

Markaad fahanto hantida qiimaha leh ee aad leedahay, samee qorshe si aad ula tacaalto xaalad xabsi ama masaafurin ah. Guud ahaan, waxaad haysataa afar doorasho oo waaweyn:

- (1) iibiyo hantida;
- (2) inuu hantida u wareejiyo qof kale, si ku meel gaar ah, ama si joogto ah hadiyad ahaan;
- (3) hantida u raro dalkooda hooyo; ama

(4) Kaydinta hantida gudaha Mareykanka, ha ahaato unug kayd ama sanduug amni. Xasuuso in iyadoo ku xiran nooca iyo cabbirka hantida, mid ama in ka badan oo ka mid ah xulashooyinkan laga yaabo inaysan la heli karin.

lib

1. Go'aamiso qiimaha

Haddii aad go'aansato inaad iibiso hantida, marka hore waa inaad go'aamisaa qiimaha ku habboon hantida. Haddii aad taqaan qiimaha asalka ah ee hantida, waxaad u isticmaali kartaa bilow iyo qiimo dhimis haddii waxyeello ama waqti kasta oo hantida dhacday. Haddii kale, haddii aad heli karto internet-ka, waa inaad raadisaa agab la mid ah (tusaale ahaan, bogagga la isticmaalay sida ebay.com, craigslist.com, Facebook Marketplace, ama goobo kale oo ganacsi oo la mid ah; ganacsiyada oo tusaale ahaan lagu muujiyay oo kaliya iyada oo aan la oggolaan) si aad u go'aamiso inta lacag lagu qaado.

2. Go'aanso sida aad hantida u iibin doonto

Marka xigta, waa inaad iibisaa hantida adigoo adeegsanaya habab kala duwan. Tusaalooyin qaar waxaa ka mid ah

- iib si gaar ah loo gorgortamay;
- iyada oo loo marayo website online ah oo iibka gacanta labaad ama xaraashka; ama
- iibsade ama wakiil sumcad leh oo alaab la isticmaalay (sida dukaanka amaahda ama alaabta).

Marka iibka la dhammeeyo, waa inaad diiwaangelisaa shuruudaha iibka. Dukumenti fudud oo ay ku jiraan macluumaadkan soo socda ayaa faa'iido u yeelan doona haddii mustaqbalka muran ka dhacaan iibka:

- (1) sharaxaad ku saabsan shayga;
- (2) taariikhda;
- (3) qiimaha la isku raacay;
- (4) magacyada iyo saxiixyada la daabacay ee iibsadaha iyo iibiyaha; iyo
- (5) caddeyn degdeg ah oo muujinaysa in iibsaduhu fursad u helay inuu kormeero hantida oo uu ku qanacsan yahay xaaladda, iyo/ama in hantida la iibinayo “sida ay tahay” oo aan wax dammaanad ah ka helin iibiyaha.

3. Ka fiirso sida loo aqbalayo lacagta

Qaabka lacag bixinta waa arrin kale oo muhiim ah. Si looga ilaaliyo khiyaano, ka fiirso inaad ka fogaato aqbalidda jeegaga shaqsiyeed. Jeegaga shakhsiga ah waxaa laga yaabaa in laga qoro akoonka bangiga oo aan hayn lacag ku filan oo lagu daboolo lacagta jeegga. Waa waxa ugu fiican in lacagta lagu helo lacag caddaan ah, jeeg bangi oo la xaqiijiyay, ama amar lacag. Codsiyada lacag bixinta elektarooniga ah (sida Venmo iyo Zelle) sidoo kale badanaa waa siyaabo degdeg ah oo ammaan ah oo lagu helo lacagta, si kastaba ha ahaatee waa inaad tixgelisaa haddii aad sii wadi doonto helitaanka codsiga marka aad ka baxdo Mareykanka, oo hubi inaad heli doonto kaabayaasha maaliyadeed ee lagama maarmaanka u ah in lacag caddaan dijitaalka ah loo beddelo lacag la isticmaali karo ama lagu shubi karo akoon bangi oo aad sii wadi karto. si loo helo.

Wareejin

Haddii aad rabto inaad hantida u wareejiso qof kale, waxaad haysataa laba doorasho – waxaad hantida si joogto ah ugu siin kartaa qof kale hadiyad ahaan, ama waxaad si ku meel gaar ah ugu wareejin kartaa qof kale, adigoo filaya in mustaqbalka la soo celiyo marka la codsado.

Haddii aad rabto inaad hantida u wareejiso ilmahaaga yar, waa inaad tixgelisaa wareejinta hantida qof weyn kale ama inaad dejiso wareejin rasmi ah iyadoo la raacayo xeerar gaar ah oo oggolaanaya in hantida iyo hantida lagu hayo magaca qof qaangaar ah si loogu faa'iideeyo qof yar. Arrintan si faahfaahsan ayaa looga hadlay Cutubka 2, Hantida iyo Faa'iidooyinka Carruurta Yaryar.

Haddii aad ka qayb qaadato wareejin ku meel gaar ah, waxaa fiican in la sameeyo dukumenti muujinaya heshiiska u dhexeeya dhinacyada (wareejinta kaliya lahaanshaha jirka, ma aha lahaanshaha, oo ku meel gaar ah), oo ay saxiixeen oo taariikhaysan dhammaan ka qaybgalayaasha.

Kaydinta

Waxyaabaha yaryar sida dahabka, aqoonsiga iyo dukumentiyada, waxaa laga yaabaa inaad ku kaydiso sanduuqa ammaanka ee bangi sumcad leh. Qiimaha sanduuqa ammaanka wuxuu ku xiran yahay cabbirka, kirada meeltaas waxaa la qaadaa sannad kasta. Agabka waaweyn sida alaabta guriga, farshaxanka, ama mashiinnada, waa inaad tixgelisaa iibsashada unug kayd ah.

Xulashooyinka kaydinta ayaa ugu macquulsan muhaajiriinta qorsheynaya inay ku soo laabtaan Maraykanka ama leh xubno qoys ama qaraabo oo dhowaan isticmaali doona alaabta. Macno ma samaynayso in alaabta lagu kaydiyo waqti dheer iyadoo la tixgelinayo qiimaha la xiriira. Intaa waxaa dheer, ka hor inta aan hantida qiimaha leh lagu kaydin

sanduuqa ammaanka ama kaydka, waa inaad hubisaa inay fahmaan shuruudaha heshiiska, gaar ahaan kuwa la xiriira muddada, qiimaha, habka iyo joogtada bixinta, awoodda uu u oggolaan karo qof saddexaad inuu hantida kaa soo qaato magacaaga, iyo cawaaqibka ka dhalata bixinta heshiiska ama soo celinta hantida dhamaadka muddada heshiiska. Macluumaad dheeraad ah, eeg [Cutubka 4, Maareynta, Helitaanka iyo Xiritaanka Akoonka Bangiga – Sanduuqyada Kaydka Ammaanka](#).

Hawlgalka dibadda

Waxaad magacaabi kartaa qof leh awood “xaddidan” ama “gaar ah” si uu u qaato tallaabooyinka kor ku xusan. Wixii faahfaahin dheeraad ah, eeg [Cutubka 9, Awoodaha Wakiilada](#).

Qodobbo kale oo la tixgeliyo

Go'aanka sida loo maareeyo hantida qiimaha leh ee shaqsiyeed marka la xiro ama masaafurin waa go'aan aan la gaari karin la'aanteed si taxaddar leh loo tixgeliyo xaaladdaada gaarka ah. Hoos waxaa ku qoran noocyada waxyaabaha aad tixgelin lahayd:

Qiimaha vs. Qiimaha

Waa inaad tixgelisaa qiimaha shayga marka loo eego qiimaha rarista ama kaydinta. Tusaale ahaan, ma noqon doonto mid dhaqaale leh in la kaydiyo ama la dhoofiyo shay weyn oo qiimo yar leh, sababtoo ah qiimaha kaydinta ama rarista wuxuu ku xiran yahay cabbirka iyo miisaanka shayga.

Helitaanka

Ka fiirso inaad kaliya dhoofin karto alaabta aan laga heli karin dalkaaga, halkii aad ku qaadan lahayd kharashka dheeraadka ah ee rarista alaabta aad mar kale ka iibsano karto dalkaaga kadib masaafurinta. Sidoo kale, haddii shayga si ballaaran looga heli karo Maraykanka, waxaa laga yaabaa inay macquul tahay in lagu iibiyo Maraykanka, kadibna dib ugu iibsado waddankaaga hooyo, halkii laga qaadi lahaa kharashka kaydinta ku-meel-gaarka ah.

Maalgelinta

Haddii aad weli lacag ku leedahay shay, waa inaad dib u eegtaa dhammaan dukumentiyada iyo heshiiska amaahda ee la xiriira amaahda si aad u hubiso inaad fahantay cawaaqibka bixinta la'aanta iyo xulashooyinkaaga iibinta shaygaas ama joojinta heshiiska maalgelinta.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Waxaa laga yaabaa in loo baahdo in la bixiyo lacagta hadhay ee hantida ka hor inta aan la iibin, ama waxaa jiri kara shuruudo la xiriira soo celinta hantida amaahda. Waxaad la xiriiri kartaa shirkadda bixisay maalgelinta haddii aad qabto su'aalo.

Arrimaha Canshuuraha

Waxaa suurtagal ah in iibka, iibsiga, ama wareejinta hanti shaqsi ah ay keeni karto mas'uuliyad canshuur ama faa'iido. Haddii aad la macaamilayso shay qiimo sare leh, ka fiirso inaad la tashasho khabiir canshuur.

Saameynta Kuwa Kale

Waa inaad tixgelisaa saameynta dadka kale ee isticmaalaya hantida gaarka ah markaad go'aansanayso inaad iibiso, kaydiso, wareejiso, ama u dirto hantida. Tusaale ahaan, haddii qaraabo ama qof ku tiirsan yahay guriga oo uu isticmaalo alaabta guriga ama qalabka, waxaa laga yaabaa inay tahay mid ugu qiimo badan oo waqti badan in alaabta loo wareejiyo iyaga halkii laga iibin lahaa oo la beddeli lahaa hantida.

Sidoo kale, waa inaad tixgelisaa haddii bixinta lacagta lagu leeyahay hanti shakhsi ah ay waxyeello u geysan karto xubnaha qoyska ee weli ku sugan Maraykanka. Dib u eegista taxaddar leh ee shuruudaha dukumentiyada amaahda iyo heshiisyada iyo wada hadallada la leh amaah-bixiyeyaasha ama mulkiilayaasha guryaha waa inay caddeeyaan cawaaqibka noocaas ah.

Saameynta Xaaladda Socdaalka

Haddii dacwadda ka saarista ay socoto ama la filayo, waa inaad tixgelisaa sida maamulkaaga hantida uu u saameyn doono dacwadan. Sidoo kale, haddii aad qorsheyneyso inaad ku soo laabato Maraykanka, tani waxay u taagan tahay in si adag loo raaco dhammaan xeerarka iyo in si cadaalad ah loo dhaqmo marka la iibinayo.

Maxaa ku dhici doona hantidaada haddii lagu xiro?

Qabashada ama burburinta hantida shakhsiga ah waa halis haddii lagu xiro. Waa caadi in dadka la xiro in alaabtooda la waayo, la burburiyo, ama la xado.

Xitaa haddii hantida lagu maamulo iyadoo la raacayo habraacyada saxda ah, hay'adaha dowladda ee khuseeya (oo ay ku jiraan U.S. Customs and Border Protection (CBP), U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE), U.S. Marshals Service, iyo Bureau of Prisons) dhammaantood waxay leeyihiin xeerar kala duwan oo ku saabsan waxa hantida la raaci karo maxbuuska silsiladda ilaalinta iyo inta alaabta shaqsigaa ah la hayn doono si loo ilaaliyo.⁸Sidoo kale, muhaajiriinta badanaa waxaa loo wareejiyaa hay'adaha, taasoo kordhisa suurtagalnimada alaabta lumay ama la burburiyay.⁹

Haddii aad lacag wato waqtiga lagu qabtay, lacagtaas waa la qaadan doonaa. Marar badan, lacagta waxaa ugu dambeyn lagu soo celiyaa foom laga yaabo inaad kuu isticmaali karin – ha ahaato jeeg ama amarro lacag ah oo aan lagu qaadi karin dalkaaga, ama kaararka debit-ka ee hore loo bixiyay oo noqon kara kuwo adag, jahwareersan, qaali ah, ama aan suurtagal ahayn in la hawlgeliyo.

Ka Fogaanshaha ama Yareynta Khatarta Khasaaraha

Habka ugu fiican ee halista lagu maareeyo waa inaad ogaato xuquuqdaada oo aad hore u qorsheyso.

Ka fogow inaad qaadato lacag badan

Marka laga reebo khatarta cad ee luminta, haddii lagaa masaafuriyo adigoo haysta in ka badan \$10,000 oo lacag caddaan ah, waa inaad u gudbisaa FinCEN Form 105 CBP.¹⁰Haddii aan la soo sheegin lacagta waxay keeni kartaa dacwad madani ama xitaa dambiyeed, iyo lacag la xayirayo oo ay go'aaminayaan saraakiisha CBP ama ICE. Intaa waxaa dheer, xarumaha habaynta socdaalka iyo xarumaha xabsiyada ee ay maamusho ICE waxaa loo faray in la dejiyo xaddidaad ku saabsan haddii, haddii ay sidaas tahay, inta lacag ah ee qof kasta maxbuus uu hayn karo gacanta shaqsiyeed inta uu xabsiga ku jiro. Lacag kasta oo laga qaado maxbuuska waa in lagu sameeyaa iyadoo ay joogaan maxbuuska iyo ugu yaraan laba sarkaal, waxaana la socdaa liis iyo rasiidh. Waa inaad

⁸ Eeg Amarka U.S. Customs and Border Protection: Maaraynta, Kaydinta, Wareejinta, iyo/ama Soo Celinta Hantida Shakhsiyeed ee Qofka La Xiray ee Xarumaha Haynta Ku-Meelgaarka ah (2024), oo laga heli karo: https://www.cbp.gov/sites/default/files/2024-08/cbp_directive_no._5240-010.pdf; Eeg Hantida Shakhsiyeed ee Maxaabiista, 28 CFR Part 553 Subpart B, oo laga heli karo: <https://www.ecfr.gov/current/title-28/part-553/subpart-B>; Eeg Heerarka Qaranka ee U.S. CBP ee Gaadiid, Gelbin, Hayn, iyo Baaritaan, oo laga heli karo: <https://www.cbp.gov/sites/default/files/assets/documents/2020-Feb/cbp-teds-policy-october2015.pdf>; Intaa waxaa dheer, eeg: <https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/deported-no-possession>

⁹ Waxaa laga heli karaa: https://www.vice.com/en_us/article/what-happens-to-your-stuff-when-you-get-deported

¹⁰ Waxaa laga heli karaa: https://www.fincen.gov/sites/default/files/shared/fin105_cmir.pdf

dalbataa rasiidh muujinaysa dhammaan lacagaha la xayiray intii lagu jiray xabsi iyo inaad codsato soo celinta dhammaan lacagaha la xayiray marka la sii daayo.¹¹

Samee qorshayaal ku saabsan maareynta hantida qiimaha leh horay loo sii waday

Hubi inaad taqaan meesha dhammaan hantidaada qiimaha leh ay ku yaalliin, isla markaana hayso liiska waxa qiimaha leh iyo hantida aad leedahay (meel ammaan ah ama telefoonkaaga ama kombiyuutarkaaga). Ka firso inaad siisid saaxiib ama xubin qoys oo la kalsoon yahay, ama qof leh awood wakiil, nuqul ka mid ah liiska. Awood “gaar ah” ama “xaddidan” ayaa u oggolaanaysa wakiilka inuu sameeyo falal gaar ah oo ku taxan; tusaale ahaan, inaad iibiso fadhigaaga ama aad u dirto sanduuq dahab ah dal kale.

Haddii aad kiraysato gurigaaga ama gurigaaga, dib u eeg heshiiska kirada si aad u hesho macluumaad ku saabsan waxa mulkiiluhu sameyn karo haddii hanti shakhsi ah laga dayacay guriga. Waa ugu fiican in qof lagu kalsoon yahay helo furayaasha si loo hubiyo in qof uu ka saari karo hantidaada gaarka ah muddo macquul ah haddii lagaa xiro ama la masaafuriyo.

Waxaa laga yaabaa inay macquul tahay in la hayo alaabo yaryar oo qiimo leh hal ama laba meelood oo guriga ah, si ay si fudud u heli karaan qof kasta oo gacanta ku haya hantida gaarka ah xilliga xabsi ama masaafurinta.

Ogow Xuquuqdaada

Hantida adiga ku jirta

Marka la xiro, muhaajiriintu badanaa waxay haystaan 30 maalmood si ay u soo celiyaan alaabtooda qiimaha leh ee CBP. Heshiisyada u dhexeeya Maraykanka iyo Mexico ayaa dhigaya in “dhammaan tallaabooyinka suurtagalka ah” la qaado si hantida loogu celiyo milkiilaha marka la sii daayo. Inkastoo ay jiraan khaladaad habraacyada iyo waxqabadka, aqoonta xeerarka ayaa kuu oggolaanaysa inaad si hufan naftaada u difaacdo.

Hantida gurigaaga

Guud ahaan, kiraystayaashu ma lumin doonaan hantidooda haddii aysan ka saarin ka dib marka heshiiska kirada la joojiyo. Kiraystayaashu waxay xaq u leeyihiin inay galaan goobta si ay hantidooda uga saaraan waqti macquul ah kadib marka kirada la joojiyo. Inta

¹¹ Eeg Heerarka Xabsiga Qaranka ee ICE Ku Saleysan Waxqabadka (2011) ee hadda jira ee lacagaha iyo hantida gaarka ah, oo laga heli karo: <https://www.ice.gov/doclib/detention-standards/2011/2-5.pdf>. Eeg Heerarka Xabsiga Qaranka ee ICE (National Detention Standards, NDS) ee Xarumaha Aan U Heellan (2019) si aad u hesho lacagaha iyo hantida shaqsiga ah, oo laga heli karo: https://www.ice.gov/doclib/dro/detention-standards/pdf/funds_and_personal_property.pdf. Eeg heerarka hadda ee ICE Family Residential Standards (2020) si aad u hesho lacagaha iyo hantida shaqsiga ah, oo laga heli karo: https://www.ice.gov/doclib/frs/2020/2.3_FundsPersonalProperty.pdf

badan, kiraystayaashu ma lumin xaqa hantidooda xitaa haddii aysan ka saarin hantida muddo macquul ah kadib dhammaadka heshiiska; Si kastaba ha ahaatee, meelo qaar ayaa sheegaya in kiraystayaashu ay ka tanaasuli karaan xaqa ay ku soo celin karaan hantidooda haddii aysan ka saarin waqti macquul ah.

Sidee baad u heli kartaa hantidaada ama hantidaada?

Hubi inaad taqaan xulashooyinka aad ku heli karto hantidaada qiimaha haddii la xayiro; Sidaas darteed, waxaad go'aan ka gaari kartaa marka aad la kulanto xaalad degdeg ah.

Boostada

Waxaa laga yaabaa inay kugu habboon tahay, haddii la siiyo ikhtiyaar, inaad u dirto qaraabo, saaxiib, ama qareen ku hayn kara meel ammaan ah. Si kastaba ha ahaatee, ogow inaad halis ugu jirto in lagaa masaafuriyo adigoon agabkaas haysan, taasoo si gaar ah dhibaato ugu noqon doonta aqoonsiga iyo lacagta.

Qaadista

Haddii la masaafuriyo, CBP ma dirayso boosto hantidaada gaarka ah ee haray meelna. Alaabta hadhay waxaa kaliya qaadan kara milkiilaha ama qof haysta awood wakiil.¹² Waa caqli badan in la magacaabo qof haysta awoodda wakiilka hore.

Haddii aadan awoodin inaad qabato qaadista hantida, waxaa jira ururo gaar ah oo bixiya caawimaad meelo gaar ah oo dalka ka mid ah. No More Deaths waa urur noocaas ah.¹³

Codsi

U gudbi codsi Customs and Border Protection si aad hantidaada u soo celiso. Isbeddeladii ugu dambeeyay waxay u baahan yihiin in codsiga loo gudbiyo CBP xitaa haddii xayiraaddu ay ka dhacday saraakiisha kastamka ama shaqaalaha ICE.¹⁴

Aragti ahaan, waa in la heli karaa soo celinta hantida shakhsiyeed iyo dhammaan ama ku dhawaad dhammaan lacagihii ay dowladdu qabsatay. Waa muhiim in codsi guul leh la gaaro in la muujiyo in lacagta ama hantidaas aan loo isticmaalin ama la helin fulinta dambi, iyo in qabashada lacagtaas ay jebin doonto qodobka ganaaxyada xad-dhaafka ah ee Qodobka 8aad ee Dastuurka Maraykanka.¹⁵ La tasha qareen ku saabsan codsigaaga.

¹² Waxaa laga heli karaa: https://www.vice.com/en_us/article/what-happens-to-your-stuff-when-you-get-deported

¹³ Waxaa laga heli karaa: <https://nomoredeaths.org/en/>

¹⁴ Waxaa laga heli karaa: <https://ilw.com/articles/2010,0706-DuPont.shtm>

¹⁵ Waxaa laga heli karaa: <https://constitution.congress.gov/constitution/amendment-8>

Liiska hubinta: Maareynta Hantida Qiimaha leh

- Ogow noocyada qiimaha leh ee aad haysato, labadaba gurigaaga, gaarigaaga iyo qofkaaga. Tani waxay ka mid noqon kartaa: elektaroonig, dahab, alaabta guriga, farshaxanka, dharka, mashiinnada, qalabka, aqoonsiga (laysanka, kaarka aqoonsiga, baasaboorka, shahaadada dhalashada), hantida dhaxalka, sawirro ama alaabo xusuus leh.
- Faham in hantidaada laga qaadi karo oo la burburin karo.
 - Samee qorshe hore oo ku saabsan maareynta hantida qiimaha leh si loo yareeyo khatartan.
 - Ogow xuquuqdaada hantida iyo lacagta haddii lagu xiro.
 - Haddii alaabtaada ama lacagtaada la qaato, waxaad codsan kartaa inaad dib u hesho adigoo gudbinaya Customs and Border Protection.
- Ka fogow inaad qaadata lacag badan.
 - Haddii aad qorsheyneyso inaad ka qaadata in ka badan \$10,000 oo ka baxda Mareykanka, waa inaad soo sheegtaa.
 - Haddii aan la soo sheegin waxay keeni kartaa ciqaab madani ama dambiyeed, ama lacagta laga qaadi karo.
- Go'aanso sida aad rabto in hantidaada qiimaha leh loo maareeyo haddii lagu xiro ama la masaafuriyo.
 - Sahamin waddooyinkan soo socda: dhoofinta alaabta qiimaha leh ee dalkaaga hooyo; iibinta hantidaada qiimaha leh; wareejinta hantida qiimaha leh (hadiyad ahaan ama si ku meel gaar ah); kaydinta alaabta qiimaha leh (sanduuq ammaan ah ama unug kayd ah, iyadoo ku xiran cabbirka).
 - Baro habka aasaasiga ah ee xulasho kasta, oo ay ku jiraan cawaaqibka ka dhalan kara, iyo tallaabooyin raac oo loo baahan yahay.
 - U sheeg goyskaaga ama xubnaha goyska qorshahaaga. Bixi tilmaamo cad oo qoraal ah.
 - Ka fiirso inaad magacawdo qof leh awood xaddidan oo wakiil ah si uu u hirgeliyo qorshahaaga.
- Ogow faa'iidooyinka iyo khasaaraha xulasho kasta, iyo sida doorashadaadu kuu saameyn doonto adiga iyo goyskaaga.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- Arrimaha la xasuusto: qiimaha alaabta vs. kharashka kaydinta; helidda alaabta gudaha dalka hooyo; ku tiirsanaanta kuwa kale ee weli jooga Maraykanka si ay u helaan shaygaas; qiimaha xusuusta ee shayga; cawaaqibka canshuuraha ee wareejinta ama iibka; haddii aad weli lacag ku leedahay shayga, oo ay ku jiraan heshiisyada amaahda ama heshiisyo kale; haddii aad damacsan tahay inaad ku laabato Maraykanka, haddii lagaa masaafuriyo.
- La hadal qaraabadaada, haddii ay suurtagal tahay, qareenkaaga arrimahan.
- Istaraatiijiyadda ugu fiican waxay ku xiran tahay nooca sheyga, iyo sidoo kale xaaladahaaga gaarka ah.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

14. Qaadashada lacagta xadka

Qaadashada lacag caddaan ah ama waxyaabo sida lacag caddaan ah (sida jeegaga, amarada lacagta, iwm.) xadka waxay keentaa arrimo sharci iyo mid macquul ah. Qaybtan waxay ka hadlaysaa walaacyadan, kuwaas oo khuseeya dhammaan dadka ka baxaya Maraykanka, labadaba marka laga hadlayo masaafurinta iyo kuwa kale. Qaybtan waxay ka jawaabi doontaa su'aalahan:

Waa maxay waajibaadka sharci ee aad leedahay markaad qaadnayso lacag ama waxyaabo sida lacag markaad ka baxayso Maraykanka? ► Maxay yihiin arrimaha wax ku oolka ah ee aad tixgelin lahayd haddii aad wajahayso masaafurinta? ► Sidee baad u heshaa oo u heshaa hantidaada aan la sheegan?

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuuro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Waa maxay waajibaadka sharci ee aad leedahay markaad qaadanayso lacag ama waxyaabo sida lacag markaad ka baxayso Maraykanka?

Ma jiro xad lacagta aad qaadan karto markaad dalka ka baxayso. Si kastaba ha ahaatee, haddii aad qaadato in ka badan \$10,000 oo ah (i) lacag caddaan ah, (ii) jeegaga safarka, (iii) jeegag aan loo qorin qof gaar ah ama (iv) amarro lacag ah oo xuduudka ka gudba hal mar, waa inuu buuxiyaa foom la yiraahdo “Warbixinta Gaadiidka Caalamiga ah ee Qalabka Lacagta ama Lacagta” ama Foomka FinCEN 105. Foomkan waxaa laga heli karaa sarkaalka kastamka meesha laga dhoofayo Maraykanka ama online-ka ah ee [FinCEN Form 105 | CMIR, U.S. Customs and Border Protection](#). Haddii aadan sameynin bayaankan, lacagta waa la qabsan karaa.

Uma baahnid inaad soo sheegto jeegag ama amarro lacag ah oo lagu bixiyay haddii aan la ansixin ama aysan ku jirin xayaysiisyo xaddidan. Inkastoo hubintaas aan loo baahnayn in la soo sheego, waa inaad tixgelisaa inaad soo sheegto jeegaga si looga fogaado dib u dhac ku yimaada gudbinta xuduudda.

Ma jirtaa kharash ku saabsan buuxinta foomkan?

Maya. Ma jirto wax kharash ah oo lagu bixiyo FinCen Form 105. Foomka waxaa si bilaash ah looga heli karaa saraakiisha kastamka ama bogga internetka ee kastamka.

Ma jirtaa canshuur ama canshuur lacagta la soo sheegay?

Maya. Kastamka ma qaado canshuur lacagta ama waxyaabaha sida lacagta oo ay tahay in lagu soo sheego Foomka FinCEN 105.

Maxaa dhici kara haddii lacagta ama lacagta aan la soo sheegin ama si sax ah loo sheegin?

Haddii aadan soo sheegin lacag ka badan \$10,000, kastamka ayaa lacagta la qaban karaa. Haddii lacagta la qabsado kastamka, waxaa jirta khatar ah in lacagta lagu soo celin doonin. Xaalado qaar, gaar ahaan haddii ay jiraan falal dambiyeed oo la xiriira, waxaa jiri kara ciqaabo dambiyeed haddii aan lacagta soo sheegin.

Maxay yihiin arrimaha wax ku oolka ah ee aad tixgelin lahayd haddii aad wajahayso masaafurinta?

Waxaa jira khataro la xiriira qaadista lacag badan ama waxyaabo sida lacagta xadka ama guud ahaan marka dalka ka baxayo. Lacag caddaan ah iyo jeegag guud ahaan lama soo celin karo haddii ay lumiyaan ama la xado inta lagu jiro safarka.

Haddii aad wajahayso in la masaafuriyo, waa inaad si taxaddar leh uga fiirsataa haddii aad diyaar u tahay inaad halista qaadato. Waxaa jiri kara fursado kale oo lagu qaadi karo hantida lacagta ah ee Maraykanka marka la masaafuriyo.

Diyaarinta iyo kormeerka muhaajiriinta

Muhaajiriinta diyaarinta iyo kormeerka ee awood u leh inay si toos ah bangiga u yimaadaan waxay codsan karaan qoraal bangi oo loo qoray “payee.” Tani waa wax yar ka ammaan badan lacagta lacagta sababtoo ah qoraalka la joojin karo haddii la waayo ama la xado. Laakiin warqadda la waayay ama la xaday waa in la kansaali ka hor inta qof kale helin oo uusan lacagta ka qaadin, waxaana laga yaabaa inay adkaato in si degdeg ah loo kansalo haddii horey loo masaafuriyay sababo la xiriira saacadaha shaqada, kala duwanaanshaha waqtiga, iyo caqabadaha kale ee saadka ah. Sidoo kale, bangiyada qaar waxay qaadaan khidmado si ay u soo saaraan ama u joojiyaan warqadda bangiga, bangiyada dalkaaga hooyona waxay qaadan karaan lacag si ay lacagta u qaadaan.

Muhaajiriinta La Xiray

Haddii lagaa xiray oo aan la sii deyn doonin ka hor masaafurinta, waxaa laga yaabaa inay suurtagal noqon karto inaad si toos ah bangiga u tagto. Si kastaba ha ahaatee, waxaad qaadi kartaa tallaabooyin gaar ah si aad lacagta u hesho marka ay dalkooda soo gaaraan.

Ka Qaadashada Lacagta Intii Xabsi ku jirta

Haddii aad xabsi ku jirto oo lacag caddaan ah ku hayso akoonka bangiga, waxaad ka bixi kartaa lacagtaas adigoo adeegsanaya habab kala duwan. Mid ka mid ah ikhtiyaarada waa inaad kaarkaaga bangiga siisid saaxiib ama xubin qoyska lagu kalsoon yahay oo aad weydiisato inay lacagta ka soo saaraan. Markii dambe, qofkan wuxuu lacagta kuu soo diri karaa Western Union (ama adeeg kale oo la mid ah) markaad gaarto dalkaaga hooyo. Eeg [Cutubka 15 ee Wareejinta Lacagaha \(Chapter 15 on Remittance Transfers\)](#) si aad u hesho wax dheeraad ah. Maskaxda ku hay in qofka lacagta ka baxaya uu u baahan yahay inuu ogaado lambarkaaga PIN-ka si uu u helo lacagta, isla markaana uu heli doono dhammaan lacagtaada.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Ikhtiyaar kale waa in kaarka bangiga laftiisa loo diro saaxiib ama xubin qoys oo lagu kalsoon yahay oo ku sugan dalkaga. Markaas waad soo qaadan kartaa kaarka oo waxaad ka qaadan kartaa lacagta markaad timaaddo.

Saddexaad, haddii aad fursad u leedahay inaad aasaasto Power of Attorney, wakiilkaagu wuxuu oggolaan karaa in lacagta lagu wareejiyo ama lacag wareejin ah akoonkaaga dalkaga hooyo (haddii aad leedahay akoon bangi oo ku yaal dalkaaga hooyo) ama, beddelkeeda, wakiilku wuxuu si toos ah kuugu soo diri karaa jeeg ama dalab lacag ah dalkaga.

Ka Qaashada Lacagta Dibadda Maraykanka

Sida kor ku xusan, akoonka bangiga Mareykanka waxaa laga heli karaa dalal badan oo shisheeye ah iyada oo loo marayo ATM-yada. In tani ay tahay hab faa'iido leh ama lagu kalsoonaan karo oo lacag lagu soo saaro waxay ku xiran tahay xaaladdaada gaarka ah, oo ay ku jiraan haddii iyo inta ATM-yada la heli karo. Ogow in ikhtiyaarkani sidoo kale uu ku qasban yahay inaad akoonka bangiga Mareykanka furan ka dib masaafurinta. Si kastaba ha ahaatee, xaalado qaar, ikhtiyaarkan ayaa noqon kara mid ugu fiican.

Sidee baad u heli kartaa oo u heshaa hantidaada aan la sheegan?

Waxaa laga yaabaa inaad leedahay hanti ku jirta akoon aan la sheegan oo aadan aqoon ka lahayn. Hantidan waxaa laga yaabaa inay ka yimaadeen ilo kala duwan, mararka qaarna dadku ma oga jiritaankooda. Waxaad dib u heli kartaa hantidan adigoo la xiriiraya xafiiska hantida aan la sheegin ee gobolkaaga, ama waxaad tagi [kartaa https://www.usa.gov/unclaimed-money](https://www.usa.gov/unclaimed-money) ama <https://www.unclaimed.org/> (oo ay maalgeliso National Association of Unclaimed Property Administrators) si loo helo tilmaamo ku saabsan baaritaan guud oo daboolaya in ka badan hal jurisdiction.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

15. Xuquuqda Macaamiisha ee Wareejinta Lacagaha

Sharciga ilaalinta macaamiisha ee Maraykanka wuxuu ilaaliyaa shaqsiyaadka dira wareejinta lacagta ee Maraykanka una dira dadka ku sugan dal kale. Qaybtan waxay ka hadlaysaa faahfaahinta iyo dabaqidda ilaalintan. Qaybtan waxay ka jawaabaysaa su'aalaha soo socda:

Waa maxay wareejinta lacagaha la ilaaliyo? ► Waa maxay ilaalintooda ku saabsan wareejinta lacagaha? ► Maxaa dhacaya haddii aad rabto inaad joojiso wareejintaada lacagta? ► Maxaa dhacaya haddii ay dhibaato ka jirto wareejintaada lacagta? ► Maxaa kale oo aad tixgelin lahayd markaad dirayso wareejinta lacagta?

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buugan ku jira looma abuurro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Waa maxay wareejinta lacagaha la ilaaliyo?

Lacag lacag ah oo uu qof ku sugan yahay Maraykanka u diro dadka ku sugan dibadda.

Qofka dira lacag dhan \$15 ama ka badan waxaa ilaaliya shuruudo federaal ah oo lagu soo rogay inta badan ganacsiyada bixiya adeegga wareejinta lacagta.

Dhammaan ganacsiyada bixiya adeegyada wareejinta lacagaha ma aha kuwo sharciga ku daboolan. Kaliya shirkadaha bixiya in ka badan 500 wareejin lacag bixin sanadkii (“bixiyeyaasha wareejinta lacagta”) ayaa looga baahan yahay inay raacaan sharciga. Bixiyeyaasha wareejinta lacagaha guud ahaan waxaa ka mid ah shirkadaha gudbiya lacagaha (sida Western Union), bangiyada iyo ururada amaahda, iyo noocyo kale oo badan oo shirkado adeegyo maaliyadeed ah.

Bixiyeyaasha wareejinta lacagaha ee dira lacagaha macaamiisha waxaa looga baahan yahay inay noqdaan hay'ado la xakameeyo, ha ahaato sababtoo ah waa ururo bangi ah, ama ganacsiyo aan bangi ahayn oo leh ruqsad dowladeed oo ah “gudbiyeyaasha lacagta.” Ku dhawaad dhammaan gobollada hadda waxay shatiyeeyaan oo xakameeyaan gudbiyeyaasha lacagta aan bangiyada ahayn. Si aad u ilaaliso, waa inaad isticmaashaa oo kaliya bangi la xakameeyo ama qalab lacag gudbiya oo ruqsad leh si aad u dirto lacagtaada. Xaalad kasta ha ahaatee, waa inaad baartaa bixiyaha wareejinta lacagta ka hor intaadan lacag u dirin iyaga oo isticmaalaya iyaga.

Waa maxay Ilaalinta Ku Saabsan Wareejinta Lacagaha?

Sida uu dhigayo sharciga federaalka, bixiyeyaasha wareejinta lacagta waa inay bixiyaan xog qoraal ah oo cad oo si fudud loo fahmi karo oo ku saabsan macluumaad gaar ah oo ku saabsan wareejintaada lacagta.

Kahor intaadan bixin si aad u dirto lacagta dirista, bixiyaha wareejinta lacagta waa inuu kuu sheegaa macluumaadkan soo socda:

- Heerka sarrifka ee la khuseeyay;
- Wax kasta oo khidmad iyo canshuur ah oo bixiyaha wareejinta lacagta uu kaa ururiyo;
- Khidmadaha ay qaadaan dhinacyada saddexaad ee ku lug leh habka wareejinta, oo ay ku jiraan wakiilada bixiyaha wareejinta ama shirkadaha kale ee ku lug leh habka wareejinta;

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- Wadarta lacagta la filayo in la keeno (marka laga reebo canshuuraha shisheeye ama khidmadaha qaarkood ee laga qaado qofka lacagta la soo diro); iyo
- Bayaan muujinaya in canshuuraha iyo khidmadaha shisheeye ee dheeraadka ah ay dabaqi karaan.

Bixiyeyaasha wareejinta lacagta waa inay sidoo kale bixiyaan macluumaadkan soo socda ka dib markaad bixiso si aad u dirto lacagta:

- Taariikhda lacagta la heli doono qofka qaata;
- Tilmaamaha ku saabsan xaqa aad ku joojiso lacagta dirista;
- Waxa la sameeyo haddii ay khalad ka dhacdo lacagtaada; iyo
- Sida loo gudbiyo cabasho ku saabsan diritaankaaga.

Xaalado qaar, bixiyaha wareejinta lacagaha ayaa laga yaabaa inuu bixiyo xogta kor ku xusan hal ogeysiis isku dhafan. Haddii ay sidaas sameeyaan, dhammaan macluumaadka waa in lagu siiyaa ka hor intaadan ogolaan wareejinta, sidoo kale bixiyaha wareejinta lacagta waa inuu ku siiyo caddeyn marka lacagta la siiyo qofka aad lacagta u dirayso.

Qoraalladan waa in ugu yaraan lagu bixiyaa Ingiriisi. Si kastaba ha ahaatee, sharciga federaalka guud ahaan wuxuu u baahan yahay bixiyaha wareejinta lacagaha inuu isticmaalo luqaddaada rasiidhka iyo shaacinta kale haddii uu isticmaalo luqaddaada xayaysiiska, iibka, ama agabka suuq-geynta ee aad wareejisay ama haddii uu ku wareejiyay luqaddaada.

Maxaa dhacaya haddii aad rabto inaad joojiso wareejintaada lacagta?

Markaad bixiso lacagta, waxaad haysataa 30 daqiiqo si aad u joojiso heshiiska anigoo aan lacag bixin, haddii codsigaaga uu haysto macluumaad ku filan si bixiyaha wareejinta lacagta uu u aqoonsado heshiiska aad rabto inaad joojiso, iyo inta qofka aad lacagta u dirtay uusan weli helin.

Kadib codsiga in la joojiyo wareejinta, bixiyaha wareejinta lacagta wuxuu leeyahay saddex maalmood oo shaqo si uu u soo celiyo lacagtaada iyo kharashaadka ama canshuuraha haddii sharcigu oggolaado.

Maxaa dhacaya haddii ay jirto dhibaato ku saabsan wareejintaada lacagta?

Xeerarka federaalka sidoo kale waxay ku ilaaliyaan haddii bixiyaha wareejinta lacagaha uu qalad sameeyo. Tusaalooyinka khaladaadka waxaa ka mid ah bixinta lacagta khaldan, ku guuldareysiga in lacagta waqtigeeda lagu gaarsiiyo ama qofka saxda ah, iyo ku guuldareysiga in lacagta la gaarsiiyo gabi ahaanba.

Haddii aad u malaynayso in khalad ama qalad la xiriiray wareejintaada lacagta, waa inaad isla markiiba la xiriirtaa bixiyaha wareejinta lacagta. Waxaad haysataa 180 maalmood laga bilaabo taariikhda lacagta la rabay inay heli karto qofka aad lacagta u dirtay si aad ugu wargeliso bixiyaha qaladka. Bixiyaha wareejinta lacagta wuxuu haystaa 90 maalmood laga bilaabo taariikhda cabashadaada si uu u baaro walaacaga una go'aamiyo haddii khalad dhab ahaantii dhacay. Haddii bixiyaha wareejinta lacagaha uu baaro oo ogaado in khalad uusan dhicin, bixiyaha waa inuu kuu sheegaa sababta.

Haddii bixiyaha wareejinta lacagta uu go'aamiyo in khalad gaar ah uu dhacay, markaas bixiyaha wareejinta lacagta waa inuu lacagtaada dib u soo celiyo ama dib u diraa lacagta. Haddii aadan helin jawaab qancin leh oo ka timid bixiyaha, waxaad cabasho u gudbin kartaa Xafiiska Ilaalinta Maaliyadeed ee Macaamiisha Maraykanka (Consumer Financial Protection Bureau, CFPB). Cabashooyinka waxaa lagu gudbin karaa online: <https://www.consumerfinance.gov/complaint/>.

Maxaa kale oo aad tixgelin lahayd markaad dirayso wareejinta lacagta?

Hubi inaad ka fogaato khiyaanada iyo khiyaanada caadiga ah

Khiyaanada Phishing: Khiyaanayaashu waxay isu muujin doonaan shirkado sharci ah ama hay'ado dowladeed waxayna codsan doonaan inaad u dirto lacag.

Codsiyada Degdegga ah ee Been abuurka ah: Khiyaanooyinka waxay iska dhigi karaan xubnaha qoyskaaga oo ay codsan karaan caawimaad degdeg ah.

CFPB waxay bixisaa agab ku yaal xiriirka soo socda si aad u ogaato una hortagto khiyaanada iyo khiyaanada caadiga ah:

<https://www.consumerfinance.gov/consumer-tools/fraud/>.

Yareynta Kharashaadka iyo Khidmadaha

Isbarbar dhig bixiyeyaasha iyo hubi kheyraadka rasmiga ah: Heerarka sarrifka ayaa kala duwanaan kara bixiyeyaasha, laakiin waxaa jira agabyo kaa caawinaya inaad ogaato haddii aad helayso heshiis wanaagsan. Tusaale ahaan, aaladaha isbarbardhiga ee internetka sida <https://www.remitfinder.com/> waxay ku tusaan khidmadaha iyo qiimayaasha adeegyo kala duwan ka hor intaadan go'aansan bixiyaha wareejinta lacagta ee aad isticmaali lahayd. Sidoo kale waa inaad dib u eegtaa ilaha rasmiga ah ee uu daabaco dalka aad lacag dirayso ka hor intaadan ku heshiin qiimaha. Tusaale ahaan, El Banco de México waxay daabacdaa ilo aad ka heli karto celceliska qiimaha bixiyeyaasha is-weydaarsiga qalaad wakhti kasta:

<https://www.banxico.org.mx/tipcamb/main.do?page=tip&idioma=en> .

Ka fogow kharashyada qarsoon: Kahor intaadan dirin wareejinta, weydii bixiyaha wareejinta lacagta haddii ay jiraan kharashyo dheeraad ah, sida kharashyada qaadashada lacagta. (Inkastoo, waa in la shaaciyo hore).

Talooyin dheeraad ah oo loogu talagalay isticmaalka ammaan iyo xogta leh

Laba jeer hubi faahfaahinta qofka qaataha: Khaladaadka magacyada qaataha ama lambarrada akoonnada ayaa dib u dhigi kara ama joojin kara wareejinta.

Faham Siyaasadaha Dib-u-celinta: Weydii xulashooyinka dib-u-celinta ee ka baxsan kuwa sharciga federaalka ku qasab ka hor intaadan dirin lacagta.

16. Ururinta Mushaharka aan la bixin

Muhaajiriinta ku sugan Maraykanka, labadaba haysta iyo iyaga oo aan haysan ogolaansho shaqo, waxay sharci ahaan xaq u leeyihiin mushaharka saacadaha dheeraadka ah iyo mushaharka ugu yar. In kasta oo xuquuqdaas ay jiraan, muhaajiriinta ka shaqeeya Maraykanka waa inay badanaa ka jawaabaan xadgudubyada shaqo-bixiyeyaasha ee sharciga shaqada. Marka la wajahayo masaafurinta, waxaa laga yaabaa inaad tallaabo qaaddo si aad u hesho mushaarkaaga ugu dambeeya. Badanaa, si fudud u dirista cinwaan la cusbooneysiisay shaqo-bixiyaha ayaa xallin doonta arrintan, laakiin mararka qaar waxaa laga yaabaa inaad qaadato tallaabooyin dheeraad ah si aad u ilaaliso xuquuqdaada mushaarkii ugu dambeeyay. Qaybtan waxay bixisaa talooyin cad oo ku saabsan soo celinta mushaarkii ugu dambeeyay inta lagu jiro iyo ka dib masaafurinta. Qaybtan waxay ka jawaabi doontaa su'aalahan:

Waa maxay xuquuqdaada mushaharka ee shaqada aad qabato? ► Intee in le'eg

ayuu loo-shaqeeyuhu haystaa inuu bixiyo jeegga mushaharka ugu dambeeya? ►

Sidee ayaad u heli kartaa jeeggaaga mushaharka ugu dambeeya haddii lagu xiro

ama lagu masaafuriyo? ► Maxaa dhacaya haddii loo-shaqeeyuhu bixin waayo

jeegga mushaharka ugu dambeeya? ► Maxaa dhacaya haddii ay jiraan

dhibaatooyin kale oo mushahar ah oo ka baxsan jeegga ugu dambeeya? ►

Tusaale Warqad: Habka Loo Magacaabay Qaadashada Mushaharkii Ugu

Dambeeyay ► Warqadda Tusaalaha ah: Warqadda Dalabka ee Mushaharka La

Leeyahay

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuuru xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Waa maxay xuquuqdaada mushaharka shaqada aad qabato?

Sida shaqaale ku sugan Maraykanka, waxaad xaq u leedahay in lacag lagu siiyo shaqada aad qabatay iyadoon loo eegin xaaladdaada sharciga. Shaqaaluhu ma diidi karo inuu bixiyo mushaarka shaqada la qabtay kaliya sababtoo ah shaqaaluhu ma haysan ruqsad shaqo ama lambarka caymiska bulshada.

Waxaad sidoo kale xaq u leedahay in lacag lagu siiyo shaqada aad qabatay, iyadoon loo eegin haddii aad heshiis shaqo la saxiixatay shaqo-bixiyahaaga sababtoo ah xuquuqdaas waxaa lagu xusay shuruucda mushaharka iyo saacadaha federaalka iyo gobolka. Haddii aad saxiixday heshiis shaqo oo shaqadaada, xiriirkaas wuxuu qeexi karaa mushaarka aasaasiga ah ee aad xaq u leedahay.

Imisa waqti ayuu shaqaaluhu bixinayaa jeeggii ugu dambeeyay?

Waqtiga uu shaqaaluhu bixinayo mushaarkii ugu dambeeyay waxaa go'aamiyay shuruucda gobolka waxayna ku kala duwan tahay gobol kasta. Waqtiga sidoo kale wuxuu ku xiran yahay in shaqaale la eryo ama la eryo) ama uu shaqada ka tago sababo kale awgood (sida shaqada ka bixitaanka, xabsi ama masaafurinta). Haddii shaqaale la eryo, gobollada badankood waxay ku qasbaan in shaqaaluhu bixiyo mushaarkii ugu dambeeyay isla markiiba ama dhowr maalmood gudahood kadib markii la eryay. Tusaale ahaan, Texas, shaqo-xubuhu waa inuu bixiyo mushaar shaqaale la eryay ka hor maalinta lixaad ee shaqada laga saaro. California waxay ka shaqeysaa in shaqaaluhu isla markiiba la fasaxo mushaar bixitaanka isla markiiba. New York waxay u baahan tahay in shaqaale la eryay la bixiyo mushaar maalinta mushaharka ee xigta.

Haddii shaqaaluhu shaqada ka tago sababo kale awgood, sida xabsi ama masaafurin, gobollada badankood, oo ay ku jiraan Texas iyo New York, waxay ku qasbaan shaqaaluhu inuu bixiyo mushaarkii ugu dambeeyay maalinta mushaarka caadiga ah ee xiga. California waxay ku shubtaa shaqo-bixiyaha inuu bixiyo 72 saacadood gudahood xaaladdan ilaa shaqaaluhu uusan bixin 72 saacadood' oo ogeysiis ah oo ku saabsan damaciisa inuu shaqada ka tago, taasoo shaqaaluhu xaq u leeyahay mushaarkiisa waqtiga uu shaqada ka tagayo. Sharciga New York iyo California sidoo kale si gaar ah ayaa u qeexaya in haddii shaqaaluhu codsado, mushaarkaas lagu bixiyo boosto cinwaanka loo qoondeeyay.

Liiska shuruucda mushaharka ugu dambeeya ee gobolka waxaa laga heli karaa <http://smallbusiness.findlaw.com/employment-law-and-human-resources/final-paycheck-laws-by-state.html>. Fadlan xaqiiji macluumaad kasta oo lagu daabacay Webka oo la tashaqareen maxalli ah su'aalo sharci.

Sidee ku heli kartaa mushaharkaaga ugu dambeeya haddii lagaa xiran yahay ama la masaafuriyo?

Haddii aad deebaajiga tooska ah diyaarsatay, dhammaan lacagaha bixinta waa in si caadi ah loo sameeyaa, maadaama xabsi ama masaafurinta aysan saameyn ku yeelan doonin habka deebaajiga tooska ah.

Haddii aadan deebaaji toos ah u diyaarin, badanaa, kaliya ogeysiiska shaqo-hayahaaga beddelka cinwaanka ayaa ku filan inaad hesho mushaarkii ugu dambeeyay. Marka laga reebo codsiga mushaarkii ugu dambeeyay in loo diro cinwaanka cusub, haddii lagaa xiro ama laga masaafuriyo, waxaad weydiisan kartaa shaqaaluhu inuu mushaarkii ugu dambeeyay u diro qof kale oo aad doorato. Waa inaad magacan qoraal ku samaysaa. Waxaa jira warqad tusaale ah oo ku taal dhammaadka cutubkan.

Haddii lagaa xiro ama la masaafuriyay oo aadan si shaqsi ah ula xiriiri karin shaqaalaha, waxaad weydiisan kartaa xiriirkaaga degdegga ah inuu la xiriiro shaqo-bixiyaha si uu u bixiyo macluumaad ku saabsan xabsiga iyo inuu codsado faahfaahinta ku saabsan mushaharka ugu dambeeya. Shaqaale filaya suurtagalnimada in la xiro waxaa laga yaabaa inuu si firfircoon ugu wargeliyo loo shaqeeyo iyo inuu u oggolaado qof ama shakhsiyaad lagu kalsoon yahay inuu maareeyo isgaarsiinta la xiriira shaqada.

Maxaa dhacaya haddii shaqaaluhu uusan bixin mushaarkii ugu dambeeyay?

Haddii shaqo-bixiye uusan bixin mushaarkii ugu dambeeyay, waxaad go'aansan kartaa inaad dirto warqad dalbata bixinta. Waxaa jira warqad tusaale ah oo ku taal dhammaadka cutubkan.

Marka laga soo tago warqadda dalabka, waxaad go'aansan kartaa inaad cabasho la gasho U.S. Department of Labor haddii shaqadaadu saameyn ku yeelato ganacsiga gobollada (inta badan shaqada). Cabashooyinka waa in loo gudbiyaa Xafiiska Degmada ee ugu dhow ee U.S. Wage and Hour Division ee Waaxda Shaqada. Liiska xafiisyada

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

degmooyinka Mushaharka iyo Saacadaha waxaa laga heli karaa bogga Waaxda Shaqada ee <http://www.dol.gov/dol/location.htm>. Khadka caawinta bilaashka ah ee Waaxda Mushaharka iyo Saacadaha waxaa lagu heli karaa 1-866-487-9243.

Waxaad sidoo kale go'aansan kartaa inaad cabasho u gudbiso dowladda gobolkaaga. Liiska xafiisyada shaqaalaha ee gobolka waxaa laga heli karaa bogga Waaxda Shaqada ee https://www.dol.gov/whd/contacts/state_of.htm. Badanaa waxaa jira dib u dhac dheer oo ku saabsan baaritaannada xafiisyada shaqada ee gobolka.

Consulado de Mexico ee aagga shaqada lagu qabtay ama meesha aad ku nooleyd Maraykanka ayaa sidoo kale caawin kara.

Ururo badan oo aan faa'iido doon ahayn ayaa taageero siiya shaqaalaha qaxootiga ah.

Khayraadka waxaa ka mid ah:

- Xarunta Sharciga Socdaalka Qaranka (National Immigration Law Center): <https://www.nilc.org>
- Mashruuca Qaranka ee Sharciga Shaqada (National Employment Law Project): <http://www.nelp.org>
- Xarunta Caddaaladda Sinnaanta (Equal Justice Center): <http://www.equaljusticecenter.org>
- Texas RioGrande Legal Aid: <http://www.trla.org>

Loogu talagalay muhaajiriinta la masaafuriyay ee Mexico

Muhaajiriinta Meksiko ee la masaafuriyay waxay heli karaan taageero xadgudubka mushaharka ee Centro de los Derechos del Migrante (<http://www.cdmigrante.org/>; bilaash laga helo Maraykanka lambarka 1-855-234-9699 ama lacag bilaash ah oo ka timaada Mexico lambarka 01-800-590-1773) iyo Justice in Motion (<https://www.justiceinmotion.org>)

Maxaa dhacaya haddii ay jiraan dhibaatooyin kale oo mushahar ah marka laga reebo mushaharkii ugu dambeeyay?

Muhaajiriin badan ayaa la kulma xadgudub xuquuqdooda shaqo marka laga reebo bixinta mushaarkii ugu dambeeyay. Cabasho loo gudbiyo Waaxda Shaqada ee Maraykanka ama hay'adaha dowladda gobolka waxay sidoo kale ku jiri kartaa cabashooyin ku saabsan xadgudubyo kale oo sharciga shaqada, oo ay ku jiraan shaqo dheeraad ah oo aan la bixin, xadgudubka magdhowga shaqaalaha iyo xadgudubyada mushaharka ugu yar.

Kooxo badan oo kor ku xusan hoosta “Maxaa dhacaya haddii shaqo-xubuhu uusan bixin mushaharkii ugu dambeeyay?” ayaa sidoo kale ka caawin kara xallinta xadgudubyada kale ee sharciga shaqada.

Fiiro gaar ah: Waa sharci darro in shaqo-shaqeeyaha uu ka aargoosto shaqaale muhaajir ah oo dalbanaya xuquuqdiisa.

Aargoosi waxay dhacdaa marka shaqaaluhu shaqada ka eryo ama uu qaado tallaabo kale oo ka dhan ah shaqaalaha sababo la xiriira hawl ilaalin ah, oo ay ku jiraan:

- weydiiyo mushaharkooda, saacadaha shaqada ama xuquuqdooda kale;
- iyagoo xaqiijinaya xuquuqdooda shaqaalaha;
- dacwad ka gudbiya xuquuqdooda shaqaalaha ama
- isagoo iskaashanaya baaritaan ay wadaan U.S. Wage and Hour Division ee Waaxda Shaqada.

Shaqaalahaagu ma joojin karo shaqadaada ama ma qaadi karo tallaabooyin kale oo ka dhan ah adiga oo ku saabsan isticmaalka xuquuqdaada. Haddii shaqaaluhu kaa aargoosto, waxaad cabasho u gudbin kartaa Waaxda Mushaharka iyo Saacadaha ee Maraykanka. Cabashooyinka waa in loo gudbiyaa Xafiiska Degmada ee ugu dhow ee U.S. Wage and Hour Division ee Waaxda Shaqada. Liiska xafiisyada degmooyinka Mushaharka iyo Saacadaha waxaa laga heli karaa bogga Waaxda Shaqada ee <http://www.dol.gov/dol/location.htm>. Khadka caawinta bilaashka ah ee Waaxda Mushaharka iyo Saacadaha waxaa lagu heli karaa 1-866-487-9243.

Warqad tusaale ah: Habka Loo Magacaabay Qaadashada Mushaharkii Ugu Dambeyay

Fiiro gaar ah: Warqaddan tusaalaha ah waxay waafaqsan tahay sharciga Texas. Hubi shuruucda gobolka si aad u go'aamiso waajibaadka shaqaalahaaga ee ah in mushaarka la gaarsiyo shaqaalaha sida ku xusan warqaddan.

[Magaca Shaqaale
Cinwaanka Shaqaaleysiiyaha
Magaalada, Gobolka, lambarka boostada]

[Taariikh]

Qaaliga [Shaqaalaha],

Fadlan dhammaan mushaharka haray ee aan ku leeyahay u gudbi cinwaanka soo socda:

[Magaca Shaqaalaha]
Daryeelka [Magaca Qaraabo ama Saaxiib]
Cinwaanka
Magaalada, Gobolka, lambarka boostada]

--AMA--

Waxaan halkan ku magacaabayaa [Magaca Qaraabo ama Saaxiib] inuu helo dhammaan mushaharka haray ee aan leeyahay. Fadlan mushaarkayga si toos ah ugu gudbi [Qofka la magacaabay] goobtayda caadiga ah ee shaqada inta lagu jiro saacadaha shaqada, ugu dambeyn maalinta mushaharka ee caadiga ah ee xigta.

Waxaan sidoo kale xasuusin lahaa in haddii shaqaale la eryo ama shaqada ka tago sababo kale awgood, shaqaaluhu wuxuu xaq u leeyahay mushahar cadaalad ah oo shaqada la qabtay, isla markaana shaqo-xubuhu waa inuu bixiyo mushaarkii ugu dambeyay ugu dambeyn sida sharciga gobolka lagu xuso.¹⁶

Waad ku mahadsan tahay caawimadaada.

Si daacad ah,

[Saxiix

Magaca Shaqaalaha]

¹⁶ Gobollada badankood waxay u baahan yihiin in shaqaaluhu bixiyo mushaarkii ugu dambeyay maalinta mushaarka caadiga ah ee xiga. Hubi shuruucda gobolka si aad u go'aamiso xuquuqdaada xaaladdaada gaarka ah. Liiska shuruucda mushaharka ugu dambeyna ee gobolka waxaa laga heli karaa <http://smallbusiness.findlaw.com/employment-employer/employment-employer-ending/employment-employer-ending-paycheck-final.html>. Fadlan xaqiiji macluumaad kasta oo lagu daabacay Webka oo la tasha qareen maxalli ah su'aalo sharci.

Warqad tusaale ah: Warqadda Dalabka ee Mushaharka La Leeyahay

[Magaca Shaqaale
Cinwaanka Shaqaaleysiyaha
Magaalada, Gobolka, Lambarka Boostada]

[Taariikh]

Qaaliga [Shaqaalaha],

Magacaygu waa [Magaca shaqaalaha] waxaan ka shaqeynayay adiga laga bilaabo qiyaastii [taariikhda] ilaa [taariikhda]. Waxaan ku leeyahay [\$ qaddar] [nooca shaqada, tusaale ahaan – beerta, beerta, raaacidda] shaqo aan kuu qabtay [goobta] laga bilaabo [taariikhda] ilaa [taariikhda]. Sababtoo ah fashilka aad iigu bixin lacagta shaqada aan kuu qabtay, waxaad jebinaysaa heshiiska, waxayna jebin kartaa sharciga mushaharka ugu yar ee federaalka iyo gobolka.

Waxaan doorbidayaa inaan khilaafkan ku xalliyo wadahadal saaxiibtinimo ah. Si arrintan si degdeg ah loo xalliyo, fadlan u dir jeeg lacag amar ah oo [\$ lacag] lagu bixiyo [Magaca Shaqaalaha] ee: [Cinwaanka Shaqaalaha]. Haddii aad qabto su'aalo ama aad rabto inaad arrintan ka wada hadasho, fadlan isla markiiba ila soo xiriir: [Lambarka Telefoonka iyo/ama Cinwaanka Email].

Haddii [\$ lacagta] ee shaqadayda aan si buuxda loo bixin ka hor [taariikhda], waxaa la gudbin karaa cabasho maamul iyo/ama dacwad oo aad mas'uul ka noqon kartaa magdhow dheeraad ah oo sharciga iyo kharashaadka dacwadda.

Waxaan sidoo kale xasuusin lahaa in ay sharci darro tahay in la iga aargoosto sheegashadayda, tallaabo kasta oo aargoosi ahna waxay keeni kartaa qiimeynta magdhow dheeraad ah.

Si daacad ah,
[Saxiix
Magaca Shaqaalaha]

17. Caymiska Bulshada

Fiiro gaar ah: Qaybtan looma khuseeyo muhaajiriinta aan dukumiinti haysan.

Muhaajiriinta aan muwaadiniinta ahayn, ha ahaato diyaarinta muhaajiriinta ama muhaajiriinta la kormeero marka ay wajahayaan bixitaanka iskaa wax u qabso, waxaa jira tallaabooyin aad qaadi karto si aad u go'aamiso xaquuqdaada faa'iidooyinka Caymiska Bulshada ee Maraykanka. Qaybtan waxay khuseysaa oo kaliya qayb yar oo qaxooti ah: Shaqaalaha caymiska leh ama kuwa ku tiirsan ama kuwa ka badbaaday Shaqaalaha Caymiska leh. Waxay ka hadlaysaa arrimaha sharciga iyo kuwa wax ku oolka ah. “Shaqaalaha caymiska leh” waa qaxooti kasta oo haysta Lambarka Amniga Bulshada (Social Security Number, SSN) isla markaana ka qayb qaata Amniga Bulshada iyagoo ka shaqeynaya shaqo-bixiyeyaasha Mareykanka ama la-hawlgalayaasha shisheeye xaalado gaar ah. Qaybtan waxay ka jawaabi doontaa su'aalahan:

Fahamka Caymiska Bulshada – Qeexitaannada Aasaasiga ah ► Waa kuwee Muhaajiriinta u Qalma inay Helaan Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada? ► Maxaad Samaynaysaa Haddii Aad Hore U Heshay Lacagaha Faa'iidooyinka Social Security? ► Muhaajiriinta Wajahaya Masaafurin Ma u Qalmaan Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada? ► Faa'iidooyinkayga Caymiska Bulshada Waa la Hakiyay Tan iyo Markii Aan Xabsi Ku Jiro, Maxaan Sameeyaa? ► Maxaa Ku Dhaca Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada Haddii Lagu Masaafuriyo? ► Maxaa Ku Dhaca Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada Haddii Shaqaalihii Caymisnaa La Masaafuriyo laakiin Adigu Aad Ku Sii Jirto Maraykanka? ► Maxay Tahay in Muhaajiriinta Diyaargarowga iyo Kormeerka Ku Jira Ay Sameeyaan Kahor Inta Aanay Ka Bixin Maraykanka? ►

Liiska Hubinta: Caymiska Bulshada

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuur xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Fahamka Amniga Bulshada – Qeexitaannada Aasaasiga ah

“Faa’iidooyinka Qoysaska iyo Badbaadayaasha” waxaa ka mid ah: (i) Faa’iidooyinka Caymiska Xaaska / Ninka; (ii) Faa’iidooyinka Caymiska Carruurta; (iii) Faa’iidooyinka Caymiska Haweenka / Doqonka; (iv) Faa’iidooyinka caymiska hooyada iyo aabbaha; (v) Faa’iidooyinka Caymiska Waalidka; iyo (vi) Lacagaha dhimashada hal mar ah.

“Shaqaalaha Caymisan” waa qof kasta oo qaxooti ah oo haysta SSN isla markaana ka qayb qaata Caymiska Bulshada iyagoo ka shaqeynaya shaqo-bixiyeyaasha Maraykanka ama la-hawlgalayaasha shisheeye xaalado gaar ah. Muhaajiriinta aan dokumentiga lahayn ma aha mid ka mid ah qaybtan.

“Diyaarinta Soo-galootiga” waa muhaajiriin ku jira habka socdaalka ee u guuraya Maraykanka oo helaya heerka soo-galootiga sharci ah.

“Faa’iidooyinka Hawlgabka” waa Faa’iidooyinka Caymiska Da’da Weyn.

“Faa’iidooyinka Amniga Bulshada” waa Faa’iidooyinka Amniga Bulshada ee Maraykanka ee soo socda: Faa’iidooyinka hawlgabka, Faa’iidooyinka dadka ku tiirsan iyo badbaadayaasha, Faa’iidooyinka Naafonimada Bulshada (“SSD Benefits”), ama Faa’iidooyinka Dakhliga Amniga Dheeraadka ah (“SSI Benefits”).

“SSA” waa magaca gaaban ee Social Security Administration.

“SSD Benefits” waa Faa’iidooyinka Naafonimada Bulshada. Barnaamijka caymiska naafonimada ee Social Security waxaa loogu talagalay in lagu caawiyo dadka aan shaqayn karin sababtoo ah xaalad caafimaad oo la filayo inay soonto ugu yaraan 1 sano ama ay keento dhimasho.

“SSI Benefits” waa Faa’iidooyinka Dakhliga Amniga Dheeraadka ah. Barnaamij federaal ah oo lagu kordhiyo dakhliga loogu talagalay in lagu caawiyo dadka waayeeelka ah, indho la’aanta ah, iyo dadka naafada ah ee aan dakhli yar lahayn ama aan lahayn dakhli. Faa’iidooyinka Dakhliga Amniga Dheeraadka ah marnaba ma heli karaan dadka ku tiirsan

. **“SSN”** waa gaabinta Lambarka Amniga Bulshada.

“Muhaajiriinta la kormeero” “Supervised Immigrants” waa muhaajiriin sugaya dhageysi maxkamadeed ama amar ugu dambeeya ee masaafurinta. Lama xirin, waxaana loo oggol yahay inay si xor ah u socdaan, ku noolaadaan, oo ay ka shaqeeyaan gudaha Maraykanka iyadoo shuruudo gaar ah la gaaro.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

“Ka bixitaanka ikhtiyaariga ah” “Voluntary Departure” waa ikhtiyaar ay bixiso Waaxda Amniga Gudaha ama garsoore maxkamadda socdaalka muhaajiriinta wajahaya masaafurinta, badanaa inta lagu jiro habraaca masaafurinta, kuwaas oo buuxiya shuruudaha soo socda:

(i) Joogitaanka Maraykanka ugu yaraan 1 sano ka hor taariikhda ogeysiiska imaanshaha la siiyay;

(ii) Qof leh dabeecad wanaagsan ugu yaraan 5 sano ka hor codsiga bixitaanka ikhtiyaariga ah;

(iii) Aan lagu eedayn dembi culus; iyo

(iv) Lama masaafurin sababo la xiriira amniga dadweynaha ama amniga qaranka. Muhaajiriinta loo ogolaaday bixitaanka iskaa wax u qabso ah looma tixgeliyo inay “la masaafuriyay” ama “laga saaray” waxaana laga yaabaa inay heli karaan Faa'iidooyinka Hawlgabka iyo Faa'iidooyinka SSD marka ay ku soo laabtaan Mexico.

“Soo Noqoshada Ikhtiyaariga ah” “Voluntary Return” waa nooc ka bixitaan oo kaliya ka dhacda xuduudda, waxaana la oggolaan karaa oo kaliya saraakiisha Kastamka iyo Ilaalinta Xuduudaha Mareykanka iyada oo loo marayo buuxinta Foomka I-826. Waxay ka yar tahay ka bixitaanka ikhtiyaariga ah, waxayna dhacdaa marka qof lagu xiro xuduudda oo la siiyo fursad uu “ku laabto” iyada oo aan la dhageysan.

Kuwa aan muwaadiniinta ahayn ee u qalma inay helaan Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada?

Fiiro gaar ah: Muhaajiriinta aan dukumentiga lahayn ma u qalmaan inay helaan faa'iidooyinka Caymiska Bulshada si toos ah iyagoo shaqaale ah ama sida qof ku tiirsan ama badbaaday. Macluumaadka hoose wuxuu khuseeyaa oo keliya muhaajiriinta si sharci ah ugu sugan Maraykanka.

Shaqaalaha caymiska leh

Shaqaalaha caymiska leh waa qof kasta oo qaxooti ah oo loo oggolaaday inuu ka shaqeeyo Maraykanka, sidaas darteedna haysta Lambarka Amniga Bulshada isla markaana ka qayb qaata Amniga Bulshada inta ay u shaqeynayaan shaqo-bixiyeyaasha Mareykanka ama la-hawlgalayaasha shisheeye xaalado gaar ah.

Haddii aad tahay Shaqaale Caymis leh, si aad u qalmatid inaad hesho Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada waa inaad buuxisaa shuruudaha soo socda:

- Waxaad heli kartaa Faa'iidooyinka Hawlgabka haddii aad shaqeysay oo bixisay canshuuraha Caymiska Bulshada ugu yaraan 10 sano oo aad gaartay da'da hawlgabka (ugu yaraan 62 ama inta u dhaxaysa da'da hawlgabka oo buuxda ee 66 ilaa 67);
- Waxaad heli kartaa [Faa'iidooyinka Naafonimada Bulshada \(Social Security Disability, SSD\) haddii aad leedahay naafo, aadan awoodin inaad shaqeysa](#), oo aad caadiyan shaqeysay ugu yaraan 5 ka mid ah 10-kii sano ee la soo dhaafay;
 - [Haddii aad ka yar tahay 24 sano, waxaa laga yaabaa inaad heli karto Faa'iidooyinka SSD adigoo sanado shaqo yar leh.](#)

Intaa waxaa dheer, waxaad heli kartaa Faa'iidooyinka Dakhliga Amniga Dheeraadka ah (Supplemental Security Income, SSI) [haddii aad buuxiso shuruudaha loo tixgelin karo “ajjabi u qalma”, dakhli iyo kheyraad xaddidan, isla markaana aad tahay 65 sano ama ka weyn, indho la' tahay ama naafo leedahay](#). Waxaad wax badan ka baran kartaa faa'iidooyinka SSI ee aan muwaadiniinta ahayn iyo shuruudaha “ajaanibta u qalma” bogga SSA:

<https://www.ssa.gov/ssi/spotlights/spot-non-citizens.htm>.

Faa'iidooyinka Qoyska iyo Qoysaska

Haddii aad tahay Shaqaale Caymis leh, dadka ku tiirsan, tusaale ahaan xaaskaaga ama ilmahaaga, waa inay buuxiyaan shuruudaha soo socda si ay ugu qalmaan helitaanka Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada:

- Lamaanahaaga (oo ay ku jirto kii hore) waa 62 jir ama ka weyn;
- Xaaskaagu wuxuu daryeelayaa ilmo ka yar 15 sano ama ilmo naafo ah (Lamaanayaasha aan waligood shaqayn ama dakhli hoose leh waxay helaan ilaa kala bar faa'iidada buuxda ee shaqaalaha hawlgabka ah);
- Qaar ka mid ah xiriirada sharciga ee aan guurka ahayn ee saxda ah ayaa laga yaabaa inay u qalmaan;
- Carruurta waxay u qalmaan haddii aysan guursan, 17 sano ama ka yar ama da'doodu tahay 18-19 iyo ay si buuxda iskuul ugu jiraan oo aan ka qalin jebin dugsigga sare; ama
- Ilmo kasta oo naafo ah oo da'doodu tahay 21 sano ama ka yar ayaa u qalanta.

Kuwa ka badbaaday

Haddii aad tahay qof ka badbaaday Shaqaale Caymis leh, si aad u xaq u yeelato inaad hesho Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada, waa inaad buuxisaa shuruudaha soo socda:

- Haddii aad tahay lammaane nool oo nool, waxaad tahay 60 sano ama ka weyn (ama da'da 50-59 haddii naafonimo leedahay), waxaad guursatay ugu yaraan 9 bilood ka hor dhimashadooda, mana aadan guursan ka hor da'da 60 (ama da'da 50, haddii naafonimo leedahay);
- Haddii Shaqaalaha Caymiska uu ahaa xaaskaaga hore ka hor dhimashadiisa, waa inaad guursatay ugu yaraan 10 sano;
- Qaar ka mid ah xiriirada sharciga ee aan guurka ahayn ee saxda ah ayaa laga yaabaa inay u qalmaan;
- Carruurta waxay u qalmaan haddii ay da'doodu tahay 17 sano ama ka yar ama da'doodu tahay 18-19 oo ay si buuxda iskuul ugu jiraan oo aan ka qalin jebin dugsigga sare; ama
- Carruur kasta oo nool oo leh naafo ka soo baxay da'da 21 ama ka yar.

Maxaad samayn lahayd haddii aad horey u helayso lacagaha Social Security?

Haddii aad tahay Shaqaale Caymis leh oo qorsheynaysa inaad joogto Maraykanka.

- Sii wad ka qaybqaadashada Maamulka Caymiska Bulshada (Social Security Administration, SSA).
- La xiriir SSA si aad u aragto haddii adiga ama xubnaha qoyskaaga ay xaq u leeyihiin inaad codsato Faa'iidooyinka Amniga Bulshada adigoo ka jawaabaya dhowr su'aalo oo ku jira bogga SSA ee <https://www.ssa.gov/prepare/check-eligibility-for-benefits>. Hayso Lambarrada Amniga Bulshada (Social Security Numbers, SSNs) iyo shahaadooyinka dhalashada si fudud loo heli karo.
- U sheeg xubnaha qoyskaaga in laga yaabo inay xaq u leeyihiin Benefit Dependent and Survivors haddii aad dhimatid oo xaqiiji inay ogyihiin sida loo codsado faa'iidooyinkan <https://www.ssa.gov/apply>.

Haddii aad tahay shaqaale caymis leh oo ka fikiraya inaad si ikhtiyaari ah ugu tagto dalkaaga hooyo

(Fiiro gaar ah: Tani ma aha la mid ah oggolaanshaha Soo Celinta Iskaa Wax U Qabso ah oo dhacda marka qof lagu xiro xuduudda oo ay siiyaan fursad uu “ku rogo” saraakiisha U.S. Customs & Border Patrol.)

Waxaad sii wadi kartaa inaad hesho lacagaha Faa'iidooyinka Bulshada inta aad ka baxsan tahay Maraykanka iyadoo ku xiran dalka loo socdo.¹⁷

- La xaqiiji SSA in lacagaha loo diri karo waddankaaga loo socday.
- Si degdeg ah u soo sheeg isbeddelka cinwaanka si looga fogaado luminta ama dib u dhaca lacagaha iyo boostada. Tani waxaa ka mid ah:
 - Waddankaaga cusub, cinwaanka guriga, iyo ZIP ama lambarka boostada.
 - Magacyada dhammaan xubnaha qoyska ee u guuraya cinwaanka cusub.

¹⁷ Wixii faahfaahin dheeraad ah, eeg: <https://www.ssa.gov/international/payments.html>

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- Haddii waddanka aad u socoto uu u qalmo, markaad ka baxdo Maraykanka waa inaad:
 - Buuxi su'aalo sanadle ah oo ay SSA dirto inta u dhaxaysa May ilaa June; iyo
 - Warbixi isbeddelada sida:
 - Cinwaanka ayaa isbeddelaya.
 - Xaaladda shaqada.
 - Horumarinta naafonimada.
 - Guur, furriin, burinta guurka, ama korsashada.
 - Ilmo ka baxaya daryeelka xaaskiisa.
 - Haddii ilmo da'diisu u dhowdahay 18 uu yahay arday waqti buuxa ama naafo ah.
 - Geeri.
 - Awood la'aanta maareynta lacagaha.
 - Masaafurinta ama ka saarista Maraykanka.
 - Isbeddelada xaaladaha waalidnimo.
 - U-qalmitaanka hawlgabka shaqada.
- Ka fiirso inaad iska diiwaangeliso deebaajiga tooska ah si aad uga fogaato dhibaatooyinka jeegaga lumay.

Fiirso gaar ah: Faa'iidooyinka SSI marnaba lama heli karo haddii aad ka baxdo Maraykanka in ka badan 1 bil.

Haddii aad tahay qof ku tiirsan ama badbaaday oo ka fikiraya inaad si ikhtiyaari ah ugu tagto dalkaaga hooyo

Waxaad sii wadi kartaa inaad hesho lacagaha Faa'iidooyinka Bulshada adigoo ka baxsan Maraykanka iyadoo ku xiran dalka aad u socoto. Haddii waddanku u qalmo, waa inaad buuxisaa shuruudaha soo socda si aad u sii wadato helitaanka faa'iidooyinka:

- **Shuruudaha Deganaanshaha:** Tus inaad ugu yaraan shan sano ku nooleyd Maraykanka.
- **Shuruudaha Xiriirka Qoyska:** Intii lagu jiray shanta sano, xiriirka qoyska ee faa'iidooyinka ku saleysan yahay waa inuu sii jiray.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Ka reebid: Haddii xaqaaga uu ku saleysan yahay shaqaale ku dhintay intii uu ku jiray adeegga milatariga Mareykanka ama cudur ama dhaawac la xiriira adeegga.

Fiiro gaar ah: Shuruudahan si toos ah ayaa loo buuxiyaa ilmaha aan ku noolaan Maraykanka muddo 5 sano ah haddii Shaqaalaha Caymiska iyo waalidka kale ay buuxiyaan labadaba. Si kastaba ha ahaatee, Faa'iidooyinka Amniga Bulshada looma bixin doono ilmaha la korsaday meel ka baxsan Maraykanka inta uu ku nool yahay meel ka baxsan Mareykanka, xitaa haddii uu buuxiyo shuruudaha deganaanshaha.

- Buuxi su'aalaha sanadlaha ah ee SSA oo hubi inaad ogeysiisid SSA wixii isbeddel ah, sida kor ku xusan si aad ula jaanqaadi doonto.

Muhaajiriinta wajahaya masaafurinta ma u qalmaan faa'iidooyinka Caymiska Bulshada?

Haddii aad tahay muhaajir hore u qalmay Faa'iidooyinka Ammaanka Bulshada, laakiin markii dambe xaaladdaada sharciga waa la laalay oo wajahaya in la masaafuriyo, waxaa laga yaabaa inaad xaq u leedahay inaad codsato Faa'iidooyinka Ammaanka Bulshada kaliya haddii aad buuxiso shuruudaha soo socda:

- Si sharci ah ayaa loo oggolaaday deganaansho joogto ah; iyo
- Waxaa la siiyay aqoonsi aan muwaadin ahayn 7-dii sano ee la soo dhaafay iyada oo loo marayo joojinta masaafurinta ama ka saarista.

Haddii aad xiran tahay oo horey u helayso Faa'iidooyinka Bulshada, dowladdu waxay hakin kartaa Faa'iidooyinka Amniga Bulshada inta aad xabsi ku jirto. Si kastaba ha ahaatee, waxaad racfaan ka qaadan kartaa go'aanka SSA ee hakinta Faa'iidooyinka Bulshada inta aad ku jirto xabsi socdaal. Inta aad xabsiga ku jirto waa inaad qaadataa tallaabooyinkan:

1. U magacaab qof lagu kalsoon yahay inuu nuqul ka sameeyo dhammaan warqadaha aad ka hesho SSA.
2. Samee diiwaanka isgaarsiinta kasta ee SSA, taariikhda isgaarsiinta, nuxurka, iyo tallaabooyinka xiga ee SSA ama adiga qaadi doonto.
3. Ku dar nuqullo jeegagaaga SSA diiwaanka. Sidoo kale, fiiri akoonkaaga bangiga (ama qofka aad u qoondeeyey inuu sameeyo) haddii aad helayso deebaaj toos ah.
4. Haddii SSA ay kuu soo dirto warqad sheegta in Faa'iidooyinka Bulshada la joojiyay sababtoo ah waxaad ku jirtaa xabsi, waa inaad diyaar u tahay inaad racfaan qaadata. Kadib waxaad raaci doontaa tallaabooyinka hoos ku xusan.

Faa'iidooyinka caymiska bulshada waa la joojiyay tan iyo markii aan xabsi ku jiray, maxaan sameeyaa?

Haddii SSA ay kuu soo dirto warqad sheegta in Faa'iidooyinka Bulshada la joojiyay sababtoo ah waxaad ku jirtaa xabsi, waa inaad diyaar u tahay inaad racfaan qaadata. Waa inaad raacdaa tallaabooyinka hoos ku xusan:

1. Tallaabada ugu horreysa ee habka racfaanka waa codsi dib u eegis ah. Codsiga waa in si qoraal ah loo gudbiyaa 60 maalmood gudahood marka la helo warqaddii asalka ahayd ee SSA oo hakisay Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada. Isku day inaad qof dibadda (oo aan xabsi ku jirin) u dirto, maadaama xarumaha xabsiga ee boostada ay noqon karaan kuwo aan la isku halayn karin.
2. Waxaad buuxin kartaa Foomka SSA-561 ee <https://www.ssa.gov/forms/ssa-561.html>, kaas oo ay tahay inuu ka mid noqdo:
 - o magaca qofka mushaarka qaata (adiga);
 - o lambarka Amniga Bulshada ee mushaarka qaata (SSN-kaaga);
 - o nooca go'aanka aad rabto in dib loo eego (tusaale, hakinta faa'iidooyinka hawlgabka); iyo
 - o wababta aad uga soo horjeeddo go'aanka.
3. Haddii codsigaaga dib-u-eegista la diiday, tallaabada xigta waa inaad codsato dhegeysi hortiiisa garsoore maamul.
4. Tallaabada xigta waa in la codsado dib u eegis go'aanka ee Golaha Racfaanka.
5. Tallaabada xigta ee ka dambaysa waa in la codsado in la dhageysto maxkamadda federaalka.

Marxaladdan, waa inaad u dhaqaaqdaa “pro se” (kaligaa adigoon qareen lahayn) ilaa aad awoodid qareen ama aad ka heli karto adeegyada hay'adda adeegyada sharciga bilaashka ah. Ma jiro khidmad diiwaangelin heer maamul. Waxaa jira lacag gudbin ah heerka Maxkamadda Degmada, laakiin waxaad gudbin kartaa “in forma pauperis,” taasoo macnaheedu yahay in maxkamaddu ka dhaafi doonto khidmadda diiwaangelinta.

Maxaa ku dhici doona Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada haddii laga masaafuriyo?

Haddii aad tahay shaqaale caymis leh oo la masaafuriyay

Haddii aad tahay qof aan Maraykan ahayn. Muwaadin Shaqaale Caymis ah, ma heli kartid wax Faa'iido Caymis Bulsho ah muddo bil ah kadib markii SSA ay hesho ogeysiiska masaafurintaada laga soo diro Xoghayaha Department of Homeland Security ama Xeer Ilaaliyaha Guud.

Ka reebid: Haddii lagu si sharci ah dib ugu soo celiyo Maraykanka si joogto ah kadib markii la masaafuriyey, Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada ee aan la bixin ayaa laga yaabaa in la bixiyo marka dib loo soo celiyo.

Haddii aad tahay qof ku tiirsan oo la masaafuriyay oo shaqaale caymis ah aan la masaafurin

Haddii aad tahay qof ku tiirsan (sida ilmo ama xaas) oo la masaafuriyo, laakiin Shaqaalaha Caymiska aan la masaafurin, Shaqaalaha Caymiska ayaa laga yaabaa inuu sii wado inuu helo faa'iidooyinka Caymiska Bulshada adiga magacaaga. Si kastaba ha ahaatee, si toos ah uma heli doontid faa'iidooyinkan.

Ka reebid: Haddii Shaqaalaha Caymiska ah aanu ahayn muwaadin oo uu ka baxo Maraykanka qayb ka mid ah bishaas, ma heli doono faa'iidooyinka Amniga Bulshada bishaas.

Maxaa ku dhacaya Faa'iidooyinka Caymiska Haddii Shaqaalaha Caymiska La Masaafuriyo Laakiin Adigu Ku Jirto Maraykanka?

Haddii aad tahay qof ku tiirsan shaqaalaha caymiska la masaafuriyey:

Haddii aad tahay qof ku tiirsan oo Shaqaalaha Caymiska la masaafuriyay laakiin aad ku sii jirto Maraykanka, waxaad sii wadi kartaa inaad hesho Faa'iidooyinka Hawlgabka iyo Faa'iidooyinka SSD kaliya haddii:

- Adigu waxaad tahay muwaadin Mareykan ah; ama
- Si sharci ah ayaad Maraykanka ugu joogtay bisha oo dhan.

Si kastaba ha ahaatee, haddii aad tahay qof ku tiirsan oo aan Mareykan ahayn. muwaadin, ma xaq u lihid inaad hesho wax Faa'iido Bulsho ah inta aad joogto muddo kasta oo aadan joogin Maraykanka.

Haddii aad tahay qof ka badbaaday shaqaalaha caymiska:

Haddii aad tahay qof ka badbaaday oo Shaqaalihii Caymiska la masaafuriyay ka hor geeridiisa laakiin aad ku sii nagaatay Maraykanka, waxaad sii wadi kartaa inaad hesho Faa'iidooyinka Hawlgabka iyo Faa'iidooyinka SSD kaliya haddii:

- Adigu waxaad tahay muwaadin Mareykan ah; ama
- Si sharci ah ayaad Maraykanka ugu joogtay bisha oo dhan.

Haddii Shaqaalaha Caymiska uu dhintay inta lagu jiro ama ka dib bisha SSA ay heshay ogeysiiska masaafurinta, ma heli kartid lacag dhimasho oo hal mar ah oo ku saleysan dakhliga Shaqaalaha Caymiska ilaa Shaqaalaha Caymiska si sharci ah loogu soo celiyay deganaansho joogto ah kadib masaafurinta ama ka saarista, laakiin ka hor dhimashada.

Maxaa ay tahay inay sameeyaan muhaajiriinta diyaarinta iyo kormeerka ka hor inta aysan ka bixin Maraykanka?

Haddii aad tahay Shaqaale Caymis leh oo leh qoysas, oo ay ku jiraan Soo-galootiga Diyaarinta iyo Muhaajiriinta La Kormeero, oo aad wajahdo suurtagalnimada in mustaqbalka laga saaro Maraykanka, waa inaad tallaabooyin qaadataa si aad u hesho dhalashada Mareykanka ee qoysaskaaga ku tiirsan.

- Haddii dadka ku tiirsan aysan heli karin dhalashada Mareykanka, waa inay fahmaan in haddii ay ka baxaan Maraykanka muddo kasta ka dib markii lagaa masaafuriyey, ay ka tanaasuli doonaan xuquuqdooda Faa'iidooyinka Bulshada marka ay dibadda dalka joogaan.

Haddii aad tahay Shaqaale Caymis ah oo dadka ku tiirsan la masaafuriyay laakiin adigu ma tihid, waa inaad diyaarisaa habka aad u wareejin karto ama si kale ugu wareejin karto faa'iidooyinka dadka ku tiirsan dalalkooda hooyo, haddii loo baahdo.

Haddii aad tahay muhaajir diyaarinaya ama la kormeero oo aad horey u heshay ogeysiis dhageysi ku saabsan ka saarista, tixgeli inaad codsato “Ka bixitaanka Ikhtiyaariga ah”.¹⁸ Muhaajiriinta la siiyay Voluntary Departure looma tixgeliyo “la masaafuriyey” ama “laga saaray” waxaana laga yaabaa inay heli karaan Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada marka ay dalkooda ku soo laabtaan.

Si loo helo Voluntary Departure, shuruudaha soo socda waa in la buuxiyaa:

- joogitaanka Maraykanka ugu yaraan 1 sano ka hor taariikhda ogeysiiska la soo diray;
- qof leh dabeecad wanaagsan ugu yaraan 5 sano ka hor inta uusan codsan bixitaanka ikhtiyaariga ah;
- aan lagu eedayn dembi culus;
- aan la masaafurin sababo la xiriira amniga dadweynaha ama amniga qaranka; iyo
- oo lagu caddeeyay caddeyn cad oo qancin leh oo muujinaysa in ay haystaan awoodda ay uga bixi karto Maraykanka iyo ujeeddada in la sameeyo.

¹⁸ Muhaajiriinta la siiyay Voluntary Departure waa inay bixiyaan kharashkooda si ay uga baxaan una bixiyaan dammaanad. Haddii aysan ka bixin waqtiga la cayimay. Waxaa jira ganaax weyn, dammaanad waa la waayay, muhaajiriinuna wuxuu wajahayaa xayiraad 10 sano ah si uu sharci dib ugu soo laabto.

Liiska hubinta: Caymiska Bulshada

- Go'aanso haddii aad tahay Shaqaale Caymis ah. Shaqaalaha caymiska leh waa qaxooti kasta oo haysta Lambarka Amniga Bulshada isla markaana ku biiriya Amniga Bulshada iyagoo ka shaqeynaya shaqo-bixiyeyaasha Mareykanka ama la-hawlgalayaasha shisheeye xaalado gaar ah. Ogow in muhaajiriinta aan dukumentiga lahayn aysan u qalmin faa'iidooyinka Amniga Bulshada.
- Haddii aad tahay Shaqaale Caymis leh ama qof ku tiirsan ama ka badbaaday Shaqaale Caymis ah oo aad xaq u leedahay inaad hesho Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada, si aad u hesho Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada, waa inaad codsataa (bogga internetka www.socialsecurity.gov ama qof ahaan) adigoo wata dukumentiyada iyo macluumaadka soo socda:¹⁹
 - SSN-kaaga;
 - Shahaadada dhalashada;
 - Foomamkaaga W-2 ama soo celinta canshuurta is-shaqeysiga ee sanadkii hore;
 - Waraaqahaaga bixitaanka milatari haddii aad adeeg militari leedahay;
 - Shahaadada dhalashada ee xaaskaaga iyo SSN haddii uu codsanayo Faa'iidooyinka Bulshada;
 - Shahaadooyinka dhalashada carruurtaada iyo SSN, haddii aad codsanayso magaca carruurtaada;
 - Caddeyn dhalashada Maraykanka ama muwaadinnimada sharciga ah haddii adiga (ama lammaane ama ilmo codsanaysa Faa'iidooyinka Bulshada) aadan ku dhalan Maraykanka; iyo
 - Magaca hay'addaada maaliyadeed, lambarka marinka, iyo lambarka akoonkaaga si toos ah loogu deebaajiyo. Haddii aadan akoon ka lahayn hay'ad maaliyadeed, ama aad doorbideyso inaad sidaas sameyso, waad iska diiwaangelin kartaa si aad u hesho Faa'iidooyinka Amniga Bulshada adigoo adeegsanaya kaarka hore loo bixiyay.

¹⁹ Haddii aad ka soo horjeeddo go'aan laga gaaray sheegashadaada, waad racfaan ka qaadan kartaa.

WAXYAABAHA MUHIIMKA AH

- Masaafurinta Shaqaalaha Caymiska ee muhaajir ama kuwa ku tiirsan ama badbaadayaashu waxay saameyn ku yeelan kartaa Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada.
- Haddii aad ahayd Shaqaale Caymis ah oo ku sugan Maraykanka oo aad heshay Faa'iidooyinka Amniga Bulshada, carruurtaada iyo dadka kale ee ku tiirsan waxay sii wadi karaan helitaanka Taageerooyinka Amniga Bulshada haddii ay yihiin muwaadiniin Maraykan ah.
- Haddii aad ahayd Shaqaale Caymis ah oo ku sugan Maraykanka oo aad heshay Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada oo dadka ku tiirsan aysan lahayn xaalad sharci gudaha Maraykanka, adiga iyo iyagaas waa inaad fahamtaan inaysan heli karin Adeegyada Caymiska Bulshada bil kasta oo ay ka baxsan yihiin Maraykanka muddo dheer.
- Ma heli doontid Faa'iidooyinka Amniga Bulshada marka SSA lagu wargeliyo in lagaa masaafuriyay ama laga saaray. Si kastaba ha ahaatee, haddii si sharci ah lagu soo galo Maraykanka si aad u hesho deganaansho joogto ah ka dib markii la masaafuriyey, Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada ee aan la bixin sababo la xiriira masaafurintaada ayaa laga yaabaa in la bixiyo marka lagu soo celiyo.
- Haddii aad tahay Shaqaale Caymis ah, lacag dhimasho hal mar ah laguma bixin karo qofka badbaaday ee diiwaankaaga haddii aad dhimatay kadib markii SSA ay heshay ogeysiiska kaga saarista iyo ka hor inta aan si sharci ah lagu aqbalin.
- Haddii aad hesho Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada adigoo ku tiirsan Shaqaalaha Caymiska, adiguna la masaafuriyay laakiin mushaarka aan la masaafurin, Shaqaalaha Caymiska ah wuxuu sii wadi karaa inuu helo Adeegyada Caymiska Bulshada adiga (haddii uusan Shaqaalaha Caymiska ah uusan ahayn muwaadin aan ahayn oo uu ka baxo Maraykanka qayb ka mid ah bisha, markaas oo Shaqaalaha Caymiska uusan heli doonin Faa'iidooyinka Caymiska Bulshada bishaas), laakiin si toos ah uma heli doontid Faa'iidooyinka Amniga Bulshada.

18. Faa'iidooyinka Veterans-ka

Muwaadiniinta aan Maraykan ahayn ee ka shaqeeya Ciidamada Difaaca Mareykanka waxay xaq u leeyihiin inay helaan faa'iidooyinka halyeeyada iyo inay codsadaan dhalasho degdeg ah inta ay ku jiraan adeegga firfircoon ama ka dib hawlgabka. Si kastaba ha ahaatee, halyeeyayaal badan kama codsadaan oo ma helaan dhalashada kadib markii si sharaf leh looga fasaxo. Haddii aan Maraykan ahayn Citizen Veteran ayaa lagu xukumay laguna xiraa dembi culus, waxaa laga yaabaa in laga soo saaro (deportation) marka laga sii daayo xabsiga. Cutubkan wuxuu ka hadlayaa xuquuqdaada sida qof aan Maraykan ahayn. Xuquuqda muwaadinka halyeeyga ilaa dagaalyahanada, iyo sida masaafurintu u saameeyso faa'iidooyinkaas.

Muwaadiniin aan Mareykan ahayn waxay xaq u leeyihiin inay ka adeegaan Ciidamada Qalabka Sida ee Mareykanka ► Dedejinta Helitaanka Dhalashada ee Xubnaha Militariga iyo Qoysaskooda ► Faa'iidooyinka Halyeeyada Militariga ee Askartii Hore, Ku-tiirsanayaashooda iyo Dadka ka Badbaaday ► Suurtagalnimada in Halyeeyada Militariga ee aan Muwaadiniinta ahayn la Masaafuriyo ► Luminta Faa'iidooyinka sabab la xiriirta Dambi Culusi oo Halyeey Militariga lagu xukumo iyo Xabsi ► Faa'iidooyinka Halyeeyada Militariga ka dib Masaafurin

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuuro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Dadka aan muwaadiniinta ahayn waxay u qalmaan inay u adeegaan Ciidamada Qalabka Sida ee Maraykanka

Si aad ugu biirto laan kasta oo milatariga Mareykanka, waa inaad tahay muwaadin Maraykan ah ama degane sharci ah oo joogto ah oo leh kaarka cagaaran oo si jireed ugu nool Maraykanka. Kuwa aan muwaadiniinta ahayn waxay ku biiri karaan milatariga oo keliya iyagoo xubin ka tirsan ciidanka.

Ujeedooyinka isdiiwaangelinta, muwaadiniinta Maraykanka waxaa ka mid ah muwaadiniinta Guam, Puerto Rico, Jasiiradaha Virgin ee Maraykanka, Jasiiradaha Waqooyiga Marianas, American Samoa, Dawladaha Federaalka ee Micronesia, iyo Jamhuuriyadda Jasiiradaha Marshall, iyo sidoo kale 50 gobol.

Waxaa sidoo kale jira shuruudo dheeraad ah oo loogu talagalay qorista. Sidoo kale waa inaad haysataa shahaadada dugsi sare ama shahaadada guud ee u ekaanshaha (General Equivalency Diploma, GED) si aad isu diiwaangeliso. Sidoo kale waa inaad buuxisaa shuruudaha xadka da'da ee laanta aad iska diiwaangeliso. Qof kasta oo isdiiwaangeliya milatariga waa inuu sidoo kale qaataa imtixaanka Armed Services Vocational Aptitude Battery (ASVAB), isla markaana uu buuxiyo shuruudaha jireed iyo caafimaad ee laanta aad rabto inaad ku biirto.

Dhalashada Degdega ah ee Xubnaha Milatari iyo Qoysaskooda

Muwaadinnimada Xubnaha Milatariga

Haddii aad si sharaf leh ugu adeegto milatariga Mareykanka ugu yaraan hal sano wakhti kasta, waxaa laga yaabaa inaad xaq u yeelato inaad codsato dhalashada iyadoo la raacayo Xeerka Socdaalka iyo Dhalashada Qodobka 328. Faa'iidooyinka dhalashada iyada oo loo marayo adeegga milatariga waxaa ka mid ah ka dhaafista shuruudaha ah in aan muwaadin ahayn uu noqdo degane joogto ah muddo 5 sano ah, uu si jireed ugu joogo Maraykanka muddo 30 bilood ah, iyo shuruudaha lacagta diiwaangelinta USCIS.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Si loo caddeeyo u-qalmka, waa inaad:

- Haddii aad tahay 18 sano ama ka weyn;
- Inay si sharaf leh ugu adeegaan ciidamada Mareykanka wakhti kasta muddo ama waqtiyo guud ahaan ugu yaraan 1 sano;
- Haddii aad gudbisay foomka N-426 oo buuxa, Codsiga Shahaadada Adeegga Milatari ama Badda, waqtiga aad gudbinayso N-400, haddii aad hadda adeegayso, ama nuqul ka mid ah DD Form 214, Shahaadada Sii Deynta ama Ka Bixitaanka Shaqada Firfircoon, NGB Form 22, Warbixinta Kala Qaybinta iyo Diiwaanka Adeegga ee Ciidanka Qaranka, ama dukumenti rasmi ah oo rasmi ah oo ka mid ah dhammaan xilliyada adeegga haddii aadan hadda adeegsanayn; muuji in haddii laga saaro adeegga, lagu kala saaray shuruudo sharaf leh;
- Noqo degane rasmi ah waqtiga wareysiga dhalashada ah;
- Buuxiya shuruudaha deganaanshaha iyo joogitaanka jirka;
- Muujiso kartida akhriska, qorista iyo hadalka Ingiriisiga, ilaa uusan u qalmin ogolaansho ama ka reebin;
- Muujiso aqoon ku saabsan taariikhda iyo dowladda Maraykanka, haddii aan laga reebin;
- Muuji dabeecad anshax wanaagsan ugu yaraan shan sano ka hor inta aan la gudbin N-400 ilaa maalinta aad dhalashada qaadato; iyo
- Muujin inaad ku dheggan tahay mabaadi'da Dastuurka Maraykanka, isla markaana si wanaagsan ugu diyaar garooba nidaamka iyo farxadda Maraykanka inta lagu jiro xilliyada sharciga ku saabsan, ilaa laga dhaafayo.

Haddii aad buuxiso shuruudaha Qaybta 328 ee Xeerka Soo-galootiga iyo Dhalashada, waxaad codsan kartaa dhalashada adigoo gudbinaya [Foomka N-400, Codsiga Dhalashada](#).

Waxaad sidoo kale codsan kartaa dhalashada iyadoo la raacayo Qaybta 329 ee Xeerka Soo-galootiga iyo Dhalashada haddii aad hadda u adeegaysay ama horey uga soo shaqeysay militariga Mareykanka xilliga dagaalka. Sida ku cad Qodobka 329, shuruudo qaar laga yaabo inaysan khuseyn ama la dhimi karo.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Saldhigyo badan oo milatari ah ayaa leh xiriiriye loo xilsaaray U.S. Citizenship and Immigration Services si uu uga caawiyo habka dhalashada. Waxaad sidoo kale dhamaystiri kartaa codsigaaga adigoo abuurista akoon online ah oo ku [gudbinaya Foomka N-400 si online ah.](#)

Macluumaad dheeraad ah waxaa laga heli karaa:

<https://www.uscis.gov/military/naturalization-through-military-service>

Dhalashada Xaaska iyo Carruurta Xubnaha Milatariga

Lamaanaha xubnaha ciidanka Mareykanka waxaa laga yaabaa inay u qalmaan dhalashada degdegga ah. Carruurta xubnaha adeegga Mareykanka sidoo kale waxay u qalmi karaan dhalashada ama waxay u qalmi karaan inay si toos ah u helaan dhalashada. Dhalashada degdegga ah badanaa waxaa la sameeyaa marka xaaska ama carruurta xubin ciidan ay la socdaan xubinta milatariga dibadda.

Lamaanaha

Lamaanaha ku nool Maraykanka

Haddii aad ugu yaraan saddex sano ahayd degane sharci ah oo joogto ah oo aad guursatay oo la nooshahay ninkaaga muwaadinka Mareykanka ah muddadaas, waad codsan kartaa dhalashada.

Dhalashada Degdegga ah ee Lamaanaha

Lamaanayaasha xubnaha adeegga Maraykanka ee ku sugan ama ku sugan doona meel ka baxsan Maraykanka waxaa laga yaabaa inay u qalmaan dhalashada degdegga ah gudaha Maraykanka iyadoo la raacayo Qodobka 319(b) ee Xeerka Socdaalka iyo Qaranka. Si uu u codsado dhalashada, lamaanaha waa inuu:

- Inaad da'diisu tahay 18 ama ka weyn;
- Caddee in xaaskaaga uu yahay muwaadin Mareykan ah oo si joogto ah dibadda ugu sugan yahay xubin adeeg Mareykan ah muddo hal sano ama ka badan;
- Waxaa loo oggolaaday inaad la socoto xaaskaaga dibadda iyadoo la raacayo amarada rasmiga ah ee xaaskaaga;
- In la joogo Maraykanka xilliga la helayo dhalashada;

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- Si daacad ah u sheeg markaad dhalashada qaadato inaad damacsan tahay inaad dibadda ku noolaato, ujeeddo inaad dibadda ku noolaato adigoo la socda xaaskaaga muwaadinka Mareykanka, isla markiiba marka ninkaaga uu joojiyo adeegga dibadda;
- Awood u leh inaad akhrido, qorto, oo ku hadasho Ingiriisiga aasaasiga ah;
- Aqoon aasaasi ah oo ku saabsan taariikhda iyo dowladda Maraykanka (civics); iyo
- Wuxuu ahaa, welina waa, qof anshax wanaagsan leh, ku xiran mabaadi'da Dastuurka Maraykanka isla markaana u heellan nidaamka wanaagsan iyo farxadda Maraykanka inta lagu guda jiray xilliyada sharciga la xiriira.

Lamaanaha ku nool dibadda

Xaalado qaar, xaaska xubnaha militariga Mareykanka waxay dhamaystiri karaan habka dhalashada iyagoo dibadda ku nool. Sida ku xusan Qaybta 319(e)(2) ee (Immigration and Nationality Act, INA), degane rasmi ah oo sharci ah oo guursaday xubin ka tirsan ciidamada Mareykanka ayaa dhalashada ka qaadan kara dibadda Mareykanka iyada oo aan u safri karin Maraykanka. Si uu u qalmo, lamaanaha waa inuu:

- Noqo xaaska xubin Mareykan ah oo ka howlgala meel ka baxsan Maraykanka xilkaas awgiis;
- In la oggolaado inaad la socoto xaaskaaga dibadda Maraykanka iyadoo la raacayo amarada rasmiga ah ee ninkaaga;
- Haddii aad ku nooshahay meel ka baxsan Maraykanka adigoo guursanaya xaaskaaga; iyo
- Buuxi shuruudaha qodobka 316(a) ama 319(a) ee INA marka aad codsato codsigaaga dhalashada.

Carruur

Carruurta ku dhashay Maraykanka

Carruurta xubnaha ciidanka Mareykanka waxay si toos ah u heli karaan dhalashada haddii ay ku dhashaan Maraykanka.

Carruurta ku dhashay dibadda

Carruurta xubnaha ciidamada Mareykanka ee dibadda ku dhashay weli waxay heli karaan dhalashada habraacyada soo socda:

- **Markii la dhashay:** Ilmuhu wuxuu heli karaa dhalashada si toos ah haddii mid ama labada waalid ay yihiin muwaadiniin Maraykan ah marka ilmaha la dhasho, iyo haddii waalidku buuxiyo shuruudaha deganaanshaha ama joogitaanka jirka (oo ay ku jirto muddada adeegga sharaf leh ee milatariga Mareykanka).
- **Dhalashada Tooska ah ee Dhalashada Kadib:** Ilmuhu wuxuu heli karaa dhalashada otomaatiga ah haddii: ilmaha uu yahay degane rasmi ah oo sharci ah; ugu yaraan hal waalid waa muwaadin Mareykan ah; ilmaha wuxuu ku nool yahay mas'uuliyadda sharciga iyo jirka ee waalidka muwaadinka Mareykanka; waalidka muwaadinka Mareykanka ah wuxuu ku sugan yahay oo ku nool meel ka baxsan Mareykanka isagoo xubin ka ah milatariga Mareykanka; ilmahana wuxuu la nool yahay iyaga meel ka baxsan Maraykanka. Si loo helo Shahaadada Muwaadinnimada, ilmaha waa inuu yimaadaa Maraykanka oo uu dhameystiro habka dhalashada ee Maraykanka.
- **Carruurta ku dhashay kuna nool meel ka baxsan Maraykanka:** Haddii ilmaha uusan si toos ah u helin dhalashada Maraykanka sharciga kale, ilmaha weli wuu heli karaa dhalashada haddii ayu: ugu yaraan hal waalid muwaadin Maraykan ah; qaadashada dhaarta daacadnimada ka hor inta uusan gaarin 18 sano; Haddii ay leedahay waalid ama awoowe ama awoowe muwaadin Maraykan ah oo buuxiya shuruudaha joogitaanka jirka; waxayna ku noolaadaan meel ka baxsan Maraykanka iyagoo mas'uul ka ah mas'uuliyadda sharciga iyo jirka ee waalidka, oo ay ku jiraan xubin ka tirsan ciidanka Mareykanka.

Xubnaha Qoyska ee Askarta Dhintay

Haddii xaaskaaga ama waalidkaaga xubin ka tirsan ciidanka Mareykanka uu ku dhintay adeegooda milatari, waxaa laga yaabaa inaad xaq u leedahay dhalashada degdegga ah. Guud ahaan, xaaska iyo carruurta ka yar 21 sano iyo waalidiinta muwaadin Mareykan ah oo ku dhintay adeeg milateri sharaf leh ayaa isla markiiba codsan kara muwaadinnimada. Shuruudaha waxaa ka mid ah:

- Maadaama uu yahay degane rasmi ah oo sharci ah;

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- Buuxinta shuruudaha guud ee dhalashada marka laga reebo shuruudaha deganaanshaha ama joogitaanka jireed ee Maraykanka; iyo
- Inaad la nooleyd xaaskaaga askarta xilliga dhimashada, haddii aadan kala noolaan sababo aan la xiriirin xaalado aan awood lahayn, sida adeegga milatari ee ninkeeda.

Xubnaha qoyska ee aan haysan deganaanshaha joogtada ah ee sharci ahaan waxay codsan karaan kaarka cagaaran iyagoo ah qaraabada tooska ah ee xubinta askarta dhintay. Codsiga waa in la gudbiyaa laba sano gudahood ka dib geeridii xubinta adeegga.

Macluumaad dheeraad ah waxaa laga heli karaa:

<https://www.uscis.gov/military/citizenship-for-military-family-members>

Faa'iidooyinka Veterans-ka ee Halyeeyada Milatariga, Qoysaska iyo Badbaadayaasha

Faa'iidooyinka Gaarka ah ee Veterans-ka ee hoos yimaada Social Security Administration (SSA)

Xaalado gaar ah, halyeeyadii milatariga ee u adeegay intii u dhaxaysay 1957 iyo 2001 waxaa loo aqoonsan karaa dakhli dheeraad ah oo gaar ah oo loogu talagalay ujeedooyinka Amniga Bulshada. Dakhligaas dheeraadka ah waxay kaa caawin karaan inaad u qalanto Social Security-ga ama kordhiso lacagta faa'iidada Social Security-ga. Iyadoo ku xiran muddada iyo waqtiga adeegga milatari, qaar ka mid ah halyeeyada ayaa laga yaabaa inay ogaadaan in kordhinta faa'iidada ay noqon karto mid aad u yar. Dakhligaas gaarka ah ee dheeraadka ah waxaa la siiyaa xilliyada adeegga firfircoon ama tababarka. Lacag dheeraad ah lama siiyo tababarka aan firfircoonayn.

Adeegyada naafonimada ee hoos yimaada Social Security Administration (SSA)

Halgamayaashu waxay xaq u yeelan karaan Dakhliga Kabka (SSI) ama Caymiska Naafada ee Lambarka Bulshada (Social Security Disability Insurance, SSDI) iyadoo lala kaashanayo, ama beddelka magdhowga naafada VA. Faa'iidooyinka SSI/SSDI uma baahna in naafonimada halyeeyga lagu xiro adeeggiisa milatari, ma tixgelinayaan heerka fasaxa ee askarta, mana bixiyaan heer sare ah. SSI/SSDI, Veteran-ku waa inuu muujiyaa:

1. Caddeyn muujinaysa xaalad caafimaad oo jireed ama maskaxeed, taasoo keenta daciifooyin shaqo oo xaddidaysa awooddooda inay ku shaqeeyaan heer faa'iido oo weyn; iyo
2. In xaaladda naafonimada ay socotay, ama la filayo inay sii socoto, 12 bilood ama ay ku dhammaato dhimasho.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Habaynta Degdegga ah ee SSA ee Veterans-ka

SSA waxay bixisaa habaynta degdegga ah ee sheegashada naafonimada ee ay gudbiyaan halyeeyada leh qiimeynta magdhowga ee Waaxda Arrimaha Veterans-ka ee 100% Permanent and Total (P&T), ama halyeeyada naafonimo ku yeelata inta ay ku jiraan adeegga milatari ee firfircoon ama ka dib October 1, 2001.

Si aad u dedejiso habaynta codsigaaga SSI/SSDI ee 100% P&T Claims, waa inaad:

- Isku aqoonsi “veteran rated 100% P&T” markaad codsanayso faa'iidooyinka. Haddii aad codsato si toos ah ama telefoon ahaan, u sheeg wakiilka Social Security-ga inaad tahay askari hore oo leh qiimeyn 100% P&T. Haddii aad online codsato, geli “Veteran 100% P&T” qaybta “Remarks” ee codsiga; iyo
- Siiso Amniga Bulshada warqaddaada ogeysiiska Veterans Affairs, taasoo xaqiijinaysa qiimeyntaada.

Si aad u dedejiso habaynta codsigaaga SSI/SSDI iyada oo loo marayo barnaamijka Wounded Warriors, waa inaad ogeysiisaa SSA in dhaawacaagu uu dhacay intuu ku jiray shaqada firfircoon. Dhaawaca looma baahna inuu ka dhashay hawlgallada dagaalka.

Macluumaad dheeraad ah waxaa laga heli karaa:

<https://www.ssa.gov/people/veterans/index.html>

Maamulka Veterans-ka (Veterans Administration, VA)

Faa'iidooyinka waxaa ka mid ah daryeelka caafimaadka, magdhawga naafonimada, magdhow bille ah oo gaar ah, gunnooyin iyo deeqo (la xiriira naafonimada), dib-u-habeyn xirfadeed iyo shaqo (dadka naafada ah), hawlgabka iyo waxbarashada.

Dood dhamaystiran iyo macluumaad dheeraad ah waxaa laga heli karaa:

<https://department.va.gov/get-started/>

Suurtagalnimada in halyeeyada aan muwaadiniinta ahayn la masaafuriyo

Askarta aan muwaadiniinta ahayn ee adeegga milatari waxaa laga yaabaa in laga saaro sababo kala duwan awgood, oo ay ku jiraan samaynta dambiyada mudan in la xiro, ku lug yeesho falal argagixiso, iyo ku guuldareysiga in la raaco shuruudaha fiisaha. Xitaa dambiyada aan rabshadaha lahayn iyo kuwa fudud waxay keeni karaan masaafurin khasab ah iyo xayiraad nolosha oo ku saabsan soo laabashada iyo dhalashada gudaha Maraykanka. Maqaal uu qoray Military Times sanadkii 2024, ku dhawaad 94,000 oo askari ah ma laha dhalashada Mareykanka waxayna halis ugu jiraan in la masaafuriyo.²⁰Dambiyada laga yaabo in qof aan muwaadin ahayn la saaro (la masaafuriyo), dood faahfaahsan waxaa laga heli karaa:

<https://www.nolo.com/legal-encyclopedia/crimes-that-will-make-immigrant-deportable.html>

Luminta Faa'iidooyinka sababtoo ah xukunka dembi iyo xabsi (waxay khuseysaa dhammaan halyeeyada)

Faa'iidooyinka SSA

Eeg, guud ahaan, <https://www.ssa.gov/pubs/EN-05-10133.pdf>

Faa'iidooyinka VA

Veteran-yadu waxay lumin karaan faa'iidooyinka VA haddii ay xabsi galaan. Dagaalyahanada xabsiga ku jira, dhimista ama luminta gebi ahaanba faa'iidooyinka waxaa lagu go'aamiyay dembiga la galay iyo xukunka xabsiga, tusaale ahaan haddii dembigu yahay dembi culus ama dembi fudud. Faa'iidooyinka ay xukunka xabsiga saameeyaan waxaa ka mid ah waxbarasho iyo sidoo kale xuquuqda naafonimada. Eeg, guud ahaan, <http://www.benefits.va.gov/persona/veteran-incarcerated.asp>

Magdhawga Naafada VA

Bixinta magdhowga naafonimada ee VA waa la dhimaa haddii askari hore lagu xukumo dembi culus oo xabsi lagu xiro in ka badan 60 maalmood. Veterans-ka lagu qiimeeyay 20 boqolkiiba ama ka badan waxaa xaddidan heerka naafonimada ee 10 boqolkiiba. Askari hore oo qiimeynta naafada ay tahay 10 boqolkiiba, lacagta ayaa la dhimay nus.

²⁰ Eeg: <https://www.militarytimes.com/news/your-military/2024/04/15/deported-veterans-struggle-to-access-va-services-study-finds/>

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Lacagahan waxaa mar kale la ururin karaa ka dib markii laga sii daayo xabsiga iyadoo ku xiran heerka naafonimada la xiriirta adeegga waqtigaas.

VA Pension

Si ka duwan magdhawga naafonimada, penshanka VA si buuxda ayaa loo lumin doonaa iyadoon loo eegin dambiga la galay iyo xukunka la socda. Bixinta pens-ka VA waxay joojin doontaa maalinta 61aad ee xabsiga. Lacagahan waxaa mar kale la ururin karaa kadib sii deynta xabsiga, laakiin kaliya haddii dhammaan shuruudaha u-qalmitaanka VA mar kale la buuxiyo. Haddii askari hore uusan u sheegin VA-ga xabsigiisa, wuxuu lumin karaa dhammaan faa'iidooyinka VA ilaa lacagaha xad-dhaafka ah ee uu helay intii uu xabsiga ku jiray la soo celiyaa.

Qaybinta VA ee Xaaska ama Carruurta

Maxaabiista aan helin faa'iidooyinkooda xabsiga waxay dooran karaan in lacagaha loo diro xaaskooda, carruurtooda, ama waalidkooda haddii ay ku tiirsan yihiin maxbuuska. Si loo helo faa'iidooyinkan, baahiyaha gaarka ah ee dadka helaya faa'iidada waa in la qeexaa. Qaybinta looma heli karo halyeeyada lagu helay dambiyo culus. Qofkii helaya lacagta faa'iidada, waa inuu codsadaa si uu lacagta uga helo VA, sababtoo ah si toos ah looma diri doono.

Faa'iidooyinka Waxbarashada VA

Dagaalyahanada xabsiga ku jira dambiyo kasta oo aan ahayn dambi culus, weli waxay heli karaan faa'iidooyin waxbarasho bille ah. Haddii lagu xukumo dembi culus, markaas askari hore wuxuu heli karaa kaliya faa'iidooyin waxbarasho oo qayb ah.

Faa'iidooyinka Veteran-ka kadib masaafurinta

Faa'iidooyinka SSA

Masaafurinta askari aan muwaadin ahayn waxay keeni kartaa in aan la bixin Faa'iidooyinka Gaarka ah ee Veterans-ka. Hakinta faa'iidooyinka waxay bilaabataa bisha ka dambaysa bisha ay SSA hesho ogeysiiska ka saarista ama masaafurinta halyeey aan muwaadin ahayn, kaas oo ka yimaada Xoghayaha Amniga Gudaha Waaxda Amniga Gudaha (Department of Homeland Security, DHS), Xeer Ilaaliyaha Guud, ama Waaxda Caddaaladda (Department of Justice, DOJ). Marka askari aan muwaadin ahayn uu la kulmo bixin la'aanta faa'iidooyinka kadib ka saaristiisa, lacagaha lama soo celin karo ilaa iyo ilaa laga helo ogolaansho sharci ah oo uu ku noolaado Maraykanka. Faa'iidooyinka ku tiirsan ama badbaadada ee diiwaanka halyeeyga aan muwaadin ahayn ee laga saaray lama bixin bil kasta oo:

- Faa'iidooyinka waa la hakiyay; iyo
- Qofka ku tiirsan ama ka badbaaday waa muwaadin aan Maraykan ahayn; iyo
- Qofka ku tiirsan ama ka badbaaday wuxuu ka baxsan yahay Maraykanka wakhti kasta bisha dhexdeeda, xitaa haddii maqnaanshadu ahayd qayb ka mid ah maalinta.

Eeg, guud ahaan, <https://secure.ssa.gov/poms.nsf/lnx/0302635001>.

Faa'iidooyinka VA

Ka saarista halyeeyga aan muwaadin ahayn guud ahaan ma saameyn doonto Faa'iidooyinka VA, laakiin waxay u baahan doontaa u hoggaansanaanta habraacyada dheeraadka ah. VA waa inay u dhaqantaa halyeeyga sida ay ula dhaqanto halyeeyada kale ee dibadda ku nool. Eeg, guud ahaan, <http://www.benefits.va.gov/persona/veteran-abroad.asp>.

Hindisaha Xubnaha Milatari ee Muhaajiriinta iyo Dagaalyahanada

Sanadkii 2021, DHS iyo VA waxay bilaabeen iskaashi la yiraahdo Immigrant Military Members and Veterans Initiative (IMMVI) si ay uga caawiyaan halyeeyada iyo qoysaskooda soo laabashada iyo helitaanka faa'iidooyinka askarta aan muwaadiniinta ahayn iyo xubnaha qoysaskooda dhow. Bogga internetka ee lagu heli karo faa'iidooyinka barnaamijkan iyo dib u eegista agabka ay bixiso hindisahan waxaa laga heli karaa: <https://www.dhs.gov/immvets>

19. Burburinta ama libinta Ganacsi

libinta ama kala dirista ganacsi waxay keeni kartaa dhibaatooyin sharci oo badan iyadoo ku xiran arrimo badan, sida nooca ganacsiga, haddii ganacsigu si wadajir ah loo leeyahay iyo baahida loo qabo in la xalliyo arrimaha canshuuraha iyo ruqsadaha la xiriira ganacsiga. Sababtaas awgeed, tani waa meel ay badanaa u baahan tahay taageero sharci oo xirfad leh. Cutubkan wuxuu iftiiminayaa arrimo heer sare ah oo la tixgeliyo.

Noocyada Caamka ah ee Qaababka Ururada Ganacsiga waa kuwee? ► Maxay

Yihiin Waxyaabaha La Tixgeliyo Marka La libinayo ama La Xirayo Ganacsi Hal Qof

Leeyahay? ► Maxay Yihiin Waxyaabaha La Tixgeliyo Marka La libinayo Ganacsi

Si Wadajir ah Loo Leeyahay? ► Liiska Hubinta: Burburinta ama libinta Ganacsi

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuuro xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Waa maxay noocyada caadiga ah ee ururada ganacsiga?

Sharciyada gobolka iyo federaalka ayaa maamula ganacsiyada, waxayna qeexaan noocyo kala duwan oo ururada ganacsiga ah. Ujeedooyinka sharciga federaalka, noocyada ugu badan ee hay'adaha ganacsiga waa: (1) milkiilaha keliya; (2) iskaashiga; (3) shirkadda; iyo (4) shirkadda xaddidan.

Inta badan ganacsiyada yaryar waxay ku bilaabmaan sidii mulkiilayaasha kaligiis. Natiijadaas awgeed, cutubkan waxaa loo habeeyay shirkado gaar ah. Milkiilaha keligiis ah, milkiiluhu wuxuu wajahayaa mas'uuliyad aan xad lahayn dhammaan deymaha ka yimaada shirkadda. Dhinaca wanaagsan, waraaqo yar ayaa loo baahan yahay si loo bilaabo loona kala diro shirkad gaar ah. Intaa waxaa dheer, dhammaan dakhliga ka soo baxa ganacsiga wuxuu si toos ah ugu qulqulaa milkiilaha waxaana lagu muujiyaa soo celinta canshuuraha ee milkiilaha. Natiijadaas awgeed, milkiilayaasha keliya waxay u baahan karaan inay gudbiyaan foomamka canshuuraha oo ay ku jiraan laakiin aan ku xaddidnayn:

- [Foomka 1040](#) (Soo Celinta Canshuurta Dakhliga Qofka);
- [Jadwalka SE](#) (Canshuurta Is-Ganacsiga);
- [Foomka 4562](#) (Qiimeyn Hoos u Dhac iyo Amortization);
- [Foomka 8829](#) (Kharashaadka Isticmaalka Ganacsiga ee Guriga; iyo
- Foomamka canshuurta shaqada.

Marka aad wajahdo suurtagalnimada in la masaafuriyo, waa inaad la xiriirtaa qareen canshuur ama khabiir si aad u hubiso inay buuxiyeen foomamka saxda ah. Gudbinta foomamka khaldan waxaa loo arki karaa inay tahay ka fogaanshaha canshuurta ama khiyaano, taasoo ah dembiyo la masaafiriyo oo saameyn kara mustaqbalka dib-u-gelitaanka.

Iskaashi, laba ama in ka badan oo qof ayaa maamula oo maamula ganacsi, caadi ahaan lammaane kasta wuxuu leeyahay mas'uuliyad aan xad lahayn oo ku saabsan deymaha iyo waajibaadka iskaashiga. Waxaa jira saddex nooc oo iskaashi ah: Iskaashi guud, iskaashi xaddidan iyo iskaashi xaddidan. Xiriirka mas'uuliyadda xaddidan, lammaane kasta oo shaqsiyeed wuxuu leeyahay mas'uuliyad la dhimay. Bedelkeeda, iskaashi xaddidan oo dhan ayaa mas'uuliyad haya.

Dhanka kale, **shirkaddu** waa shirkad ganacsi oo leh xaalad sharci oo gooni ah oo ka duwan milkiilayaasheeda. Astaanta qeexaysa ee shirkadda waa in ay mas'uuliyad xadidan u leedahay milkiilayaasheeda – gaar ahaan, in xubnaheedu aysan si shaqsi ah mas'uul uga noqon deymaha iyo waajibaadka shirkadda. Cutubkan ma diiradda saaro shirkadaha sababtoo ah ma aha kuwo caadi ah marka la eego ganacsiga yaryar, laakiin weli waa muhiim in la raadiyo taageero sharci marka la iibinayo ama la kala dirayo shirkad.

Shirkadda xaddidan (Limited Liability Company, LLC) waa qaab-dhismeed ganacsi oo xubnaha shirkadda aan si shaqsi ah mas'uul uga noqon karin deymaha ama waajibaadka shirkadda. LLC-yadu asal ahaan waa hay'ado isku dhafan oo isku dara ilaalinta mas'uuliyadda shirkadda iyo astaamaha canshuuraha ee iskaashi ama milkiilaha keliya.

Maxay yihiin tixgelinta marka la iibinayo ama la kala dirayo Milkiilaha Kali-taliska ah?

Waa inaad tixgelisaa dhowr arrin markaad rabto inaad iibiso ama kala dirto milkiilaha keliya sababtoo ah dhammaan gobollada iyo degmooyinka waxay leeyihiin shuruudo kala duwan oo ku saabsan joojinta milkiilayaasha kali-taliska ah. Intaa waxaa dheer, waa fikrad wanaagsan in la xiriirto qareen aqoon u leh shuruudaha Xoghayaha Gobolka, degmada, magaalo iyo maamulka ganacsiga yar, kaas oo yaqaan tallaabooyinka ku habboon ee la qaado.

Burburinta Milkiilaha Kaligiis ah

Kala dirista ganacsi shaqsi ah halkii laga iibin lahaa waxaa laga yaabaa in la doorbido marka waqti xaddidan jiro. Xiritaanka shirkad gaar ah uma baahna wadaxaajood ama wareejin. Natiijadaas awgeed waxay noqon kartaa mid ka dhaqso badan iibinta ganacsi. Xaalad kasta ha ahaatee, waa muhiim in la hayo diiwaanno sax ah oo la keydiyo deymaha, canshuuraha iyo biilasha.

Marka la kala dirayo milkiilaha kaligiis, milkiiluhu waa inuu ogeysiiyaa:

(1) Xoghayaha Arrimaha Dibadda;	(5) deyn-bixiyeyaasha iyo alaab-qeybiyeyaasha;
(2) xafiiska xisaabiyaha degmada iyo magaalada;	(6) macaamiil;
(3) hay'adaha canshuuraha maxalliga ah, gobolka iyo federaalka;	(7) shaqaalaha;
(4) hay'adaha shatiga iyo ururada ganacsiga;	(8) mulkiilayaasha guryaha iyo kiraystayaal qalabka; iyo
	(9) bangiyada.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Si kastaba ha ahaatee, si ka duwan ganacsiyo badan oo kale, looma baahna in si rasmi ah loo diiwaangeliyo burburka shirkad kali ah.

Si kastaba ha ahaatee, hawlo badan ayaa la qabanayaa ka hor burburinta. Milkiilayaashu waa inay dhammeeyaan dhammaan dalabkii ugu dambeeyay, ay ogeysiiyaan macaamiisha, oo ay bixiyaan deymaha haray. Waa sidoo kale muhiim in la joojiyo diiwaangelinta, rukhsadaha rukhsadaha iyo magacyada ganacsiga. Shuruucda shaqada iyo shaqada sidoo kale waxay tilmaami karaan sida loo ogeysiiyo, loo eryo loona bixiyo mushaaraadka shaqaalaha iyo sida loo gudbiyo waraaqaha canshuuraha la xiriira.

Milkiilayaasha wajahaya masaafurinta waa inay tixgeliyaan hantida ay iibin karaan ka dib marka ganacsiga la kala diro, sida qalab ama alaab. Kadib iibinta hantida, milkiilayaashu waa inay xiraan dhammaan akoonnada bangiga ganacsiga iyo kaararka deynta.

libinta Milkiilaha Kaligiis ah

libinta shirkad shaqsi ah waa faa'iido marka waqti xaddidan uusan jirin, marka iibsade horey u muujiyay xiisaha, ama marka ganacsigu leeyahay qiimeyn aad u sareysa. Hannaanka iibinta shirkad gaar ah ayaa laga yaabaa inuu adkaado waxaana lagula talinayaa inaad hesho talo qareen iyo wakiil ganacsi haddii aad rabto inaad iibiso ganacsigaaga.

Marka hore waa inaad tixgelisaa qiimeynta ganacsigaaga adigoo tixgelinaya ruqsadaha, kirada, iyo hantida kale ee ganacsiga. Arrin habraac ah, waa inaad muujisaa iibka dhammaan foomamka canshuuraha. Ujeedooyinka federaalka, waa inaad diiwaangelisaa iibka [foomka 8594](#) (Bayaanka libsashada Hantida). Gobollo qaar, sida Texas, qof ayaa kala diri kara, milkiile cusubna wuxuu diiwaan gelin karaa ganacsiga foomamka canshuurta iibka. Wisconsin, haddii magaca ganacsiga uusan ahayn magaca buuxa ee milkiilaha cusub, milkiilaha cusub waa inuu gudbiyaa codsi “doing business as” ah. Waxaa jira kala duwanaansho badan oo gobol gaar ah.

Haddii aad leedahay deyn ama kireysi ku saabsan hantida ganacsiga ama qalabka loo isticmaalo ganacsiga, waa inaad sidoo kale u wareejisaa milkiilaha cusub oo aad ka hesho deyn-bixiyayaasha iyo kiraystayaasha. Haddii aadan sidaas sameynin waxay keeni kartaa inaad mas'uul ka noqoto bixinta lacagaha ama dhaawacyada muddo dheer kadib markaad dalka ka baxday oo aadan ganacsiga maamulin.

Haddii ganacsigu qiimo ka yar yahay deymaha, waxaa laga yaabaa inaad ka fiirsato inaad bilowdo xal sharci oo gobolka ah oo badanaa loo yaqaan “wareejinta faa'iidada deyn-bixiyayaasha.” Tani waxay ku lug leedahay in dhammaan hantida loo wareejiyo qofka wareejinta (liquidator) kaasoo iibiya hantida oo qaybiya dakhliga iyadoo lagu saleynayo

inta deyn-bixiye kasta ku leeyahay deyn-bixiyeyaasha dacwooyinka gudbiya kadib markii la ogeysiiyo. Xaaladaha badankood, qofka wareejiyay waa qof ama hay'ad uu milkiilaha ganacsiga doorto, laakiin waa inuu yahay mid la aqbali karo sharciga gobolka oo uu leeyahay shahaadooyinka lagama maarmaanka ah. Habkan waxaa badanaa loo isticmaalaa ganacsiyada (shirkadaha ama shirkadaha xaddidan) maadaama sharciga gobolka badanaa uusan siin qof ama milkiilaha keliya “ka bixid” deymahooda. Inkastoo milkiilaha uu weli mas'uul ka noqon karo canshuuraha sanduuqa kalsoonida ee aan la bixin, deyn-bixiyayaashu waxay u badan tahay inay ka yar yihiin dadaallada ururinta.

Maxay yihiin tixgelinta marka la iibinayo ganacsi wadajir ah?

Ganacsi ama iskaashi wadajir ah, waa muhiim in la yeesho wadahadal furan oo lala yeesho milkiilaha. Haddii mid ka mid ah dhinacyada uu doonayo inuu sii joogo ganacsiga, dhinacyadu waa inay akhriyaan heshiisyadooda oo ay tixgeliyaan xuquuqda milkiilaha wadajirka ah ee diidmada hore, ogolaansho ama ogeysiiska iyo habraacyada beddelka xakamaynta.

Xuquuqda Milkiilaha Wadajirka ah ee diidmada ugu horreysa

Guud ahaan, xuquuqda diidmada hore waa xaqa qofka inuu wax iibsado ka hor inta aan dalabka loo heli karin dadka kale. Xuquuqda diidmada hore badanaa waxaa lagu muujiyay heshiis u dhexeeya milkiilayaasha ganacsiga. Sidaas darteed, dhinacyadu waa inay tixraacaan heshiisyadooda. Haddii heshiiskaaga lala leeyahay milkiilayaashaada uu leeyahay qodobka xaqa diidmada hore, waa inaad bixisaa inaad saamigaaga ganacsiga u iibiso milkiilayaasha wadajirka ah ka hor intaadan u siin qof kale.

Ogolaanshaha iyo Ogeysiiska Milkiilaha wadajirka ah

Xitaa haddii milkiilayaasha wadajirka ah aysan haysan ama aysan raacin, xaqa diidmada hore, haddana waxay rabaan inay xakameeyaan cidda heli doonta saamigaaga ganacsiga. Kahor intaadan iibin saamigaaga, waa inaad hubisaa haddii heshiiska milkiilayaasha' uu u baahan yahay iibiyaha inuu helo ogolaansho ka yimaada milkiilayaasha kale ee wadajirka ah. Heshiiska ugu yaraan wuxuu ku qasbi karaa inaad u sheegto milkiilayaasha wada-hawlgalayaasha iibka. Haddii shuruudo sidan oo kale ah ay ku jiraan heshiiska, waa inaad raacdaa.

Isbeddelka Xakamaynta

Intaa waxaa dheer, haddii adiga iyo kuwa kale si wadajir ah u lahaayeen ganacsiga oo aad rabto inaad iibiso saamigaaga, waa inaad go'aamisaa haddii heshiisyada la xiriira ganacsiga ay u baahan yihiin ogeysiis qof kasta marka "isbeddelka xakameynta dhaco." Isbeddelka xakamaynta ayaa dhici kara marka milkiile ganacsi uu iibiyo qaybtiisa ganacsiga. Tusaale ahaan, heshiisyo qaar waxay u baahan yihiin in marka maamulka la beddelo, milkiilaha ganacsi, ka hor inta uusan iibin saamigiisa, uu ogeysiiyo bangiga lacagta u amaahday shirkadda, bangiga haysta deynta shirkadda, ama hay'ad kasta oo shati siisay ganacsiga'. Haddii heshiiskaaga uu ku jiro qodob beddelka xakamaynta oo ka dhalatay iibka saamiyadaada, waa inaad raacdaa shuruudaha qodobkaas.

Liiska hubinta: Burburinta ama libinta Ganacsi

- Go'aanso haddii aad rabto inaad kala dirto ama iibiso ganacsigaaga. Iyadoo ku xiran nooca ganacsiga, kala diridda ganacsigaaga waxay qaadan kartaa waqti yar.
- Markaad ogaato waxa aad rabto inaad ka qabato ganacsigaaga, waxaa ugu fiican inaad sida ugu dhaqsaha badan u shaqaaleysato qareen si uu kuugu caawiyo tallaabooyinka soo socda.
- Go'aanso nooca ganacsiga aad leedahay:
 - Sole Proprietorship – milkiile keli ah oo leh mas'uuliyad buuxda oo kharashyada ganacsi la xiriirta.
 - Iskaashi – laba ama in ka badan oo qof ayaa maamula oo maamula ganacsiga, mid walbana wuxuu leeyahay mas'uuliyad buuxda oo kharashyada ganacsigu leeyahay.
 - Shirkad – shirkad ganacsi oo leh xaalad sharci oo gooni ah oo ka duwan milkiilayaasheeda.

Burburinta Ganacsi (Milkiilaha Kaliya)

- Haddii shirkad la kala diro, hubi shuruudaha gobolkaaga, deegaankaaga, iyo maamulka ganacsiga yar si aad u go'aamiso tallaabooyinka la qaadi karo.
- Ogeysiis:
 - Xoghayaha Arrimaha Dibadda;
 - Xafiiska Xoghayaha Degmada iyo Magaalada;
 - Hay'adaha canshuuraha federaalka ee deegaanka;
 - Hay'adaha shatiga iyo ururada ganacsiga;
 - Deyn-bixiyeyaasha, caymisyada iyo alaab-qeybiyeyaasha; iyo
 - Macaamiil.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

- Bixi dhammaan biilasha iyo deymaha;
- U hoggaansanaanta shuruucda shaqada
- Diiwaangelinta u hayso ujeedooyinka canshuurta.

libinta Milkiilaha Kaligiis ah

- Waa ugu fiican tahay in marka hore la helo talo qareen iyo wakiil ganacsi.
- Waa inaad tixgelisaa inta ganacsigaagu qiimo leeyahay. Si taas loo sameeyo, tixgeli ruqsadaha, kirada iyo hantida kale ee ganacsiga iwm.
- Waa inaad diiwaangelisaa iibka [foomka 8594](#) (Bayaanka libsashada Hantida).
- Waxaa suuragal ah inay jiraan shuruudo diiwaangelin goboleed sidoo kale.
- libka dhexdiisa, hubi inaad wareejiso dhammaan amaahda ama kirada hantida ganacsiga ama qalabka loo isticmaalo ganacsiga.

libinta Ganacsi Wadajir ah

- Waa inaad la hadashaa milkiilahaaga hore si aad u ogaato haddii uu doonayo inuu kala diro shirkaddaada.
- Haddii milkiilahaaga wadajir ah uu doonayo inuu sii wado lahaanshaha shirkadda, eeg heshiiska si aad u aragto haddii heshiiskaagu leeyahay xuquuqda diidmada hore, ogolaansho ama ogeysiiska, ama habraacyada beddelka xakamaynta ee loo baahan yahay.
- Haddii mid ka mid ah shuruudahaas jiro, waa inaad raacdaa.

20. Dhibaatooyinka Diiwaangelinta Canshuuraha

Gudbinta canshuuraha iyo helitaanka celinta canshuurta (haddii aad canshuur ka badan bixisay) waa qayb lagama maarmaan u ah helitaanka dakhliga gudaha Maraykanka. Sida ku xusan imtixaanka “joogitaanka muhiimka ah”, inta badan muhaajiriinta waxaa loo aqoonsadaa ajaanib degane ahaan ujeedooyinka canshuuraha waxayna tahay inay galiyaan foomka caadiga ah ee 1040. Qaybtan waxay ka jawaabaysaa su'aalaha soo socda:

Ma tahay “Ajnabi Deggan” ama “Ajaanib aan deganayn” marka laga eego ujeedooyinka gudbinta canshuuraha? ► Ma khasab baa kugu ah inaad gudbiso canshuur celin? Ma Weli Waa Inaad Sidaas Samaysaa? ► Maxaa Dhacaya Haddii Lammaanahaaga La Masaafuriyo Adiguna Waddanka Sii Joogto? ► Goorma Ayaad Heli Doontaa Lacag-Celinta Canshuurta Haddii Lagugu Leeyahay? ► Waa Maxay Cigaabaha Ka Dhasha Haddii Aan La Gudbin Canshuur Celinta? ► Xaggee Ayaad Ka Heli Kartaa Foomamka Lagama Maarmaanka u ah Gudbinta Canshuurta? ► Liiska Hubinta: Dhibaatooyinka Diiwaangelinta Canshuuraha

Cutub kasta waxaa loogu talagalay in la bixiyo macluumaad guud oo ku saabsan mowduuc gaar ah. Xaalado badan, shuruucdu way kala duwanaan karaan gobol kasta. Sidaas darteed, macluumaadkan looma beddelo caawinta sharciga ee gobolka gaarka ah. Wax kasta oo buuggan ku jira looma abuurto xiriir qareen-macmiil ama kalsooni.

Ma tahay “ajaanib degan” ama “ajjabi aan deganayn” marka la eego gudbinta canshuurta?

Marka hore waa inaad go'aamisaa inaad tahay “ajaanib degan” ama “ajjabi aan deganayn” ujeeddooyinka canshuurta si aad u go'aamiso foomamka la isticmaalayo iyo dakhliga la canshuuro. **“Ajaanibta degan”** guud ahaan waxaa lagu canshuuraa dakhliga caalamiga ah, sida muwaadiniinta Maraykanka. Si kastaba ha ahaatee, qayb ka mid ah dakhliga laga helo meel ka baxsan Maraykanka waxaa laga yaabaa in laga reebo in laga saaro.²¹ **“Ajaanibta aan deganayn”** waxaa canshuur qaada oo keliya dakhliga ay ka helaan ilaha gudaha Maraykanka iyo dakhliga qaarkood ee la xiriira fulinta ganacsi ama ganacsi gudaha Maraykanka.

Xitaa haddii aadan ahayn degane rasmi ah oo sharci ah ujeeddooyinka sharciga socdaalka, waxaa laga yaabaa in mararka qaar lagu tixgeliyo “ajaanib degan” ujeeddooyinka canshuuraha.

Sida ku cad Qaybta 7701(b) ee Xeerka Dakhliga Gudaha (Internal Revenue Code, IRC), “ajaanib degan” waa qof kasta oo haysta “joogitaan weyn” gudaha Maraykanka, taasoo u baahan tahay:

1. 31 maalmood oo joogitaan ah oo Maraykanka ah sanadkaas, iyo
2. Wadarta maalmaha joogitaanka sanadka la sheegay iyo labada sano ee ka horreeyay waa ugu yaraan 183 marka la miisaamo.
 - a. Si loo buuxiyo shuruudaha labaad, maalmaha sanadka hadda jira waa la isku dhraacaa hal, maalmaha sannadkii hore waxaa lagu dhuftaa saddex meel, maalmaha sannadkii labaad ee ka horreeyayna waxaa lagu dhuftaa lixda meel, kadibna tirooyinka la soo saaray ayaa lagu daray.

Sidaas darteed, muhaajiriinta ku nool Maraykanka waqti buuxa waxaa laga yaabaa in loo tixgeliyo “ajaanib degan” ujeeddooyinka canshuuraha. “Ajaanibta degan” waxaa laga baahan yahay inay gudbiyaan Foomka 1040 inta ay joogaan Maraykanka, marka ay ku soo laabtaan dalkooda hooyo, waxaa laga yaabaa in loo tixgeliyo “ajaanib degan” ilaa tijaabada joogitaanka weyn la buuxiyo.

²¹ <https://www.boundless.com/blog/immigrants-filing-taxes/>

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Fiiro gaar ah: Gudbinta canshuuraha sida “ajjabi aan deganayn” waxay saameyn kartaa xaaladdaada deganaanshaha joogtada ah, maadaama ay u adeegsan karto saldhig dowladdu ku sheegato inaad degane ku tahay dal kale oo aad ka tagtay deganaanshahaaga joogtada ah ee Maraykanka. Sidoo kale, bixinta canshuuraha dal kale waxay abuuri kartaa malayn ah inaad sidoo kale ku nooshahay dalkaas.²²

Ma khasab baa inaad bixiso soo celinta canshuurta? Ma tahay inaad sidaas samayso?

Haddii lagu tixgeliyo “ajaanib degan,” waa inaad soo gudbisaa soo celinta canshuurta haddii dakhligaagu ka sarreeyo heer gaar ah. Lacagtu waxay ku xiran tahay xaaladda diiwaangelinta, da'da, iyo nooca dakhliga la helay. Tusaale ahaan, sanadka 2023, lammaane is guursaday oo ka yar 65 sano guud ahaan looma baahnayn inay codsadaan haddii dakhliga wadajirka ah uu ka badan yahay \$27,700. Si kastaba ha ahaatee, dadka is-shaqeeya guud ahaan waa inay soo gudbiyaa soo celinta canshuurta haddii dakhliga saafiga ah ee ka yimaada is-shakiibka uu ugu yaraan yahay \$400. Arrimaha canshuuraha waxaa daboolaya Internal Revenue Code (IRC) iyo xeerarka. Qof “ajjabi aan deganayn” oo ku hawlan ganacsi ama ganacsi gudaha Maraykanka sanad canshuur gaar ah waa inuu gudbiyaa soo celinta canshuurta.

Ma jiraan sharciyo gaar ah ama xeerar loogu talagalay muhaajiriinta wajahaya masaafurinta. Xitaa haddii aadan qasab ahayn inaad canshuur gudbisno, waxaad dooran kartaa inaad codsato si aad u hesho lacag celin canshuuraha ka badan ama inaad hesho credits canshuur sida Earned Income Tax Credit.

Maxaa dhacaya haddii xaaskaaga la masaafuriyo oo aad dalka ku sii jirto?

Haddii xaaskaaga la masaafuriyo oo uu ku guuldareysto imtixaanka “joogitaanka muhiimka ah”, waxaa loo tixgelin doonaa “ajjabi aan deganayn” ujeedooyinka canshuuraha. Haddii aad sii joogto Maraykanka, weli waad gudbin kartaa soo celin wadajir ah haddii xaaskaaga la masaafuriyay uu doorto in loo tixgeliyo “ajaanib degan” ujeedooyinka canshuuraha. Si kale haddii loo dhigo, inkastoo ninkaaga uu dalka ka baxsan yahay oo uusan mar dambe deganayn Maraykanka, lammaanaha dalka ku hadhay wuxuu dooran karaa inuu si wadajir ah ula dagaallamo ninka la masaafuriyey. Tani waxay kuu noqon kartaa mid faa'iido leh adiga oo degane ah sababtoo ah dhaqdhaqaaqa canshuurta wanaagsan ee lamaanaha si wadajir ah u gudbinaya.

Si kastaba ha ahaatee, haddii aad gudbisno soo celin wadajir ah, lammaanaha aan deganayn waa inuu ku caddeeyaa dakhliga shisheeye ee soo celinta canshuuraha Maraykanka.

²² <https://citizenpath.com/us-taxes-immigration-consequences/>

Goorma ayaad helaysaa Cashuurtaada Haddii Mid Kugu Leedahay?

Lacag celinta lama bixin doono waqtiga aad baxayso.

- “Ajaanibta degan” waa inay buuxiyaan Foomka 1040 (ama Foomka 1040-SR haddii ay tahay 65 sano ama ka weyn) waxayna heli doonaan lacag celin haddii mid lagu leeyahay. Si loo go'aamiyo in dakhliga laga helo meel ka baxsan Maraykanka laga reebi karo, “ajaanibta degan” waa inay buuxiyaan Foomka 2555.
- Haddii “ajaanibta aan deganayn” loo leeyahay lacag celin canshuur, waa inay buuxiyaan Foomka 1040NR dhammaadka sannadka canshuurta si ay u helaan lacag celintooda.

Dacwad lacag celin ah waa in la sameeyaa saddex sano gudahood laga bilaabo taariikhda soo celinta ama laba sano gudahood laga bilaabo markii canshuurta la bixiyay (midka dambe ee la bixiyo), haddii kale waxaad luminaysaa xaqa dib u celintaas. Marka soo celinta canshuurta loo gudbiyo (Internal Revenue Service, IRS) oo muujinaysa in lacag celin la leeyahay, lacagta la bixinayo badanaa waa la bixiyaa qiyaastii 21 maalmood gudahood, hase yeeshee lacag bixintu mararka qaar waxay qaadataa waqti dheer.

Waa maxay ganaaxyada haddii aan la gudbin soo celinta canshuuraha?

Haddii aadan soo gudbin soo celinta canshuurta, waxaa lagu ciqaabi karaa ganaaxyo madani iyo dambi. Inkastoo ciqaabaha dambiyada laga yaabo inaysan la dhaqan gelin karin markaad ka baxdo Maraykanka, ciqaabaha madaniga ah waxaa laga yaabaa in lagu dhaqan geliyo hantidaada aad leedahay oo ka tagtay Maraykanka.

Waxaa jira ciqaabo madaniga ah oo kala duwan oo ku saabsan daah-bixinta, khiyaano, bixinta canshuurta dib u dhac, iyo dhibaatooyinka saxnaanta ah. Ciqaabta madaniga ah ee daah-dhaca gudbinta waxay ku saleysan tahay canshuurta aan la bixin ka hor waqtiga la bixiyo. Ganaaxa badanaa waa 5% bil kasta ama qayb ka mid ah bil kasta oo soo celinta dib u dhacdo, laakiin aan ka badnayn 25%. Intaa waxaa dheer, haddii aad canshuur dakhli ku leedahay, IRS waxay leedahay toban sano laga bilaabo taariikhda canshuurta la qiimeeyo si ay u ururiso canshuurta. Laakiin haddii aadan soo gudbin soo celinta canshuurta, muddada toban sano ee ururinta ma bilaabato. Xaaladdan, IRS waxay leedahay waqti aan la cayimin si ay u ururiso canshuuraha la leeyahay. Ku guuldareysiga soo gudbinta soo celinta canshuuraha waxay sidoo kale yeelan kartaa cawaaqib xun haddii aad rabto inaad mar kale u guurto Maraykanka mustaqbalka.

Guji halkan si aad ugu laabato Jadwalka Waxyaabaha

Sidoo kale, ku guuldareysiga bixinta canshuuraha marka loo baahdo waxay saameyn kartaa habka dhalashada. U-qalmitaanka dhalashada waxay u baahan tahay muujinta dabeecad anshax wanaagsan. Codsiyada dhalashada waxay weydiyaan su'aalo gaar ah oo ku saabsan gudbinta canshuuraha. Haddii U.S. Citizenship and Immigration Services (USCIS) ay aaminsan tahay inaad ka fogaato waajibaadkaaga canshuuraha si kastaba, waxay diidi kartaa codsiga iyadoo lagu saleynayo shuruudaha dabeecadda wanaagsan ee dabeecadda wanaagsan.²³ Sanadihii u dambeeyay, taageerayaashu waxay soo sheegeen in USCIS ay si qoto dheer u baartay u hoggaansanaanta canshuuraha.

Xaggee ka heli kartaa foomamka lagama maarmaanka u ah si aad canshuurta u gudbiso?

Dhammaan foomamka lagama maarmaanka ah ayaa laga heli karaa mareegaha IRS www.irs.gov (nooca luqadda Isbaanishka: www.irs.gov/Spanish) si loo soo dejiyo loona daabaco. Sidoo kale, waxaad codsan kartaa nuqullo foomamka adigoo adeegsanaya telefoonka (1-800-829-1040). IRS waxay bixisaa adeegyo caalami ah telefoon ahaan (1-267-941-1000, ma aha bilaash) ama boosto ahaan:

Internal Revenue Service
International Accounts
Philadelphia, PA 19255-0725

Waxaad sidoo kale la xiriiri kartaa Taxpayer Advocate ee loo xilsaaray canshuur-bixiyeyaasha caalamiga ah si aad uga caawiso dhibaatooyinka canshuuraha.

Telefoonka:
+1.15.56.46.827

Fax:
681-247-3158
304-707-9793

Email ahaan:
tas.international@irs.gov

Macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan adeegyada IRS ee canshuur-bixiyeyaasha caalamiga ah waxaa laga heli karaa <https://www.irs.gov/individuals/international-taxpayers>.

²³ <https://citizenpath.com/us-taxes-immigration-consequences/>

Liiska hubinta: Dhibaatooyinka Diiwaangelinta Canshuuraha

Xitaa haddii aadan ahayn degane rasmi ah oo sharci ah ujeedooyinka sharciga socdaalka, waxaa laga yaabaa inaad tahay – haddii aad muddo dheer ku nooleyd Maraykanka, waxaa laga yaabaa inaad tahay – “ajaanib degan” ujeedooyinka sharciga canshuuraha.

- Haddii aad tahay “ajaanib degan” ujeedooyinka sharciga canshuuraha, waa inaad buuxisaa Foomka 1040 (ama Foomka 1040-SR haddii da'diisu tahay 65 ama ka weyn) dhammaadka sannadka canshuurta sida aad u buuxin lahayd haddii aad joogtay Maraykanka.
- Haddii aad tahay “ajnanii aan deganayn” ujeedooyinka canshuurta, waa inaad buuxisaa Foomka 1040NR dhammaadka sannadka canshuurta si aad u hesho lacag celin sanadka.
- Lammaanaha degan wuxuu si wadajir ah u gudbin karaa soo celinta canshuuraha isaga iyo lammaanaha la masaafuriyay haddii ninka la masaafuriyay uu doorto in loo tixgeliyo “ajaanib degan” ujeedooyinka canshuuraha. Xaaladdaas, ninka la masaafuriyay waa inuu caddeeyaa dakhliga caalamiga ah marka la soo celiyo.
- Haddii aadan gudbin foomamka canshuurta ee ku habboon, waxaa laga yaabaa inaad la kulanto ciqaabo madani iyo dambi. Tani waxay ka dhigi kartaa mid aan suurtagal ahayn inaad mar kale u soo guurto Maraykanka.
- Dhammaan foomamka lagama maarmaanka ah waxaa laga heli karaa bogga IRS ee www.irs.gov (nooca luqadda Isbaanishka: www.irs.gov/Spanish)

QODOBKA MUHIIMKA AH

Haddii lagaa masaafurino, waxaa laga yaabaa inaad weli qasab tahay, ama laga yaabo inaad rabto, inaad diiwaangeliso Foomka 1040 ama 1040NR, sida ku habboon, dhammaadka sannadka canshuurta. Gudbinta soo celinta canshuurta waxay kuu oggolaanaysaa inaad hesho canshuuraha la ka badan yahay iyo credits-ka canshuurta – sida Earned Income Tax Credit – ee lagu leeyahay.